

povestea lui sindbad-marinarul

o mie şi una de nopţi

(5)

Coperta : *Anca Vasilescu*

cartea celor o mie şi una de nopţi

(5)

(NOPŢILE 249-331)

TRADUCERE DE
H. GRĂMESCU ŞI D. MURĂRAŞU

TRADUCEREA VERSURILOR DE
H. GRĂMESCU

BIBLIOTECA PENTRU TOŢI • 1971
EDITURA MINERVA • BUCUREŞTI

Editura Minerva (B.P.T.)

Le livre des Mille nuits et une nuit, traduction littérale et complète du texte arabe par le dr. J. C. Mardrus, tome V et tome VI, Paris, Editions de la Revue Blanche 1900 ;

și :

Le livre des Mille nuits et une nuit, traduction littérale et complète du texte arabe par le dr. J. C. Mardrus, tome troisième, Paris, ed. Eug. Fasquelle, éditeur (f.a.).

Aşadar, într-a două sute patruzeci şi noua noapte

Şeherezada spuse :

POVESTEA LUI ALUNIŢĂ

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a trăit la Cairo un preacinstit şeic, staroste al negustorilor din cetate. Şi toată piaţa îl respecta pentru cinstea lui, pentru purtările-i cuviincioase şi alese, pentru vorba-i chibzuită, pentru bogăţia şi pentru numărul robilor şi al slujitorilor săi. Şi îl chema Şamsedin.

Într-o zi de vineri, înainte de rugăciune, se duse la hamam, apoi intră la bărbier, unde, după sfintele rînduiri, puse să i se potrivească mustaţa drept pe linia buzei de sus, aşa cum spune *Sfînta Carte*, şi să fie ras frumos pe cap. Pe urmă luă oglinda pe care i-o întindea bărbierul şi se privi în ea, dar numai după ce rosti mărturisirea de credinţă, ca să fie apărat de vreo îngîmfare prea mare pentru trăsăturile feţei sale, şi văzu cu jale că firele albe din barba lui ajunseseră mult mai numeroase decît cele negre şi că trebuia multă luare aminte ca să le bagi de seamă pe cele din urmă prin tufele albe în care erau presărate. Şi se gîndi : „Barba căruntă-i semn de bătrîneţe,

iar bătrînețea-i prevestirea morții. Sărmane Șamsedin! Iată-te la ușa mormîntului și încă nu ai nici un urmaș! Ai să te stingi și tu, și va fi ca și cum nici n-ai fi fost!"

Apoi, stăpînit de asemenea gînduri triste, se duse la moschee, pentru rugăciune, și de acolo se întoarse acasă, unde soția, știind ceasul obișnuit al sosirii lui, se pregătise să-l întîmpine îmbăiată, parfumată și dichisită cu grijă. Și îl întîmpină cu fața zîmbitoare și îi ură seară-bună, spunîndu-i:

— Fie să ai parte de o seară plină de fericire!

Dar starostele, fără a-i răspunde soției sale la urare, îi spuse:

— Despre ce fericire-mi vorbești tu? Mai poate fi vreo fericire pentru mine?

Soția, nedumerită, îi spuse:

— Numele lui Allah fie cu tine și împrejurul tău! De unde-ți vin gîndurile astea negre? Ce-ți lipsește ca să fii fericit? Și care-i pricina supărării tale?

El răspunse:

— Tu ești pricina.

Și se așternu tăcerea. Pe urmă el grăi iar:

— Ascultă, femeie! Gîndește-te ce ciudă și ce amărăciune mă apasă de fiecare dată cînd mă duc în suk și-i văd pe negustori prin prăvălii stînd așezați alăturea de ei cu cîte doi, ori trei, ori patru copii, care cresc sub ochii lor. Și se mîndresc toți cu urmașii lor! Și numai eu mă văd lipsit de-o asemenea mîngîiere! Și-mi doresc moartea deseori, ca să scap de-o viață așa de fără de bucurii! Și mă rog lui Allah, care-a chemat la sînul lui pe părinții mei, să-mi hotărască și mie un sfîrșit, care să pună capăt zbuciumărilor mele.

La aceste cuvinte, soţia starostelui grăi :

— Nu te opri, o, fiule al socrului meu, la gîndurile acestea supărătoare, ci vino de cinsteşte masa pe care-am aşternut-o pentru tine !

Dar negustorul strigă :

— Nu ! pe Allah, nu mai vreau nici să mănînc, nici să beau şi, mai cu seamă, nu mai vreau de-acuma-nainte să primesc nimica din mîinile tale. Numai tu eşti pricina sterpiciunii noastre. Iată, patruzeci de ani s-au scurs de cînd ne-am căsătorit, fără de nici o urmare. Şi tu m-ai împiedicat mereu să-mi mai iau şi alte soţii, şi te-ai folosit de slăbiciunea cărnii mele, atunci, în noaptea nunţii noastre, ca să mă pui să jur că n-am să aduc niciodată în casă altă femeie, cît ai să fii tu, şi nici măcar să nu mă culc vreodată cu altă femeie. Iar eu, ca un prost, ţi le-am făgăduit pe toate. Şi ce-i mai grozav, e că m-am şi ţinut de făgăduială, şi că tu, văzîndu-ţi sterpiciunea, n-ai avut mărinimia să mă dezlegi de jurămînt !

Cînd soţia starostelui auzi asemenea vorbe, i se făcu parcă negru dinaintea ochilor şi, cu cel mai acru glas al ei, îi strigă soţului :

— Ah, moşneag prăpădit ! Clăteşte-ţi gura nainte de-a vorbi ! Numele lui Allah fie cu mine şi împrejurul meu ! Ferească-mă Allah de orice răutate şi de orice învinuire mincinoasă ! Au tu socoţi că, dintre noi doi, eu aş fi cea zăbavnică ? Vino-ţi în fire, moşneagule ! Supără-te pe tine şi pe neputinţa ta ! Pe Allah ! numai ale tale-s de vină ! Du-te şi cumpără ceva cu ce să te mai încălzeşti şi să te mai învîrtoşezi ! Şi-atunci ai să vezi dacă rodul meu are sămînţă ori e sterp !

La aceste cuvinte ale mînioasei sale soţii, starostele negustorilor se cam clătină în credinţa lui şi, cu glas şovăielnic, întrebă :

— Hai să zicem că-i aşa cum spui tu şi că eu aş fi de vină, da atunci putea-vei tu a-mi arăta cumva unde se vinde leacul în stare să învîrtoşeze ceea ce-i prea apătos ?

Soţia îi răspunse :

— Ai să găseşti asemenea drèsuri la cel dintîi negustor de leacuri din cale...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute cincizecea noapte

Ea urmă :

— Ai să găseşti asemenea drèsuri la cel dintîi negustor de leacuri din cale.

Auzind aceste cuvinte, starostele îşi spuse : „Pe Allah, chiar mîine am să trec pe la un astfel de negustor, ca să cumpăr leacul acela".

Şi-a doua zi, de cum se deschise sukul, starostele luă un borcan, se duse la un neguţător şi-i spuse :

— Pacea fie cu tine !

Acesta îi răspunse la salamalek şi adăugă :

— O, ce fericită-i dimineaţa asta, care mi te aduce pe tine, cel dintîi muşteriu. Porunceşte !

Starostele spuse :

— Am venit să-mi vinzi o uncie din leacul care *aşa* şi *aşa !*

Şi-i întinse borcanul.

La aceste cuvinte, negustorul de leacuri nu știa ce să creadă și-și zise : „Starostele nostru, atît de cuviincios de obicei, vrea, negreșit, să glumească. Am să-i răspund și eu tot așa." Și-i spuse :

— Nu, pe Allah ! Ieri mai aveam, dar leacul acesta-i așa de căutat, că l-am vîndut tot. Du-te mai degrabă și vezi de nu găsești la vecinul meu.

Atunci starostele se duse la al doilea negutător, apoi la al treilea, și-așa la toți vînzătorii de leacuri din suk, și toți îl trimiteau cu același răspuns, rîzînd în sinea lor de-o cerere atît de năstrușnică.

Văzînd că toate căutările lui nu ajung la nici un căpătîi, se întoarse la dugheana sa, năpădit de gînduri și scîrbit de viață. Și cum sta așa, făcîndu-și sînge rău, văzu că se oprește dinaintea prăvăliei lui șeicul misiților, un mîncător de hașiș, un bețivan, un băutor de opiu, într-un cuvînt, tata-al desfrînaților și-al ticăloșilor din suk. Pe numele lui se chema Sesam.

Dar misitul Sesam îl cinstea tare mult pe starostele Șamsedin și nu trecea niciodată prin fața prăvăliei lui fără să-l salute pînă la pămînt, cu vorbele cele mai alese. Așa că nici în dimineața aceea el nu uită să-și arate respectul față de vrednicul staroste, care nu putu să nu-i răspundă la salamalek, dar făcu aceasta cu un glas tare acru. Și Sesam, băgînd de seamă, îl întrebă :

— Ce pacoste așa de mare ți s-a putut întîmpla, de ți-a adus atîta tulburare în suflet, o, preacinstite staroste al nostru ?

El răspunse :

— O, Sesam, vino să stai colea și-ascultă ce-am să-ți spun. Și-ai să vezi de am pentru ce să fiu supărat. Gîndește-te, Sesam, că sînt însurat de patruzeci de ani și că încă nici habar n-am cum miroase un copil ! Și-am ajuns să mi se spună că

vina-i toată numai a mea ! Şi mi s-a dat sfatul să caut pe la vînzătorii de leacuri vreun dres, anume pentru treaba asta. Dar nici un negutător nu are aşa ceva în prăvălia lui. Aşa că de aceea mă vezi mohorît, că nu găsesc cu ce să dau tăria trebuincioasă zamei celei mai preţioase a făpturii mele !

Cînd misitul Sesam auzi vorbele starostelui, departe de-a se arăta uimit sau de-a rîde, cum făcuseră negustorii, întinse mîna cu palma în sus şi spuse :

— Pune colea un dinar şi dă-mi borcanul cela de porţelan. Am eu ce-ţi trebuie.

Şi starostele răspunse :

— Pe Allah ! este cu putinţă ? Află, Sesame, că, dacă într-adevăr izbuteşti în treaba asta, te-ai procopsit. Mă jur pe viaţa profetului ! Şi pînă una alta, na, colea, doi dinari, nu unul !

Şi-i puse în palmă doi dinari de aur, dîndu-i şi borcanul de porţelan.

Şi iată că stricatul de Sesam se dovedi mai cu ştiinţă decît toţi negutătorii de leacuri din suk. În adevăr, se întoarse acasă, după ce cumpără din suk cele de trebuinţă, şi începu să pregătească leacul de care era vorba.

Luă două uncii de coajă de chiubeb chinezesc, o uncie de ulei de cînepă de Ionia, o uncie de flori de cariofilă proaspătă, o uncie de cinamoame roşii de Serendib, zece drahme de cardamoame albe de Malabar, cinci de ghimber indienesc, cinci de piper alb, cinci de piper roşu din insule, o uncie de bace de badiană de India şi-o jumătate de uncie de cimbrişor de munte. Le amestecă pe toate cu iscusinţă, după ce le pisase şi le cernuse bine, turnă deasupra miere strecurată şi întocmi astfel un aluat bine legat, în care mai puse şi cinci boabe de mosc şi o uncie de icre de peşte bătute. Mai

adăugă şi oleacă de salep, subţiat cu apă de trandafir, şi puse totul în borcanul de porţelan.

Se grăbi apoi să ducă starostelui borcanul şi-i spuse :

— Iată leacul...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute cincizeci şi doua noapte

Ea urmă :

...se grăbi să ducă starostelui borcanul şi-i spuse :

— Iată leacul !

Apoi adăugă :

— Trebuie să mănînci aluatul ăsta cu două ceasuri înainte de a te apropia de soţia ta. Dar, mai întîi, este nevoie, vreme de trei zile, să nu te hrăneşti decît cu porumbel fript, bine ardeiat, cu peşte cu lapţi, şi cu fudulii de berbec prăjite uşor. Şi dacă, după toate astea, n-ai să ajungi să răzbeşti pînă şi zidurile şi să rodeşti chiar şi-o stîncă seacă, eu, Sesam, primesc să-mi razi mustăţile şi să mă scuipi în ochi !

Spunînd acestea, îi dete starostelui borcanul şi plecă.

Atunci starostele gîndi : „Negreşit că acest Sesam, care-şi petrece viaţa în desfrîu, se pricepe la

leacuri de-al de-astea ! Să-mi pun, dar, credinţa în Allah şi în el."

Se întoarse acasă şi se grăbi să se împace cu soţia, pe care de altminteri o iubea şi care şi ea îl iubea. Şi amîndoi îşi cerură unul altuia iertare pentru supărarea lor trecătoare şi-şi povestiră toată mîhnirea ce simţiseră, o noapte-ntreagă, cît şezuseră supăraţi pentru nişte vorbe necugetate.

După care Şamsedin începu să urmeze întocmai, timp de trei zile, poveţile date de Sesam şi, pînă la urmă, înghiţi aluatul acela.

Atunci simţi că i se aprinde sîngele peste măsură, ca pe vremea tinereţilor sale, cînd făcea rămăşaguri cu ştrengarii de seama lui. Se apropie, aşadar, de nevastă şi amîndoi rămaseră tare minunaţi unul de altul.

Şi, din noaptea aceea, soţia starostelui rămase însărcinată ; lucru despre care ea îşi dete numaidecît seama, după anumite semne care niciodată nu înşeală.

Sarcina îşi urmă mersul firesc şi, după nouă luni, numărate zi cu zi, soţia avu o naştere fericită, dar înfricoşător de grea, căci nou-născutul era mare cît un copil de un an. Iar moaşa mărturisi, după ce rosti cuvintele de urare obişnuite, că-n viaţa ei nu mai văzuse un copil aşa de voinic şi de frumos. Lucru care n-are de ce să stîrnească mirare, dacă ne gîndim la leacul cel minunat al lui Sesam.

Moaşa luă, dar, copilul şi-l spălă, în numele lui Allah, al lui Mahomed şi al lui Ali, îi spuse la ureche mărturisirea de credinţă a musulmanilor, îl înfăşă şi-l înmînă mamei, care-i dete să sugă pînă ce el se sătură şi adormi. Şi moaşa mai rămase încă trei zile pe lîngă mamă, şi nu plecă decît după ce se încredinţă că totul mergea bine şi

că li se împărţise tuturor vecinelor bunătăţurile pregătite cu acel prilej.

În a şaptea zi, se presără sare în odaie şi starostele intră să-şi îmbrăţişeze soţia. Şi-o întrebă :

— Unde-i darul lui Allah ?

Numaidecît îi fu arătat noul-născut. Şi starostele fu încîntat de frumuseţea acestui băiat de şapte zile, care părea de un an şi care avea nişte obrăjiori ca luna plină cînd răsare. Şi-o întrebă pe soţia sa :

— Ce nume-o să-i dai ?

Ea îi răspunse :

— De-ar fi fată, i-aş da eu însămi numele ; dar, fiind băiat, e dreptul tău să hotărăşti.

Or, tocmai în clipa aceea, una dintre roabele ce înfăşau copilul se porni pe plîns de bucurie, văzînd pe buca stîngă a micuţului o aluniţă neagră, ca un bobuleţ de mosc, a cărei culoare se deosebea cu totul de albeaţa restului pielei ; tot aşa mai erau şi pe amîndoi obrajii copilului cîte un drăgălaş de bobuţ negru şi catifelat, numai că oleacă mai mic. Aşa că starostele, îndemnat de această descoperire, strigă :

— Să-l numim Alaeddin Aluniţă !

Copilul fu numit, aşadar, Alaeddin Aluniţă ; dar, cum numele întreg era prea lung, i se spunea numai Aluniţă. Şi Aluniţă fu alăptat, vreme de patru ani, de două doici şi de mamă-sa ; şi-aşa crescu voinic ca un puiandru de leu şi rămase alb ca iasomia şi rumen ca trandafirii. Şi era aşa de frumos, că toate fetiţele de prin vecini şi toate verişoarele sale îl îndrăgiseră nebuneşte, iar el primea laudele lor, dar nu se lăsa niciodată sărutat de ele, şi le zgîria crunt ori de cîte ori se apropiau prea tare de el. Aşa că fetiţele, ba chiar şi cele mai mărişoare, căutau prilejul să-l afle dormind,

ca să-l poată și ele acoperi de sărutări şi să se minuneze de frumusețea și de frăgezimea lui.

Cînd tatăl și mama sa văzură cît era Aluniță de îndrăgit și de răsfățat, li se făcu frică să nu li-l deoache careva ; și hotărîră să-l ferească de vreo asemenea piază-rea. Drept aceea, în loc să facă și ei ca alți părinți care lasă muștele și murdăria să acopere fața copiilor lor, pentru ca aceștia să nu pară atîta de frumoși și să nu atragă deochiul, părinții lui Aluniță îl închiseră pe băiat în niște odăi de dedesubtul casei și-l crescură astfel, departe de toate privirile. Și Aluniță crescu în felul ăsta neștiut de nimeni, dar înconjurat de grijile necurmate ale roabelor și ale eunucilor. Și, cînd ajunse la o vîrstă mai măricică, i se aduseră dascăli tare pricepuți, care-l învățară scrierea frumoasă, *Coranul* și științele. Și el ajunse tot așa de învățat, pe cît era de frumos și de bine făcut. Și părinții lui hotărîră să nu-l scoată afară decît cînd îi va crește barba așa de mare încît să i se tîrîie pe jos...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute cincizeci și treia noapte

Ea urmă :

...decît cînd îi va crește barba așa de mare încît să i se tîrîie pe jos.

Or, într-o zi, unul dintre sclavi, care-i aducea lui Aluniță tăvile cu mîncăruri, uită să-nchidă în

urmă-i ușa de la acele iatacuri de sub pămînt ; iar Aluniță, văzînd deschisă ușa aceea, pe care pînă atunci nici n-o băgase de seamă, așa era de mare și de plină de perdele și de draperii locuința lui cea subpămînteană, ieși repede afară și urcă drept la catul casei unde se afla maică-sa înconjurată de-o mulțime de prietene venite în ospeție.

Pe vremea aceea, Aluniță ajunsese un flăcăiaș minunat, de paisprezece ani, frumos ca un înger și cu obrajii acoperiți cu pufușor ca o piersică, tot cu cîte-o aluniță neagră de-o parte și de alta a buzelor, fără s-o mai socotim și pe cea care nu se vedea.

Așa că, atunci cînd femeile îl văzură intrînd deodată peste ele pe acest flăcăiaș pe care nu-l cunoșteau, se grăbiră să-și acopere fața cu iașmacul, speriate, și-i spuseră soției lui Șamsedin :

— Pe Allah ! ce rușine pentru tine să pui să intre așa peste noi un tînăr străin ! Oare tu nu știi că pudoarea este una dintre legile cele mai de seamă ale credinței ?

Mama lui Aluniță răspunse însă :

— Dați slavă numelui lui Allah ! O, voi, oaspete ale mele, flăcăul pe care-l vedeți nu-i altul decît copilul meu cel prea-scump, rodul măruntaielor mele, fiul starostelui negustorilor din Cairo, crescut la sînul doicilor cu lapte îmbelșugat și pe brațe de sclave frumoase, pe umeri de fecioare alese și la pieptul celor mai neprihănite și mai de seamă fete ; e ochiul mamei lui și mîndria tatălui său, e Aluniță ! Dați slavă numelui lui Allah, o, voi, oaspete ale mele !

Iar soțiile emirilor și ale bogaților negustori răspunseră :

— Numele lui Allah fie cu el și împrejurul lui !

Dar, o, mamă a lui Aluniță, cum se face că niciodată nu ni l-ai arătat pe fiul tău pînă astăzi ?

Atunci soția lui Șamsedin se ridică, mai întîi îl sărută pe fiul său pe ochi și îl trimise de-acolo, ca să nu se mai simtă stînjenite oaspetele sale, apoi le spuse :

— Tată-său a pus să fie crescut în odăile de sub pămînt ale casei noastre, ca să-l ferească de deochi. Și-a hotărît să nu-l scoată la vedere decît atunci cînd îi va fi crescut barba, căci din pricina frumuseții lui e în primejdie să atragă asupra-i piazele rele. Și dacă acuma a ieșit, ăsta-i negreșit din pricină că vreunul dintre eunuci trebuie să fi uitat să închidă ușa.

La aceste cuvinte, oaspetele o fericiră din toată inima pe soția starostelui că are un fecior așa de frumos, și chemară asupra lui binecuvîntarea celui prea înalt, după care plecară.

Atunci Aluniță se întoarse la mamă-sa și, văzînd robii că înșăuează un catîr, întrebă :

— Pentru cine-i catîrul acesta ?

Ea răspunse :

— E pentru tatăl tău, să-l aducă de la piață.

El întrebă :

— Și ce meserie are tata ?

Ea spuse :

— Tatăl tău, o, lumină a ochilor mei, este un mare negustor, și-i starostele tuturor negustorilor din Cairo ; și tot el e și negustorul sultanului arabilor și al tuturor regilor musulmani. Și, ca să-ți arăt cam cît de mare negustor este tatăl tău, află că nici un cumpărător nu vine să vorbească cu el de-a dreptul, decît atunci cînd e vorba de vreo afacere de seamă, care trece de o mie de dinari ; dar dacă-i vreo afacere mai mică, fie ea și de nouă

sute nouăzeci și nouă de dinari, atunci se îngrijesc de ea slujbașii tatălui tău, fără să-l mai tulbure pe el. Și nici o marfă ori încărcătură nu poate să intre sau să iasă din Cairo fără ca mai întîi să nu fie înștiințat tatăl tău și fără ca să i se ceară lui sfatul. Așadar Allah i-a dăruit tatălui tău, o, copile al meu, bogății fără de număr. Să-i mulțumim, dar, din inimă !

Aluniță răspunse :

— Da ! Laudă lui Allah care a făcut să mă nasc fiu al starostelui negustorilor ! Și nu mai vreau de-acuma înainte să-mi petrec viața închis, departe de ochii tuturora, și de mîine am să mă duc la suk împreună cu tatăl meu !

Și mama răspunse :

— Allah să te-audă, copile al meu ! Am să-i vorbesc despre asta tatălui tău, de cum are să sosească.

Așadar, cînd Șamsedin se întoarse acasă, soția lui îi povesti cele ce se întîmplaseră și-i zise :

— E vremea, într-adevăr, să-l iei cu tine la suk pe fiul nostru.

Starostele răspunse :

— O, mamă a lui Aluniță, au tu nu știi că deochiul e lucru adevărat și că nu se glumește cu lucruri atîta de însemnate ? Și uiți tu de soarta fiului vecinului nostru *cutare* și de vecinul nostru *cutare* și de atîția alții uciși de deochi ? Crede-mă, dar, că, jumătate de vreme, mormintele sînt locuite de morții loviți de deochi !

Soția starostelui răspunse :

— O, tată al lui Aluniță, în adevăr, soarta omului îi e legată la gît. Cum poate el să scape de ea ? Și ceea ce-i scris nu poate fi șters, iar fiul urmează același drum ca și tatăl său, și în viață, și în

moarte. Şi mai gîndeşte-te şi la urmările jalnice pe care le-ar avea de îndurat fiul nostru, într-o zi, din vina ta ! Că, pînă la urmă, atunci cînd, după o viaţă pe care eu o doresc cît mai lungă şi pururea binecuvîntată, ai să mori, nimeni n-are să vrea să-l recunoască pe fiul nostru drept moştenitor al bogăţiilor şi al bunurilor tale, odată ce pînă astăzi nimenea nu ştie nimic despre el ! Şi tot aşa-i şi cu visteria ţării care are să pună mîna pe toate bunurile noastre şi are să-l jefuiască pe copilul tău, fără de nici o scăpare. Iar eu aş putea să cer mult şi bine mărturia celor bătrîni, şi bătrînii n-ar putea să spună decît : „N-am ştiut niciodată că starostele Şamsedin ar fi avut vreun fiu ori vreo fiică !"

Aceste cuvinte îndurerate îl făcură pe staroste să cugete şi, după un timp, răspunse :

— Pe Allah ! ai dreptate, femeie ! De mîine am să-l iau cu mine pe Aluniţă şi-am să-l învăţ şi să vîndă, şi să cumpere, şi neguţătoriile, şi toate cele trebuincioase meseriei.

Pe urmă, se întoarse către Aluniţă, pe care această veste îl umpluse de bucurie, şi îi spuse :

— Ştiu că eşti tare bucuros să vii cu mine. Dar să ştii, fiule, că în suk trebuie să te porţi cuminte şi să ţii ochii în jos cu sfială ; şi nădăjduiesc că ai să te foloseşti de sfaturile dascălilor tăi şi de învăţăturile cu care ai fost hrănit.

A doua zi, starostele Şamsedin, înainte de a-l duce pe fiul său la suk, îl duse la hamam...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute cincizeci și patra noapte

Ea urmă :

...îl duse la hamam și, după baie, îl îmbrăcă într-o haină de atlaz moale, cea mai frumoasă pe care-o avea în prăvălie, și-i încinse fruntea cu un turban ușor de stofă întrețesută cu firișoare subțiri de mătase aurită.

După care, amîndoi mîncară și apoi băură un pahar cu șerbet ; și, răcoriți astfel, ieșiră de la hamam. Starostele încălecă pe catîrul pe care i-l țineau robii și-l luă la spate pe fiul său Aluniță, care se făcuse și mai luminos la chip și ai cărui ochi strălucitori i-ar fi ispitit pînă și pe îngeri. Și, călare amîndoi așa pe catîr, însoțiți de robii îmbrăcați în straie noi ce mergeau înaintea și îndărătul lor, luară drumul către suk.

Văzîndu-i, toți negustorii din suk și toți cumpărătorii și vînzătorii rămaseră uluiți ; și-și spuneau unii către alții :

— Ya Allah ! ia uitați-vă la băiat ! E chiar luna în a patrusprezecea noapte a ei !

Iar alții ziceau :

— Cine-o fi, oare, băiatul minunat din spatele starostelui Șamsedin ? Nu l-am mai văzut nicicodată !

Pe cînd ei se minunau astfel la trecerea catîrului pe care se aflau starostele și Aluniță, misitul Sesam tocmai trecea prin suk și-l văzu și el pe flăcăiaș. Or, Sesam, din pricina destrăbălărilor și a bețiilor cu hașiș și cu opiu, ajunsese de-și pierduse cu totul ținerea de minte și nu-și mai

amintea nici măcar de vindecarea pe care-o săvîrșise odinioară cu ajutorul vrăjitorului amestec făcut din lapți, mosc, coajă de chiubeb și-atîtea alte lucruri minunate.

Văzîndu-l, dar, pe staroste cu acel băiat frumos, Sesam începu ca un deșuchiat să rînjească și să spună către negustorii care-l ascultau :

— Ia uitați-vă la moșneagul ăsta cu barba albă. Ăsta-i ca prazul ! Alb pe dinafară și verde pe dinăuntru !

Și-așa, se duse de la un negustor la altul, repetînd fiecăruia vorbele de duh și snoavele-i năstrușnice, pînă ce nu mai rămase nimenea în suk care să nu fi aflat că starostele Șamsedin avea un drăgălaș mameluc tinerel în prăvălia lui.

Cînd zvonul ajunse și la urechile fruntașilor orașului și ale negustorilor de seamă, se întocmi numaidecît un divan alcătuit din cei mai vîrstnici și cei mai respectați dintre ei, ca să judece purtarea starostelui lor. Și-n mijlocul adunării Sesam tot da mereu cu gura și tot făcea la gesturi mari zicînd :

— Nu mai vrem să stea în fruntea noastră, ca staroste al sukului, barba asta ticăloșită, care se ține cu băieții ! Și de-acuma-ncolo ne lipsim să mai rostim, de fața cu starostele, înainte de a deschide prăvăliile, așa cum ne deprinsesem să facem în fiecare dimineață, cele șapte sfinte versete din *fatihà*. Și chiar de astăzi avem să alegem alt staroste, care să nu fie așa de dornic de băieți ca moșneagul ăsta.

La cuvîntarea aceasta a lui Sesam, negustorii nu găsiră nimic de spus împotrivă și primiră cu toții îndemnul dat de el.

La rîndu-i, preacinstitul Şamsedin, cînd văzu că trece vremea fără ca negustorii şi zarafii să vină să rostească dinaintea lui versetele sfinte din fatihà, nu ştia pe seama cui să pună o nepăsare atît de mare şi atît de potrivnică datinelor. Şi zărindu-l nu departe de acolo pe Sesam, care-l privea cu coada ochiului, îi făcu semn să se apropie, ca să-i spună două vorbe. Iar Sesam, care n-aştepta decît acest semn, se apropie, dar fără zor şi codindu-se şi tîromind pasul cu mare nepăsare, tot aruncînd în dreapta şi-n stînga zîmbete cu tîlc, către prăvăliaşii care nu mai aveau ochi decît pentru el, aşa erau de tare cuprinşi de curiozitate şi-aşa de dornici să afle o dezlegare a acelei întîmplări, mai însemnate decît orice, în ochii lor.

Aşadar, Sesam, ştiindu-se ţinta tuturor privirilor şi a luării aminte a tuturora, veni tăndălindu-se şi se sprijini de galantarul prăvăliei ; şi Şamsedin îl întrebă :

— Ia spune-mi, Sesam, cum se face că negustorii n-au venit, cu şeicul în frunte, să rostească înaintea mea cele şapte versete din *fatihà* ?

Sesam răspunse :

— Deh ! habar n-am. Cam umblă nişte vorbe, hm-hm ! prin suk, nişte vorbe, cum să zic, nişte vorbe ! Oricum, tot ce ştiu, cît se poate de bine, e că şeicii cei mai de seamă s-au strîns şi-au hotărît să te schimbe şi să pună pe altul în slujba de staroste !

La aceste cuvinte, preacinstitul Şamsedin se schimbă la faţă şi, cu un glas stăpînit, totuşi, întrebă :

— Poţi baremi să-mi spui pe ce se întemeiază hotărîrea asta ?

Sesam clipi din ochi, își frămîntă șoldurile și răspunse :

— Hai-hai, șeicule, nu te mai preface ! Știi și tu, mai bine ca oricare altul ! Iar băiețandrul acela, pe care l-ai adus în prăvălie, nu-i acolo numai ca să alunge muștele ! Oricum, să știi bine că eu, împotriva tuturora, ți-am luat apărarea, singurul din toată adunarea, și-am spus că tu nu ești și nu ești dintre cei dornici de băieți, odată ce eu aș fi cel dintîi care-aș fi aflat asta, fiind prieten cu toți cei ce se dedau la asemenea lucru. Ba am și adăugat că băiețandrul acela trebuie să fie vreo rudă de-a soției tale, ori feciorul vreunui prieten de-al tău din Tantah, din Mansurah sau din Bagdad, venit cu afaceri la tine. Dar divanul întreg s-a întors împotriva mea și a hotărît înlocuirea ta. Allah este cel mai mare, o, șeicule ! Tu îl ai drept mîngîiere pe flăcăul acela pentru care, îngăduie-mi, între noi, să te fericesc. Cu-adevărat, e tare bine.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute cincizeci și cincea noapte

Ea urmă :

...Cu-adevărat, e tare bine.

La aceste cuvinte ale lui Sesam, starostele Șamsedin nu mai putu să-și stăpînească supărarea și strigă :

— Taci, odată, o, tu, cel mai stricat dintre toţi desfrînaţii ! Au tu nu ştii că-i copilul meu ? Unde ţi-ai pierdut ţinerea de minte, o, mîncătorule de haşiş ?

Sesam însă răspunse :

— Păi, de cînd ai tu vreun fiu ? Flăcăul ăsta de paisprezece ani a ieşit, oare, aşa cum e, de-a dreptul din pîntecele mamei lui ?

Şamsedin îi zise :

— O, Sesam, da ce, nu mai ţii minte că chiar tu, acum paisprezece ani, mi-ai adus leacul acela minunat ? Pe Allah ! mulţumită lui am putut cunoaşte rodnicia, şi Allah m-a dăruit cu acest fecior ! Şi tu n-ai mai venit niciodată să mă întrebi ce s-a ales din acel leac. Iar eu, de frica deochiului, mi-am crescut copilul în subterana cea mare de sub casa mea, şi astăzi a ieşit cu mine în oraş întîia oară. Căci, cu toate că gîndul meu de la început fusese să nu-l las să iasă decît atunci cînd îşi va putea ţine barba în mînă, maică-sa m-a hotărît să-l iau cu mine ca să-l învăţ meseria şi să-i arăt tainele negustoriei, în vederea viitorului. Pe urmă adăugă : În ce te priveşte, Sesame, sînt bucuros că te-am întîlnit, ca să-mi plătesc datoria ! Ia colea o mie de dinari, pentru serviciul pe care mi-l-ai făcut odinioară cu leacul tău cel minunat.

Cînd Sesam auzi aceste cuvinte, nu se mai îndoi deloc de adevăr şi alergă să-i lămurească pe toţi negustorii care deteră fuga îndată, mai întîi să-l firitisească pe starostele lor şi-apoi să-şi ceară iertare de la el pentru întîrzierea adusă rugăciunii de dinainte de deschiderea prăvăliilor, rugăciune pe care o rostiră pe loc în faţa lui.

După care, Sesam, în numele tuturor, luă cuvîntul şi spuse :

— O, preacinstite staroste-al nostru, păstreze Allah, după dragostea noastră, şi trunchiul copacului şi ramurile lui ! Şi fie ca ramurile, la rîndu-le, să înfloarească şi să dea roade înmiresmate şi aurite ! Ci, o, staroste al nostru, de obicei pînă şi oamenii cei mai săraci, cu prilejul unei naşteri, pun de fac tot felul de bunătăţuri şi le împart pe la prieteni şi pe la vecini ; dar noi încă nu ne-am îndulcit gura cu *assida* de unt şi de miere, care-i atît de bună s-o guşti cînd faci urări pentru noul-născut ! Pe cînd marea căldare cu această minunată *assida* ?

Starostele Şamsedin răspunse :

— Păi cum de nu ! Nici eu nu vreau altfel ! Şi nu numai o căldare cu *assida* am să vă dăruiesc, ci un mare ospăţ în casa mea de ţară, umbrită de grădini, de la porţile oraşului Cairo. Vă poftesc pe toţi, aşadar, prietenii mei, să veniţi mîine dimineaţa la grădina mea. Şi acolo, cu voia lui Allah, vom dobîndi ceea ce nu fusese decît amînat.

Şi, de cum se întoarse acasă, vrednicul staroste porunci să se facă pregătiri mari pentru a doua zi, şi trimise la cuptor, ca să fie rumenite din primul ceas, o mulţime de oi hrănite vreme de şase luni numai cu frunze verzi, şi miei întregi, şi grămezi de unt, şi sumedenie de tăvi cu plăcinte, şi alte asemenea lucruri. Şi puse la treabă pe toate roabele casei, pricepute în arta zaharicalelor, şi pe toţi cofetarii şi plăcintarii de pe uliţa Zeini. Aşa că, se cade să recunoaştem, după atîta trudă, lucrul, ce-i drept, nu lăsa întru nimic de dorit.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, Şamsedin se duse la grădină împreună cu fiu-său Aluniţă, şi puse să se aştearnă două feţe de masă grozav de mari, în

două locuri deosebite, destul de depărtate unul de altul ; pe urmă îl chemă pe Aluniță și-i spuse :

— Fiule, am pus să se aștearnă, cum vezi, două fețe de masă, despărțite între ele ; una-i menită celor vîrstnici, cealaltă-i pentru băieții de sama ta, care vor veni cu părinții lor. Eu am să-i primesc pe cei cu barbă, iar tu, fiule, ai sarcina de a-i primi pe cei tineri.

Aluniță, însă, nedumerit, îl întrebă pe tatăl său :

— Dar pentru ce această separare și aceste două mese deosebite ? De obicei, nu se face așa decît între bărbați și femei. Dar băieții ca mine de ce-ar avea să se teamă de bărbații cu barbă ?

Starostele răspunse :

— Fiul meu, tinerii cei fără de barbă se vor simți mult mai în voia lor fiind singuri, și vor putea să petreacă mai bine între ei, decît dacă ar fi cu părinții lor de față.

Și Aluniță, care nu cunoștea răutățile, fu mulțumit cu acest răspuns.

Așadar, la sosirea oaspeților, Șamsedin începu să-i primească pe cei vîrstnici, iar Aluniță pe copii și pe băieți. Și mîncară, și băură, și cîntară, și se veseliră ; și voioșia și bucuria strălucea pe toate fețele ; și se arse în cățui tămîie și arome. Iar cînd isprăviră mîncărurile, robii aduseră oaspeților cupele pline cu înghețată de șerbet. Și-atunci, pentru cei vîrstnici veni vremea plăcutelor taifasuri, pe cînd cei tineri, de cealaltă parte, se apucară între ei de mii de jocuri vesele.

Însă printre oaspeți se afla și un negustor, unul dintre cei mai de seamă clienți ai starostelui ; și acela era un pătimaș de pomină după băieți, care nu lăsase neispitit de zăticneala lui nici un flăcăiandru din mahala. Îl chema Mahmud, dar nu era

cunoscut decît după porecla de „Deandoaselea".
Mahmud Deandoaselea, auzind zarva pe care-o făceau copiii...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și curmă povestirea îngăduită de regele Șahriar.

Ci într-a două sute cincizeci și șasea noapte

Ea urmă :

...auzind zarva pe care-o făceau copiii la masa lor, se simți înfiorat tot, și gîndi : „Hotărît că trebuie să se afle vreun chilipir prin partea aceea !" Și se folosi de prilejul că nimeni nu lua seama la el, ca să se ridice și să se prefacă a pleca zorit de o nevoie. Se strecură binișor printre pomi și ajunse în mijlocul băieților. Și rămase împietrit înaintea lor, adulmecîndu-le chipurile frumoase. Și nu-i trebui multă vreme pînă să bage de seamă că, fără putință de tăgadă, cel mai frumos dintre cei mai frumoși era Aluniță. Și-ncepu să-și facă mii de socoteli, cum să se-apuce să-i vorbească și să-l tragă de-o parte, și gîndi : „Ya Allah ! baremi de s-ar îndepărta oleacă de lîngă tovarășii lui !" Or, soarta îl sluji pînă peste nădejdile sale. Într-adevăr, la un moment dat, Aluniță, întărîtat de joc și cu obrajii tare îmbujorați de zbeg, simți și el o mică nevoie. Și, ca un băiat bine crescut ce era, vru să se ferească de ochii celorlalți și se strecură tiptil mai încolo, printre tufă-

rișuri. Deandoaselea își zise atunci : „De bună seamă, dacă m-aș apropia acuma de el, l-aș speria. Trebuie să încerc altfel !" Și ieși de după copac și se înfățișă în mijlocul tinerilor care-l recunoscuseră și-ncepură să-l hăituiască, alergîndu-i printre picioare. Și el, tare mulțumit, se lăsa în seama lor, zîmbindu-le ; și pînă la urmă, le spuse :

— Ia ascultați la mine, copii ! vă făgăduiesc să vă dau mîine cîte-o haină nouă la fiecare, și bani cît să vă împliniți toate voile, dacă izbutiți să-i stîrniți lui Aluniță dragostea de a călători și dorința de a pleca din Cairo !

Și băieții îi răspunseră :

— O, Deandoaselea, asta-i foarte ușor !

Atunci el îi părăsi și se întoarse la masă, lîngă vîrstnicii cei bărboși.

Cînd Aluniță se întoarse și el la locul său, tovarășii lui își făcură între ei cu ochiul, iar cel mai bun de gură din ceată se adresă lui Aluniță, spunîndu-i :

— În vreme ce lipseai am vorbit despre farmecele călătoriei și despre țările îndepărtate, despre Damasc, și despre Alep, și despre Bagdad ! Tu, Aluniță, care ai un tată așa de bogat, de bună seamă că trebuie să-l fi însoțit de multe ori în drumurile lui cu caravanele ? Povestește-ne, dar, și nouă, cîte ceva, din cele mai minunate lucruri cîte-ai văzut !

Dar Aluniță răspunse :

— Eu ? Păi, ce, voi nu știți că eu am fost crescut într-o locuință de sub pămînt și că n-am ieșit de acolo decît ieri ? Cum vreți să fi călătorit, în asemenea împrejurări ? Și-acuma-i ceva peste măsură că tata mi-a îngăduit să-l însoțesc de la casa noastră pînă la prăvălie !

Atunci, acelaşi băiat îi zise :

— Sărmane Aluniţă, ai fost păgubit de bucuriile cele mai plăcute, mai înainte chiar de a fi putut să le guşti ! Dacă ai şti, o, prietene, gustul minunat al călătoriilor, n-ai mai vrea să stai nici o clipă în casa tatălui tău. Toţi poeţii au cîntat pe întrecute plăcerea de a hoinări, şi iată de altminteri numai vreo cîteva versuri pe care ni le-au lăsat ei despre acest subiect :

Călătorie, au cine-ar şti spune
Farmecul tău, minune cu minune ?
Prieteni dragi, tot ce-i frumos pe lume
Numai schimbare e, şi numai drum e !
Perlele chiar, din vînăta genune
A mărilor, ies ca să se adune,
După ce trec întinderi fără nume,
În diadem, pe regi să-i încunune,
Sau gîturile de domniţe-anume.

Auzind această strofă, Aluniţă spuse :

— Fără-ndoială ! Dar şi tihna de-acasă are farmecul ei !

Atunci, unul dintre băieţi începu să rîdă şi le spuse tovarăşilor săi :

— Ia luaţi seama la Aluniţă ăsta ! E ca peştii, care mor de-ndată ce ies din apă !

Iar un altul se repezi şi zise :

— Ba nu ! pesemne că-i e frică să nu i se ofilească trandafirii din obraji !

Şi-un al treilea adăugă :

— Voi nu-l vedeţi că e ca muierile, care nu pot să facă nici un pas singure, de-ndată ce ies pe drum !

Şi-un altul, în sfîrşit, strigă :

— Ba zău așa ! Cum de nu ți-e rușine, Aluniță, să nu te porți ca un bărbat ?

Auzind toate aceste mustrări, Aluniță se simți atîta de umilit, încît își părăsi numaidecît oaspeții și, încălecînd pe catîr, luă calea spre oraș și ajunse, cu mînia în inimă și cu lacrimile în ochi, la maică-sa, care se sperie cînd îl văzu în starea aceea. Și Aluniță îi repetă batjocurile la care fusese supus de băieții de seama lui și-i mărturisi că vrea să plece îndată, fie oriunde-o fi, numai să plece ! Și adăugă :

— Ia seama la cuțitul ăsta ! Mi-l înfig în piept, dacă nu vrei să mă lași să călătoresc !

Față de-o hotărîre atîta de neașteptată, biata mamă n-avu decît să-și înghită lacrimile și să-i îngăduie să facă așa cum plănuia. Spuse, dar, lui Aluniță :

— Fiul meu, iți făgăduiesc că am să te ajut din toate puterile mele ! Dar, cum știu bine de mai-nainte că taică-tău n-are să te lase, m-apuc eu însămi să-ți pregătesc o încărcătură de mărfuri, pe cheltuiala mea.

Și Aluniță spuse :

— Dar atunci, fă toate astea numaidecît, înainte de-a sosi tata !

Îndată soția lui Șamsedin porunci robilor să deschidă una dintre magaziile cu mărfuri și-i puse pe cei ce împachetau să facă atîtea baloturi cît să încarce zece cămile.

Estimp, starostele Șamsedin, odată oaspeții plecați, îl căută degeaba pe fiul său prin grădină și, pînă la urmă, află că plecase spre casă. Și starostele, speriat de gîndul că fiului său i s-ar fi putut întîmpla vreo nenorocire de-a lungul drumului, dete galop catîrului și ajunse cu sufletul la gură în curte, unde putu, în sfîrșit, să se liniștească,

aflînd de la portarul casei că Aluniță sosise acolo fără nici un necaz. Dar care nu-i fu mirarea, cînd văzu în curte baloturile gata să fie încărcate și purtînd pe ele etichete, scrise cu litere mari : Alep, Damasc, Bagdad !...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute cincizeci și șaptea noapte

Ea urmă :

...scrise cu litere mari : Alep, Damasc, Bagdad ! Urcă grăbit la soția sa, care-i povesti atunci tot ceea ce se întîmplase, precum și jalnicul necaz ce-ar urma de s-ar împotrivi lui Aluniță. Și starostele spuse :

— Am să-ncerc, totuși, să-l fac să se răzgîndească !

Și-l chemă pe Aluniță și-i zise :

— O, copilul meu, Allah să te lumineze și să te întoarcă de la planul ăsta nefericit ! Au tu nu știi ce-a zis Profetul nostru — cu el fie rugăciunea și tihna ! — : „Fericit e omul care se hrănește cu fructele pămîntului său și care-și găsește în țara lui mulțumirea vieții !“ Iar cei de demult ziceau : „Nu porni nicicînd în călătorie, fie ea și numai de-o milă !“ Așa că, o, fiule, îți cer să-mi spui dacă, după asemenea cuvinte, mai stăruiești în hotărîrea ta.

Aluniță răspunse :

— Află, o, tată, că nu vreau să fiu neascultător ; dar, dacă te împotrivești plecării mele, nedîndu-mi cele de trebuință, am să-mi lepăd hainele, am să-mbrac haina săracă a dervișilor și am să plec pe jos să străbat țările și pămînturile.

Cînd starostele văzu că fiul său era hotărît să plece cu orice preț, fu silit, de voie de nevoie, să nu se mai pună în calea planului acestuia și-i zise :

— Atunci, iată, o, copilul meu, încă patruzeci de poveri de marfă ; și vei avea astfel, dimpreună cu cele zece pe care ți le-a dat mama ta, cincizeci de poveri de cămile. Ai să găsești în ele mărfuri potrivite pentru nevoile fiecărui oraș în care-ai să intri ; căci nu trebuie să încerci să vinzi la Alep, de pildă, stofele care le plac locuitorilor de la Damasc ; ar fi o proastă afacere. Pleacă, dar, fiule, și Allah să te aibă în pază și să-ți înlesnească drumul ! Și mai cu seamă să fii cu ochii-n patru cînd ai să străbați, în Pustia Leului, un loc care se cheamă Valea Cîinilor. Acolo-i bîrlogul unor tîlhari de drumul mare, care au de șef pe un beduin poreclit „Iutele“, din pricina iuțelii atacurilor și a prădăciunilor lui.

Și Aluniță răspunse :

— Întîmplările, fie bune, fie rele, din mîna lui Allah ne vin ! Și, orice-aș face, n-o să am decît ceea ce mi-e dat !

Cum la aceste vorbe nu se mai putea răspunde, starostele nu mai zise nimic ; dar soția sa n-avu tihnă pînă ce nu făcu o mie de rugăciuni și făgădui o sută de oi santonilor[1] și-l puse pe fiul ei sub

[1] Schimnici arabi care trăiesc în pustietăți.

sfînta pază a lui El-Said Abd El-Kader El-Ghilani, ocrotitorul călătorilor.

După care starostele, însoţit de fiul său, care numai cu mare cazná izbuti să se smulgă din braţele bietei sale mame plîngînd asupra-i toate lacrimile inimii ei, se duse la caravana care de mult era cu totul gata.

Şi starostele îl luă de-o parte pe bătrînul mokaddem al cămilarilor şi al catîrgiilor, şeicul Kamal, şi-i spuse :

— O, preacinstite mokaddem, îţi încredinţez acest copil, lumina ochilor mei, şi-l pun sub aripa lui Allah şi sub paza ta ! Iar tu, fiule, îi spuse lui Aluniţă, iată-l pe cel care-ţi va ţine loc de tată în lipsa mea. Să-l asculţi şi să nu faci niciodată nimic fără să te sfătuieşti cu el !

Dete apoi o mie de dinari de aur lui Aluniţă şi, ca ultim sfat, îi spuse :

— Îţi dau mia asta de dinari, fiule, ca să poţi să te foloseşti de ei şi să aştepţi cu răbdare vremea cea mai prielnică pentru vînzarea mărfurilor tale ; căci trebuie să te fereşti să le vinzi atunci cînd preţurile sînt în scădere. Trebuie să pîndeşti prilejul cînd stofele şi celelalte mărfuri sînt cît mai scumpe, ca să le vinzi în cele mai bune împrejurări.

Apoi îşi luară rămas-bun, caravana porni la drum şi în curînd fu dincolo de porţile oraşului Cairo.

Estimp, în ce-l priveşte pe Mahmud-Deandoaselea, iată ! Aflînd de plecarea lui Aluniţă, începu şi el numaidecît să-şi facă pregătirile ; şi, în cîteva ceasuri, catîrii şi cămilele îi erau încărcate cu poveri, şi caii înşăuaţi. Şi, fără să piardă vremea,

porni la drum şi-ajunse din urmă caravana, la cîteva mile de la Cairo. Şi îşi zicea : „Acum, în pustie, o, Mahmud, nimeni n-are să te pîrască şi nimeni n-are să te supravegheze. Şi-ai să poţi, fără teamă că ai să fii tulburat, să te desfătezi cu acest copil.“

Aşa că, de la-ntîiul popas, Deandoaselea îşi aşeză corturile lîngă corturile lui Aluniţă şi-l sfătui pe bucătarul lui Aluniţă să nu se mai ostenească să aprindă focul, întrucît el, Mahmud, îl invitase pe Aluniţă să vină să ia masa laolaltă cu el, în cortul lui.

Şi-aşa şi fu. Aluniţă veni în cortul lui Deandoaselea, dar însoţit de şeicul Kamal, mokaddemul cămilarilor. Şi-n seara aceea, Deandoaselea rămase păgubaş. Şi-a doua zi, la al doilea atac, se întîmplă la fel ; şi-aşa, zi de zi, pînă ce ajunseră la Damasc ; căci de fiecare dată Aluniţă primea poftirea lui Deandoaselea, dar venea în cortul lui însoţit de mokaddemul cămilarilor.

Dar, cînd ajunseră la Damasc, unde Deandoaselea avea, de altminteri, ca şi la Cairo, la Alep şi la Bagdad, o casă a lui, ca să-şi primească prietenii...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada, fiica vizirului, văzu zorii mijind şi îşi curmă îngăduita povestire.

Ci într-a două sute cincizeci şi opta noapte

Ea urmă :

...o casă a lui, ca să-şi primească prietenii, trimise la Aluniţă, care rămăsese sub corturile lui,

la intrarea în oraş, un sclav ca să-l poftească, numai pe el singur, să vină să-l cinstească cu prezenţa lui. Şi Aluniţă răspunse :

— Aşteaptă să-i cer părerea şeicului Kamal !

Dar mokaddemul cămilarilor încruntă din sprîncene cînd auzi de ce e vorba şi răspunse :

— Nu, fiule, nu trebuie să primeşti !

Şi Aluniţă nu primi.

Şederea la Damasc nu fu lungă şi porniră degrabă la drum spre Alep, unde, cum sosiră, Deandoaselea trimise să-l poftească pe Aluniţă. Dar, ca şi la Damasc, şeicul Kamal fu de părere să nu se ducă, iar Aluniţă, fără să ştie bine pentru ce era mokaddemul aşa de aspru, nu vru să-l supere. Şi, încă şi de data aceasta, Deandoaselea rămase păgubaş, şi pentru drumul şi pentru cheltuielile ce le făcuse.

Dar cînd părăsiră Alepul, Deandoaselea se jură amarnic că de data asta lucrurile n-au să se mai petreacă tot aşa. Şi, la întîiul popas spre Bagdad, puse să se pregătească un ospăţ cum nu s-a mai pomenit, şi veni el însuşi să-l poftească pe Aluniţă să-i fie oaspete. Şi de data aceasta Aluniţă fu într-adevăr nevoit să primească, nemaiavînd nici un motiv temeinic să se împotrivească, şi se întoarse mai întîi în cort, ca să se îmbrace în chipul cuvenit.

Atunci şeicul Kamal veni la el şi-i zise :

— Necugetat mai eşti, o, Aluniţă ! De ce ai primit să te duci la Mahmud ? Au tu nu ştii ce gînduri are ? Şi n-ai aflat pentru care pricină a fost poreclit el Deandoaselea ? Oricum, ar fi trebuit să-i ceri sfatul şi unui bătrîn ca mine, despre care poeţii au spus :

'L-am întrebat pe-un trist moşneag :
„Ce umbli veşnic frînt de şale ?"
El mi-a răspuns : „Copile drag,
Mi-am fost pierdut cîndva pe cale
Al tinereţilor şirag.
Şi l-am tot căutat aşa,
Încovoiat, fără-ncetare,
Că sub experienţa grea
M-am gîrbovit atît de tare,
De nu mai pot, oricît aş vrea,
Să-mi mai îndrept biata spinare."

Aluniţă însă răspunse :

— O, preacinstitule mokaddem, ar fi totuşi necuviincios să nu primesc poftirea prietenului nostru Mahmud, căruia, nu prea ştiu de ce, i se spune Deandoaselea. Şi, de altfel, nu văd deloc ce aş avea de pierdut ducîndu-mă la el.

Şi mokaddemul răspunse repezit :

— Pe Allah ! are să te mănînce ! El a mai mîncat şi pe mulţi alţii !

La aceste cuvinte, Aluniţă pufni în rîs şi se grăbi să se ducă la Deandoaselea, care-l aştepta cu nerăbdare. Şi amîndoi intrară în cortul unde fusese pregătit ospăţul.

Or, într-adevăr, Deandoaselea nu precupeţise nimic pentru a-l întîmpina aşa cum trebuie pe minunatul flăcăiaş ; şi totul era întocmit ca să încînte ochii şi să aţîţe simţurile. Aşa încît masa fu veselă şi plină de însufleţire ; şi amîndoi mîncară cu mare poftă şi băură din aceeaşi cupă, pînă ce se săturară. Şi cînd vinul începu să li se suie la cap, iar robii se retraseră pe nesimţite, Deandoaselea, beat de patimă, se aplecă spre Aluniţă şi, luîndu-i obrajii în palme, dădu să-l sărute.

Aluniță însă, foarte tulburat, ridică fără să vrea mîna ; iar sărutarea lui Deandoaselea nimeri drept în palma băiatului. Atunci Mahmud îi aruncă un braț în jurul gîtului, iar cu celălalt îl cuprinse pe după mijloc și, cum Aluniță îl întreba : „Dar ce vrei, oare, să faci ?“ el îi spuse :

— Încerc numai să explic aceste versuri ale poetului :

O, tu, lumină a ochilor mei,
Ia tot ceea ce poți să iei,
O palmă, două palme, trei,
Cît îți face plăcere, și cît vrei,
Să-ți fie drag, să fim noi singurei !...

Și Mahmud Deandoaselea se pregătea să-i lămurească băiatului asemenea versuri. Aluniță, însă, fără să-și dea seama prea bine ce vroia Mahmud, se simți tare stînjenit de aerele, de gesturile și de mișcările acestuia, și vru să plece. Dar Deandoaselea îl opri și sfîrși prin a-l face să înțeleagă pînă la urmă despre ce era vorba.

După ce Aluniță pricepu bine gîndurile lui Deandoaselea și după ce cîntări bine cererea lui...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute cincizeci și noua noapte

Ea urmă :

...după ce cîntări bine cererea lui, se ridică numaidecît și-i zise :

— Nu, pe Allah ! eu marfă de aceasta nu vînd ! Oricum, trebuie să-ți spun că, de-aș vinde-o altora pe aur, ție ți-aș dărui-o pe degeaba !

Și, cu toate rugămințile lui Deandoaselea, Aluniță nu vru să mai rămînă nici o clipă în cort. Ieși zorit și ajunse îndată la tabăra unde mokaddemul, foarte îngrijorat, îl aștepta să se întoarcă. Așa încît atunci cînd mokaddemul Kamal îl văzu pe Aluniță intrînd cu acea înfățișare ciudată, îl întrebă :

— Pe Allah ! Ce s-a intîmplat oare ?

El răspunse :

— Nimic, nimic ! Numai că trebuie să ridicăm numaidecît tabăra și să ne îndreptăm spre Bagdad fără zăbavă ; căci nu mai vreau să călătoresc împreună cu Deandoaselea. Are niște gusturi tare stînjenitoare.

Șeicul cămilarilor zise :

— Nu ți-am spus eu, fiule ? Ci slăvit fie Allah că n-ai pățit nimic ! Numai că trebuie să-ți atrag luarea-aminte că va fi foarte primejdios să călătorim astfel singuri. Mai bine-i să rămînem așa cum sîntem, într-o singură caravană, ca să putem înfrunta atacurile tîlharilor beduini de care sînt bîntuite locurile de pe-aici.

Aluniță însă nu vroi să asculte nimic și dădu poruncă de plecare.

Mărunta caravană plecă, așadar, la drum singură și nu conteni de mers astfel, pînă ce într-o zi, pe la asfințit de soare, nu mai fu decît la cîteva mile pînă la porțile Bagdadului.

Mokaddemul cămilarilor veni atunci la Aluniță și-i spuse :

— Mai bine-i, fiule, să îndemnăm pînă la Bagdad chiar în noaptea asta, fără a ne opri aici

pentru conac. Căci locul acesta în care ne aflăm este cel mai primejdios din toată călătoria : aici este Valea Cîinilor. Ne-ar paşte prea mare năpastă să fim atacaţi, de ne-am petrece noaptea aici. Să ne grăbim, aşadar, s-ajungem la Bagdad înainte de închiderea porţilor. Căci, fiule, trebuie să ştii că marele calif pune în fiecare seară să se închidă straşnic porţile oraşului, spre-a împiedica hoardele de eretici fanatici să intre pe furiş în cetate şi să pună mîna pe cărţile de ştiinţă şi pe scrierile literare, închise în sălile şcolilor, şi să le arunce în Tigru.

Aluniţă, căruia asemenea hotărîre nu-i era pe plac, răspunse :

— Nu, pe Allah, nu vreau să intru noaptea în oraş, căci vreau să mă bucur de priveliştea Bagdadului în răsăritul soarelui. Să ne petrecem, aşadar, noaptea aici, căci, la urma urmei, nu am nici un zor şi nu călătoresc pentru afaceri, ci numai pentru desfătarea mea şi pentru a vedea ceea ce nu cunosc.

Şi bătrînul mokaddem nu mai avu altceva de făcut decît să se încline, plîngînd în sineşi primejdioasa încăpăţînare a fiului lui Şamsedin.

Estimp, Aluniţă mîncă ce mîncă, după care robii plecară să se culce, iar el ieşi din cort şi se duse ceva mai încolo, pe vale, unde se aşeză sub un copac luminat de lună. Şi, inspirat de acel loc prielnic visărilor, începu un cîntec al poetului :

Regină a Irakului, o, dulce
Cetate-a desfătărilor depline,
Bagdadule, cetate de califi
Şi de poeţi, cît te-am visat, în mine,
O, tu, a păcii...

Deodată, însă, mai înainte ca el să isprăvească prima strofă, auzi din stînga lui o larmă înfricoșătoare și un galop de cai, și niște răcnete scoase de o sută de guri dintr-o dată. Și se întoarse și văzu tabăra năpădită de o ceată mare de beduini răsărind din toate părțile, de parcă ieșeau din pămînt.

Această priveliște, pentru el nouă, îl țintui locului, și putu astfel să vadă de departe măcelărirea caravanei, care vrusese să se apere, și jefuirea întregii tabere. Și cînd beduinii văzură că nu mai rămăsese în picioare nimeni, luară cămilele și catîrii și pieriră într-o clipită pe unde veniseră.

După ce uluiala în care se afla i se risipi oleacă, Aluniță se întoarse la locul unde-i fusese tabăra și putu să-i vadă pe toți oamenii lui sugrumați. Și însuși șeicul Kamal, mokaddemul cămilarilor, cu toată vîrsta lui preacinstită, nu fusese cruțat mai mult decît ceilalți, și zăcea mort, cu pieptul străpuns de numeroase lovituri de lance. Iar Aluniță, nemaiputînd să îndure vederea unei priveliști atît de înspăimîntătoare, o luă la fugă fără a îndrăzni să se uite în urmă-i.

Și așa fugi toată noaptea și, ca să nu stîrnească lăcomia vreunui alt tîlhar, se despuie cu totul de bogatele lui haine, pe care le aruncă departe, și nu păstră pe el decît cămașa. Și așa, pe jumătate gol, își făcu intrarea în Bagdad, în zorii zilei.

Atunci, sleit de oboseală și nemaiputînd să se țină pe picioare, se opri dinaintea celei dintîi fîntîni publice care-i ieși în cale, la intrarea în oraș. Își spălă mîinile, fața și picioarele, și se sui pe acoperișul de deasupra fîntînii, unde se întinse cît era de lung și adormi fără multă zăbavă.

Estimp, Mahmud-Deandoaselea pornise şi el la drum, dar luase o cale mai scurtă, prin altă parte, şi astfel scăpase de întîlnirea cu tîlharii. Şi-aşa că sosise la porţile Bagdadului chiar în clipa cînd Aluniţă intrase în cetate şi adormise deasupra fîntînii.

Cum trecea pe lîngă această fîntînă, Deandoaselea se apropie de jgheabul de piatră prin care curgea apa pentru vite şi vru să-şi dea la adăp calul însetat. Animalul văzu însă umbra alungită a băiatului adormit şi se dădu înapoi sforăind. Atunci Deandoaselea ridică ochii spre acoperiş şi era mai-mai să cadă de pe cal, recunoscîndu-l pe Aluniţă în flăcăiaşul pe jumătate gol care dormea pe piatră...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaizecea noapte

Ea urmă :

...flăcăiaşul pe jumătate gol care dormea pe piatră. Sări îndată jos de pe calul său, se căţără pe acoperiş şi rămase ţintuit de admiraţie dinaintea lui Aluniţă culcat, cu capul sprijinit pe un braţ, în toropeala somnului. Şi, pentru întîia oară, putu, în sfîrşit, să privească în voie desăvîrşirile acelui trup tînăr, cu negrele-i aluniţe strălucind pe pielea albă. Şi nu pricepea nicicum datorită cărei întîmplări regăsea astfel în calea sa, dormind

deasupra acelei fîntîni, acel înger de dragul căruia făcuse el toată acea călătorie. Şi nu izbutea deloc să-şi desprindă privirea de pe gingaşa aluniţă, rotundă ca un bob de mosc, ce-i împodobea piciorul stîng rămas dezvelit în acea clipă. Şi îşi spunea, neştiind întocmai la ce anume să se hotărască : „Ce-ar fi mai bine să fac ? Să-l trezesc ? Să-l iau, aşa cum se află, pe calul meu şi să fug cu el în pustie ? Să aştept să se deştepte, să-i vorbesc, să-l înduioşez şi să-l hotărăsc să vină cu mine la casa mea din Bagdad ?"

Pînă la urmă, se opri la gîndul acesta şi, aşezîndu-se pe acoperiş, la picioarele flăcăiandrului, aşteptă să se trezească, scăldîndu-şi ochii în toată limpezimea pe care soarele o revărsa pe trupu-i de copilandru.

Aluniţă, odată sătul de somn, întinse picioarele şi întredeschise ochii ; şi în aceeaşi clipă Mahmud îl luă de mînă şi, cu un glas tare dulce, îi spuse :

— Nu-ţi fie teamă, copilul meu, te afli sub ocrotirea mea. Ci lămureşte, rogu-te, degrabă, care-i pricina de te aflu aşa ?

Atunci Aluniţă se ridică în capul oaselor şi, măcar că se simţea stînjenit de privirea îndrăgostitului său, îi povesti totul de-a fir-a-păr. Şi Mahmud îi spuse :

— Slavă lui Allah, o, tinere prieten al meu, că ţi-a spulberat avutul, dar ţi-a lăsat viaţa : căci, precum a spus poetul :

Cînd scapi cu viaţă din vîltoare,
Chiar şi de pierzi averea toată,
Întreg prăpădul nu te doare
Mai mult ca unghia tăiată.

Şi, de altminteri, nici avutul tău nu-i deloc pierdut, devreme ce tot ceea ce am eu este şi al tău.

Hai, așadar, la mine acasă, să te scalzi şi să te îmbraci ; și din clipa aceasta, poţi să socoţi toate bunurile lui Mahmud ca pe ale tale, și viaţa lui Mahmud este închinată ţie.

Şi tot așa de părinteşte-i vorbi mai departe lui Aluniță, pînă ce-l hotărî să meargă cu el.

Coborî, așadar, mai întîi el şi-l ajută apoi să încalece pe cal la spate, după care porni la drum spre casă, înfiorîndu-se de bucurie.

Cea dintîi grijă-i fu să-l ducă pe Aluniţă la hamam și să-l scalde el însuși, fără ajutorul nici unui masagiu sau al vreunui alt slujitor ; şi, după ce îl înveșmîntă într-o rantie de mare preţ, îl pofti să intre în sala în care își primea de obicei prietenii.

Era o sală plină de o minunată răcoare şi de umbră, luminată numai de sclipirile smalţurilor și ale faianțelor. O mireasmă de tămîie te îmbăta, purtînd sufletul către grădinile de camfori şi de cinamome. La mijloc, susura o fîntînă țîșnitoare. Era o tihnă desăvîrşită, şi desfătarea acolo se putea trăi în deplină netulburare.

Se așezară amîndoi pe covoare, iar Mahmud împinse spre Aluniţă o pernă, ca să-şi rezeme brațul de ea. Bucatele erau aduse pe tăvi și ei mîncară din ele ; şi pe urmă băură vinuri de soi, aduse în oluri mari. Atunci, Deandoaselelea, care pînă aci nu se arătase prea zorit, nu se mai putu stăpîni și izbucni, recitînd această strofă a poetului :

O, dor călău ! nici dulcele alint
Al ochilor, nici calda sărutare
A buzelor nu sting aprinsu-ţi jind
Și nu-ţi pot da vreodată alinare
O, dor al meu ! asupră-ţi simți mereu

Povara grea de patimă amară,
Şi n-ai să scapi de-amarnicul ei greu,
De n-ai să guşti beţia ei cea rară.

Ci Aluniţă, dedat acum cu versurile lui Deandoaselea, pătrunzîndu-le lesne înţelesul adesea tulbure, se ridică numaidecît şi-i spuse gazdei sale :

— Chiar că nu pricep deloc stăruinţa ta în această privinţă. Nu pot decît să-ţi spun încă o dată ceea ce ţi-am mai spus : În ziua în care aş vinde altora pe aur marfa aceasta, ţie ţi-aş da-o pe degeaba.

Şi, fără a vroi să mai asculte trăncănelile lui Deandoaselea, îl părăsi pe dată şi se duse.

Cînd se văzu afară, începu să cutreiere oraşul. Dar se şi făcu noapte ; şi, neştiind încotro, să se îndrepte, străin cum era în Bagdad, hotărî să-şi petreacă noaptea într-o moscheie ce i se ivi în cale. Intră, aşadar, în curte şi, pe cînd îşi scotea sandalele ca să treacă pragul în moscheie, văzu venind spre el doi oameni, înaintea cărora mergeau robii lor, ce le luminau drumul cu două fanare aprinse. Se dete la o parte, ca să le facă loc ; dar cel mai bătrîn dintre ei se opri dinaintea lui şi, după ce îl măsură cu multă luare-aminte, îi zise :

— Pacea fie cu tine !

Iar Aluniţă îi răspunse la salamalek. Celălalt zise iar :

— Eşti străin, copile ?

El răspunse :

— Sînt din Cairo. Tată-meu este Şamsedin, starostele neguţătorilor din cetate.

La cuvintele acestea, bătrînul se înturnă spre tovarăşul său şi-i spuse :

— Allah ne stă în ajutor mai peste dorinţele noastre ! Nu nădăjduiam să dăm aşa de repede de străinul pe care-l căutam şi care are să ne scoată de la necaz.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute şaizeci şi una noapte

Ea urmă :

...care are să ne scoată de la necaz.

Pe urmă îl luă pe Aluniţă de-o parte şi-i spuse :

— Binecuvîntat fie Allah care ni te-a scos în cale ! Avem să-ţi cerem să ne faci un bine, pentru care te-am răsplăti din plin, dîndu-ţi cinci mii de dinari, straie de o mie de dinari, şi un cal de o mie de dinari. Iată ! Tu ştii, fiule, că, după legea noastră, cînd un musulman îşi lasă întîia oară soţia, poate s-o ia îndărăt, fără de nici o angara, după trei luni şi zece zile ; şi dacă o lasă şi a doua-oară, el poate tot aşa s-o ia îndărăt, tot după ce a trecut legiuitul răstimp ; ci dacă se leapădă de ea şi a treia oară, ori dacă, fără s-o fi alungat vreodată, îi spune numai : „Mă lepăd de tine de trei ori", sau doar : „Nu-mi mai eşti nimic, jur pe cea de-a treia despărţanie !" în asemenea împrejurare, dacă soţul mai doreşte s-o ia îndărăt pe femeie, legea cere ca mai întîi un alt bărbat să se însoare legiuit cu femeia lăsată, şi acela s-o alunge la rîndu-i, după ce s-a culcat, fie şi o singură noapte,

cu ea. Şi numai atunci întîiul soţ poate s-o ia îndărăt, ca soţie legiuită. Legea aceasta este de cea mai înaltă înţelepciune, întrucît ea-i cea mai bună ocrotire a soţilor şi-i cea mai temeinică chezăşie a credincioşiei lor unul faţă de altul şi a desăvîrşitei lor legături. Şi tocmai ăsta-i necazul tînărului acestuia care este cu mine. S-a lăsat mai alaltăieri dus de o păcătoasă pornire şi-a ţipat la nevastă-sa, care-i fiică-mea : „Ieşi din casa mea ! Nu vreau să te mai ştiu ! Mă lepăd de tine prin Cele-Trei !" Şi îndată fiică-mea, care-i nevasta lui, şi-a tras vălul peste obraz în faţa soţului ei, care pentru ea din acea clipă era ca şi un străin, şi-a luat zestrea şi s-a întors chiar din acea zi în casa mea. Ci acuma soţul ei, pe care-l vezi aci, doreşte fierbinte s-o ia îndărăt. A venit la mine să-mi sărute mîinile şi să mă roage să-l împac cu nevastă-sa. Şi eu am primit să fac lucrul acesta. Şi-am ieşit numaidecît să-l căutăm pe bărbatul care să slujească de înlocuitor timp de-o noapte. Şi-aşa, fiule, am dat de tine. Cum tu eşti străin de oraşul nostru, lucrurile s-ar petrece tainic, numai cu cadiul de faţă, şi nu s-ar afla nimic în afară ! Şi aşa, tu ai fi dezlegătorul.

Starea de sărăcie în care se afla Aluniţă îl făcu să primească totul cu dragă inimă şi îşi zise : „Pun mîna pe cinci mii de dinari, capăt straie de o mie de dinari, şi un cal tot de o mie de dinari, şi, pe deasupra, am să şi petrec straşnic toată noaptea. Pe Allah ! primesc !" Şi le spuse celor doi oameni care aşteptau cu înfrigurare răspunsul :

— Pe Allah ! primesc să fiu dezlegătorul !

Atunci soţul femeii, care nu rostise încă nici un cuvînt, se înturnă către Aluniţă şi-i spuse :

— Ne scoţi, într-adevăr, dintr-o mare încurcătură, căci trebuie să-ţi spun că soţia mi-i nespus

de dragă. Numai că tare mă tem că mîine dimineață, de-o să-ți fie soția mea pe plac, n-ai să mai vrei s-o lași și n-ai să mi-o mai dai îndărăt. Legea, într-o împrejurare ca aceasta, îți dă dreptate. Drept aceea, numaidecît, în fața cadiului, tu trebuie să te legi că ai să-mi plătești în schimb, ca daune, zece mii de dinari, dacă, din nenorocire, n-ai mai vrea să te desparți de ea mîine.

Și Aluniță primi, fiind cu totul hotărît să nu stea decît o noapte lîngă femeia cu pricina.

Se duseră, așadar, tustrei la cadiu și, în fața lui, întocmiră senetul de însurătoare, după cerințele legii. Iar cadiul, cînd îl văzu pe Aluniță, se simți tare tulburat în sine și-l îndrăgi pe dată. Așa că avem să mai auzim de el de-a lungul acestei povestiri.

Pe urmă, după ce senetul fu întocmit, plecară de la cadiu, iar tatăl femeii îl luă pe Aluniță și-l pofti să intre în casa lui. Îl rugă să aștepte în odaia de la intrare și se duse repede s-o vestească pe fiică-sa, spunîndu-i :

— Scumpa mea copilă, ți-am găsit un băiat tare bine făcut, care nădăjduiesc că o să-ți placă. Ți-l laud în totului-tot. Petrece cu el o noapte desfătătoare și bucură-te după cum ți-i voia. Nu-n toate nopțile ai în brațe un băiat atîta de minunat.

Și, după ce o dăscăli astfel pe fiică-sa, bunul părinte se duse foarte mulțumit la Aluniță să-i spună același lucru. Și-l rugă să mai aștepte oleacă, pînă ce noua lui soție se va pregăti întru totul să-l primească.

Estimp, soțul dintîi se duse numaidecît la o bătrînă tare vicleană, care-l crescuse, și-i zise :

— Mă rog ție, maica mea bună, închipuie numaidecît vreun șiretlic care să-l împiedice pe dez-

legătorul pe care l-am găsit să se apropie în noaptea asta de nevasta mea divorţată !

Şi baba răspunse :

— Pe viaţa ta ! nimica nu mi-e mai uşor !

Şi se-nvălui în vălul ei...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute şaizeci şi doua noapte

Ea urmă :

...Şi se-nvălui în vălul ei şi plecă la casa divorţatei, unde mai întîi îl văzu pe Aluniţă în odaia de intrare. Îl salută şi-i zise :

— Am venit la tînăra divorţată să-i ung trupul cu alifii, aşa cum fac în fiece zi, ca s-o vindec de lepra de care-i bolnavă, biata de ea !

Şi Aluniţă strigă :

— Ferească-mă Allah ! Cum, bună maică ? Femeia aceasta-i bolnavă de lepră ? Şi eu trebuia să dorm toată noaptea cu ea ! Căci sînt dezlegătorul ales de soţul ei cel de dinainte.

Şi baba răspunse :

— O, fiule, Allah ocrotească-ţi frumoasa tinereţe ! Da, negreşit, ai face bine să nu dormi cu ea !

Şi-l lăsă năuc şi intră la divorţată, pe care o încredinţă de acelaşi lucru despre tînărul ce urma să slujească de dezlegător. Şi-o sfătui să se ferească de el, ca să nu se molipsească. După care plecă.

Iar Aluniță sta și aștepta un semn de la tînără, înainte de a intra la ea. Dar așteptă el mult și bine, fără să vadă pe nimenea venind, afară de-o roabă care-i aduse o tavă cu mîncare. Mîncă și bău, apoi, ca să-și treacă vremea, rosti o surată din *Coran* și pe urmă începu să îngîne niște strofe, cu un glas mai dulce decît cel al tînărului David dinaintea lui Saul.

Cînd tînăra femeie auzi din odaia ei acest glas, își zise : „Ce-mi tot trăncănea cobea aia bătrînă ? Poate un om bolnav de lepră să fie dăruit cu un glas atît de frumos ? Pe Allah ! mă duc să-l chem și să văd cu ochii mei dacă nu cumva baba m-a mințit. Mai întîi, însă, ia să-i răspund !" Și luă o lăută indienească pe care-o acordă cu meșteșug și, cu un glas ce ar fi făcut să se oprească în slava cerului păsările din zborul lor, cîntă :

Mi-i drag un tînăr căprior,
Cu ochii galeși, visători,
Cu mijloc zvelt și pas ușor,
Că însuși ramul foșnitor
Învață-al vînturilor zbor
Văzîndu-i mersul plutitor.

Cînd Aluniță auzi cele dintîi note ale acestui cîntec, se opri și ascultă cu o luare-aminte fermecată. Și gîndi : „Ce-mi tot spunea bătrîna aia vînzătoare de alifii ? O leproasă n-ar putea să aibă un glas atît de frumos !" Și numaidecît, luînd tonul după cele din urmă note pe care le auzise, cîntă cu un glas ce-ar fi făcut să horească și stîncile :

Mă-nchin gazelei zvelte care,
Temîndu-se de vînător,
Ascunde-mbujorata floare
De pe obrazu-i vrăjitor.

Rostise versurile cu atîta căldură, încît tînăra femeie, zguduită ca de un fior, se repezi să dea la o parte perdelele ce-o despărţeau de tînărul bărbat şi se înfăţişă vederii lui, ca luna ieşind deodată dintre nori. Şi-i făcu semn să intre repede, şi-o luă înaintea lui legănîndu-şi şoldurile. Şi Aluniţă se simţi uluit de frumuseţea, de prospeţimea şi de tinereţea ei. Dar nu cuteză s-o atingă, de teamă să nu se molipsească.

Deodată însă tînăra, fără a rosti vreo vorbă, într-o clipită se dezbrăcă de cămaşă şi de pantalonaşi, zvîrlind totul cît colo, şi rămase goală-goluţă, curată ca argintul străcurat, dreaptă şi suavă ca un trunchi de palmier tînăr.

Văzînd-o aşa, Aluniţă simţi tresărind moştenirea ce-o avea de la preacinstitul tătîne-său. Şi, pricepînd de ce-i vorba, vru s-o îmbie pe tînăra femeie. Ci ea îi zise :

— Să nu te-atingi de mine ! Mi-e frică să nu iau lepra de pe trupul tău !

La cuvintele acestea, Aluniţă, fără a rosti o vorbă se dezbrăcă de toate hainele de pe el, apoi şi de cămaşă şi de pantaloni, zvîrlind totul cît colo, şi se arătă în desăvîrşita-i goliciune, limpede ca apa de izvor şi neprihănit ca ochii de copil.

Atunci muieruşca, nemaiîndoindu-se că la mijloc fusese şiretlicul bătrînei codoaşe, pusă la cale de soţul ei dintîi, şi vrăjită de farmecele tînărului, se repezi la el, îl cuprinse în braţe şi-l împinse spre pat, unde se prăbuşiră, şi-i spuse :

— Fă cele ce se cuvin, o, şeicule Zaharia, o, tată al atotputinţelor !

La chemarea aceea limpede, Aluniţă o îmbrăţişă şi el pe tînără, şi-astfel petrecură laolaltă...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ea urmă :

...petrecură laolaltă în grădinile tinereţii. După care, trudiţi, dormiră amîndoi pînă dimineaţa. Cînd se trezi, Aluniţă o întrebă pe soţia lui trecătoare :

— Cum te cheamă, inima mea ?

Ea răspunse :

— Zobeida.

El îi zise :

— Ei bine, Zobeida, tare-mi pare rău că sînt nevoit să te părăsesc !

Ea întrebă tulburată :

— Şi de ce să mă părăseşti ?

El zise :

— Păi ştii bine că eu nu sînt decît dezlegătorul !

Ea strigă :

— Nu, pe Allah ! Îmi închipuiam, în fericirea mea, că eşti un dar minunat pe care mi-l făcea bietul tata, ca să-l înlocuieşti pe celălalt.

El spuse :

— O, fermecătoare Zobeida, eu sînt un dezlegător adus de tatăl tău şi de soţul tău dintîi. Şi, socotind că ar fi cu putinţă vreo reavoinţă din parte-mi, odată ce-aş fi gustat din farmecele tale, amîndoi au avut grijă să mă pună să iscălesc în faţa cadiului o învoială ce mă sileşte să le plătesc zece mii de dinari, dacă în dimineaţa aceasta nu mă despărţesc de tine. Şi, ce-i drept, nu văd cum aş putea să le plătesc o sumă atît de mare, eu, care nu am în buzunar nici măcar o drahmă. Aşa

că-i mai bine să plec, altmintrelea mă paşte temniţa, devreme ce nu-s în stare să plătesc nimic.

La aceste cuvinte, tînăra Zobeida rămase o clipă pe gînduri ; apoi, sărutînd ochii flăcăului, îl întrebă :

— Cum te cheamă, lumina mea ?

El spuse :

— Aluniţă.

Ea se minună.

— Pe Allah, nicicînd nu s-a potrivit mai bine un nume cu acela ce-l poartă ! Ei bine, iubitule, o, Aluniţă, devreme ce-aş da tot zahărul candi de pe lume pentru dulceaţa ta, îţi jur că avem să găsim noi un vicleşug ca să nu ne mai despărţim niciodată ; căci mai degrabă mor, decît să mai fiu a altuia, după ce te-am cunoscut !

El întrebă :

— Şi cum o să facem ?

Ea spuse :

— Lucru-i tare simplu. Uite ! Taică-meu are să vină îndată să te ia şi să te ducă la cadiu, ca să împliniţi cele ce v-aţi învoit. Tu, atunci, să te apropii galeş de cadiu şi să-i spui : „Nu mai vreau să divorţez !“ El are să te întrebe : „Cum ? nu vrei să capeţi cele cinci mii de dinari, ce trebuie să ţi se dea, şi hainele de o mie de dinari, şi calul tot de o mie de dinari, ca să rămîi cu o femeie ?“ Tu să răspunzi : „Eu socot că fiecare fir de păr al femeii aceleia preţuieşte zece mii de dinari ! Aşa că vreau să rămîn stăpînul unui păr atît de scump.“ Atunci cadiul o să spună : „E dreptul tău ! Însă ai să-i plăteşti, în schimb, soţului dintîi suma de zece mii de dinari“. Şi-atunci, dragule, ascultă bine ce-ţi spun acuma ! Bătrînului cadiu, om altminteri minunat, i-s dragi la nebunie băieţandrii. Iar tu, de

bună seamă, că ai şi stîrnit în sine-i o adîncă tulburare, nici nu mă îndoiesc.

Aluniţă strigă :

— Păi tu, aşadar, crezi că şi cadiul e deadoaselea ?

Zobeida pufni în rîs şi spuse :

— De bună seamă ! Dar ce te-o fi minunînd atîta una ca asta ?

El spuse :

— Hotărît că-i scris ca, toată viaţa lui, Aluniţă să nimerească de la un deandoaselea la alt deandoaselea. Ci, o, isteaţă Zobeida, spune, rogu-te, mai departe, cele ce spuneai. Ziceai, dar : „Bătrînului cadiu, om altmintrelea minunat, îi plac la nebunie băieţandrii". Nu cumva să mă sfătuieşti acuma să-i vînd lui mărfurile mele !

Ea zise :

— Nu ! Ai să vezi ! Şi adăugă : După ce cadiul îţi va spune : „Trebuie să plăteşti cele zece mii de dinari !" tu să-l priveşti cam aşa, într-un anume fel, nu prea mult, dar oricum într-un chip care să-l topească de tulburare, acolo, pe covor. Şi-atunci el, negreşit, are să-ţi dea o păsuire, ca să-ţi plăteşti datoria. Şi de-aci-ncolo, voia-i la Allah !

La aceste cuvinte, Aluniţă cugetă un răstimp şi spuse :

— N-am nimic împotrivă.

Şi-n acea clipă, o sclavă de dincolo de perdea dădu glas şi spuse :

— Stăpînă Zobeida, tatăl tău e aici şi-l aşteaptă pe stăpînul meu !

Atunci Aluniţă se ridică, se îmbrăcă degrabă şi se duse la tatăl frumoasei Zobeida. Şi amîndoi se întîlniră în uliţă cu soţul dintîi şi plecară la cadiu.

Iar cele spuse de Zobeida se împliniră vorbă cu vorbă. Ci trebuie să spun şi că Aluniţă avu grijă să urmeze întocmai îndrumările de preţ pe care i le dăduse ea.

Aşa încît cadiul, topit cu totul de frumuseţea lui Aluniţă, îi dădu, nu o păsuire de numai trei zile, cît ceruse sfios tînărul, ci îşi încheie judecata în termenii aceştia : „Legile religiei noastre şi ale şariatului nu pot să silească pe cineva să se despartă de soţia lui ! Iar cele patru rituri ale dreptei credinţe ne învaţă întru totul la fel, în această privinţă. Pe de altă parte, dezlegătorul, devenit acum soţ după lege, se bucură de păsuire, dat fiind că este străin. Îi dăm, aşadar, zece zile, ca să-şi plătească datoria."

Atunci Aluniţă sărută cuviincios mîna cadiului, care gîndea în sineşi : „Pe Allah ! flăcăul ăsta frumos preţuieşte mai bine de zece mii de dinari. Şi i le-aş dărui bucuros chiar eu !"

Pe urmă, Aluniţă îşi luă cu multă gingăşie rămas-bun şi alergă la soţia sa...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaizeci şi patra noapte

Ea urmă :

... Aluniţă îşi luă cu multă gingăşie rămas-bun şi alergă la soţia sa, iscusita Zobeida.

Şi Zobeida, cu chipul luminat de bucurie, îl primi pe Aluniţă, firitisindu-l pentru rezultatul dobîn-

dit, şi-i dădu o sută de dinari, anume ca să pună să se pregătească pentru ei amîndoi o masă bogată, care să ţină toată noaptea. Şi Aluniţă, cu banii soţiei sale, puse pe dată să se aranjeze ziafetul acela. Şi amîndoi se aşezară să mănînce şi să bea, pînă ce se săturară. Atunci, bucuroşi cum nu se mai poate, se desfătară în voie. După care, ca să-şi facă iar poftă, coborîră în sala de primire, aprinseră făcliile şi întocmiră numai ei doi un concert în stare să facă să horească stîncile, iar păsările să-şi oprească zborul în slăvile cerului.

Aşa încît nu-i deloc de mirare că deodată se auziră nişte bătăi la poarta dinspre drum a casei. Şi Zobeida, care le auzi întîi, spuse lui Aluniţă :

— Du-te şi vezi cine bate la poartă.

Şi Aluniţă coborî îndată să deschidă.

Or, în noaptea aceea, califul Harun Al-Raşid, simţindu-şi inima grea, spusese vizirului său Giafar, spătarului Massrur şi poetului său favorit, dulcele Abu-Nuwas :

— Mi-e inima cam grea. Haideţi să ne plimbăm pe uliţele Bagdadului, ca să căutăm cu ce să ne veselim sufletele !

Şi se îmbrăcaseră tuspatru în haine de dervişi persani, şi porniseră să bată uliţele Bagdadului, nădăjduind vreo întîmplare înveselitoare. Şi aşa ajunseră în faţa casei tinerei Zobeida şi, auzind cîntările şi zvoana lăutelor, bătuseră la poartă, după năravul dervişilor, fără să se sinchisească de nimic.

Cînd Aluniţă îi văzu pe dervişi, cum nu era neştiutor al îndatoririlor de ospitalitate şi cum pe deasupra mai era şi plin de o dulce voioşie, îi primi

cu dragă inimă, îi pofti în odaia de intrare şi le aduse de mîncare. Ei însă nu primiră să mănînce, zicînd :

— Pe Allah ! sufletele duioase n-au deloc trebuinţă de hrană spre a-şi desfăta simţirea, ci numai de armonie ! Şi băgăm de seamă că tocmai cîntecele pe care le-am auzit din drum au încetat la sosirea noastră. Au nu-i o cîntăreaţă de meserie cea care cînta aşa de minunat ?

Aluniţă răspunse :

— O, nu, stăpînii mei ! E chiar soţia mea.

Şi le povesti toată povestea lui, de la început pînă la sfîrşit, fără să dea uitării nici un amănunt.

Atunci, căpetenia dervişilor, care era însuşi califul, îi spuse lui Aluniţă :

— Fiule, poţi fi liniştit în privinţa celor zece mii de dinari pe care-i datorezi soţului dintîi al soţiei tale. Eu sînt căpetenia tekkelei dervişilor din Bagdad, care numără patruzeci de inşi ; noi, slavă lui Allah, o ducem destul de bine, şi zece mii de dinari pentru noi nu-s chiar o pagubă. Îţi făgăduiesc, aşadar, că am să ţi-i trimit pînă-n zece zile. Mergi însă şi roag-o pe soţia ta să ne cînte ceva, de după perdea, ca să ne desfete sufletul. Căci, fiule, muzica le e unora ca mîncarea, altora ca un leac, şi altora ca un evantaliu de răcoare : pentru noi, ea-i toate trele deodată.

Aluniţă nu se lăsă mai mult rugat ; iar Zobeida, soţia sa, primi numaidecît să cînte pentru acei dervişi. Şi-aşa, bucuria le fu deplină ; şi petrecură o noapte tare plăcută, ba ascultînd cîntecul, ba tăifăsuind dulce, ba ascultînd stihurile soitarii întocmite pe loc de poetul Abu-Nuwas, pe

care frumusețea flăcăului îl înnebunise de-a binelea.

Dinspre ziuă, prefăcuții derviși se ridicară, iar califul, înainte de a pleca, puse sub perna pe care se rezemase o *pungă plină*, deocamdată, *numai* cu o sută de dinari de aur, atîta cît avea asupra sa atunci. Își luară apoi rămas-bun de la tînăra lor gazdă, mulțumindu-i prin gura lui Abu-Nuwas, care-i ticlui pe dată niște versuri foarte frumoase și își făgădui în sine că n-are să-l piardă nici cum din vedere.

Pe la amiază, Aluniță, căruia Zobeida îi dăduse cei o sută de dinari găsiți sub pernă, vru să iasă și să se ducă în suk după cumpărături, cînd, deschizînd ușa, văzu opriți în fața casei cincizeci de catîri încărcați vîrtos cu baloturi de stofe și, pe un catîr înșăuat minunat, un tînăr rob abisinian, cu chipul fermecător, cu trupul negricios, și care ținea în mînă un răvaș făcut sul.

Cînd îl văzu pe Aluniță, micul rob sări sprinten jos de pe catîr și veni și sărută pămîntul dinaintea flăcăului și, înmînîndu-i răvașul, îi spuse :

— O, Aluniță, stăpîne al meu, chiar acum sosesc de la Cairo, trimis la tine de către tatăl tău, stăpînul meu Șamsedin, starostele negustătorilor din cetate. Îți aduc cincizeci de mii de dinari în mărfuri de preț și un pachet cuprinzînd un dar de la mama ta, menit soției tale Sett Zobeida, și anume un ibric de aur bătut cu nestemate și un...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ea urmă :

...un ibric de aur bătut cu nestemate și un lighean de aur dăltuit cu flori.

Aluniță fu așa de uimit și de bucuros totodată de această întîmplare miraculoasă, încît la început nu se gîndi decît să afle ce scrie în scrisoare. O deschise și citi :

„După cele mai alese urări de fericire și de sănătate din partea lui Șamsedin către fiul său Alaeddin Aluniță !

Află, o, fiul meu, că zvonul prăpădului suferit de caravana ta și al pierderii bunurilor tale a ajuns pînă la mine. Îndată ți-am pregătit o nouă caravană de cincizeci de catîri încărcați cu mărfuri de cincizeci de mii de dinari de aur. Pe deasupra, maică-ta îți trimite o rochie frumoasă pe care a brodat-o chiar ea, ca dar pentru soția ta, și un ibric și un lighean care, îndrăznim să nădăjduim, au să-i placă.

Am aflat, într-adevăr, cu oarecare mirare, că ai slujit de dezlegător într-un divorț făcut după formula celor trei lepădări. Dar, devreme ce o găsești pe tînăra femeie pe placul tău, bine ai făcut că ai păstrat-o. Iar mărfurile care îți vin sub paza micului Abissin Salim au să-ți slujească, și au să-ți prisosească, să plătești cele zece mii de dinari pe care le datorezi, ca daune, soțului ei dintîi.

Mama ta și toți ai noștri sînt bine sănătoși, așteaptă cu nădejde apropiata ta întoarcere și-ți

trimit călduroasele lor salamalekuri și cea mai mare mărturisire a dragostei lor.

Să trăiești fericit mulți ani ! Uassalam !“

Scrisoarea aceasta și neașteptata sosire a acelor bogății îl înduioșară pe Aluniță atît de tare, încît el nu se gîndi o clipă la cele ce erau de necrezut într-o asemenea întîmplare. Și se întoarse la soția sa și-i spuse și ei totul.

Nu sfîrșise cu lămuririle, cînd se auziră niște bătăi la ușă, și tatăl isteței Zobeida și soțul ei dintîi se iviră în odaia de intrare. Veniseră să încerce a-l îndupleca pe Aluniță să divorțeze prin bună înțelegere.

Tatăl drăgălașei Zobeida îi spuse, așadar, lui Aluniță :

— Fiule, ai milă de ginerele meu dintîi, care-o iubește nespus pe fosta lui soție ! Allah ți-a trimis bogății care îți îngăduie să cumperi cele mai frumoase roabe din piață, și să te însori cu nuntă, după sfînta lege, chiar și cu fata celui mai de seamă emir. Dă-i, dar, îndărăt acestui biet om pe fosta lui nevastă, și el primește să-ți fie rob !

Aluniță însă răspunse :

— Allah mi-a trimis toate aceste bogății anume ca să-l răsplătesc cu dărnicie pe cel de dinaintea mea. Sînt gata să-i dau cei cincizeci de catîri cu mărfurile de pe ei și chiar și pe frumosul rob Salim, abisinianul, și să nu păstrez din toate decît darurile trimise soției mele !

Pe urmă adăugă :

— Iar dacă fiica ta Zobeida primește să se întoarcă la fostul ei soț, eu, la rîndu-mi, îi dau dezlegarea !

Atunci socrul intră la Zobeida și o întrebă :

— Primești să te întorci la soțul tău dintîi ?

Ea răspunse :

— Ya Allah! Ya Allah! Nu, pe Allah! Rămîn cu flăcăul...

Cînd soțul dintîi văzu că pentru el orice nădejde era pierdută, fu cuprins de o supărare atît de mare, că plesni fierea-n el pe loc și muri. Și gata cu el!

În ce-l privește pe Aluniță, el se desfătă mai departe cu încîntătoarea și iscusita Zobeida. Și în fiecare seară, după ospăț și după multele și feluritele lor zbenguieli, cînta laolaltă cu ea niște cîntece de să facă să horească și stîncile, și de să oprească în slăvile cerului zborul păsărilor.

Într-a zecea zi de la însurătoarea lui, își aduse deodată aminte de făgăduiala pe care i-o făcuse căpetenia dervișilor, de a-i trimite zece mii de dinari, și-i spuse soției sale:

— Vezi tu ce căpetenie de mincinoși? Dacă ar fi trebuit să aștept împlinirea făgăduielii lui, de mult aș fi murit de foame în temniță! Pe Allah! de-am să-l mai întîlnesc, am să-i spun ce gîndesc eu despre reaua lui credință!

Apoi, întrucît se lăsa seara, porunci să se aprindă făcliile în sala de ospăț și se pregătea să înceapă cîntările, cînd răsunară niște bătăi la poartă. Se duse să deschidă chiar el, și nu mică-i fu mirarea văzîndu-i pe cei patru derviși din noaptea dintîi. Pufni de rîs în nasul lor și le spuse:

— Bineveniți fie mincinoșii cei de rea-credință! Ci eu vă poftesc totuși să intrați; căci m-a scăpat Allah să mai am nevoie de ajutorul vostru. Iar voi, de altminteri, măcar că niște mincinoși și niște vicleni, sînteți totuși plăcuți și bine crescuți.

Și-i aduse în sala de ospăț și-o rugă pe Zobeida să le cînte ceva, de după perdea. Și ea cîntă în așa fel de să tulbure mințile, să facă să horească

stîncile și să oprească în slava cerului zborul păsărilor.

Într-un timp, căpetenia dervișilor se ridică și se duse undeva. Atunci, unul dintre pretinșii dervişi, anume poetul Abu-Nuwas, se plecă la urechea lui Aluniță și-i șopti...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute șaizeci și șasea noapte

Ea urmă :

...poetul Abu-Nuwas se plecă la urechea lui Aluniță și-i șopti :

— O tu, mult plăcută gazdă a noastră, îngăduie să-ți pun o întrebare. Cum de-ai putut oare să crezi o clipă că tatăl tău Șamsedin ți-a trimis cei o mie de catîri încărcați cu bogății ? Ia să vedem ! Cîte zile trebuie ca să te duci la Cairo de la Bagdad ?

El răspunse :

— Patruzeci și cinci de zile.

Abu-Nuwas întrebă :

— Și ca să te întorci ?

El răspunse :

— Alte patruzeci și cinci de zile, pe puțin.

Abu-Nuwas începu să rîdă și spuse :

— Și-atunci, cum vrei ca, în mai puțin de zece zile, tatăl tău să fi aflat de pierderea caravanei tale și să fi putut să-ți trimită o alta ?

Aluniță se minună :
— Pe Allah ! Așa de mare mi-a fost bucuria, că nici n-am avut vreme să mă mai gîndesc la toate astea ! Ci ia spune-mi atunci, o, dervișule : cine-a scris scrisoarea ? și darurile, de unde vin ?
Abu-Nuwas răspunse :
— Eh, Aluniță, de-ai fi tot atît de isteț pe cît ești de frumos, de mult ai fi priceput că această căpetenie a noastră, îmbrăcat în haine de derviș, este stăpînul nostru, califul însuși, emirul dreptcredincioșilor, Harun Al-Rașid ; iar cel de al doilea derviș este înțeleptul vizir Giafar barmecidul ; cel de al treilea-i spătarul Massrur ; iar eu sînt robul și lăudătorul tău, Abu-Nuwas, poetul !
La aceste cuvinte, Aluniță fu uimit și tulburat cum nu se mai poate și întrebă sfios :
— Ci, o, mare Abu-Nuwas, ce merit a atras asupră-mi toate aceste binefaceri din partea califului ?
Abu-Nuwas zîmbi și spuse :
— Frumusețea ta ! Și adăugă : În ochii lui, cel mai mare merit este să fii tînăr, atrăgător și frumos. Și el socotește că niciodată nu-i prea scump plătită plăcerea de a privi o ființă frumoasă și vederea unui chip plăcut !
Estimp, califul se întoarse și se așeză iar la locul lui pe covor. Atunci Aluniță veni și se ploconi înaintea lui și-i spuse :
— O, emire al musleminilor, Allah să te păstreze întru slăvirea și dragostea noastră, și să nu ne lipsească în veci de binefacerile bunătății tale !
Și califul îi zîmbi și-i mîngîie duios obrazul și-i zise :
— Te aștept mîine la serai.

După care puse capăt petrecerii, se ridică şi, urmat de Giafar, de Massrur şi de Abu-Nuwas care-l îndemna pe Aluniţă să nu uite să vină, plecă.

A doua zi, Aluniţă, pe care nevastă-sa îl sfătuise stăruitor să se ducă la palat, alese cele mai scumpe dintre lucrurile ce-i fuseseră aduse de micuţul Abissin Salim, le aşeză într-un sipeţel frumos, şi sipeţelul îl puse pe capul drăgălaşului rob ; pe urmă, după ce Zobeida îl îmbrăcă şi-l dichisi cu multă grijă, se îndreptă către divan, însoţit de copilandrul care ducea sipeţelul. Şi urcînd la divan şi punînd sipeţelul la picioarele califului, îi făcu o închinăciune în stihuri bine ritmate şi-i spuse :

— O, emire al musleminilor, preafericitul nostru Profet — cu el fie binecuvîntarea şi tihna ! — primea darurile, ca să nu pricinuiască nicicum vreo mîhnire celor care i le închinau. Robul tău ar fi şi el fericit dacă ai binevoi să primeşti sipeţelul acesta, ca mărturie a recunoştinţei mele.

Şi califul fu bucuros de darul flăcăului şi-i spuse :

— E prea mult, o, Aluniţă, căci tu însuţi ne şi eşti un foarte frumos dar ! Fii, prin urmare, binevenit în palatul nostru şi, de azi înainte, am să te numesc într-o slujbă de seamă.

Şi pe dată îl mazili din slujbă pe marele staroste al negustorilor din Bagdad şi-l numi pe Aluniţă în locul lui.

Pe urmă, pentru ca numirea să fie cunoscută de toată lumea, califul scrise un firman în care hotăra aceasta, porunci ca firmanul să fie dat valiului, care îl înmînă pristavului cetăţii, care îl strigă pe toate uliţele şi prin toate sukurile din Bagdad.

În ce-l privește pe Aluniță, el începu din acea zi să se ducă neabătut la calif, care nu se mai putea lipsi de a-l vedea. Și, ca să-și vîndă mărfurile, întrucît el însuși nu mai avea vreme, puse să se deschidă o prăvălie frumoasă, pe care o dădu în seama micuțului rob tuciuriu și care îndeplinea de minune meseria aceasta gingașă.

De-abia trecuseră astfel vreo două-trei zile, că i se și vesti califului moartea neașteptată a marelui său paharnic. Și, pe loc, califul îl numi pe Aluniță în slujba de mare paharnic și-i dădu în dar o rantie de fală, potrivită cu acea slujbă de seamă, și-i hotărî o leafă măreață. Și, în felul acesta, ei nu se mai despărțiră.

Peste două zile, pe cînd Aluniță se afla în preajma califului, marele musaip intră, sărută pămîntul dinaintea tronului și spuse :

— Allah să vegheze zilele emirului drept-credincioșilor și sporească-i-le cu tot atîtea cîte moartea i-a răpit căpeteniei seraiului !

Și adăugă :

— O, emire al dreptcredincioșilor, căpetenia seraiului a murit !

Emirul musleminilor spuse :

— Aibă-l Allah întru mila lui !

Și pe clipă pe dată îl numi pe Aluniță căpetenie a seraiului, în locul răposatului, și-i hotărî lefuri și mai mari. Și în felul acesta Aluniță trebuia să șadă toată vremea în preajma califului. După care, odată ce numirea aceasta fu încheiată și vestită în tot seraiul, califul puse capăt divanului, fluturîndu-și, ca de obicei, basmaua...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute șaizeci și șaptea noapte

Ea urmă :

...califul puse capăt divanului, fluturîndu-și, ca de obicei, basmaua, și nu mai opri pe lîngă sine decît pe Aluniță.

Și-așa, din ziua aceea, Aluniță își petrecea toate zilele la palat ; și nu se întorcea acasă la el decît foarte tîrziu, noaptea, și se culca fericit cu soția lui, căreia îi povestea toate cîte i se întîmplau peste zi.

Dragostea califului pentru Aluniță nu făcu decît să sporească zi de zi, pînă acolo că mai degrabă ar fi fost în stare să jertfească totul, decît să lase neîmplinită chiar și cea mai mică dorință a tinerelului, așa cum se vădește în următoarea împrejurare.

Califul pusese la cale un ziafet la care se aflau de față și cei mai apropiați oameni ai lui : Giafar, poetul Abu-Nuwas, Massrur și Aluniță. De după perdea, cînta însăși favorita califului, cea mai frumoasă și mai desăvîrșită dintre cadînele sale. Deodată însă califul îl privi țintă pe Aluniță și-i spuse :

— Prietene, îți place favorita mea, citesc asta în ochii tăi.

Și Aluniță răspunse :

— Ceea ce place stăpînului trebuie să placă și robului !

Dar califul strigă :

— Pe capul meu și pe mormîntul strămoșilor mei o, Aluniță, din clipa aceasta favorita mea este a ta !

Şi chemă numaidecît pe căpetenia hadîmbilor şi-i spuse :

— Du la casa căpeteniei seraiului meu toate lucrurile şi pe cele patruzeci de roabe ale favoritei mele Desfătarea-Inimilor, pe urmă du-o şi pe ea acasă la el într-un jeţ purtat de robi.

Dar Aluniţă spuse :

— Pe viaţa ta, o, frunte a musleminilor, fereşte-l pe nevrednicul tău rob de a lua ceea ce este al stăpînului !

Atunci califul pricepu gîndul lui Aluniţă şi-i spuse :

— Poate că ai dreptate. De bună seamă că soţia ta ar fi zuliară pe fosta mea favorită ! Aşa că, rămîie aceasta la serai !

Pe urmă, se întoarse către Giafar, vizirul său, şi-i spuse :

— O, Giafar, trebuie să cobori numaidecît la sukul de roabe, că-i zi de tîrg astăzi, şi să cumperi cu zece mii de dinari pe cea mai frumoasă roabă din tot sukul. Şi s-o duci îndată acasă la Aluniţă !

Giafar se ridică fără zăbavă, coborî la sukul de roabe şi-l rugă pe Aluniţă să-l însoţească, spre a-i arăta el însuşi pe cine să aleagă.

Or, valiul oraşului, emirul Khaled, coborîse şi el la suk, în ziua aceea, ca să-i cumpere o roabă fiului său, ce tocmai ajunsese la vîrsta bărbăţiei. Valiul oraşului avea, într-adevăr, un fecior. Dar feciorul ăsta era strîmb, împuţit, cu gura duhnind, cu ochii şaşii, cu gura largă cît o despicătură de vacă bătrînă, un băiat de o urîţenie ce ar fi făcut-o pe-o femeie însărcinată să lepede. De aceea i se şi zicea Buhăilă.

Chiar în seara din ajun, Buhăilă împlinise paisprezece ani, şi mamă-sa era îngrijorată, încă de-o

bună bucată de vreme, din pricină că nu vedea nici un semn de bărbăţie la el. Curînd însă, în dimineaţa aceea chiar, ea se linişti, cînd băgase de seamă că fiu-său Buhăilă. visînd pesemne ceva, lăsase nişte urme de netăgăduit.

Lucrul o bucurase cum nu se mai poate pe mama lui Buhăilă şi-o făcuse să dea fuga la bărbatu-său, ca să-i ducă fericita veste, îndemnîndu-l să coboare îndată la suk, însoţit de fiul său, şi să-i cumpere după placul lui o roabă frumoasă.

Aşadar Ursita, care-i în mîinile lui Allah, vru în ziua aceea să-i facă să se întîlnească la sukul de robi pe Giafar şi pe Aluniţă cu emirul Khaled şi cu fecioru-său Buhăilă.

După salamalekurile obişnuite, alcătuiră împreună un singur grup şi-i puseră să treacă prin faţa lor pe toţi samsarii cu toate roabele albe, arămii sau negre pe care le aveau.

Văzură în felul acesta o mulţime nenumărată de fete grecoaice, abisinience, chinezoaice şi persience, şi erau gata să plece fără a fi putut alege în ziua aceea pe vreuna, cînd însuşi căpetenia samsarilor trecu ultimul, ţinînd de mînă o tînără cu faţa descoperită, lună plină în luna de ramadan.

La vederea ei, Buhăilă începu să pufnească vîrtos şi-i spuse emirului Khaled, tatăl său :

— Asta-i care-mi trebuie !

Şi Giafar, din partea sa, îl întrebă pe Aluniţă :

— Aceasta-ţi convine ?

El răspunse :

— Da, aceasta merită !

Atunci Giafar o întrebă pe tînără :

— Cum te cheamă, o, gingaşă roabă ?

Ea răspunse :

— Iasmina !

Atunci vizirul îl întrebă pe samsar :

— Ce preț de strigare are Iasmina ?

— Cinci mii de dinari, o, stăpîne al meu !

Atunci Buhăilă strigă :

— Eu dau șase mii !

În clipa aceea, Aluniță înaintă și spuse :

— Dau opt mii !

Şi Buhăilă pufni mînios și spuse :

— Opt mii de dinari și încă unu !

Giafar spuse :

— Nouă mii unu !

Dar Aluniță spuse :

— Zece mii de dinari !

Atunci samsarul, temîndu-se ca nu cumva cele două părți să se răzgîndească, zise :

— Roaba Iasmina s-a vîndut cu zece mii de dinari !

Şi i-o dădu lui Aluniță.

Văzînd aceasta, Buhăilă se tăvăli pe jos bătînd aerul cu mîinile și cu picioarele, spre marea supărare a tatălui său, emirul Khaled, care nu-l adusese la suk decît ca să facă pe voie neveste-si, pentru că, altminteri, nu-l putea suferi din pricina urîțeniei lui.

În ce-l privește pe Aluniță, acesta, după ce mulțumi vizirului Giafar, o luă cu sine pe Iasmina. Şi, după ce i-o arătă soției sale Zobeida, care o găsi atrăgătoare și îl lăudă pentru alegerea ce-o făcuse, o luă ca pe o a doua soție. Şi dormi cu ea în noaptea aceea și ea rămase însărcinată.

Însă în ceea ce îl privește pe Buhăilă, iată :

După ce, cu momeli și cu șoșeli, tată-său izbuti

să-l aducă acasă, se aruncă pe saltele şi nu vru să se mai scoale, nici să mănînce, nici să bea, şi, de altminteri, aproape că-şi pierduse minţile.

Pe cînd toate femeile din casă o înconjurau uluite pe mama lui Buhăilă, care era peste poate de năucită, intră o bătrînă, mama unui hoţ de pomină, întemniţat pe viaţă, în urma unei osîndiri, şi cunoscut de întreg Bagdadul sub numele de Ahmad-Vicleanul.

Acest Ahmad-Vicleanul era aşa de iscusit în arta furtişagului, că pentru el era o joacă să fure o poartă de sub ochii portarului şi s-o facă să dispară într-o clipită, de parcă ar fi înghiţit-o ; să găurească zidurile de sub ochii proprietarului, prefăcîndu-se că stă de vorbă cu el ; să smulgă genele unui ins, fără ca acela să-l vadă ; şi să şteargă de khol ochii unei femei, fără ca ea să-l simtă.

Mama lui Ahmad-Vicleanul intră, dar, la mama lui Buhăilă şi, după salamalekuri, o întrebă :

— Care-i pricina mîhnirii tale, o, stăpînă a mea ? Şi de ce boală suferă tînărul meu stăpîn, feciorul tău, ocrotească-l Allah ?

Atunci mama lui Buhăilă îi povesti bătrînei, care-i era de folos de multă vreme aducîndu-i slujnice, necazul care le înnegurase pe toate. Iar mama lui Ahmad-Vicleanul strigă :

— O, stăpînă, numai fiu-meu ar putea să te scoată din încurcătură, jur pe viaţa ta. Cearcă să capeţi slobozenia lui şi-are să se priceapă el să afle un vicleşug ca s-o aducă pe frumoasa Iasmina în braţele tînărului nostru stăpîn, feciorul tău. Căci ştii bine că sărmanul meu copil e întemniţat, cu picioarele ferecate într-un belciug de fier pe

care sînt săpate vorbele : „Pe viață". Și toate acestea din pricină că a făcut bani calpi !

Și mama lui Buhăilă îi făgădui că are să încerce. Într-adevăr, chiar în seara aceea, cînd valiul, soțul său, se întoarse acasă, ea se duse la el, după cină ; și se gătise, și se parfumase, și-și luase înfățișarea cea mai plăcută. Așa că emirul Khaled, care era un om tare bun, nu putu să înfrunte ispita pe care-o trezi în el vederea soției sale ; ci ea îl înfruntă spunînd :

— Jură-mi pe despărțenie că ai să-mi împlinești ceea ce am să-ți cer !

Și el îi jură. Și ea îi ceru să-și facă milă de soarta bătrînei mame a hoțului, și căpătă de la el făgăduiala că are să-i dea slobozenie. Atunci ea se lăsă îmbrățișată de bărbatu-său.

Și-a doua zi, după sfintele spălări și după rugăciune, emirul Khaled se duse la temnița în care era închis Ahmad-Vicleanul și îl întrebă :

— Ei bine, mișelule, te căiești de răutățile pe care le-ai săvîrșit ?

El răspunse :

— Mă căiesc și mărturisesc prin vorbe, așa cum simt cu inima mea.

Și valiul îl scoase din închisoare și-l duse dinaintea califului, care fu cum nu se poate mai uimit văzîndu-l încă în viață, și îl întrebă :

— Ce, mișelule, încă n-ai murit ?

El răspunse :

— Pe Allah ! O, emire al musleminilor, viața celor ticăloși e tare grea la temniță.

Atunci califul începu să rîdă cu hohote și zise :

— Să fie adus fierarul și să-i scoată fiarele ! Pe urmă îi spuse : Întrucît îți cunosc isprăvile,

vreau să te ajut acum să stăruieşti în căinţa ta ; întrucît nimenea nu-i ştie mai bine decît tine pe hoţi, te numesc căpetenie a caraulelor din Bagdad.

Şi pe dată califul porunci să se strige un firman prin care îl numea pe Ahmad-Vicleanul cap al caraulelor. Şi Ahmad sărută mîna califului, şi îndată îşi luă slujba în primire.

Începu, dar, spre a-şi cinsti sărbătoreşte slobozirea şi slujba cea nouă, prin a se duce la cîrciuma ţinută de ovreiul Abraham, tăinuitorul isprăvilor lui de odinioară, să golească vreo două-trei oluri din băutura lui, un minunat vin ionian. Aşa încît, atunci cînd maică-sa veni să-l caute ca să-i vorbească despre recunoştinţa pe care era dator s-o dovedească de aci înainte faţă de soţia emirului Khaled, mama lui Buhăilă, îl găsi pe jumătate beat şi pregătindu-se să-l tragă de barbă pe ovrei, care nu cuteza să cîrtească, din cinstire faţă de înfricoşătoarea slujbă a lui Ahmad-Vicleanul, de căpetenie a caraulelor.

Bătrîna izbuti totuşi să-l scoată de acolo şi, luîndu-l de-o parte, îi povesti toate întîmplările în urma cărora fusese slobozit, şi-i spuse că trebuia numaidecît să născocească ceva pentru a o fura pe roaba lui Aluniţă, căpetenia seraiului.

La aceste cuvinte, Ahmad-Vicleanul îi spuse mamei sale :

— Treaba se va face în seara aceasta, căci nimic nu-i mai uşor.

Şi o lăsă, ca să se ducă să pună la cale lovitura.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute şaizeci şi opta noapte

Ea urmă :

... o lăsă, ca să se ducă să pună la cale lovitura. Or, bag-sama, în noaptea aceea, califul Harun Al-Raşid intrase în iatacul soţiei sale ; era ziua întîia a lunii şi, neabătut, această zi el o hărăzise ca să stea de vorbă cu ea despre mersul treburilor şi să-i ceară părerea despre toate lucrurile obşteşti ori aparte ale împărăţiei. Avea, în adevăr, o încredere fără de margini în ea şi o iubea pentru înţelepciunea şi pentru frumuseţea ei. Dar, tot aşa, trebuie să mai ştiţi şi că marele calif, înainte de a intra în odaia soţiei sale, avea obiceiul să-şi lase în săliţa de la intrare, pe o mescioară anume, şiragul său de mătănii din boabe de chihlimbar şi de peruzea, sabia-i dreaptă cu pumnal de jad încrustat cu nişte rubine mari cît ouăle de porumbel, sigiliul împărătesc şi un fănăraş de aur împodobit cu nestemate, care-i lumina atunci cînd, noaptea, pleca să cerceteze tainic seraiul.

Obiceiurile acestea erau ştiute de Ahmad-Vicleanul. Aşa încît ele îi slujiră să-şi împlinească socotelile. Aşteptă să se aştearnă bezna nopţii bine şi să adoarmă toţi robii, apoi îşi agăţă scara de sfori peste zidul de la foişorul în care se afla iatacul soţiei califului, se căţără pe ea şi se strecură tăcut ca o umbră în săliţa de la intrare de unde, într-o clipită, înhăţă cele patru lucruri de preţ, şi pe urmă se grăbi să coboare pe acolo pe unde urcase.

De-acolo, alergă la casa lui Aluniţă şi, în acelaşi chip, intră în curte, unde, fără să facă nici cel mai

mic zgomot, ridică una dintre pietrele de marmură cu care era pardosită curtea, săpă iute o groapă, şi ascunse în ea lucrurile furate. Pe urmă, după ce rîndui totul la loc cum fusese, fugi la cîrciuma ovreiului Abraham.

Ci, ca orice hoţ desăvîrşit, Ahmad-Vicleanul nu putuse să-şi înfrîne dorinţa de a-şi însuşi unul dintre cele patru lucruri scumpe. Şterpeli, dar, fănăraşul de aur şi, în loc să-l strecoare împreună cu celelalte în adîncul gropii, îl strecură în buzunarul lui, spunîndu-şi : „Nu prea stă în năravul meu să nu-mi iau răsplata".

Dar, ca să ne întoarcem la calif, uimirea lui fu la început de nespus atunci cînd, dimineaţa, nu mai găsi pe mescioară cele patru lucruri scumpe. Apoi, după ce hadîmbii întrebaţi se prăbuşiră cu faţa la pămînt jurîndu-se că habar n-au de nimic, califul se înfurie cumplit şi îmbrăcă numaidecît înspăimîntătoarea mantie a mîniei. Mantia aceasta era toată făcută numai din mătase roşie ; iar cînd califul o purta, acesta era semnul năprasnei neabătute şi al unor prăpăduri înfricoşătoare pentru capul celor din preajma lui.

Califul, odată îmbrăcat cu acea mantie roşie, intră în sala de divan şi se aşeză în jeţul împărătesc, singur-singurel în toată sala. Şi toţi maimarii şi toţi vizirii veniră unul cîte unul şi se temeniră cu fruntea la pămînt, şi rămaseră aşa, afară de Giafar care, măcar că îngălbenise la obraz, se ţinea drept şi cu ochii pironiţi pe picioarele califului.

După ce trecu vreme de un ceas în această tăcere de spaimă, califul îl privi pe împietritul Giafar şi-i spuse cu glas surd :

— Cazanu-i în clocot !

Giafar răspunse :

— Ferească Allah de orice rău !
În acea clipă intră valiul, însoţit de Ahmad-Vicleanul. Şi califul îi zise :
— Apropie-te colea, emire Khaled ! Şi spune-mi cum merge tihna obştească în Bagdad !
Valiul, tatăl lui Buhăilă, răspunse :
— Tihna-i desăvîrşită în Bagdad, o, emire al musleminilor !
Califul strigă :
— Minţi !
Şi, întrucît valiul, buimac, habar n-avea cum să-şi lămurească mînia califului, Giafar, ce se afla lîngă el, îi şopti la ureche, în două cuvinte, pricina care-l năuci cu totul. Pe urmă califul îi spuse :
— Dacă pînă se lasă noaptea n-ai să poţi găsi lucrurile de preţ care-mi sînt mai scumpe decît chiar împărăţia mea, capul tău are să atîrne la poarta seraiului !
La aceste cuvinte, valiul sărută pămîntul dinaintea califului şi grăi :
— O, emire al musleminilor, de bună seamă că hoţul trebuie să fie careva din serai, căci vinul care se oţeţeşte — din sine scoate oţăţeala. Şi mai îngăduie-i robului tău să spună că singurul răspunzător nu poate fi decît căpetenia caraulelor, care-i singurul îndatorat cu această veghe, şi care de altminteri îi cunoaşte pe toţi hoţii din Bagdad şi din întreaga împărăţie, pînă la unul. Aşa că el ar trebui să moară mai naintea mea, de cumva nu s-ar mai găsi lucrurile pierdute.
Atunci se apropie şi căpetenia caraulelor, Ahmad Vicleanul, şi, după ploconelile datorate, îi spuse califului :
— O, emire al dreptcredincioşilor, hoţul va fi dovedit. Mă rog însă califului să-mi slobozească un

firman care să-mi îngăduie a face cercetare la toţi cei care stau la serai şi pe la casele acelora care umblă pe aici, fie el şi cadiul, fie şi marele vizir Giafar, ori căpetenia seraiului, Aluniţă !

Iar califul îi slobozi îndată firmanul cerut şi spuse :

— Trebuie, oricum, să pun să se taie capul cuiva, şi acesta va fi ori al tău, ori al hoţului. Alege ! Şi jur pe viaţa mea şi pe mormîntul strămoşilor mei că hoţul, de-ar fi chiar şi fiul meu, moştenitorul meu la domnie, hotărîrea la fel are să fie : moartea prin spînzurare în mijlocul meidanului.

La aceste cuvinte, Ahmad-Vicleanul, cu firmanul în mînă, plecă şi se duse să ia doi străjeri de la cadiu şi doi străjeri de la valiu, şi îşi începu numaidecît cercetările, scotocind mai întîi casa lui Giafar, pe cea a valiului şi pe cea a cadiului. Ajunse apoi la casa lui Aluniţă, care nici habar n-avea de ceea ce urma să se întîmple.

Ahmad-Vicleanul, ţinînd într-o mînă firmanul şi în cealaltă mînă o vargă grea de aramă, intră în săliţa de la intrare, îi spuse lui Aluniţă cele ce se petrecuseră şi îi zise :

— Ci eu, stăpîne, am să mă feresc ca de foc să mă apuc să cercetez casa credinciosului prieten al califului ! Îngăduie-mi, dar, să plec, ca şi cum lucrul ar fi fost făcut !

Aluniţă zise :

— Ferească-mă, Allah, o, căpetenie a caraulelor ! Trebuie să-ţi îndeplineşti datoria pînă la capăt !

Atunci Ahmad-Vicleanul spuse :

— Am să cercetez numai aşa, de ochii lumii !

Şi prefăcîndu-se a nu lua seama la nimic, ieşi în curte şi începu s-o înconjoare lovind în fiecare bucată de marmură cu greaua-i vergea de aramă,

pîna ce ajunse la lespedea știută, care, după lovitură, scoase un sunet gol.

Auzind acel sunet, Ahmad-Vicleanul strigă :

— O, stăpîne, pe Allah ! eu socot că aici dedesubt de bună seamă că trebuie să fie o hrubă veche, în care-o fi tăinuită vreo comoară din vremile de demult.

Și Aluniță le spuse celor patru străjeri :

— Atunci, ia încercați să ridicați marmura aceasta, să vedem cam ce se află aci, dedesubt.

Și numaidecît străjerii înfipseră niște căngi în despicătura din jurul lespezii de marmură și o ridicară. Și, dinaintea ochilor tuturora, se iviră trei dintre lucrurile furate, anume sabia, sigiliul și mătăniile.

La vederea lor, Aluniță strigă : „În numele lui Allah !" și se prăbuși leșinat.

Atunci Ahmad-Vicleanul trimise după cadiu, după valiu și după martori, care întocmiră pe loc un senet despre cele găsite ; și pecetluiră cu toții senetul, și însuși cadiul se duse să-l înmîneze califului, în vreme ce străjerii îl luau sub pază pe Aluniță.

După ce califul primi în mîinile sale cele trei lucruri furate, afară de felinar, și află că fuseseră găsite în casa celui pe care-l socotea drept prietenul lui cel mai de credință și de inimă, pe care-l copleșise cu hatîruri și în care își pusese o încredere fără de margini, stete vreme de un ceas fără să grăiască o vorbă, pe urmă se înturnă către căpetenia străjerilor săi și spuse :

— Să fie spînzurat !

Îndată căpetenia străjerilor ieși și porunci să fie strigată osînda pe toate ulițele Damascului și se duse acasă la Aluniță, pe care îl arestă cu mîna

lui şi îi zăpci pe loc femeile şi bunurile. Bunurile fură vărsate la visteria obştei, iar cele două soţii aveau să fie vîndute la tîrgul de robi ; atunci, însă, valiul, tatăl lui Buhăilă, spuse că pe una o ia el, şi anume pe fosta roabă cumpărată de Giafar ; iar căpetenia străjerilor porunci să fie dusă la el acasă cealaltă, care era Zobeida, cea cu glas frumos.

Or, căpetenia străjerilor era chiar prietenul cel mai bun al lui Aluniţă, şi-i purta acestuia o dragoste ce nu se dezminţise niciodată. Aşadar, măcar că de ochii lumii îndeplini cumplitele porunci date împotriva lui Aluniţă de mînia califului, se jură să-i scape capul şi începu prin a adăposti în tihna casei lui pe una dintre cele două soţii ale prietenului, pe frumoasa Zobeida, pe care năpasta o zdrobise.

Chiar în acea seară urma să aibă loc spînzurarea lui Aluniţă, care deocamdată zăcea în lanţuri în fundul temniţei. Dar căpetenia străjerilor veghea asupra lui. Se duse la straja temniţei şi-i spuse :

— Cîţi întemniţaţi ai, osîndiţi să fie spînzuraţi săptămîna asta ?

Straja răspunse :

— Să tot fie vreo patruzeci.

Căpetenia străjerilor spuse :

— Vreau să-i văd pe toţi.

Şi îi cercetă pe toţi, unul cîte unul, în mai multe rînduri, şi pînă la urmă se opri la unul, care semăna uluitor cu Aluniţă, şi spuse străjii temniţei :

— Acesta are să-mi slujească aşa cum a slujit odinioară animalul jertfit de patriarhul, tata lui Ismail, în locul fiului său !

Îl luă, dar, pe întemniţat şi, la ceasul hotărît pentru spînzurare, îl dădu gîdelui, care îndată, înaintea mulţimii înghesuite pe meidan, şi după

obişnuitele canoane cerute de sfînta lege, legă funia la gîtul celui luat drept Aluniţă şi, dintr-o smucitură, îl ridică în văzduh, spînzurat.

După care, căpetenia străjerilor aşteptă întunericul spre a se duce să-l scoată pe Aluniţă din temniţă şi să-l ia tainic la el acasă. Şi numai atunci îi dezvălui ceea ce izbutise să facă pentru el şi îi spuse :

— Ci, pe Allah !, o, fiule, cum de te-ai lăsat ispitit de acele lucruri scumpe, tu, cel în care califul îşi pusese toată încrederea ?

La aceste cuvinte, Aluniţă se prăbuşi topit de tulburare, iar cînd, în urma îngrijirilor ce i se dară, îşi veni în simţiri, strigă :

— Pe sfîntul Nume şi pe Profet, o, taică al meu, de furtul acesta sînt străin cu totul şi nu ştiu nici care-i pricina lui, nici cine l-a săvîrşit.

Şi căpetenia străjerilor nu şovăi să-i dea crezare şi strigă :

— Mai curînd ori mai tîrziu, fiule, vinovatul are să fie dovedit ! În ce te priveşte, tu nu mai poţi rămîne o clipă măcar la Bagdad, căci duşmănia unui rege nu-i niciodată zadarnică. Aşa că am să plec cu tine, lăsînd în casa mea, laolaltă cu soţia mea, pe soţia ta Zobeida, pînă ce Allah, întru înţelepciunea lui, are să schimbe împrejurările !

Apoi, fără măcar a-i da răgaz lui Aluniţă să-şi ia bun-rămas de la soţia lui Zobeida, îl luă cu sine spunîndu-i :

— Avem să ne ducem de-a dreptul în port la Aias, pe marea sărată, iar de acolo avem să ne îmbarcăm pentru Iskandaria, unde tu ai să aştepţi în tihnă cele ce vor veni ; căci, fiule, oraşul acesta, Iskandaria, este foarte plăcut de locuit, iar împrejurimile lui sînt verzi şi binecuvîntate.

Şi amîndoi porniră la drum numaidecît, în noapte, şi îndată ajunseră afară din Bagdad. Dar nu aveau nimic pe ce să călărească şi tocmai se întrebau cum ar face rost de aşa ceva, cînd zăriră doi ovrei, zarafi din Bagdad, oameni foarte bogaţi şi cunoscuţi ai califului. Atunci căpetenia străjerilor se temu ca aceştia să nu se ducă să-i spună califului că îl văzuseră cu Aluniţă viu. Înaintă, dar, către ei şi le strigă :

— Daţi-vă jos de pe catîri !

Şi cei doi ovrei descălecară tremurînd, iar căpetenia străjerilor le tăie capetele, le luă banii şi încălecă pe un catîr, dîndu-l pe celălalt lui Aluniţă ; şi amîndoi porniră la drum mai departe spre mare.

Cînd ajunseră la Aias, avură grijă să-şi dea catîrii în seama stăpînului hanului la care poposiră să se odihnească, cerîndu-i să-i îngrijească bine, iar a doua zi căutară împreună o corabie gata de plecare spre Iskandaria. Izbutiră să găsească pînă la urmă una care se pregătea să ridice pînzele. Atunci căpetenia străjerilor, după ce-i dădu lui Aluniţă tot aurul pe care îl luase de la cei doi ovrei, îl sfătui stăruitor să stea şi să aştepte liniştit la Iskandaria veştile pe care el nu are să zăbovească a i le trimite de la Bagdad şi chiar să nădăjduiască în sosirea lui însuşi la Iskandaria de unde are să-l aducă îndărăt la Bagdad, atunci cînd vinovatul va fi dovedit. Pe urmă, îl îmbrăţişă plîngînd şi îl părăsi, în vreme ce pînzele corăbiei se şi umflau în vînt. Şi el se întoarse la Bagdad.

Or, acolo iată ce află.

A doua zi după spînzurarea calpului Aluniţă, califul, încă tare mohorît, îl chemă pe Giafar şi îi spuse :

— Ai văzut, vizire, cum a știut să răspundă Aluniță la bunătatea mea și cum și-a bătut joc de încrederea mea ? Cum de poate o făptură așa de frumoasă să închidă în sine un suflet atît de urît ?

Vizirul Giafar, care era un om fără pereche de înțelept și care nu izbutea totuși să ajungă a pricepe pricina unei fapte atîta de anapoda, se mulțumi să răspundă :

— O, conducătorule al dreptcredincioșilor, faptele cele mai ciudate nu sînt ciudate decît pentru că nu le pricepem pricina. Oricum, noi nu putem să judecăm decît după urmarea faptelor. Or, în împrejurarea de acum, această urmare a fost jalnică pentru făptaș, devreme ce l-a agățat în ștreang ! Ci, o, părinte al musleminilor, egipțianul Aluniță avea în ochi o asemenea strălucire de frumusețe sufletească, încît mintea mea tot nu vrea să dea crezare faptului dovedit simțului, văzului meu.

Califul, auzind aceste vorbe, cugetă vreme de un ceas, după care îi spuse lui Giafar :

— Vreau, fie ce-o fi, să mă duc să văd cum se leagănă în ștreang trupul vinovatului.

Și se îmbrăcă în straie de om de rînd, și plecă împreună cu Giafar, și ajunse la locul unde cel ce fusese luat drept Aluniță spînzura între cer și pămînt.

Trupul sta învăluit într-un giulgiu care îl acoperea cu totul. Așa că marele calif îi spuse lui Giafar :

— Dă la o parte giulgiul.

Și Giafar dete giulgiul la o parte, iar califul privi, dar se trase îndărăt numaidecît, uluit, și strigă :

— O, Giafar, acesta nu este Aluniță !

Giafar cercetă trupul şi recunoscu că într-adevăr acela nu era Aluniţă ; ci nu lăsă să se vadă nimic şi, liniştit, întrebă :

— Dar după ce cunoşti, o, emire al musleminilor, că nu-i acesta Aluniţă ?

El spuse :

— Aluniţă era mai degrabă micuţ la stat, pe cînd acesta-i foarte mare.

Giafar răspunse :

— Asta nu-i o dovadă. Spînzurătoarea alungeşte.

Califul spuse :

— Fosta căpetenie a seraiului avea două aluniţe pe obraji, iar acesta nu are nici una.

Giafar spuse :

— Moartea schimbă şi schimonoseşte înfăţişarea !

Califul însă strigă :

— Fie ! ci ia priveşte, o, Giafar, talpa de la piciorul spînzuratului ăsta : pe ea se află, după datina ereticilor din tagma lui Ali, numele celor doi mari şeici ! Or, tu bine ştii că Aluniţă nu era şiit, ci sunit !

La aceasta, Giafar nu mai avu de spus decît :

— Singur Allah cunoaşte taina lucrurilor.

Pe urmă, cei doi se întoarseră la serai şi califul dădu poruncă să fie înmormîntat trupul. Şi din ziua aceea el alungă din gîndurile sale pînă şi amintirea lui Aluniţă.

În ceea ce o priveşte însă pe cea de a doua soţie a lui Aluniţă, roaba, aceasta fu dusă de emirul Khaled la Buhăilă, fiul său. Şi, la vederea ei, Buhăilă, care nu se mişcase din pat din ziua vînzării, se ridică pufnind pe nas şi vru să se apropie de ea şi s-o ia în braţe. Ci frumoasa roabă, mî-

niată și scîrbită de înfățișarea grețoasă a năvlegului, scoase deodată un jungher și, ridicînd mîna, strigă :

— Să nu te apropii de mine, că te ucid cu jungherul ăsta și pe urmă mi-l înfig și mie în piept !

Atunci mama lui Buhăilă se repezi, cu brațele întinse, și țipă :

— Cum de cutezi tu să nu te supui dorinței fiului meu, o, roabă ticăloasă ?

Tînăra femeie zise însă :

— O, hulitoareo, unde-i oare legea care să îngăduie unei femei să țină doi bărbați deodată ? Și ia să-mi mai spui, de unde și pînă unde pot cîinii să viețuiască laolaltă în sălaș cu leii ?

La aceste cuvinte, mama lui Buhăilă zise :

— Bine, bine ! devreme ce asta-i, ai să vezi tu ce viață grea ai să duci aici !

Și tînăra femeie spuse :

— Mai degrabă mor, decît să mă lepăd de dragostea stăpînului meu, fie el viu ori mort !

Atunci nevasta valiului îi porunci să se dezbrace și îi luă hainele cele frumoase de mătase și toate giuvaierurile și o puse să îmbrace o rochie de bucătăreasă, rochie făcută din păr de capră, și o trimise la bucătărie, spunîndu-i :

— De-acuma înainte slujba ta de roabă aici este, să cureți ceapa, să faci focul sub cratițe, să storci roșiile și să frămînți aluatul de pîine !

Și tînăra femeie spuse :

— Mult mai bine-i să fac toată munca asta de roabă, decît să văd chipul lui fiu-tău !

Și din ziua aceea trecu la bucătărie, dar repede fu îndrăgită de celelalte roabe, care n-o lăsau să facă toată munca, luînd asupra lor truda ei.

În ce-l privește pe Buhăilă, nemaiputînd să ajungă la frumoasa roabă Iasmina, căzu la pat de-a binelea și nu se mai sculă.

Ci trebuie să luăm aminte că Iasmina, din prima ei noapte după măritiș, prinsese copil cu Aluniță. Așa că, la cîteva luni după venirea ei în casa valiului, născu la soroc un băiețel frumos ca luna, pe care-l numi Aslan, plîngînd într-una cu lacrimi fierbinți, și ea, și toate celelalte roabe, că nu era acolo și tatăl, ca să dea el însuși nume fiului său.

Micuțul Aslan fu alăptat vreme de doi ani de către maică-sa și se făcu voinic și tare frumos. Și, cum învățase binișor să meargă singur, soarta lui vru ca într-o zi, în vreme ce mamă-sa își vedea de treburi, el să urce pe treptele scării de la bucătărie și să ajungă în sala unde sta jos, depănîndu-și mătăniile de chilimbar, emirul Khaled, valiul, tatăl lui Buhăilă.

La vederea micuțului Aslan, care semăna întru totul cu tatăl său, Aluniță, emirul Khaled își simți ochii umplîndu-se de lacrimi, îl chemă la el pe copil, îl luă pe genunchi și începu să-l mîngîie, nespus de înduioșat, și își zise :

— Binecuvîntat fie cel care zămislește lucruri atîta de frumoase și le dăruiește cu suflet și cu viață !

Estimp, roaba Iasmina, băgînd de seamă lipsa copilului, îl căuta înnebunită peste tot, și se hotărî, încălcînd orice cuviință, să intre, cu ochii rătăciți, în sala în care se afla emirul Khaled. Și îl văzu pe micul Aslan așezat pe genunchii valiului ; micuțul se veselea înfigîndu-și degețelele în barba preacinstitului emir. Dar, cînd o văzu pe maică-sa, Aslan se aruncă înainte întinzînd brațele ; iar emi-

rul Khaled îl mai ţinu la el şi zise Iasminei cu bunătate :

— Apropie-te, roabă ! Copilul acesta este fiul tău ?

Ea răspunse :

— Da, stăpîne, e rodul inimii mele !

El o întrebă :

— Şi cine-i tatăl lui ? E careva dintre slugile mele ?

Ea spuse, vărsînd un şuvoi de lacrimi :

— Tatăl lui este soţul meu, Aluniţă. Acuma însă, o, stăpîne, este fiul tău !

Valiul, înduioşat foarte, spuse roabei :

— Pe Allah ! tu ai spus aşa. De acuma înainte el este fiul meu !

Şi pe loc îl înfie, şi spuse mamei :

— Aşadar, îţi poruncesc ca, de astăzi înainte, să-l socoteşti pe fiul tău ca al meu, şi să-l faci să creadă pentru totdeauna, cînd va ajunge la vîrsta înţelegerii, că n-a avut niciodată alt tată în afară de mine !

Şi Iasmina răspunse :

— Ascult şi mă supun !

Atunci, emirul Khaled, ca un adevărat tată, luă în grija sa pe fiul lui Aluniţă şi îi dădu o creştere aleasă şi îl încredinţă în seama unui dascăl foarte învăţat care ştia să scrie nespus de frumos şi care îl învăţă caligrafia, *Coranul*, geometria şi poezia. Apoi, cînd tînărul Aslan se făcu mai mare, tatăl său adoptiv, emirul Khaled, îl învăţă el însuşi să încalece pe cal, să mînuiască armele, să se înfrunte cu lancea şi să se bată la întreceri. Şi ajunse astfel, la vîrsta de paisprezece ani, un călăreţ desăvîrşit şi fu ridicat de către calif la rangul de emir, ca şi tatăl său valiul.

Or, soarta vru să facă într-o zi să se întîlnească tînărul Aslan cu Ahmad-Vicleanul, la ușa cîrciumii ovreiului Abraham. Și Ahmad-Vicleanul îl pofti pe fiul emirului să intre și să bea o băutură răcoritoare.

După ce se așezară, Ahmad-Vicleanul se puse pe băut, după năravul lui, pînă ce se îmbătă. Atunci, scoase din buzunar fănărașul de aur bătut cu nestemate, pe care-l furase odinioară, și, întrucît se cam făcuse întuneric, îl aprinse. Atunci Aslan îi zise :

— Ya Ahmad, fanarul acesta-i tare frumos ! Dă-mi-l mie !

Căpetenia caraulelor grăi :

— Ferească-mă Allah ! Cum aș putea să-ți dau un lucru pentru care s-au pierdut atîtea suflete ? Află, dar, că lămpașul acesta a fost pricina morții fostei căpetenii a seraiului, un ins din Egipet, pe nume Aluniță.

Și Aslan, stîrnit de-a binelea, se rugă :

— Povestește-mi și mie.

Atunci Ahmad-Vicleanul îi povesti toată întîmplarea, de la început pînă la sfîrșit, fălindu-se, în beția lui, că el a fost cel care a făptuit acea ticăloșie.

Cînd tînărul Aslan se întoarse acasă, îi povesti Iasminei, maică-sa, povestea pe care o auzise de la Ahmad-Vicleanul și îi spuse că fănărașul încă se mai afla în mîinile aceluia.

La aceste cuvinte, Iasmina dete un țipăt năprasnic și căzu la pămînt.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute șaizeci și noua noapte

Ea urmă :

...Iasmina dete un țipăt năprasnic și căzu la pămînt.

Și cînd își veni iar în fire, izbucni în suspine și se aruncă la pieptul fiului său Aslan și îi spuse printre lacrimi :

— O, copilul meu, Allah iată că a făcut să iasă la iveală adevărul. Nu mai pot acuma să-ți mai ascund taina ! Află, dar, o, micuțul meu Aslan, că emirul Khaled nu este decît tatăl tău adoptiv ; iar tatăl tău de sînge este Aluniță, soțul meu cel mult iubit, care a fost osîndit, așa cum vezi, în locul vinovatului. Trebuie să te duci, așadar, fiule, numaidecît la un prieten de odinioară al tatălui tău, la preacinstitul șeic al străjerilor califului și să-i povestești tot ceea ce ai descoperit. Pe urmă, să-i spui : „O, preaslăvite, mă rog ție, în numele lui Allah, să mă răzbuni pentru uciderea tatălui meu Aluniță !"

Fără zăbavă, tînărul Aslan alergă la căpetenia străjerilor seraiului, acela care îi scăpase capul lui Aluniță, și îi spuse ceea ce îl sfătuise Iasmina să spună.

Atunci căpetenia străjerilor, uimit și bucuros cum nu se mai poate, îi zise lui Aslan :

— Binecuvîntat fie Allah care sfîșie vălurile și aruncă lumina în bezne ! Și adăugă : De mîine, fiule, Allah are să te răzbune !

Într-adevăr, în ziua aceea califul orînduise o mare întrecere de lupte în care trebuiau să se înfrunte toți emirii și cei mai buni călăreți din Bag-

dad, și unde urma să aibă loc și o întrecere într-un joc de minge cu ghioaga, de-a călare. Și tînărul Aslan era și el din rîndul jucătorilor cu ghioaga. Și își îmbrăcase tunica de zale și încălecase pe cel mai frumos cal din grajdul tatălui său adoptiv, emirul Khaled. Și adevărat că era minunat așa ; și însuși califul fu încîntat nespus de înfățișarea și de strălucirea tinereții lui. Așa încît și-l alese de tovarăș la întrecere.

Și jocul începu. Și de o parte și de cealaltă jucătorii dovedeau o mare măiestrie în mișcările lor și o minunată dibăcie de a lovi mingea cu ghioaga, din galopul cel mai iute al cailor lor.

Deodată însă, unul dintre jucătorii din tabăra ce lupta împotriva taberei conduse de însuși califul aruncă mingea drept spre fața califului, cu o lovitură atîta de iscusită și de năprasnică, încît negreșit că s-ar fi zis cu ochii și poate că și cu viața califului, dacă tînărul Aslan, cu o sprinteneală de-a mirare, n-ar fi oprit la vreme, cu o lovitură a ghioagei sale, mingea din zborul ei. Și o trimise așa de năprasnic îndărăt, încît ea îl lovi în spate pe călărețul care o aruncase și îl doborî din șa, frîngîndu-i șira spinării.

La fapta aceasta strălucitoare, califul îl privi pe tînărul Aslan și îi spuse :

— Trăiască cei viteji, o, fiule al emirului Khaled !

Și califul descălecă îndată, după ce pusese capăt întrecerii, și își adună emirii și pe toți călăreții care luaseră parte la joc ; apoi îl chemă pe tînărul Aslan și, de față cu toți, îi spuse :

— O, vrednice fecior al valiului Bagdadului, vreau să te aud chiar pe tine ce răsplată socoți că se cuvine pentru o ispravă ca aceasta a ta ! Sînt gata să-ți îndeplinesc orice mi-ai cere. Vorbește !

Atunci tînărul Aslan sărută pămîntul dinaintea califului şi zise :

— Cer de la conducătorul dreptcredincioşilor să mă răzbune ! Sîngele tatălui meu încă n-a fost răscumpărat, iar ucigaşul se mai află în viaţă !

La aceste cuvinte, califul fu cum nu se poate mai uimit şi strigă :

— Ce vorbeşti tu, o, Aslane, de răzbunarea tatălui tău ? Păi tată-tău, emirul Khaled, uite-l colea lîngă mine, viu şi nevătămat, din mila lui Allah !

Ci Aslan răspunse :

— O, stăpîne al musleminilor, emirul Khaled a fost pentru mine cel mai bun tată adoptiv. Să ştii, însă, că eu nu-i sînt fiu de sînge, căci tatăl meu este fosta căpetenie a seraiului, Aluniţă.

Cînd califul auzi aceste vorbe, văzu lumina prefăcîndu-se în negură dinaintea ochilor lui, şi, cu un glas schimbat, spuse :

— Fiule, au nu ştii că tatăl tău a fost un mişel faţă de stăpînul dreptcredincioşilor ?

Ci Aslan strigă :

— Ferească-l Allah pe tatăl meu să fi fost făptaşul mişeliei ! Mişelul se află la stînga ta, o, emire al musleminilor ! Este căpetenia caraulelor, Ahmad-Vicleanul ! Porunceşte să fie cercetat şi ai să găseşti în buzunarul lui dovada ticăloşiei !

La aceste cuvinte, califul se schimbă la faţă şi se făcu galben ca şofranul, şi cu un glas înfricoşător îl chemă pe căpetenia străjerilor şi îi zise :

— Cercetează-l dinaintea mea pe căpetenia caraulelor !

Atunci căpetenia străjerilor, bătrînul prieten al lui Aluniţă, se apropie de Ahmad-Vicleanul şi îi cercetă buzunarele cît ai clipi, şi scoase îndată fănăraşul de aur furat de la calif.

Atunci califul, de-abia izbutind să se mai stăpînească, îi spuse lui Ahmad-Vicleanul :

— Ia vino mai aproape ! De unde ai lampa aceasta ?

El răspunse :

— Am cumpărat-o, o, părinte al dreptcredincioşilor !

Şi califul spuse străjerilor :

— Ia să-l ciomăgiţi aci pe loc, pînă ce are să mărturisească !

Şi îndată Ahmad-Vicleanul fu înşfăcat de străjeri, dezbrăcat şi biciuit şi zdrumicat sub lovituri pînă ce mărturisi tot şi povesti toată întîmplarea, de la început pînă la sfîrşit.

Califul se înturnă atunci către tînărul Aslan şi-i spuse :

— Acuma-i rîndul tău. Să-l spînzuri cu mîna ta !

Şi îndată străjerii îi petrecură funia pe după gît lui Ahmad-Vicleanul, iar Aslan o prinse cu amîndouă mîinile şi, ajutat de căpetenia străjerilor, îl săltă pe tîlhar pînă în vîrful spînzurătorii ridicate în mijlocul cîmpului de alergări.

După ce se împlini astfel dreptatea, califul îi zise lui Aslan :

— Fiule, tu încă n-ai cerut nici un hatîr pentru isprava ta !

Şi Aslan răspunse :

— O, emire al dreptcredincioşilor, devreme ce tu îmi îngădui să cer ceva, te-aş ruga să mi-l dai îndărăt pe tatăl meu !

La aceste cuvinte, califul, nespus de tulburat, începu să plîngă, pe urmă suspină :

— Au tu nu ştii, fiule, că bietul tătîne-tău, osîndit pe nedrept, a murit spînzurat ? Ori mai degrabă s-ar fi putut să fi murit, căci lucrul nu-i chiar în afară de orice îndoială. De aceea şi jur

pe amintirea strămoşilor mei că am să-i dăruiesc cel mai mare hatîr aceluia care îmi va vesti că Aluniţă, tatăl tău, nu este mort !

Atunci căpetenia străjerilor veni dinaintea califului şi spuse :

— Făgăduieşte-mi că n-am să păţesc nimic !

Şi califul răspunse :

— N-ai să păţeşti nimic ! Vorbeşte !

Şi căpetenia străjerilor spuse :

— Îţi vestesc vestea cea bună, o, emire al muslemimilor. Slujitorul tău cel credincios de odinioară, Aluniţă, trăieşte !

Califul strigă :

— Ah, ce tot spui tu ?

El răspunse :

— Pe viaţa capului tău, îţi jur că acesta-i adevărul ! Şi eu însumi l-am scăpat pe Aluniţă, punînd să fie spînzurat în locul lui un osîndit de rînd, care semăna cu el aşa cum seamănă un frate cu frate-său. Şi-acuma-i adăpostit la Iskandaria, unde pesemne că are o prăvălie în suk.

La aceste cuvinte, califul nu mai putu de bucurie şi spuse căpeteniei străjerilor :

— Pleacă şi caută-l şi adu-mi-l în cel mai scurt răstimp !

Şi căpetenia străjerilor răspunse :

— Ascult şi mă supun !

Atunci califul porunci să i se dea zece mii de dinari pentru cheltuielile lui de călătorie ; şi căpetenia străjerilor porni numaidecît la drum spre Iskandaria, unde îl vom afla, de va vrea Allah !

Ci în ceea ce îl priveşte pe Aluniţă, iată !

Corabia cu care plecase ajunsese la Iskandaria după o călătorie minunată ce-i fusese menită de Allah — binecuvîntat fie el ! Aluniţă coborî îndată

pe țărm și fu ca vrăjit de înfățișarea Iskandariei, pe care n-o mai văzuse, măcar că el era de baștină din Cairo. Și se duse numaidecît la suk, unde închirie o prăvălie gata orînduită și pe care pristavul pieții o striga la vînzare. Era o prăvălie al cărei stăpîn tocmai murise pe neașteptate ; și era plină cu tot ce se cere, și cu perne, și drept marfă avea lucruri pentru marinari — pînze, frînghii, sfori, lăzi strașnice, saci pentru mărunțișuri, arme de toate soiurile și de toate prețurile, și mai cu seamă o grămadă grozavă de fierotenii și de vechituri foarte căutate de căpitanii de vase care le cumpărau ca să le vîndă prin țările apusului ; căci oamenii de prin acele țări se dau în vînt după vechiturile din vremurile de odinioară și își vînd pînă și nevestele și fiicele pe vreo bucățică de lemn putred, de pildă, ori pe vreo piatră talismanică sau pe vreo veche sabie ruginită.

Așa încît nu-i deloc de mirare că Aluniță, de-a lungul anilor lui de surghiun departe de Bagdad, izbutise de minune în negușătoria lui și cîștigase înzecit ; căci nimic nu-i mai spornic decît vînzarea de vechituri pe care le cumperi, de pildă, cu o drahmă și le vinzi cu zece dinari.

După ce vînduse tot ce avusese în prăvălie, Aluniță se pregătea s-o vîndă și pe ea, goală, cînd, deodată, pe unul dintre rafturile pe care știa că nu se mai află nimic, zări ceva roșu și strălucitor. Îl luă și văzu, cu cea mai mare uimire, că era o mare gemă talismanică, tăiată în șase fețe și atîrnată de un lănțișor de aur vechi ; iar pe cele șase fețe erau săpate niște nume în litere necunoscute, semănînd nespus cu niște furnici ori cu alte gîngănii la fel de mărunte. Și tot cerceta gema cu multă luare aminte, socotind cam cît ar putea să cîștige pe ea, cînd văzu în fața prăvăliei un căpi-

tan de corabie care se oprise ca să vadă mai de aproape gema pe care o zărise din uliță.

Căpitanul, după salamalekul cuvenit, îi spuse lui Aluniță :

— O, stăpîne, poți să-mi dai mie gema aceasta, ori cumva nu-i de vînzare ?

El răspunse :

— Totu-i de vînzare aici, pînă și prăvălia !

El întrebă :

— Atunci, primești să-mi vinzi această gemă pe patru mii de dinari de aur ?

La aceste cuvinte, Aluniță gîndi : „Pe Allah, gema aceasta trebuie să fie nemaipomenit de prețioasă. Trebuie să țin la preț." Și răspunse :

— De bună seamă că glumești, căpitane ! Căci, pe Allah, pe mine m-a costat, ca preț de cumpărare, o sută de mii de dinari !

Celălalt spuse :

— Atunci, vrei să mi-o dai cu o sută de mii ?

Aluniță zise :

— Fie ! Dar numai în semn de cinstire față de tine !

Și căpitanul îi mulțumi și îi spuse :

— N-am la mine toți banii aceștia, căci ar fi tare primejdios să umbli prin Iskandaria cu atîta bănet. Dar vino cu mine la corabie, unde ai să-ți primești prețul și, pe deasupra, un dar de două bucăți de postav, două bucăți de catifea și două bucăți de satin.

Atunci Aluniță se ridică, închise cu cheia ușa de la prăvălie și îl urmă pe căpitan pe puntea corăbiei. Și căpitanul îl rugă să aștepte pe punte și plecă să aducă banii. Ci nu se mai arătă și deodată pînzele fură desfășurate în vînt și corabia spintecă apele, ca o pasăre.

Cînd Aluniță se văzu răpit astfel pe mare, rămase cum nu se mai poate de năucit. Dar la cine ar fi putut să strige după ajutor, cu atît mai mult cu cît nu vedea nici un marinar căruia să-i ceară vreo lămurire, iar corabia părea că zboară peste mare ca îmboldită de ceva nevăzut ?

Pe cînd sta el așa, buimac și speriat, văzu venind căpitanul care-și freca barba și-l privea cu un aer batjocoritor, și care pînă la urmă îi spuse :

— Au tu ești musulmanul Aluniță, fiul lui Șamsedin din Cairo și care a fost la seraiul califului la Bagdad ?

El răspunse :

— Da, eu sînt fiul lui Șamsedin !

Căpitanul zise :

— Atunci e bine ! Peste cîteva zile avem să ajungem la Genova, în țara noastră creștinească. Și-ai să vezi tu, musulmanule, ce soartă te așteaptă acolo !

Pe urmă plecă.

Și-așa, călătoria fiind norocoasă foarte, corabia ajunse în portul Genova, cetatea creștinilor de la apus. Și numaidecît o babă, însoțită de doi inși, veni pe punte să-l caute pe Aluniță, care nu mai știa ce să creadă despre acea întîmplare. Ci, lăsîndu-se în seama ursitei, bune ori rele, care-i era scrisă, o urmă pe bătrîna care-l duse de-a lungul orașului pînă la o biserică ce ținea de o mînăstire de călugări.

Cînd ajunseră la ușa bisericii, bătrîna se înturnă către Aluniță și-i spuse :

— De-acuma-nainte tu trebuie să te socoți slugă la biserica aceasta și la această mînăstire. Slujba ta-i să te trezești în fiece zi de cu zori ca să te duci mai întîi la pădure după lemne și să te întorci cît mai iute să speli pe jos în biserică și în mînăs-

tire, să scuturi preşurile și să mături peste tot ; pe urmă să dai grîul prin ciur, să-l rîşneşti, să frămînţi aluatul și să coci pîinea în cuptor ; să iei o măsură de linte, s-o zdrobești, s-o găteşti şi să umpli pe urmă trei sute șaptezeci de străchini, pe care trebuie să le împarţi, una cîte una, la toţi cei trei sute șaptezeci de călugări din mînăstire ; după care, te duci să golești olurile de murdărie din chiliile călugărilor ; la urmă, îţi închei munca săpînd grădina și umplînd cele patru butoaie și hîrdaiele rînduite de-a lungul zidului. Şi toată treaba aceasta trebuie să fie isprăvită înainte de amiază. Căci va trebui să-ți foloseşti toate dupăamiezile silindu-i pe trecători să intre, de voie-de nevoie, în biserică şi să asculte predica ; şi, dacă nu vor, uite colea o cîrjă cu o cruce de fier în vîrf, cu care să-i ucizi, din porunca regelui. În felul acesta, n-au să mai rămînă în cetate decît creştinii evlavioși, care au să vină aici să fie binecuvîntaţi de călugări. Și-acuma, treci la treabă şi ia seama bine să nu care cumva să uiţi cele cîte ți le-am spus !

Şi, zicînd acestea, bătrîna îl privi clipind din ochi și se cam mai duse.

Atunci Aluniţă gîndi : „Pe Allah ! asta-i peste poate !“ Şi, neştiind la ce să se hotărască, intră în biserica goală cu desăvîrşire în clipa aceea și se aşeză pe o laviţă, ca să încerce să cugete la toate acele întîmplări atîta de ciudate care îi veneau una după alta.

Şezuse acolo cam la vreun ceas de vreme, cînd auzi răsunînd pînă la el printre stîlpii bisericii un glas atîta de dulce de femeie că numaidecît, uitîndu-și necazurile, îl ascultă vrăjit. Și-atîta fu de tulburat de acel glas, încît pe dată toate păsărelele din inima lui începură să cînte împreună, şi simţi

coborînd în sineşi binecuvîntata răcoare pe care-o revarsă în suflet o melodie singuratică. Şi se şi ridică să plece către acel glas, cînd deodată totul tăcu.

Ci iată că, pe neaşteptate, de după stîlpi, se ivi un chip de femeie acoperit cu văl, veni pînă lîngă el şi cu un glas tremurător îi zise :

— Ah, Aluniţă, de-atîta amar de vreme mă tot gîndesc la tine ! Binecuvîntat fie Allah că a îngăduit să ne întîlnim pînă la urmă ! Iată, avem să ne căsătorim numaidecît !

La aceste cuvinte, Aluniţă strigă :

— Nu-i alt Dumnezeu decît unul Allah ! De bună seamă că tot ceea ce mi se întîmplă nu este decît un vis ! Şi-atunci cînd visul acesta are să se risipească, am să mă trezesc iară în prăvălia mea din Iskandaria !

Tînăra femeie spuse însă :

— Ba nu, o, Aluniţă, totul este aievea ! Te afli în oraşul Genova, unde eu am pus să fii adus, fără de voia ta, prin mijlocirea căpitanului de corabie care se află în slujba tatălui meu, regele cetăţii Genova. Află, dar, că eu sînt domniţa Hosn-Mariam, fiica regelui acestui oraş. Cu ajutorul vrăjitoriei, pe care am învăţat-o de cînd eram mică, am aflat de tine şi de frumuseţea ta, şi m-am îndrăgostit atît de tare de tine, încît l-am trimis pe căpitan să te caute la Iskandaria. Şi uite la gîtul meu gema talismanică pe care ai găsit-o pe unul dintre rafturile tale şi care fusese aşezată acolo chiar de căpitan, ca să te poată aduce pe puntea corăbiei lui. Şi peste cîteva clipe ai să poţi să vezi şi tu ce puteri vrăjite îmi dă această gemă. Dar, înainte de toate, trebuie să te însori cu mine. Şi-atunci, toate dorinţele tale au să se îndeplinească.

Aluniță îi spuse :

— O, domniță, oare-mi făgăduiești tu că ai să mă duci măcar îndărăt la Iskandaria ?

Ea spuse :

— Acesta-i lucrul cel mai ușor !

Atunci el primi să se însoare cu ea.

Îndată, domnița Mariam îi spuse :

— Atunci, tu vrei să te întorci numaidecît la Iskandaria ?

El răspunse :

— Da, pe Allah !

Ea spuse :

— Să mergem !

Și luă cornalina și îi întoarse spre cer fața pe care era desenat un pat și frecă repede acea față cu degetul cel mare, zicînd :

— O, cornalină, în numele lui Soleiman, îți poruncesc să-mi aduci un pat de călătorie !

Nici nu rostise bine aceste cuvinte, că se și ivi dinaintea lor un pat de călătorie, cu păturile și pernele lui. Amîndoi se suiră în el și se întinseră în voie. Atunci domnița Mariam luă între degete cornalina, o întoarse către cer cu fața pe care era desenată o pasăre și zise :

— Cornalină, o, cornalină, îți poruncesc, în numele lui Soleiman, să ne duci sănătoși și nevătămați la Iskandaria, pe calea cea mai dreaptă !

Nici nu fusese bine dată porunca și patul se și ridicase lin, se înălță pînă la bolta bisericii, ieși pe fereastra cea mare și, mai iute decît cea mai iute pasăre, străbătu văzduhul într-un zbor desfătător și îndată îi lăsă jos la Iskandaria.

Or, chiar în clipa în care punea piciorul pe pămînt, văzură venind spre ei un om îmbrăcat după moda de la Bagdad, pe care Aluniță îl cunoscu numaidecît : era însăși căpetenia străjerilor.

De-abia coborîse şi el la ţărm, tot în acea clipă, în căutarea celui osîndit odinioară. Se aruncară atunci unul în braţele celuilalt, şi căpetenia străjerilor îi spuse lui Aluniţă ştirea despre dovedirea vinovatului şi despre spînzurarea lui, îi povesti toate întîmplările cîte se petrecuseră la Bagdad de patrusprezece ani încoace, şi îi spuse totodată şi de naşterea fiului său, Aslan, care ajunsese cel mai frumos călăreţ din Bagdad.

Iar Aluniţă, la rîndu-i, povesti căpeteniei străjerilor toate cîte i se întîmplaseră, de la început pînă la sfîrşit. Şi acestea îl uluiră nespus pe căpetenia străjerilor care, odată ce tulburarea i se mai domoli, îi spuse :

— Emirul musleminilor doreşte să te vadă cît mai grabnic.

El răspunse :

— Păi de bună seamă! Îngăduie-mi doar să mergem pînă la Cairo, să sărut mîna tatălui meu Şamsedin şi a mamei mele, şi să-i îndemn să vină cu noi la Bagdad.

Atunci, căpetenia străjerilor se sui cu ei în patul care îi duse într-o clipită pînă la Cairo, chiar în uliţa Galbenă, unde se afla casa lui Şamsedin. Şi bătură la poartă. Şi mama cobori să vadă cine bate aşa şi întrebă :

— Cine bate ?

El răspunse :

— Eu, fiul tău, Aluniţă !

Bucuria mamei fu nespus de mare, pentru ea, care de atîta amar de ani îmbrăcase hainele cernite, şi se prăbuşi leşinată, în braţele copilului ei. Şi tot aşa şi preacinstitul Şamsedin.

După ce se hodiniră vreme de trei zile acolo, acasă, se suiră cu toţii în patul care, la porunca domniţei Hosn-Mariam, îi duse sănătoşi şi teferi

la Bagdad, unde califul îl primi pe Aluniță sărutîndu-l ca pe un copil și îl copleși cu slujbe și cu cinstiri, pe el, ca și pe tatăl său Șamsedin și pe fiul său Aslan.

După care, Aluniță își aduse aminte că, la urma urmei, pricina dintîi a norocului său a fost Mahmud-Deandoaselea, care atîta de iscusit l-a silit să plece întîia oară la drum și apoi l-a cules, golgoluț, de pe acoperișul fîntînii din Bagdad. Așa încît trimise să-l caute peste tot și pînă la urmă l-au găsit într-o grădină, stînd jos în mijlocul băieților, cu care cînta și bea. Și Aluniță îl rugă să vină la palat, unde îl numi căpetenie a caraulelor în locul lui Ahmad-Vicleanul.

După ce își îndeplini această datorie, Aluniță, fericit că-și găsise fecior atîta de frumos și de strălucitor cum era tînărul Aslan, mulțumi lui Allah pentru binefacerile lui. Și trăi nespus de fericit, la Bagdad, între cele trei soții ale sale, Zobeida, Iasmina și Hosn-Mariam, vreme de ani și ani, pînă ce fu căutat și el de Nimicitoarea tuturor desfătărilor și Despărțitoarea de toți prietenii ! Laudă fie înălțată Celui Neschimbător, către carele se îndreaptă toate cîte-s zămislite !

Și Șeherezada, isprăvind de povestit povestea aceasta, se simți oleacă obosită și tăcu.

Atunci, regele Șahriar pe care luarea-aminte îl ținuse nemișcat în tot acest răstimp, strigă :

— Povestea aceasta a lui Aluniță, o, Șeherezada, este, cu adevărat nemaipomenită ; și Mahmud-Deandoaselea și misitul Sesam, cu leacul lui, m-au încîntat peste poate. Ci, trebuie să-ți spun, faptele lui Deandoaselea mi se par tot încă tulburi, și aș fi bucuros să aud de la tine o lămurire mai limpede, dacă ți-e cu putință.

La aceste cuvinte ale regelui Șahriar, Șeherezada zîmbi a rîde și o privi pe soră-sa, Doniazada, pe care o văzu cum nu se mai poate de înveselită; pe urmă spuse regelui:

— Acum, o, preafericitule rege, cînd micuța aceasta poate să asculte orice, am să-ți povestesc vreo două dintre *Isprăvile poetului Abu-Nuwas*, cel mai desfătător și cel mai fermecător și cel mai de duh dintre toți poeții din Iran și din Arabia.

Iar micuța Doniazada se ridică de pe covorul pe care sta ghemuită și alergă în brațele surorii ei, pe care o sărută dulce și îi spuse:

— Oh! te rog frumos, Șeherezada, începe numaidecît. Hai, fii așa de bună, o, sora mea!

Și Șeherezada spuse:

— Cu toată dragostea din inima mea și ca pe o cinstire datorată acestui rege înzestrat cu purtări atîta de alese.

Văzînd însă zorii mijind, Șeherezada, sfioasă ca totdeauna, lăsă povestirea pe mîine.

Într-a două sute șaptezecea noapte

micuța Doniazada așteptă ca Șeherezada să-și isprăvească petrecerea obișnuită cu Șahriar și, ridicînd capul, strigă:

— O, sora mea, te rog, ce mai aștepți acum de nu ne povestești znoavele despre desfătătorul poet Abu-Nuwas, prietenul califului, cel mai plăcut dintre toți poeții din Iran și din Arabia?

Iar Șeherezada zîmbi către soră-sa și-i spuse:

—Nu aștept decît îngăduința regelui ca să povestesc cîteva dintre isprăvile lui Abu-Nuwas, care era un foarte mare destrăbălat!

Şi regele Şahriar, înturnîndu-se către Şeherezada, îi spuse :

— În adevăr, Şeherezada, n-aş fi deloc nemulţumit să te ascult povestindu-ne asemenea isprăvi. Ci trebuie să-ţi mărturisesc că în noaptea aceasta mă simt dornic de gînduri mai înalte. Aşadar, dacă ştii vreo poveste ce-ar putea să-mi îmbogăţească în vreun fel mintea, să nu cumva să socoţi că nu m-ar interesa. Dimpotrivă ! Mai tîrziu, dacă răbdarea mea nu are să ajungă la capăt, ai să poţi să-mi povesteşti, Şeherezada, şi acele isprăvi ale lui Abu-Nuwas.

La aceste cuvinte ale regelui Şahriar, Şeherezada răspunse :

— Tocmai cugetasem toată ziua, o, rege fericit, la povestea unei fete nemaipomenit de învăţate şi de frumoase şi care se numea Simpatia. Şi-s gata să-ţi înşir toate cîte ştiu despre purtarea şi despre minunatele ei cunoştinţe !

Şi regele Şahriar grăi :

— Pe Allah ! nu mai zăbovi, dar, să-mi împărtăşeşti toate despre cîte mi-ai pomenit ! Căci nimic nu-mi place să ascult mai mult decît înţeleptele cuvinte spuse de către tinerele fete frumoase. Şi foarte doresc ca istorisirea făgăduită să mă mulţumească întru totul şi să-mi fie de folos totodată, şi o pildă din învăţătura pe care oriee adevărat musulman trebuie s-o aibă.

Atunci Seherezada stătu pe gînduri un răstimp şi, ridieînd un deget, începu.

POVESTEA PREAÎNVĂȚATEI SIMPATIA

Se povestește — dar numai unul Allah este atoateștiutor ! — că a fost odată la Bagdad un negustor cu un dever cum nu s-a mai pomenit. Se bucura de onoruri, de cinstiri, de drepturi și de hatîruri de toate soiurile, ci nu era deloc fericit, pentru că Allah nu-și întinsese asupră-i binecuvîntarea de a-i dărui și lui un copil, fie măcar și fată. Și-așa, îmbătrînise în mîhnire și își vedea zi de zi oasele făcîndu-se tot mai străvezii și mai moi, fără a fi izbutit să capete de la vreuna dintre multele-i neveste mîngîierea așteptată. Într-o zi însă, după ce împărțise pomeni multe și bogate, și după ce trecuse pe la schimnici, și ajunase, și se rugase cu evlavie, se culcă cu cea mai tînără dintre soțiile sale și, prin mila celui Preaînalt, o lăsă însărcinată pe-clipă pe-dată.

Și peste nouă luni, numărate zi cu zi, soția negustorului născu fără necaz un băiețel atît de frumos că părea rupt din lună.

Așa încît negustorul, din recunoștință față de cel Atoatedătător, nu uită să-și îndeplinească le-

gămintele ce le juruise și făcu daruri mari săracilor, văduvelor și orfanilor, vreme de șapte zile în șir ; iar în dimineața celei de a șaptea zile se gîndi să dea un nume feciorului său, și-l numi Abul-Hassan.

Copilul fu crescut în brațele doicilor și ale roabelor frumoase, și fu îngrijit ca un lucru de mare preț, și de femei, și de slujitori, pînă ce ajunse la anii învățăturii. Atunci îl încredințară celor mai iscusiți dascăli, care îl deprinseră să citească sfintele cuvinte ale *Coranului* și îl învățară scrierea frumoasă, poezia, socotelile și măestria de a trage cu arcul. Și-așa, ajunse să știe mai multe decît toți cei din vremea și de seama lui.

Iar la aceste atît de felurite științe, mai adăuga și un farmec ca de vrajă, și era desăvîrșit de frumos. Și fu bucuria tatălui său și desfătul luminii ochilor lui, atît cît îi fusese mai dinainte menit de la ursitoare. Ci atunci cînd bătrînul simți apropiindu-se sorocul ce-i fusese sorocit, îl chemă, într-una din zile, pe feciorul-său, îl puse să ia loc dinainte-i și-i spuse :

— Fiule, iată că sorocul meu e pe-aproape și nu-mi mai rămîne decît să mă pregătesc a mă înfățișa dinaintea stăpînului cel mare. Îți las moștenire averi multe, bogății și moșii, sate întregi, cu pămînturi mănoase și cu livezi roditoare, care să vă ajungă cu prisosință și ție, și copiilor copiilor tăi. Nu te sfătuiesc decît să știi a te bucura de ele cu măsură, mulțumindu-i celui Atoatedătător.

Și bătrînul negustor muri de boala lui, iar Abul-Hassan fu mîhnit cum nu se mai poate. Și după ce îndatoririle înmormîntării fură îndeplinite, el se îmbrăcă în haine cernite și se închise în jalea lui.

Ci în curînd prietenii lui izbutiră să-l însenine și să-l smulgă din mîhnire. Și izbutiră atîta de bine, încît îl siliră să intre la hamam ca să se lumineze și-apoi să-și schimbe straiele ; și îi spuseră, ca să-l mai mîngîie :

— Cel ce se replăsmuiește în feciori ca tine nu moare în veci. Scutură-te, dar, de tristețe și gîndește-te cum să te folosești de tinerețea și de bogățiile tale !

Și-așa, Abul-Hassan uită încetul cu încetul sfaturile tătîne-său și pînă la urmă ajunse să socoată că fericirea și averea-s fără de sfîrșit. Și de-atunci nu mai conteni a-și împlini toate toanele, a se lăsa în voia tuturor desfătărilor, a petrece cu toate cîntărețele și cu toate almeele, a mînca în toate zilele grămezi de pui, că-i plăceau puii, a destupa toate chiupurile cu băuturi amețitoare roase de ani, a asculta clinchetele cupelor ciocnite, a sparge tot ce putea să spargă, a părădui tot ce putea să părăduiască, și a sfărma tot ceea ce putea să sfarme, pînă ce sfîrși prin a se trezi într-o zi fără nimic în mîinile lui, afară poate doar de sine însuși. Și, din toate cîte-i lăsase moștenire răposatul tată-său, ca slujitori și slujitoare, nu-i mai rămăsese decît o singură roabă, dintr-o mulțime de roabe.

Ci roaba aceasta se numea Simpatia și nicicînd nu s-a potrivit mai bine un nume cu făptura care îl purta. Căci Simpatia era o tînără tot atîta de dreaptă ca și litera *alef*, cu un mijlocel așa de subțirel încît soarele nici n-ar fi putut să-i aștearnă umbra pe pămînt ; chipu-i purta semnul limpede al binecuvîntării lui Allah ; gura-i părea pecetluită cu pecetea lui Soleiman, anume ca să ascundă o comoară de mărgăritare ; dinții-i păreau două

șiruri aidoma de salbe. Și despre ea vorbea parcă poetul în aceste cuvinte :

E luminoasă și-i mlădie,
Ca zveltul fir de trandafir ;
Și-i toată numai bucurie,
Ca viul soarelui potir,
Ca blînda floare zoroclie
Ce-și leagănă suavu-i fir.

I-i cerul scris în raza feții,
Iar pajiștile verzi din rai,
Cu dulcele izvor al vieții,
Sclipesc sub strălucitu-i strai ;
Și-i însăși lumea frumuseții
Izarul ei ca un serai.

Toate culorile le-mbină :
Al rozei roșu, alb de-argint,
Și alb de sàndal, și-i lumină
Al murei negru strălucind ;
Iar frumusețea ei deplină
O apără de răul jind.

Slăvit să fie-Acela care
Asupra ei a revărsat
Atîta slavă stătătoare !
Și fericit acel bărbat
Căruia-i fi-va desfătare
Vrăjitu-i glas înfiorat !

Așa era roaba Simpatia, singura comoară pe care-o mai avea risipitorul Abul-Hassan.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute șaptezeci și doua noapte

Ea urmă :

El însă, Abul-Hassan, cînd văzu că toată moștenirea se dusese fără întoarcere, căzu într-o stare de deznădejde care-i spulberă și somnul și pofta de mîncare ; și stătu așa trei zile și trei nopți fără să mănînce, fără să bea, fără să doarmă, pînă ce roaba Simpatia gîndi că are să-l vadă cum moare, și se hotărî să-l scape cu orice preț.

Se împodobi cu hainele cele mai frumoase și se înfățișă stăpînului ei cu un zîmbet vestitor de bine pe buze, spunîndu-i :

— Allah, prin mijlocirea mea, are să pună capăt zbuciumărilor tale. Pentru aceasta, nu trebuie decît să mă duci dinaintea stăpînului nostru, emirul dreptcredincioșilor, Harun Al-Rașid, și să-i ceri drept preț de vînzare pentru mine zece mii de dinari. Dacă prețul are să i se pară prea ridicat, să-i spui : „O, emire al dreptcredincioșilor, tînăra aceasta prețuiește încă și mai mult, lucru de care ai să-ți dai și mai bine seama punînd-o să-ți dovedească tot ce știe. Atunci ea are să se ridice în ochii tăi și ai să vezi că nimeni nu are seamăn cu ea și că este vrednică să-l slujească pe califul, stăpînul nostru.“ Și-l sfătui și stărui să nu cumva să lase mai puțin din prețul acela.

Abul-Hassan care, din nepăsare, pînă în clipa aceea nu luase aminte la însușirile și la harurile frumoasei lui roabe, nici n-ar fi fost în stare să prețuiască, după mintea lui, însușirile pe care ea le avea. El nu găsi decît că gîndul nu-i rău și că ar fi fost cu putință să se izbîndească. Se ridică,

așadar, numaidecît, și, luînd-o pe Simpatia după el, o duse în fața califului, căruia îi repetă vorbele pe care ea îl sfătuise să le spună.

Atunci califul se înturnă către ea și o întrebă :

— Cum te cheamă ?

Ea spuse :

— Mă cheamă Simpatia.

El îi spuse :

— O, Simpatia, ești oare tu destul de învățată și poți să-mi pomenești numele feluritelor ramuri ale științei pe care le-ai adîncit ?

Ea răspunse :

— O, stăpîne, am studiat sintaxa, poezia, șariatul și celelalte legi ale dreptății, muzica, astronomia, geometria, aritmetica, legile moștenirii și taina de a citi cărțile de vrăjitorie și inscripțiile din vechime. Știu pe de rost *Sfînta Carte* și pot s-o citesc în șapte chipuri felurite ; cunosc întocmai numărul tuturor surelor cuprinse în ea, ca și al versetelor și al sipariilor în care se împart versetele, și toate părțile care o alcătuiesc, și cum a fost alcătuită, și cîte consoane și cîte vocale cuprinde : știu și care sure anume au fost inspirate și scrise la Mecca, și care sînt cele dictate la Medina ; cunosc toată sunna și toate canoanele, și știu să deosebesc hadisurile și să apreciez cîtu-s ele de adevărate ; nu-mi sînt străine nici logica, nici arhitectura și nici filozofia, ca și elocința ori retorica ; știu să alcătuiesc poeme și să le fac simple și curgătoare sau complicate, cum le plac numai celor pricepuți ; și dacă uneori tîlcul unora este mai ascuns, aceasta o fac ca să rețină mai bine atenția și ca să desfete mințile ce izbutesc să dezlege firul cel subtil ; am învățat, așadar, multe lucruri, și ceea ce am învățat nu am mai uitat. Pe lîngă acestea, știu și să cînt ;

și dansez ca o pasăre ; și stăpînesc și lăuta, și flautul ; și mînuiesc strunele pe cincizeci de tonuri felurite. Așa încît, atunci cînd cînt, cel care mă aude își sfîșie sufletul, iar gazelele se îmbată cînd mă privesc. Ucid, atunci cînd trec îmbrăcată și parfumată, legănîndu-mă ; iar dacă-mi scutur șoldurile, cei ce mă văd se prăbușesc ; și cînd fac cu ochiul, înjunghii ; cînd îmi scutur brățările, revărs orbirea ; cînd ating pe cineva, îi dau viață ; și, dacă mă îndepărtez, îl fac să moară.

Cînd Harun Al-Rașid, califul, auzi aceste cuvinte, rămase uluit de încîntare că vedea atîta har și-atîta frumusețe, atîta știință și tinerețe în fata care sta-naintea lui, cu ochii coborîți sfios. Se întoarse către Abul-Hassan și-i zise :

— Am să dau îndată porunci să fie chemați dascălii de științe, spre a pune la probă pe roaba ta și spre a mă încredința, după o cercetare limpede față de toți, dacă-i cu adevărat tot atîta de învățată pe cîtu-i de frumoasă. Și dacă va izbuti să iasă biruitoare în această probă, nu numai că am să-ți dau cele zece mii de dinari, dar am să te și acopăr cu hatîruri că mi-ai adus o atare minune. De nu, n-o fi nimica, și-ți va rămîne în stăpînire pe mai departe !

Și, pe loc, califul trimise să fie adus cel mai mare învățat al vremii, Ibrahim ben-Saiar, care își însușise toate cunoștințele omenești ; și mai trimise să fie aduși și poeții, și grămăticii, și cititorii din *Coran*, și doftorii, și astronomii, și filozofii, și fakihii, și ulemaii meșteri în teologie. Și toți veniră fără zăbavă la serai și se strînseră în sala de primire, fără a ști pentru care pricină fuseseră chemați.

Și la porunca marelui calif, se așezară toți roată pe covoare, pe cînd la mijloc, pe un jeț de aur,

adus acolo după dorința califului, sta tînăra Simpatia, cu fața ascunsă de o feregea subțirică. Și ochii-i scînteiau prin feregea, și dinții-i zîmbeau într-un zîmbet.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute șaptezeci și patra noapte

Ea urmă :

După ce asupra acelei adunări se așternu o tăcere atît de adîncă încît s-ar fi putut auzi și sunetul căderii unui ac pe jos, Simpatia făcu dinaintea tuturora o temenea plină de gingășie și de demnitate, și, cu cel mai ales fel de a vorbi, spuse califului :

— O, emire al dreptcredincioșilor, poruncește ! Sînt gata să răspund la întrebările pe care vor binevoi să mi le pună preaînțelepții și preacinstiții învățați, cititori ai *Coranului*, fakihi, doftori, arhitecți, astronomi, geometri, grămătici, filozofi și poeți.

Atunci, califul Harun Al-Rașid se înturnă către toți aceia și le spuse :

— V-am chemat aici ca să cercetați atît felurimea cît și adîncimea cunoștințelor acestei tinere, și ca să nu crutați nimic pentru a dovedi atît știința voastră, cît și învățătura ei, deopotrivă.

Şi toţi învăţaţii răspunseră ploconindu-se pînă la pămînt şi ducîndu-şi mîinile la ochi şi la frunte, şi zicînd :

— Ascultăm şi ne supunem lui Allah şi ţie, o, emire al dreptcredincioşilor !

După aceste cuvinte, tînăra Simpatia rămase cîteva clipe cu capul plecat, pe urmă ridică fruntea şi spuse :

— Mai întîi, care dintre voi toţi, o, stăpînii mei, este cel mai priceput în cunoaşterea *Coranului* şi în sunna despre Profet (cu el fie pacea şi rugăciunea !) ?

Atunci se ridică un ulema, arătat cu degetul de toţi. Ea îi spuse :

— Întreabă-mă, aşadar, tot ce vrei din ştiinţa ta.

Şi învăţatul zise :

— O, copilă, devreme ce ai învăţat temeinic Sfînta Carte a lui Allah, trebuie să cunoşti şi numărul surelor, al cuvintelor şi al literelor pe care le cuprinde, precum şi legile credinţei noastre. Spune-mi, dar, pentru început, cine-i Domnul tău, cine-i Profetul tău, cine-i Imamul tău, care-i îndreptarul tău, care-i orînduitorul vieţii tale, care-i călăuza drumurilor tale şi cine-s fraţii tăi ?

Ea răspunse :

— Allah este Domnul meu ; Mohamed — cu el fie rugăciunea şi pacea ! — este Profetul meu ; *Coranul* este legea mea, aşadar el este imamul meu ; Kaaba, casa lui Allah ridicată de Abraham la Mecca, este îndreptarul meu ; pilda sfîntului nostru Profet este orînduirea vieţii mele ; Sunna, cu toate datinele pe care le cuprinde, este călăuzul drumurilor mele ; şi toţi dreptcredincioşii sînt fraţii mei.

Învăţatul urmă, pe cînd califul începea să se minuneze de limpezimea şi de temeinicia acelor răspunsuri în gura unei copilandre aşa de gingaşe :

— Spune-mi, cum ştii că este un Dumnezeu ?

Ea răspunse :

— Prin raţiune !

El întrebă :

— Ce este raţiunea ?

Ea răspunse :

— Raţiunea este un har îndoit : este şi înnăscută, este şi dobîndită. Raţiunea înnăscută este aceea pe care Allah a pus-o în inima slujitorilor săi. Iar raţiunea dobîndită-i aceea care, la omul întreg, este roada învăţăturii şi a muncii statornice.

El se minună.

— Este cît se poate de bine ! Dar unde se află raţiunea ?

Ea spuse :

— În inima noastră. Şi de acolo îşi înalţă ea avînturile către mintea noastră, din care îşi face lăcaş.

El spuse :

— Desăvîrşit răspuns ! Ci poţi tu să-mi spui cum ai învăţat să-l cunoşti pe Profet (cu el fie rugăciunea şi pacea !) ?

Ea răspunse :

— Cu ajutorul cetirii Cărţii lui Allah, cu ajutorul dovezilor şi al mărturiilor.

El spuse :

— Minunat ! Ci poţi să-mi spui care-s îndatoririle de căpătîi ale credinţei noastre ?

Ea răspunse :

— Sînt cinci îndatoriri în credinţa noastră : mărturisirea de credinţă : „Nu este alt Dumnezeu decît unul Allah, şi Mahomed este trimisul Lui" ; rugă-

ciunea ; milostenia ; postirea în luna ramadan ; și hagialîcul la Mecca, atunci cînd se poate face.

El întrebă :

— Care-s faptele de evlavie cele mai vrednice de laudă ?

Ea răspunse :

— Sînt în număr de șase : rugăciunea, milostenia, postul, hagialîcul, lupta împotriva relelor porniri și a nelegiuirilor, și războiul pentru sfînta credință.

El spuse :

— Bine-ai răspuns ! Ci pentru ce te rogi tu ?

Ea grăi :

— Mă rog ca să-i dăruiesc Domnului meu închinarea dragostei mele, ca să-l preamăresc și să-mi înalț sufletul către seninătate.

El strigă :

— Minunat e și răspunsul acesta ! Ci oare rugăciunea nu presupune mai întîi niște pregătiri anume ?

Ea răspunse :

— De bună seamă ! Trebuie să-ți cureți întregul trup prin spălări rituale, să îmbraci haine pe care să nu se afle urma nici măcar a unei pete de murdărie, să cauți un loc liniștit și curat, să-ți acoperi bine partea trupului dintre buric și genunchi, să-ți limpezești gîndurile și să te întorci cu fața către Kaaba din sfînta Mecca !

— Care este însemnătatea rugăciunii ?

— Ea-i temelia pe care se sprijină credința !

— Care-s roadele rugăciunii ? Și care-i folosul ei ?

— Rugăciunea cea cu adevărat frumoasă nu este de nici un folos pămîntesc. E-ai doar legătura în duh dintre făptura noastră și Domnul nostru. Ea poate să deie numai roade sufletești, și tocmai de

aceea cu atît mai frumoase ; ea luminează inima și-i dăruie strălucire, întărește mintea cea șovăielnică și îl apropie pe rob de Stăpînul lui.

— Care-i cheia rugăciunii ? Și care-i cheia acestei chei ?

— Cheia rugăciunii este spălarea sfîntă, iar cheia sfintei spălări este începutul rugăciunii : „În numele lui Allah cel fără de margini îndurător și atotmilostivul !"

El întrebă :

— Care sînt regulile ce trebuiesc a fi urmate la spălare ?

Ea spuse :

— După dreapta învățătură a imamului El-Șafi ben-Idris, sînt douăsprezece reguli : întîi să rostești cuvîntul de început : „În numele lui Allah !" ; apoi să-ți speli palmele înainte de a le afunda în vas ; să-ți clătești gura ; să-ți speli nările luînd apă în căușul mîinii și trăgînd-o pe nas ; să-ți speli fața toată, precum și urechile, și pe dinăuntru, și pe dinafară, cu altă apă ; să-ți prefiri barba cu degetele ; să-ți tragi degetele de la mîini și de la picioare, pînă ce trosnesc ; să pui piciorul drept înaintea celui stîng ; să repeți de trei ori fiecare spălare ; să rostești după fiecare spălare mărturisirea de credință ; și, la urmă, odată ce ai isprăvit spălările, să mai rostești și aceste cuvinte cucernice : „O, Dumnezeul meu ! socotește-mă și pe mine în rîndul celor ce se pocăiesc, al slujitorilor tăi curați și credincioși ! Laudă Dumnezeului meu ! Mărturisesc că nu este alt Dumnezeu, afară numai tu singurul ! Tu ești mîntuirea mea ; de la tine cer, plin de căință, iertarea greșelilor mele ! Amin." Aceasta-i, într-adevăr, rugăciunea pe care Profetul (cu el fie rugăciunea și pacea !) ne sfătuiește s-o rostim, cînd spune : „Am să des-

chid la perete, dinaintea celui care o va rosti, cele opt porţi ale raiului ; şi el are să poată intra pe poarta pe care îi va plăcea !"

Învăţatul zise :

— Răspunsul acesta-i dat cu cea mai desăvîrşită pricepere, într-adevăr ! Dar ce fac îngerii şi diavolii din preajma celui care-şi îndeplineşte spălările ?

Simpatia răspunse :

— Atunci cînd omul se pregăteşte să-şi facă spălările, îngerii vin să stea de-a dreapta lui, iar diavolii de-a stînga ; dar de îndată ce el rosteşte cuvintele : „În numele lui Allah !" diavolii o iau la fugă, pe cînd îngerii se apropie de el, aşternînd asupra capului lui un plocat de lumină, de formă pătrată, pe care-l ţin atîrnat la cele patru colţuri ; şi cîntă slavă lui Allah, şi se roagă lui să ierte greşalele acelui om. Dar dacă el uită să rostească numele lui Allah, sau dacă nu-l rosteşte pînă la capăt, diavolii se întorc...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaptezeci şi cincea noapte

Ea urmă :

...diavolii se întorc de-a valma şi îşi dau toate silinţele să arunce tulburarea în sufletul lui, să strecoare îndoiala în el şi să-i adoarmă duhul şi

evlavia ! Este de datoria celui care își face spălările să lase apa să curgă peste tot trupul şi peste tot părul său, văzut ori ascuns, şi peste părțile cele de ruşine, și să se frece bine peste tot, iar picioarele să nu și le spele decît la sfîrșit !

Învățatul zise :

— Bun răspuns ! Poți tu acuma să-mi spui care sînt regulile de urmat în spălarea numită taiamum ?

Ea răspunse :

— Spălarea numită taiamum este curățirea cu nisip şi cu țărînă. Spălarea aceasta se face în următoarele șapte împrejurări, hotărîte de datini, după deprinderile Profetului. Și se fac urmînd cele patru îndrumări însemnate chiar în învățătura din Sfînta Carte. Cele șapte împrejurări care îngăduie asemenea spălare sînt : lipsa de apă ; teama de a nu isprăvi provizia de apă ; nevoia de această apă pentru băut ; frica de a nu pierde vreo parte din ea pe drum ; bolile care opresc folosirea apei ; vreo frîngere a vreunor oase care cer odihnă spre a se vindeca ; rănile ce nu trebuiesc atinse. În ce privește cele patru îndrumări ce trebuiesc îndeplinite neabătut la această spălare cu nisip și cu țărînă, ele sînt : mai întîi să fii de bună-credință ; apoi să iei nisipul sau țărîna cu mîinile și să faci mişcările de spălare pe față ; pe urmă să faci mișcările de spălare a brațelor pînă la coate ; şi să-ți ștergi mîinile. Două reguli mai sînt de asemenea de luat aminte, căci sînt aşa cum le pomenește sunna : să începi spălarea cu sfintele vorbe : „În numele lui Allah !" şi să speli mai întîi toate părțile de-a dreapta trupului şi după aceea pe cele de-a stînga.

Învățatul spuse :

— Foarte bine ! Dar, ca să ne întoarcem la rugăciune, poţi să-mi spui cum trebuie să fie săvîrşită şi ce anume lucruri pretinde ?

Ea grăi :

— Lucrurile pe care le pretinde rugăciunea sînt înşişi stîlpii ei de temelie. Aceşti stîlpi ai rugăciunii sînt : mai întîi, o simţire curată ; al doilea, cuvintele takbirului, care înseamnă a spune „Allah este cel mai mare !" ; al treilea, a rosti fatihaua, care-i sura de început a *Coranului ;* al patrulea, să te pleci cu faţa la pămînt ; al cincelea, să te ridici ; al şaselea, să faci mărturisirea de credinţă ; al şaptelea, să te aşezi pe călcîie ; al optulea, să te închini pentru Profet, zicînd : „Cu el fie rugăciunea şi pacea lui Allah !" ; al nouălea, să-ţi păstrezi mereu aceeaşi inimă curată.

Învăţatul zise :

— Ce-i drept, răspunsul acesta este desăvîrşit ! Poţi tu acum să-mi spui cum trebuie plătit obolul de milostenie ?

Ea răspunse :

— Poţi să plăteşti obolul de milostenie în paisprezece feluri : în aur sau în arginţi ; în cămile ; în vaci ; în oi ; în grîu ; în orz ; în mei ; în mălai ; în bob ; în năut : în orez ; în stafide şi în curmale. În ce priveşte aurul, dacă nu ai decît mai puţin de douăzeci de drahme de aur de la Mecca, nu eşti dator să plăteşti nici un fel de dijmă de milostenie ; dacă ai mai mult, trebuie să dai trei drahme pentru fiecare sută. Şi în ceea ce priveşte arginţii este tot aşa. În ce priveşte vitele, cel care stăpîneşte cinci cămile plăteşte o oaie ; cel care are douăzeci şi cinci de cămile dă una ca dijmă, şi tot aşa mai departe. În ce priveşte oile şi mieii, se dă una din patruzeci. Şi tot aşa şi pentru celelalte.

Învățatul zise :

— Minunat ! Vorbește-mi acum despre post !

Simpatia răspunse :

— Postul înseamnă să nu mănînci, să nu bei și să nu te desfeți trupește de-a lungul zilei, pînă după scăpătatul soarelui, cît ține toată luna ramadanului, îndată după ce a răsărit luna nouă. Este bine, de asemenea, să nu te dedai la nici un fel de vorbărie deșartă și la nici o altă citire în afară de cea a *Coranului*.

Învățatul întrebă :

— Dar nu sînt oare unele lucruri care, la întîia vedere, pot face fără de folos postul, dar care, după învățătura Sfintei Cărți, nu-i răpesc în fapt nimic din însemnătate ?

Ea răspunse :

— Într-adevăr, sînt și lucruri care nu fac fără de folos postul. Acestea-s alifiile, balsamurile și unsorile ; kholul pentru ochi și colirele ; praful de pe drumuri ; faptul de a-ți înghiți saliva ; pierderea fără de voie, fie noaptea, fie ziua, a seminței ; privirea aruncată asupra unei femei străine care nu este musulmană ; luarea de sînge și punerea de ventuze, fie obișnuite, fie cu sîngerare. Acestea-s lucrurile care nu iau nimic din foloasele postului.

Învățatul zise :

— Răspunsul este minunat ! Dar despre cufundarea în cuget ce știi ?

Ea grăi :

— Cufundarea în cuget pretinde o îndelungată ședere într-o moscheie, ferindu-te a mai privi vreo femeie ori a rosti vreo vorbă. Ea este numai o recomandare pe care ne-o dă sunna, ci nu-i o îndatorire cerută neabătut de dreapta credință.

Învățatul zise :

— Vreau să te aud acum ce ştii să spui despre hagialîc.

Ea răspunse :

— Călătoria la Mecca, sau hagialîcul, este o îndatorire pe care orice musulman trebuie s-o îndeplinească măcar o dată în viaţa lui, atunci cînd a atins vîrsta judecăţii. Pentru îndeplinirea hagialîcului, trebuie să se ia seama la mai multe cerinţe. Trebuie să te îmbraci cu haina de hagiu, numită ihram, să te fereşti a avea vreo atingere cu femeile, să-ţi bărbiereşti faţa, să-ţi tai unghiile şi să umbli cu capul şi cu obrazul acoperite. Mai sînt şi alte cerinţe de acestea, care se află în sunna.

Învăţatul zise :

— Ai răspuns foarte bine ! Dar ia să trecem la războiul sfînt.

Ea răspunse :

— Războiul sfînt este acela care se duce împotriva necredincioşilor, atunci cînd Islamul se află în primejdie. El nu trebuie să se poarte decît spre apărare. Şi de îndată ce dreptcredinciosul se află sub arme, el trebuie să meargă împotriva necredinciosului şi să nu dea niciodată îndărăt !

Învăţatul întrebă :

— Poţi să-mi dai niscaiva amănunte despre vînzare şi despre cumpărare ?

Simpatia răspunse :

— Şi la vînzare, ca şi la cumpărare, amîndouă părţile trebuie să se înţeleagă de bună voie, iar în împrejurări mai deosebite, să se întocmească şi un senet de consimţire şi de primire. Sînt însă şi anumite lucruri pe care sunna le opreşte a fi vîndute ori cumpărate. Aşa...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute șaptezeci și șaptea noapte

Ea urmă :

...Așa, este cu desăvîrșire oprit a schimba curmale uscate pe curmale proaspete, smochine uscate pe smochine proaspete, carne uscată și sărată pe carne proaspătă, unt sărat pe unt proaspăt, și tot așa, orice este proaspăt pe ce este vechi și uscat, atunci cînd este vorba de lucruri de același soi.

După ce învățatul ulema întru ale Sfintei Cărți auzi aceste răspunsuri ale Simpatiei, nu se putu opri să cugete că ea știa tot atîtea cîte știa și el, și nu vroi a se mărturisi neînstare s-o prindă cu vreo greșeală.

Hotărî, dar, să-i pună niște întrebări mai dibace și o întrebă :

— Ce vrea să spună, ca grai, cuvîntul *spălare* ?

Ea răspunse :

— A îndepărta de pe tine cu ajutorul spălatului toate necurățeniile de dinlăuntru și de dinafară.

El întrebă :

— Ce vrea să însemne cuvîntul *a posti* ?

Ea spuse :

— A te lipsi de bunăvoie de ceva ce-ți place.

El întrebă :

— Ce înseamnă cuvîntul *a dărui* ?

Ea spuse :

— A te îmbogăți întru Allah.

El întrebă :

— Și *a merge în hagialîc* ?

Ea răspunse :

— A ajunge la țintă.
El întrebă :
— Și *a purta războiul* ?
Ea spuse :
— A te apăra.
La aceste cuvinte, învățatul se ridică în picioare și grăi :
— În adevăr, întrebările și încercările mele au ajuns la capăt ! Roaba aceasta este uimitoare și ca știință, și ca înțelepciune, o, emire al dreptcredincioșilor !
Ci Simpatia zîmbi dulce și îl opri.
— Aș vroi, la rîndu-mi, să-ți pun și eu o întrebare. Și de nu vei izbuti s-o dezlegi, atunci să-mi dai îngăduința a-ți lua rantia de ulema.
El zise :
— Primesc ! Pune-mi întrebarea, copilă !
Ea întrebă :
— Care sînt ramurile de sprijin ale Islamului ?
Învățatul rămase un răstimp pe gînduri și pînă la urmă nu știu ce să răspundă.
Atunci însuși califul grăi și spuse Simpatiei :
— Răspunde tu la această întrebare, și rantia acestui învățat va fi a ta !
Simpatia se înclină și răspunse :
— Ramurile Islamului sînt în număr de nouă : a asculta întocmai de învățătura Sfintei Cărți ; a te supune la datinile pe care ni le-a lăsat sfîntul nostru Profet ; a nu mînca niciodată ceea ce este oprit ; a pedepsi pe făcătorii de rele, spre a nu vedea sporind răutatea celor răi, ca urmare a îngăduinței celor buni ; a trudi să cunoști învățăturile credinței ; a ajuta pe slujitorii lui Allah ; a te feri de tot ceea ce aduce tulburare și schimbare ; a dovedi curaj în năpastă ; a ierta atunci cînd ești tare și puternic.

După ce califul auzi acest răspuns, porunci să se ia numaidecît zestrea învățatului și să se dea Simpatiei ; lucru care fu îndeplinit îndată, spre tulburarea învățatului, care ieși din sală cu capul plecat.

Atunci se ridică un al doilea ulema, care era vestit pentru istețimea sa în cunoașterea teologiei și pe care ochii tuturora îl arătau vrednic de cinstea de a o întreba pe tînără.

El se înturnă către Simpatia și îi zise :

— N-am să-ți pun, o, gingașă copilă, decît numai cîteva întrebări scurte. Poți tu să-mi spui, mai întîi, care-s datoriile de luat aminte la timpul mesei ?

Ea răspunse :

— Mai întîi trebuie să te speli pe mîini, să rostești numele lui Allah și să-i aduci mulțumire. Te așezi apoi pe șoldul stîng, te slujești, ca să mănînci, numai de degetul cel mare și de celelalte prime două degete, nu iei decît îmbucături mici, mesteci bine îmbucătura, și te ferești să te uiți la vecinul tău, ca nu cumva să-l stînjenești ori să-i tai pofta de mîncare.

Învățatul întrebă :

— Poți, acum, să-mi spui ce este *ceva*, ce este *jumătate de ceva* și ce este *mai puțin decît ceva ?*

Ea răspunse fără șovăire :

— Dreptcredinciosul este *ceva*, fățarnicul este *jumătate de ceva*, iar necredinciosul este *mai puțin decît ceva !*

El grăi :

— Întocmai ! Spune-mi : unde se află credința ?

Ea răspunse :

— Credința sălășluește în patru locuri : în inimă, în cap, în limbă și în cele patru mădulare. Așa fel că tăria inimii stă în bucurie, tăria capului în

cunoaștere, tăria limbii în neminciună, iar tăria celor patru mădulare în supunere.

El întrebă :

— Cîte inimi sînt ?

— Sînt multe : inima dreptcredinciosului și inima necredinciosului, care-i cu totul dimpotrivă cu inima celui dintîi...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute șaptezeci și opta noapte

Ea urmă :

...inima legată de lucruri pămîntești și inima legată de plăcerile sufletului ; sînt inimi stăpînite de patimi, ori de ură, ori de zgîrcenie ; sînt inimi ticăloase, și inimi arse de dragoste, și inimi umflate de mîndrie ; pe urmă, sînt inimi luminate, ca acelea ale soților sfîntului nostru Profet ; și-apoi este inima sfîntului nostru Profet însăși, inima Celui Ales.

Cînd învățatul ulema auzi acest răspuns, grăi :

— Roabă, ai căpătat adeverirea mea !

Atunci frumoasa Simpatia îl privi pe calif și spuse :

— O, conducătorule al dreptcredincioșilor, îngăduie-mi să pun la rîndu-mi numai o întrebare celui ce m-a cercetat și să-i iau rantia, de nu mi-o ști răspunde !

Și îngăduirea fiind dată, ea îl întrebă pe învățat :

— Poți tu să-mi spui, o, preacinstitule șeic, care-i îndatorirea ce trebuie îndeplinită înaintea tuturor îndatoririlor, măcar că ea nu-i cea mai de căpetenie ?

La întrebarea aceasta, savantul nu știu ce să răspundă și fata se grăbi să-i ia rantia, și ea însăși dădu răspunsul :

— Este îndatorirea de a-ți face spălarea ; căci scris este limpede : să te cureți înainte de a-ți îndeplini fie și cea mai măruntă îndatorire religioasă și înainte de orice lucru cerut de Sfînta Carte și de sunna !

După care, Simpatia se întoarse către adunare și o întrebă printr-o privire la care răspunse unul dintre învățați, care era unul dintre oamenii cei mai vestiți ai veacului și n-avea seamăn în cunoașterea *Coranului.*

El se ridică și îi spuse Simpatiei :

— O, tu, copilă plină de duh și de desfătătoare miresme, poți oare, devreme ce cunoști Sfînta Carte a lui Allah, să ne dai o pildă despre temeinicia științei tale în această privință ?

Ea răspunse :

— *Coranul* este alcătuit din o sută patrusprezece sure ori capitole, dintre care șaptezeci au fost dictate la Mecca, iar patruzeci și patru la Medina. Este împărțit în șase sute douăzeci și una de părți numite așar, și în șase mii două sute treizeci și șase de versete numite aiate. Cuprinde șaptezeci și nouă de mii patru sute treizeci și nouă de litere, la fiecare dintre ele fiind adăugate zece semne anume. Se află pomenite în el numele a douăzeci și cinci de profeți : Adam, Nuh, Ibrahim, Ismail, Isaac, Yacub, Yussef, El-Yoș, Yunes, Loth, Salek, Hud, Șoaib, Daud, Soleiman, Zul-Kefel, Edris, Elias,

Yahia, Zaharia, Ayub, Mussa, Harun, Issa (Isus) și Mahomed (cu ei cu toți fie rugăciunea și pacea!). Se mai află numele a nouă păsări ori ființe înaripate : țînțarul, albina, musca, pupăza, corbul, lăcusta, furnica, pasărea ababil și pasărea lui Issa (cu el fie rugăciunea și pacea !) care nu-i alta decît liliacul.

Șeicul zise :

— Știința ta este minunată. Aș mai vrea să aflu de la tine și versetul în care sfîntul nostru Profet îi judecă pe necredincioși ?

Ea răspunse :

— Este versetul în care se află aceste cuvinte: „Evreii spun despre creștini că sînt în greșeală, și creștinii mărturisesc că evreii nu cunosc adevărul. Şi să știți că şi unii și alții au dreptate !"

Cînd şeicul auzi răspunsul acesta, se mărturisi foarte mulțumit, dar vru să cerceteze mai departe. El o întrebă, așadar :

— Cum a venit *Coranul* pe pămînt ? A coborît deodată întreg, copiat după tablele ce sînt păstrate în cer, ori mai degrabă a coborît în mai multe rînduri ?

Ea răspunse :

— Îngerul Gavril, din porunca Stăpînului lumilor, l-a adus sfîntului nostru Profet Mahomed, regele trimișilor lui Allah, și în versete, după împrejurări, în vreme de douăzeci de ani.

El întrebă :

— Care-s soții Profetului care au avut grijă să adune la un loc toate versetele *Coranului* ?

Ea spuse :

— Sînt patru : Abi ben-Kaab, Zeid ben-Tabet, Abu-Obeida ben-Al-Gerrah și Othman ben-Affan (aibă-i Allah pe tuspatru întru mila lui !)

El întrebă :

— Cine sînt cei care ne-au transmis și ne-au învățat felul adevărat în care să citim *Coranul* ?

Ea răspunse :

— Sînt patru : Abdallah ben-Massud, Abi ben-Kaab, Moaz ben-Giabal și Salem ben-Abdallah.

El întrebă :

— Cu ce prilej a coborît din cer versetul : „O, dreptcredincioșilor, să nu vă lipsiți de desfătările pămîntene în toată plinătatea lor !"

Ea răspunse :

— Atunci cînd cîțiva dintre tovarășii lui, vrînd să împingă duhovnicia mai departe decît este trebuincios, hotărîseră să se jugănească și să nu mai îmbrace decît haine aspre de păr.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute șapiezeci și noua noapte

Ea urmă :

După ce învățatul auzi aceste răspunsuri ale Simpatiei, nu se putu împiedica să nu strige :

— Mărturisesc, o, emire al dreptcredincioșilor, că această tînără este fără de asemuire în știință!

Atunci Simpatia ceru îngăduință să pună o întrebare șeicului și îi zise :

— Poți să-mi spui care este versetul din *Coran* în care se află de douăzeci și trei de ori litera

kaf ; care este acela în care se află de șaisprezece ori litera mim ; și care-i acela în care se află de patruzeci de ori litera ain ?

Învățatul rămase cu gura căscată, fără a putea da nici cel mai mic răspuns ; și Simpatia, după ce-i luă rantia, se grăbi să arate ea însăși versetele despre care întrebase, spre uimirea întregii adunări.

Atunci, din mijlocul adunării se ridică un doftor vestit pentru multele lui cunoștințe și care și alcătuise niște cărți de leacuri nespus de prețuite. El se înturnă către Simpatia și îi zise :

— Ai vorbit strălucitor despre lucrurile cele spirituale ; e vremea să ne îndreptăm și spre cele ale trupului. Lămurește-ne, o, frumoasă roabă, cum este făcut trupul nostru omenesc, nervii, oasele și vertebrele, și de ce Adam a fost numit Adam !

Ea răspunse :

— Numele de Adam vine de la cuvîntul *adim*, care înseamnă pielea, fața pămîntului, și i-a fost dată întîiului om care a fost plămădit dintr-o grămadă de lut făcută din pămînturi luate din felurite locuri ale lumii. Într-adevăr, capul lui Adam a fost făcut din pămînt de la răsărit, pieptul din pămînt de la Kaaba, iar picioarele din pămînt de la apus. Allah a întocmit trupul dăruindu-l cu șapte porți de intrare și cu două porți de ieșire : cei doi ochi, cele două urechi, cele două nări și gura, iar de cealaltă parte cele două ieșiri. Pe urmă, Atoatefăcătorul, ca să-i dea lui Adam o fire, a îngemănat în el cele patru elemente : apa, pămîntul, focul și aerul. După care, Allah a izbăvit de întocmit omenescul trup. A pus în el trei sute șaizeci de țevi și trei instincte : instinctul vieții. instinctul înmulțirii și instinctul foamei. Pe urmă,

a pus în el șase mațe, doi rărunchi, două ouă, o inimă și a acoperit totul cu o piele. L-a înzestrat cu cinci simțuri, călăuzite prin șapte spirite vitale. În ce privește rînduiala acestor măruntaie, Allah a pus inima la stînga, în coșul pieptului, și plămînii, ca să slujească de evantalii inimii, și ficatul la dreapta, ca să slujească de pază inimii. În ce privește capul, mai întîi el a fost alcătuit din patruzeci și opt de oase. În ce privește pieptul, el cuprinde douăzeci și patru de coaste la bărbat, și douăzeci și cinci la femeie ; coasta ce prisosește la femeie se află de-a dreapta și slujește spre a închide copilul în pîntecele mamei sale și spre a-l sprijini înconjurîndu-l.

Învățatul doftor nu-și putu opri minunarea și adăugă :

— Poți tu acum să ne vorbești despre semnele bolilor ?

Ea răspunse :

— Semnele bolilor sînt fie lăuntrice, fie nelăuntrice, și folosesc la a face să se afle felul bolii și cîtu-i ea de primejdioasă. Omul iscusit în meseria lui știe, într-adevăr, să ghicească boala numai luînd pulsul inimii celui bolnav ; în felul acesta el află gradul de uscăciune, de căldură, de înțepenire, de răceală și de umezeală.

El întrebă :

— Care-s pricinile dorului de cap ?

Ea răspunse :

— Dorul de cap se datorează mai cu seamă mîncărurilor, atunci cînd au fost băgate în pîntece fără ca hrana de dinainte să fi fost mistuită ; se mai datorează și meselor luate fără a-ți fi foame. Căci lăcomia la mîncare este cea mai de seamă pricină a bolilor care bîntuiesc pe pămînt. Acela

care vrea să-şi lungească viaţa, trebuie să-şi împartă pîntecele în trei părţi, şi să umple pe una cu hrană, pe alta cu apă, iar pe cea de a treia cu nimic-nimic, spre a o lăsa slobodă pentru răsuflare. Tot aşa-i şi cu intestinul, care este lung de optsprezece palme.

El zise :

— Văd că ştiinţa ta nu lasă nimic de dorit. Dar poţi să-mi spui care-i cea mai bună apă ?

Ea răspunse :

— Este apa păstrată curată într-un vas răcoros, frecat bine cu o mireasmă potrivită ori numai trecut prin aburi de tămîie, şi nu trebuie să fie băută decît la un răstimp după ce ai mîncat, spre a te feri astfel de tot felul de metehne ; şi aşa se îndeplineşte sfatul dat de Profet (cu el fie rugăciunea şi pacea !) care a spus : „Stomacul este cloaca bolilor, constipaţia este pricina bolilor, iar igiena este temeiul tuturor leacurilor".

El întrebă :

— Care este cea mai bună dintre toate mîncărurile ?

Ea răspunse :

— Este aceea care, fiind gătită de mîna unei femei vrednice, n-a cerut prea multă pregătire şi se mănîncă cu inimă mulţumită. Demîncarea numită tharid este, de bună seamă, cea mai gustoasă dintre toate mîncărurile, căci Profetul (cu el fie rugăciunea şi pacea !) a spus : „Tharidul este cea mai bună dintre mîncăruri, aşa cum Aişa este cea mai cuminte dintre femei."

El întrebă :

— Ce gîndeşti tu despre fructe ?

Ea zise :

— Acestea și carnea de oaie sînt hrana cea mai sănătoasă. Nu trebuie însă a fi mîncate după ce a trecut timpul lor.

El spuse :

— Vorbește-ne despre vin.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute optzecea noapte

Ea urmă :

Simpatia răspunse :

— Cum de poți, oare, să mă întrebi despre vin, devreme ce Sfînta Carte este atît de limpede în privința aceasta ? În ciuda multelor lui virtuți, el este oprit, întrucît tulbură mințile și ațîță pornirile. Vinul și jocurile de noroc sînt două lucruri de care dreptcredinciosul trebuie să se ferească de teama celor mai rele năpaste !

El zise :

— Răspunsul tău este înțelept. Poți acum să ne vorbești despre luarea de sînge ?

Ea răspunse :

— Luarea de sînge este trebuitoare oamenilor bogați. Ea se face după ajunare, într-o zi de primăvară, fără nori și fără vînt. Dacă ziua aceasta cade marțea, luarea de sînge are cele mai bune urmări, mai ales dacă ziua aceea mai este și a șaptesprezecea a lunii. Dar nimic nu este mai rău

decît luarea de sînge făcută într-o miercuri sau într-o sîmbătă.

Învățatul cugetă un răstimp și zise :

— Pînă acum ai răspuns desăvîrșit, însă vreau să-ți mai pun o întrebare de seamă, care ne va dovedi dacă știința ta cuprinde lucrurile de temelie. Poți, oare, să ne vorbești despre împreunare ?

Cînd fata auzi asemenea întrebare, se înroși, coborî capu-n pămînt, dar nu întîrzie să ridice fruntea iar și, întorcîndu-se către calif, îi spuse :

— Pe Allah, o, emire al dreptcredincioșilor, tăcerea mea nu trebuie a fi luată cumva drept neștiință, căci răspunsul se află pe vîrful limbii mele, dar nu vrea să-mi iasă de pe buze din respect față de califul, stăpînul nostru !

El, însă, îi zise :

— Voi fi cum nu se poate mai încîntat să aud acest răspuns din gura ta. Nu-ți fie teamă, așadar, și vorbește răspicat !

Atunci, învățata Simpatia spuse :

— Împreunarea este un lucru minunat și numeroase-s însușirile sale. Ea ușurează trupul și înaripează sufletul, alungă tristețea, domolește fierbințeala, bucură inima și aduce îndărăt somnul pierdut. E vorba, de bună seamă, despre împreunarea dintre un bărbat și o femeie tînără ; dar este cu totul altceva dacă femeia este bătrînă, pentru că nu se află beteșug pe care asemenea împreunare să nu-l zămislească. Împreunarea cu o femeie bătrînă înseamnă a te primejdui la năpaste fără de număr, dintre care, de pildă, durerea de rărunchi, durerea de coapse, durerea de șale și moartea

bărbăţiei. Cu-o vorbă, e cumplit. Trebuie, dar, să fugi de ea ca de o otravă fără leac. Cel mai bine-i să alegi o femeie pricepută, care înţelege dintr-o privire, care vorbeşte din şolduri şi din mîini, şi care îl scuteşte pe stăpîn să ţină un întreg coteţ de găini.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute optzeci şi doua noapte

Ea urmă :

Învăţatul strigă :

— Ai răspuns cu multă isteţie ! Mai am însă două întrebări să-ţi pun, şi gata. Poţi să-mi spui care-i vieţuitoarea care nu trăieşte decît închisă şi care moare îndată ce răsuflă ? Şi care-s fructele cele mai bune ?

Ea răspunse :

— Primul este peştele ; iar celelalte-s chitra şi rodia !

După ce doftorul auzi toate aceste răspunsuri ale frumoasei Simpatia, nu se putu opri să se mărturisească neînstare de-a o prinde cu vreo lipsă în ştiinţa sa, şi vru să-şi ieie locul. Dar Simpatia îl opri printr-un semn şi îi zise :

— Trebuie să-ţi pun şi eu la rîndu-mi o întrebare. Poţi să-mi spui, o, învăţatule, care este

lucrul rotund ca pămîntul şi care locuieşte într-un ochi, care ba se desparte de acest ochi, ba pătrunde în el, care se împreună fără a avea mădular bărbătesc, care se desparte de soaţa sa în timpul nopţii spre a se uni iarăşi cu ea ziua, şi care de obicei îşi alege sălaş la margini ?

La asemenea întrebare, savantul îşi stoarse mult şi bine creierii, că tot nu ştiu ce să răspundă ; şi Simpatia, după ce îi luă rantia, la îndemnul califului, răspunse ea însăşi :

— Este nasturele şi cheutoarea !

După care, dintre preacinstiţii şeici se ridică un astronom, care era cel mai vestit dintre toţi astronomii din împărăţie şi pe care Simpatia îl privi surîzînd, încredinţată de la început că acesta are să găsească ochii ei mai tulburători decît toate stelele din ceruri.

Astronomul veni, aşadar, să se aşeze dinaintea fetei şi, după obişnuitul început, o întrebă :

— De unde se ridică soarele şi unde se duce atunci cînd nu se mai vede ?

Ea răspunse :

— Află că soarele se ridică de la izvoarele răsăritului şi piere în izvoarele apusului. Aceste izvoare sînt o sută optzeci la număr. Soarele este sultanul zilei ; aşa cum luna este sultana nopţilor.

Învăţatul astronom strigă :

— Minunat răspuns ! Dar, o, copilă, ne poţi tu vorbi despre celelalte astre şi să ne spui ceva despre influenţa lor bună ori rea ?

Ea răspunse :

— Dacă ar trebui să vorbesc despre toate celelalte astre, ar trebui să hărăzim acestora mult

mai multe divanuri. N-am să spun, așadar, decît cîteva cuvinte. În afară de soare și de lună, mai sînt alte cinci planete, și anume : Utared (Mercur), El-Zohra (Venus), El-Merrich (Marte), El-Muștari (Jupiter) și Zohal (Saturn) ; Luna, rece și jilavă, de influență bună, are drept leagăn Racul, drept apogeu Taurul, drept declin Scorpionul, și perigeu Capricornul ; planeta Saturn, rece și uscată, de influență rea, are ca leagăn Capricornul și Vărsătorul, apogeul său este Cumpăna, declinul Berbecele, iar perigeu Capricornul și Leul ; Jupiter, de influență priincioasă, este cald și jilav, și are ca leagăn Peștele și Salba, ca apogeu Racul, ca declin Capricornul, și ca perigeu Gemenii și Leul ; Venus, potolită, de influență priincioasă, are ca leagăn Taurul, ca apogeu Peștii, ca declin Cumpăna, și ca perigeu Berbecele și Scorpionul; Mercur de influență uneori priincioasă, alteori vătămătoare, are ca leagăn Gemenii, ca apogeu Fecioara, ca declin Peștii, ca perigeu Taurul ; Marte, în sfîrșit, cald și jilav, de influență vătămătoare, are ca leagăn berbecele, ca apogeu Capricornul, ca declin Racul, și ca perigeu Cumpăna.

Cînd astronomul auzi acest răspuns, el se minună nespus de adîncimea cunoștințelor tinerei Simpatia. Vru totuși să încerce a o tulbura printr-o întrebare mai grea și o întrebă :

— O, copilo, socoți că vom avea ploaie luna aceasta ?

La o asemenea întrebare, învățata Simpatia lăsă capu-n jos și cugetă îndelung, lucru care făcu pe calif să presupună că se recunoștea neînstare să răspundă. Dar ea îndată ridică fruntea și spuse califului :

— O, emire al dreptcredincioşilor, nu voi rosti nici o vorbă, decît cu îngăduinţa ta anume de a spune tot ceea ce gîndesc !

Califul, uimit, zise :

— Ai îngăduinţa !

— Atunci, o, emire al dreptcredincioşilor, rogu-te împrumută-mi o clipă sabia ta, ca să-i retez căpăţîna astronomului acestuia, care nu-i decît un necredincios !

La aceste cuvinte, califul şi toţi învăţaţii de faţă nu se putură opri a rîde. Dar Simpatia urmă:

— Într-adevăr, află, o, tu, astronomule, că sînt cinci lucruri pe care numai Allah le cunoaşte : ceasul morţii, căderea ploii, sexul copilului în pîntecele mamei sale, întîmplările zilei de mîine şi locul unde-i dat omului să moară !

Astronomul zîmbi şi zise :

— Nu ţi-am pus întrebarea decît ca să te încerc. Poţi tu, şi cu aceasta n-avem să ne depărtăm prea tare de ale noastre, să ne spui care-i influenţa astrelor asupra zilelor din săptămînă ?

Ea răspunse :

— Duminica este ziua menită soarelui. Cînd anul începe într-o duminică, acesta-i semn că noroadele vor avea multe de îndurat de pe urma tiraniei şi a nelegiuirilor sultanilor şi a stăpînilor lor, că are să fie secetă, că lintea, mai cu seamă, n-are să crească deloc, că strugurii se vor strica şi că au să fie lupte sîngeroase între regi. Dar pe toate acestea numai Allah le ştie cel mai bine ! Lunea este ziua menită Lunii. Cînd anul începe într-o zi de luni, acesta-i semn bun. Vor fi ploi îmbelşugate, mult grîu şi mulţi struguri ; dar are să fie ciumă şi, pe deasupra, inul n-are să crească,

iar bumbacul are să fie prost ; şi-apoi, jumătate din vite au să fie bîntuite de molimi. Dar Allah ştie mai bine ! Marţea, ziua menită lui Marte, poate fi început de an. Atunci cei mari şi puternici vor fi loviţi de moarte, preţul grînelor va creşte, va fi ploaie puţină, peşte puţin, mierea se va vinde ieftin, lintea se va găsi mai pe degeaba, seminţele de in vor avea preţ mare, recolta de orz va fi minunată. Dar va curge sînge mult şi are să fie o molimă printre măgari, al căror preţ va creşte peste măsură. Dar Allah ştie mai bine ! Miercurea este ziua lui Mercur. Cînd anul începe miercuri, acesta-i semn de multă moarte pe mări, de multe zile cu furtuni şi cu trăsnete, de scumpete la grîne şi de preţuri ridicate la ridichi şi la ceapă, fără a mai pune la socoteală o molimă care va bîntui printre prunci. Dar Allah ştie mai bine ! Joia este ziua menită lui Jupiter. Dacă anul începe cu ea, acesta-i semn de înţelegere între neamuri, de dreptate din partea stăpînitorilor şi a vizirilor, de cinste din partea cadiilor, şi de mari binefaceri asupra omenirii, printre altele belşug de ploi, de fructe, de grîne, de bumbac, de in, de miere, de struguri şi de peşte. Dar Allah ştie mai bine ! Vinerea este ziua menită lui Venus. Dacă anul începe cu ea, acesta-i semn că roua va fi îmbelşugată, primăvara frumoasă, dar au să se nască o sumedenie de copii de amîndouă sexele, şi-au să fie mulţi castraveţi, harbuji, dovlecei, pătlăgele vinete şi roşii şi, de asemenea, napi porceşti. Dar Allah mai bine ştie ! Sîmbăta, în sfîrşit, este ziua lui Saturn. Vai de anul care începe cu ziua aceasta ! Vai de anul acela ! Va fi o lipsă desăvîrşită şi-n cer şi pe pămînt, foametea va urma războiului, bolile după foamete, iar locuitorii din Egipet şi

din Siria vor țipa sub jugul care-i va supune și sub asuprirea stăpînitorilor ! Dar Allah știe mai bine !

Cînd astronomul auzi acest răspuns, strigă :

— Minunat întru totu-i răspunsul ! Dar poți să ne spui și la care punct sau la care cat din cer sînt agățate cele șapte planete ?

Simpatia răspunse :

— De bună seamă ! Planeta Saturn este agățată tocmai în cel de al șaptelea cer ; Jupiter este agățat în cel de al șaselea cer ; Marte în cel de al cincilea ; Soarele într-al patrulea ; Venus într-al treilea ; Mercur într-al doilea ; iar Luna în cel dintîi cer !

Pe urmă, Simpatia adăugă :

— Acum este rîndul meu să te întreb...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute optzeci și patra noapte

Ea urmă :

— Acum este rîndul meu să te întreb ! Care sînt cele trei clase de stele ?

Învățatul cugetă mult și bine, și își ridică ochii spre ceruri, că tot nu izbuti să scape din încurcătură. Atunci Simpatia, după ce îi înhăță rantia, răspunse ea însăși la întrebarea pe care o pusese :

— Stelele se împart în trei clase, după menirea lor : unele sînt atîrnate de bolta cerească, aseme-

nea unor făclii şi slujesc să lumineze pămîntul ; altele sînt aşezate în văzduh, pe o sfoară nevăzută, şi slujesc să lumineze mările ; iar stelele din cea de a treia categorie se mişcă după voia degetelor lui Allah : le vezi lunecînd pe cerul nopţi, şi slujesc la pedepsirea demonilor care vor să încalce poruncile celui Preaînalt.

La aceste cuvinte, astronomul se recunoscu mult mai prejos în cunoştinţe faţă de fată şi plecă din sală.

Atunci, la porunca marelui calif, îi urmă un filozof care veni şi se aşeză dinaintea Simpatiei şi o întrebă :

— Poţi să ne vorbeşti despre necredinţă şi să ne spui dacă ea se naşte odată cu omul ?

Simpatia răspunse :

— La aceasta vreau să-ţi răspund chiar cu vorbele Profetului nostru (cu el fie rugăciunea şi pacea !), care a spus : „Necredinţa umblă printre fiii lui Adam aşa cum sîngele curge prin vine, de îndată ce ei se lasă ispitiţi să blesteme pămîntul şi roadele pămîntului şi ceasurile de pe pămînt. Cea mai mare fărădelege este blestemul aruncat asupra timpului şi a lumii : căci timpu-i însuşi Dumnezeu, iar lumea-i făcută de Dumnezeu !"

Filozoful se minună :

— Cuvintele acestea-s dumnezeieşti şi neclătinate ! Spune-mi, acum, care sînt cele cinci făpturi ale lui Allah care au băut şi au mîncat fără ca să fi ieşit ceva fie din trupul, fie din pîntecele lor ?

Ea răspunse :

— Aceste cinci făpturi sînt : Adam, Simeon, dromadera lui Saleh, berbecul lui Ismail şi pasărea care l-a văzut pe sfîntul Abubekr în peşteră.

El îi spuse :

— Întocmai ! Ia mai spune-mi : care-s cele cinci făpturi din rai care nu sînt nici oameni, nici duhuri, nici îngeri ?

Ea răspunse :

— Acestea-s : lupul lui Iacob, cîinele celor șapte adormiți, măgarul lui El-Azir, dromadera lui Saleh și catîrul sfîntului nostru Profet (cu el fie rugăciunea și pacea !)

El întrebă :

— Poți să-mi spui cine este omul care-și făcea rugăciunea nici în cer, nici pe pămînt ?

Ea răspunse :

— Este Soleiman, care își făcea rugăciunea pe un covor agățat în văzduh, între cer și pămînt !

El zise :

— Lămurește-mi următorul fapt : un bărbat privește dimineața la o roabă, și pe dată săvîrșește un lucru neîngăduit ; o privește pe aceeași roabă la amiază, și lucru-i acuma legiuit ; o privește după-amiază, și lucrul iarăși este nelegiuit ; la apusul soarelui, îi este îngăduit s-o privească ; noaptea, îi este oprit ; iar dimineața, poate întru totul să se apropie de ea, cum i-i voia ! Poți să mă lămurești cum, oare, niște împrejurări atît de osebite se pot urma atît de repede într-o zi și o noapte ?

Ea răspunse :

— Este lesne de lămurit ! Un bărbat își aruncă dimineața privirile asupra unei roabe care nu este a lui și, după Sfînta Carte, acesta este un lucru nelegiuit. Dar la amiază o cumpără, și atunci poate să se desfete cu ea cît vrea ; după-amiază, dintr-o pricină ori alta, el îi dă slobozenie, și pe dată nu mai are drept să-și arunce ochii asupră-i.

Dar, la asfințitul soarelui, se însoară cu ea, și totu-i legiuit; noaptea, socoate că-i bine să se divorțeze, și nu se mai poate apropia de ea; dar dimineața o ia iarăși de soție, după regulile cerute, și-atunci poate să înnoade iar legăturile cu ea.

Filozoful zise:

— Este întocmai! Poți să-mi spui care-i mormîntul care a început să umble dimpreună cu cel ce se afla înlăuntrul lui?

Ea răspunse:

— Este chitul care l-a înghițit în pîntecele lui pe profetul Iona!

El întrebă:

— Care este valea pe care soarele nu a luminat-o decît odată și pe care nu o va mai lumina pînă la ziua învierii de apoi?

Ea răspunse:

— Este valea pe care a despicat-o toiagul lui Moise cînd a lovit marea spre a o face să lase cale de trecere pentru fuga poporului său.

El întrebă:

— Care este cea dintîi pulpană care s-a tîrît pe pămînt?

Ea răspunse:

— Este pulpana hainei mamei lui Ismail, Agar, atunci cînd a măturat cu ea pămîntul dinaintea Sarrei.

El întrebă:

— Care este lucrul care răsuflă fără a fi însuflețit?

Ea răspunse:

— Este dimineața. Căci se spune în Sfînta Carte: „Atunci cînd răsuflă dimineața"...

După ce filozoful auzi toate aceste răspunsuri, temîndu-se ca fata să nu-l întrebe și pe el, și

întrucît ținea la rantia lui, se grăbi să dea iute dosul și să se facă nevăzut.

Atunci se ridică bărbatul cel mai învățat al veacului, înțeleptul Ibrahim ben-Saiar, care veni să ia locul filozofului și-i zise frumoasei Simpatia :

— Vreau să cred că te dai învinsă de la început și că-i de prisos să te mai întreb ceva !

Ea răspunse :

— O, preacinstitule învățat, te sfătuiesc a trimite să ți se aducă alte haine decît acelea pe care le porți, căci peste cîteva clipe va trebui să ți le iau.

El zise :

— O să vedem noi ! Care-s lucrurile plămădite chiar de mîinile Atotputernicului, pe cînd toate toate celelalte au fost zămislite numai ca urmare a voinței sale ?

Ea răspunse :

— Jețul împărătesc, Arborele raiului, Raiul și Adam ! Da, acestea-s cele patru lucruri plămădite chiar de mîinile lui Allah, pe cînd ca să le izvodească pe toate celelalte el a zis : „ Să fie !" și ele au fost !

El întrebă :

— Cine este tatăl tău întru Islam și cine este tatăl tatălui tău ?

Ea răspunse :

— Tatăl meu întru Islam este Mahomed (cu el fie rugăciunea și pacea), iar tatăl lui Mahomed este Abraham, prietenul lui Dumnezeu !

— Pe ce se întemeiază credința Islamului ?

— Pe mărturisirea de credință : *„La ilah ill' Allah, ua Mohammad rassul Allah !"*

Cînd povesea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ea urmă :

Învățatul întrebă :

— Vorbește despre osebitele feluri de foc !

Ea răspunse :

— Este focul care mănîncă, dar nu bea : acesta-i focul lumii ; este focul care mănîncă și bea : acesta-i focul iadului ; este focul care bea, dar nu mănîncă nimic : acesta-i focul soarelui; în sfîrșit, este focul care nici nu mănîncă, nici nu bea : acesta-i focul lunii !

— Care-i tîlcul acestei ghicitori : „Atunci cînd beau, elocința curge de pe buzele mele, și umblu și vorbesc fără a face zgomot ; și, cu toate acestea, în ciuda virtuților mele, nu mă bucur de nici o cinstire cît trăiesc, iar după ce mor nimenea nu plînge în urma mea“ ?

Ea răspunse :

— Este pana de scris !

— Dar tîlcul cesteilalte ghicitori : „Sînt pasăre, dar nu am nici carne, nici sînge, nici pene, nici puf ; sînt mîncat fript, ori fiert, ori așa cum sînt, și-i destul de greu de aflat dacă-s viu ori mort ; iar la culoare sînt ca de argint și de aur“ ?

Ea răspunse :

— În adevăr, sînt prea multe cuvinte pentru a mă face să pricep că este vorba de un biet ou. Străduiește-te, dar, să mă întrebi ceva mai acătării.

El întrebă :

— Cîte vorbe i-a spus Allah, în totului-tot, lui Moise ?

Ea răspunse :

— Allah i-a spus lui Moise o mie cincisute de vorbe.

El întrebă :

— Cum a început creaţia ?

Ea spuse :

— Allah l-a plămădit pe Adam dintr-un boţ de humă uscată ; huma a fost făcută cu spumă ; spuma a fost scoasă din mare ; marea — din neguri ; negurile — din lumină ; lumina — dintr-o iasmă de apă; iasma de apă — dintr-un rubin ; rubinul — dintr-o stîncă ; stînca din apă ; iar apa a fost făcută prin cuvîntul atotputernic : „Să fie !"

— Dar tîlcul cesteilalte ghicitoare : „Mănînc fără să am nici gură, nici pîntece, şi mă hrănesc cu pomi şi cu animale ; singură mîncarea trezeşte-n mine viaţa, pe cînd orice băutură mă ucide" ?

— Este focul.

— Dar tîlcul ghicitorii acesteia : „Sînt doi prieteni care n-au gustat niciodată vreo plăcere, măcar că îşi petrec toate nopţile îmbrăţişaţi ; sînt paznicii casei şi nu se despart decît dimineaţa" ?

— Acestea-s cele două laturi ale unei uşi !

— Care-i înţelesul acesteia : „Tîrăsc pururea în urma mea nişte cozi lungi ; am o ureche cu care nu aud nimic, şi fac haine pe care nu le port niciodată" ?

— Este acul.

— Care-i lungimea şi lăţimea podului Sirat ?

— Lungimea podului Sirat, pe care trebuie să treacă toţi oamenii în ziua Învierii, este de cale de trei mii de ani, o mie spre-a urca pe el, o mie spre a-l străbate de-a lungul, şi o mie spre a coborî

de pe el. Este mai ascuţit ca tăişul unui paloş şi mai subţire ca un fir de păr.

El întrebă :

— Poţi acum să-mi spui de cîte ori are voie Profetul (cu el fie rugăciunea şi pacea !) să mijlocească pentru fiecare dreptcredincios ?

Ea răspunse :

— De trei ori, nici mai mult, nici mai puţin.

— Cine-i cel care a îmbrăţişat cel dintîi credinţa Islamului ?

— Este Abubekr !

— Dar atunci, nu socoţi că Ali a fost musulman, înaintea lui Abubekr ?

— Ali, din mila Celui-preaînalt, nu s-a închinat niciodată la idoli ; căci de la vîrsta de şapte ani Allah l-a îndrumat pe calea cea dreaptă şi i-a luminat inima, dăruindu-l cu credinţa lui Mahomed (cu el fie rugăciunea şi pacea !).

— Da ! însă aş voi să ştiu care dintre cei doi este mai mare în ochii tăi, Ali sau Abbas ?

La întrebarea aceasta foarte vicleană, Simpatia înţelese că învăţatul încerca să capete un răspuns păgubitor ei ; căci, dînd întîietate lui Ali, ginerele Profetului, l-ar fi nemulţumit pe calif, care era coborîtor din Abbas, unchiul lui Mahomed (cu el fie rugăciunea şi pacea !). Ea începu prin a se înroşi, pe urmă îngălbeni, şi, după un răstimp de gîndire, răspunse :

— Află, o, Ibrahim, că nu este nici o întîietate între doi aleşi care au fiecare deopotrivă acelaşi merit !

Cînd califul auzi răspunsul acesta, fu cum nu se poate mai încîntat şi, sărind în picioare, strigă :

— Pe Stăpînul Kaabei ! ce răspuns minunat, o, Simpatia !

Învăţatul urmă însă mai departe :

— Poţi să-mi spui despre ce-i vorba în ghicitoarea aceasta : „Este zveltă şi gingaşă şi dulce la gust ; este dreaptă ca o lance, dar nu are vîrf de fier ascuţit ; dulceaţa ei este de folos şi se mănîncă mai ales seara, în luna ramadanului ?

Ea răspunse :

— Este trestia de zahăr.

El zise :

— Mai am să-ţi pun o întrebare. Poţi să-mi spui ce animal trăieşte în pustietăţi şi sălăşluieşte departe de cetăţi, fuge de om şi îngemănează forma şi firea a şapte vieţuitoare ?

Ea răspunse :

— Înainte de a vorbi, vreau să-mi dai de la bun început rantia ta !

Atunci califul Harun Al-Raşid spuse Simpatiei :

— De bună seamă că ai dreptate. Ci poate că ar fi mai bine, din cinstire faţă de vîrsta lui, să răspunzi mai întîi la întrebările sale.

Ea zise :

— Animalul care trăieşte în pustietăţi şi fuge de oameni este lăcusta, şi ea îngemănează forma şi firea a şapte vieţuitoare : într-adevăr, are capul calului, gîtul taurului, aripile vulturului, picioarele cămilei, coada şarpelui, pîntecele scorpionului şi coarnele gazelei !

Faţă de atîta iscusinţă şi de atîta ştiinţă, califul Harun Al-Raşid rămase încredinţat pe deplin şi porunci învăţatului Ibrahim ben-Saiar să dea rantia sa fetei. Învăţatul, după ce-i dete rantia, ridică mîna dreaptă şi mărturisi dinaintea tuturora că tînăra îl întrecuse în cunoştiinţe şi că ea-i minunea veacului.

Atunci califul o întrebă pe Simpatia :

— Ştii să mînuieşti instrumentele de muzică şi să le însoţeşti cîntînd cu glasul ?

— De bună seamă !

Numaidecît el porunci să se aducă o lăută într-un toc de satin roșu, terminat cu un ciucure de mătase galben, și închis cu o copcă de aur. Simpatia scoase lăuta din toc şi găsi pe ea aceste versuri gravate de jur-împrejur în litere înlănțuite și înflorite :

Am fost o creangă verde...
Și păsări cîntătoare
Mă învățau, duioase,
Să cînt și eu ca ele.
Acum, sub mîna dulce
A gingașei fecioare,
Răsună cînt de păsări
În glasul strunei mele.

Atunci, o sprijini pe piept, se aplecă asupră-i ca o mamă peste sugarul ei, scoase cîteva acorduri în douăsprezece moduri osebite şi, în mijlocul încîntării tuturora, cîntă cu un glas ce răsună în toate inimile, storcînd lacrimi de duioșie din toţi ochii.

Cînd sfîrşi, califul se ridică în picioare şi strigă :

— Allah sporească-n tine darurile sale, o, Simpatia, şi aibă-i întru mila lui pe cei ce ți-au fost dascăli şi pe cei care ţi-au dat zile !

Şi acolo pe loc puse să i se numere lui Abul-Hassan zece mii de dinari, într-o sută de săculeţi, şi zise către Simpatia :

— Spune-mi, o, minunată copilă, vrei să intri în haremul meu și să ai un serai numai al tău și

toate cele de trebuință vieții, sau vrei mai degrabă să te întorci cu acest tînăr, fostul tău stăpîn ?

La aceste cuvinte, Simpatia sărută pămîntul dinaintea califului...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu

Ci într-a două sute optzeci și șaptea noapte

Ea urmă :

... Simpatia sărută pămîntul dinaintea califului și răspunse :

— Allah reverse-și mila lui asupra stăpînului nostru califul ! Roaba lui ar dori să se întoarcă în casa stăpînului ei de mai înainte.

Califul, departe de a se arăta mohorît de această dorință, îi împlini pe dată ruga, puse să i se verse în dar alte cinci mii de dinari și îi zise :

— Deie Allah să fii tot atît de pricepută în dragoste, pe cît ești în științele spirituale !

Și binevoi să pună vîrf mărinimiei lui, numindu-l pe Abul-Hassan într-o slujbă de seamă la serai ; și îl primi în rîndurile prietenilor lui cei mai apropiați. După care puse capăt divanului.

Atunci, Simpatia, împovărată de rantiile învățaților, și Abul-Hassan, încărcat cu pungile de dinari de aur, ieșiră amîndoi din sală, urmați de toți cei ce fuseseră de față, care se tot minunau de cele ce văzuseră și auziseră, ridicau mîinile și strigau :

— Unde se mai află pe lume o dărnicie asemenea celei a urmaşilor lui Abbas ?

— Acestea-s, o, preafericitule rege, adăugă Şeherezada, cuvintele pe care învăţata Simpatia le-a spus în mijlocul acelui sfat de învăţaţi şi care, fiind păstrate în cronicele împărăteşti, slujesc de pildă tuturor femeilor musulmane.

Pe urmă, văzînd că regele Şahriar se apucase să cugete într-un fel cam îngrijorător, Şeherezada se grăbi să treacă la năzdrăvăniile poetului Abu-Nuwas şi începu numaidecît povestirea, în vreme ce micuţa Doniazada, pe jumătate adormită, se dezmetici deodată, tresărind la auzul numelui de Abu-Nuwas şi, făcînd ochii mari, se pregăti să asculte cu toate urechile.

PĂŢANIA POETULUI ABU-NUWAS

Se povesteşte — dar Allah ştie mai bine — că, într-o noapte ca toate nopţile, califul Harun Al-Raşid, neputînd dormi şi simţindu-şi mintea îngîndurată foarte, ieşi singur din seraiul său şi se duse să facă o plimbare prin grădinile lui, spre-a încerca să-şi alunge urîtul. Şi-aşa, ajunse dinaintea unui chioşc cu uşa deschisă, dar de-a curmezişul căreia se afla trupul unui eunuc adormit pe prag. Califul păşi peste trupul robului şi intră în singura încăpere ce alcătuia acel chioşc. Şi văzu întîi şi-ntîi un pat cu perdelele lăsate, luminat la dreapta şi la stînga de două făclii mari. Lîngă pat era un taburet pe care se afla o tavă cu un chiup de vin peste care era aşezată o ceaşcă întoarsă cu gura în jos.

Califul fu mirat să găsească în acel chioşc asemenea lucruri la care nu se aştepta şi, apropiindu-se de pat, ridică perdelele. Şi rămase uluit de frumuseţea adormită ce se înfăţişa privirii sale. Era o tînără roabă, mîndră ca luna plină, şi care nu avea alt văl decît părul ei răsfirat.

Văzînd aşa, califul, încîntat peste măsură, luă ceaşca de pe gura chiupului, o umplu cu vin şi rosti în sufletul său : „În cinstea trandafirilor din obrajii tăi, copilo !“ Pe urmă, se aplecă spre tînăra fată şi puse o sărutare pe o aluniţă neagră ce-i surîdea din colţul stîng al buzelor.

Sărutul acesta însă, oricît de uşor fusese el, o trezi pe tînăra femeie care, recunoscîndu-l pe emirul dreptcredincioşilor, se ridică plină de spaimă. Dar califul îi zise :

— O, tînără roabă, iată lîngă tine o lăută ! Negreşit că tu trebuie să scoţi din ea sunete minunate. Întrucît m-am hotărît să-mi petrec noaptea aceasta cu tine, măcar că nu te cunosc, nu m-aş mîhni să te văd mînuind-o şi însoţind-o cu glasul tău.

Atunci, tînăra femeie luă lăuta şi, după ce o acordă, scoase nişte sunete minunate, în douăzeci şi una de moduri osebite, astfel încît califul fu cuprins de înflăcărare cum nu se mai poate, iar tînăra femeie, băgînd de seamă aceasta, nu se codi să tragă şi ea un folos. Îi zise :

— Sufăr, o, părinte al dreptcredincioşilor, de asprimile sorţii !

Califul întrebă :

— Şi cum asta ?

Ea spuse :

— Fiul tău El-Amin, o, părinte al musleminilor, m-a cumpărat acum cîteva zile pe zece mii de dinari, ca să mă dăruiască ţie. Dar soţia ta Sett Zobeida, aflînd de aceasta, a înapoiat fiului tău banii pe care-i plătise pentru cumpărarea mea, şi m-a dat pe mîinile unui eunuc negru, să mă închidă în acest chioşc lăturalnic.

Cînd califul auzi aceste cuvinte, se mînie peste măsură şi-i făgădui fetişcanei că are să-i dea, chiar

de-a doua zi, un palat numai pentru ea și toate cele de trebuință traiului, așa cum se cuvine unei frumuseți ca a ei. Pe urmă, după ce se bucură cu ea, ieși în grabă, îl trezi pe hadîmbul adormit și îi porunci să se ducă numaidecît să-l vestească pe poetul Abu-Nuwas că trebuie să vină îndată la palat.

Califul, într-adevăr, avea de obicei să trimită după poet ori de cîte ori avea vreo supărare, spre a-i asculta poemele ce le improviza pe loc sau spre a-l vedea punînd în stihuri vreo întîmplare pe care i-o povestea.

Eunucul se duse așadar la casa lui Abu-Nuwas și, negăsindu-l acolo, plecă să-l caute prin toate locurile de obște din Bagdad. Și pînă la urmă îl găsi într-o cîrciumă blestemată din fundul mahalalei Poarta Verde. Hadîmbul se apropie de el și-i zise :

— O, Abu-Nuwas, stăpînul nostru, califul, te cheamă !

Abu-Nuwas pufni în rîs și răspunse :

— Au cum ai vrea tu, o tată al neprihăniților, să mă mișc de-aici, cîtă vreme sînt ținut ca zălog de un tinerel, prieten al meu ?

Eunucul întrebă :

— Unde este și cine este acela ?

El răspunse :

— Este mărunțel, cu niște obraji drăgălași. I-am făgăduit un dar de o mie de drahme ; dar, întrucît nu am la mine suma aceasta, nu pot să plec în mod cuviincios pînă ce nu-mi plătesc datoria !

La aceste cuvinte, hadîmbul grăi :

— Pe Allah ! Abu-Nuwas, arătă-mi-l pe acel tinerel și, dacă este cu adevărat așa de drăguț cum

pari a-mi da tu de înţeles, totul va fi cu prisosinţă iertat.

Pe cînd vorbeau ei astfel, micuţul îşi arătă deodată drăgălaşu-i cap în deschizătura uşii, iar Abu-Nuwas exclamă, întorcîndu-se către el :

— Dacă ramul s-ar clătina, ce cîntec de păsări ar mai fi ?...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute optzeci şi opta noapte

Ea urmă :

... ce cîntec de păsări ar mai fi ?

Atunci băiatul intră deodată în sală. Era într-adevăr de cea mai mare frumuseţe şi era îmbrăcat cu trei tunici puse una peste alta şi de culori osebite : cea dintîi cu totul albă, cea de-a doua roşie, cea de-a treia neagră.

Cînd Abu-Nuwas îl văzu mai întîi îmbrăcat în alb, simţi zvîcnind în duhul său inspiraţia şi improviză următoarele stihuri în cinstea lui :

El se ivi în haina-i albă
Ca laptele ; cu ochii galeşi
Arzînd sub pleoapele albastre ;
Şi cu gingaşii trandafiri
De pe obrajii-i dulci
Şi parcă înălţînd laude în cale-şi

Celui ce-a zămislit atîtea
Fermecătoare amăgiri !

Şi eu îi spun cu jale multă :
„Cum poţi să treci pe lîngă mine,
Cînd eu m-aş da de bunăvoie
Şi fericit pe mîna ta,
Aşa cum ceea ce spre jertfă
E dus — stă cu priviri senine
Sub lovitura celui care
Urmează viaţa să i-o ia ?"

El îmi răspunde : „Nu mai spune
O vorbă ! ci priveşte, iată,
Ce-a zămislit Zămislitorul !
Nimic nu-i veşted şi nici calp :
Alb îmi e trupul, haina albă,
Şi faţa-mi albă-i, fără pată,
Şi soarta mi-i la fel de albă ;
E alb pe alb, şi alb pe alb !"

Auzind aceste versuri, tînărul zîmbi şi îşi dezbrăcă tunica albă. Şi se arătă numai în roşu. Cînd îl văzu aşa, Abu-Nuwas simţi cum îl sugrumă deodată tulburarea şi acolo pe loc improviză aceste stihuri :

El se ivi în haine roşii,
Ca şi cruntata-i amăgire !
Iar eu strigai în admirare :
„Cum poţi tu, cel strălucitor
Ca luna, să-ţi aprinzi deodată
Obrajii, fără şovăire,
Cu-al nostru sînge, să-mbraci haina
Însîngeraţilor bujori ?"

El îmi răspunde : „Zorii, albii,
Mi-au dat veşmînt întîia oară.
Acum în flăcări mă îmbracă
Măreţul soare. Iată cum
De flăcări mi-s obrajii, haina,
Şi buzele îmi sînt de pară,
Şi-i roşul vinul lor, şi roşu-i
Pe roşu, totu-i roşu-acum !"

Cînd copilandrul auzi aceste versuri, aruncă de pe el dintr-o mişcare tunica roşie şi rămase numai în tunica de mătase neagră pe care o purta de-a dreptul pe piele şi care făcea să i se vadă mai bine mijlocul strîns într-o cingătoare de mătase. Şi Abu-Nuwas, văzîndu-l aşa, fu peste măsură de încîntat şi ticlui următoarele stihuri întru slăvirea lui :

El se ivi în haine negre
Ca noaptea, neprivind la taina
Din sufletu-mi. Şi-i spun : „Nu vezi
Cum ard de dor şi nu mai pot ?
Ah ! văd acum : ţi-e negru părul,
Şi ochii negri, neagră haina,
Ca neagra soartă-a mea ! E negru
Pe negru, numai negru, tot !"

După ce trimisul califului îl văzu pe flăcăiandru şi cînd mai auzi şi stihurile acestea, îl înţelese în inima lui pe Abu-Nuwas şi se întoarse la serai, unde îi povesti califului întîmplarea. Şi-i mai spuse şi cum poetul fusese zălogit într-o cîrciumă, neputînd să plătească suma făgăduită frumosului tinerel.

Atunci califul, supărat foarte, ci şi înveselit, dădu eunucului suma trebuincioasă pentru slobozenia

celui zălogit şi îi porunci să se ducă şi să-l scoată de acolo într-o clipită şi să-l aducă dinainte-i, fie cu buna lui voie, fie cu de-a sila.

Hadîmbul zori să îndeplinească porunca, și nu peste mult se întoarse sprijinindu-l anevoie pe poetul ce se clătina, ameţit de băutură. Şi califul îl certă cu un glas pe care se străduia să-l facă a părea mînios ; pe urmă, văzînd că Abu-Nuwas pufnea de rîs, se apropie de el, îl luă de mînă și îl trase după el către chioșcul în care se afla fata.

Cînd Abu-Nuwas o văzu stînd pe pat și îmbrăcată toată în satin albastru şi cu obrazul acoperit de un văl uşor de mătase albastră pe tînăra cu ochi mari și negri care zîmbeau, se simți trezit deodată din beţie, cuprins de înflăcărare și, inspirat pe dată, improviză strofa aceasta în cinstea ei :

Frumoasei cea cu văl albastru-i spune
Să-i fie milă de cel ars de chin.
Spune-i : „Mă-nchin la alba ta minune,
Cum nu-i nici trandafir și nici iasmin.

Dă-mi zîmbetu-ţi cum nu-s mărgăritare,
Cum nu-s rubine să-l asemuiesc.
Dă-mi ochii-ţi fără neagra defăimare
Cu care cei pizmaşi mă ponegresc !"

După ce Abu-Nuwas îşi isprăvi stihuirea, tînăra aduse o tavă cu băuturi dinaintea califului, care, vrînd să facă haz, îl pofti pe poet să bea singur tot vinul din cupă. Abu-Nuwas se supuse fără cîrtire și nu peste mult simţi asupra minţii sale urmările băuturii. Atunci, ce-i dete prin cap califului ? Ca să-l sperie pe Abu-Nuwas, se ridică deodată și,

cu paloşul în mînă, se repezi la el, prefăcîndu-se că vrea să-i taie capul.

Văzînd acestea, Abu-Nuwas, cuprins de spaimă, începu să fugă prin sală ţipînd cît îl ţinea gura ; iar califul alerga după el prin toate colţurile, împungîndu-l cu vîrful paloşului. Apoi, într-un sfîrşit, îi zise :

— Gata ! întoarce-te la locul tău şi mai bea o cupă !

Şi făcu semn totodată fetei să ascundă cupa ; ceea ce ea făcu numaidecît, punînd-o sub haină. Abu-Nuwas însă, cu toată beţia lui, băgă de seamă, şi ticlui pe dată strofa aceasta :

Ciudată-ncurcătură e-ncurcătura mea :
O tînără cuminte se schimbă într-o hoaţă
Şi-mi fură scumpa cupă ; apoi, sub fusta-i grea,
O pune la fereală — să vezi ce boroboaţă ! —
La locul tocmai unde eu însumi aş intra.
Eh, locu-acela nu pot şi n-am să-l dau pe faţă,
Din dragostea mea pentru califul de colea !

Auzind aceste stihuri, califul începu să rîdă şi, ca să facă haz, îi spuse lui Abu-Nuwas :

— Pe Allah ! vreau să te căftănesc aci pe loc într-o slujbă de seamă. Începînd de-acum eşti numit căpetenia codoşilor din Bagdad !

Abu-Nuwas îi răspunse pe dată :

— Atunci, o, părinte al musleminilor, stau gata la poruncile tale şi spune-mi, rogu-te, dacă nu ai trebuinţă numaidecît de codoşloşenia mea ?

La aceste cuvinte, califul fu cuprins de o mînie năprasnică şi răcni la hadîmb să se ducă îndată să-l cheme pe Massrur, împlinitorul osîndelor. Şi cît ai clipi, Massrur veni, şi califul îi porunci să-l

despoaie pe Abu-Nuwas de haine, să-i așeze un samar în spinare, să-i pună căpăstru în cap, să-l îmboldească de dindărăt cu o strămurare și...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute nouăzecea noapte

Ea urmă :

...și pe urmă să-l petreacă așa pe dinaintea iatacurilor cadînelor și al celorlalte roabe, ca să fie de batjocora tuturor celor din serai, după care să-l ducă la poarta cetății și, dinaintea întregului norod al Bagdadului, să-i taie capul și să i-l aducă pe o tavă. Și Massrur răspunse :

— Ascult și mă supun !

Și porni numaidecît la treabă, să îndeplinească porunca califului.

Îl luă, așadar, pe Abu-Nuwas, care socotea că ar fi fost cu totul zadarnic a mai încerca să înduplece mînia califului. Și după ce îl aduse în starea poruncită, începu să-l plimbe încet pe dinaintea feluritelor iatacuri, al căror număr era aidoma cu cel al zilelor dintr-un an.

Or, Abu-Nuwas, a cărui faimă de poznaș era știută îndeobște de întreg seraiul, nu putea să nu se bucure de bunăvoința tuturor femeilor ce, spre a-și arăta mai limpede părerea lor de rău, începură, care mai de care, să-l acopere cu aur și cu giuvaeruri și, pînă la urmă, se strînseră grămadă

și porniră după el, spunîndu-i cuvinte prietenoase ; cînd iată că vizirul Giafar Al-Barmaki, care trecea pe acolo în drum către palat, unde îl chema o treabă de seamă, îl văzu plîngînd și bocind, se apropie de el și îi zise :

— Tu ești, Abu-Nuwas ? Au ce nelegiuire ai săvîrșit de ai fost osîndit așa ?

El răspunse :

— Pe Allah ! n-am săvîrșit nici barem mireasma unei nelegiuiri ! N-am făcut decît să recit cîteva dintre cele mai frumoase stihuri ale mele dinaintea califului care, drept răsplată, m-a căftănit cu straiele lui cele mai frumoase !

Califul, care tocmai în clipa aceea se afla pe-aproape, ascuns după ușa unui iatac, auzi răspunsul lui Abu-Nuwas și nu se putu opri a izbucni în rîs. Îl iertă pe Abu-Nuwas, îi dărui o mantie bogată și o sumă mare de bani și îl ținu mai departe, ca și în trecut, drept tovarăș al său nedespărțit la ceasurile de inimă rea.

Cînd Șeherezada isprăvi de povestit pățania aceasta a poetului Abu-Nuwas, micuța Doniazada, de pe covorul pe care sta ghemuită, cuprinsă de un rîs pe înfundate și tot străduindu-se degeaba să-l curme, alergă la soră-sa și-i spuse :

— Pe Allah ! surioară Șeherezada, ce plină de haz a fost povestea aceasta și ce caraghios trebuie să fi fost la înfățișare Abu-Nuwas înhămat ca un măgar ! Ce dulce ai fi tu de ne-ai mai spune și altele despre el !

Regele Șahriar strigă însă :

— Nu-mi place nicidecum Abu-Nuwas ăsta ! Dacă ții numaidecît să-ți vezi capul retezat într-o clipită, n-ai decît să povestești mai departe năzbîtiile lui. De nu, și ca să facem cumva să treacă și noaptea asta, grăbește-te

şi-mi povesteşte vreo istorie de călătorie; căci, din ziua cînd, împreună cu fratele meu Şahzaman, regele de la Samarcand, am făcut un drum prin ţările cele mai îndepărtate în urma ticăloşiei afurisitei mele de soţii căreia am poruncit să i se taie capul, am prins gust de tot ce are legătură cu călătoriile din care poţi învăţa cîte ceva. Aşa că, dacă ştii vreun basm într-adevăr plăcut de ascultat, nu zăbovi să-l începi; căci în noaptea aceasta nesomnul meu este mai amarnic decît oricînd!

La vorbele acestea ale regelui Şahriar, isteaţa la cuvînt Şeherezada grăi:

— Tocmai asemenea istorii de călătorie-s cele mai minunate şi mai desfătătoare dintre toate poveştile pe care le-am povestit eu vreodată. Ai să poţi judeca numaidecît o, preafericitule rege; căci, într-adevăr nu se află nicăieri, în nici o carte, o istorie ce să se poată asemui cu cea a călătorului numit Sindbad marinarul. Şi tocmai cu istoria aceasta vreau să te desfăt, o, preafericitule rege, de îndată ce vei binevoi să-mi dai îngăduinţă!

Şi numaidecît Şeherezada începu.

POVESTEA LUI SINDBAD-MARINARUL

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a fost odată, pe vremea califului Harun Al-Raşid, în orașul Bagdad, un om numit Sindbad-hamalul. Era un biet om sărac şi care se deprinsese, spre a-şi cîştiga pîinea, să poarte poveri pe cap.

I se întîmplă, într-o zi ca toate zilele, să ducă pe cap o povară tare grea ; şi tocmai în ziua aceea era o arşiţă năprasnică ; încît hamalul se chinuia amarnic cu povara lui şi asudase tot. Căldura se făcuse de neîndurat, cînd, într-un sfîrşit, hamalul ajunse în dreptul porţii unei case ce trebuie să fi fost a vreunei neguţător bogat, judecînd după aceea că pămîntul din jurul ei era bine măturat peste tot şi stropit cu apă de trandafiri. Sufla dintr-acolo o adiere tare plăcută ; iar lîngă poartă se afla o laviţă largă pentru şedere. Şi hamalul Sindbad, spre a se odihni şi a respira aerul răcoros, îşi puse povara pe laviţa aceea şi îndată simţi adierea ce venea prin poarta casei pînă la el, proaspătă şi plină de o mireasmă plăcută. Aşa că,

desfătîndu-se cu ea, se așeză și el la celălalt capăt al laviței. Și deodată auzi un zvon de felurite strune și alăute, însoțit de niște glasuri fermecătoare cîntînd cîntece într-o limbă aleasă ; și mai auzi și niște glasuri de păsări cîntătoare care îl slăveau pe Allah prea înaltul în cele mai încîntătoare chipuri. Deosebi, printre altele, glasul turturelelor și pe cel al filomelelor, pe cel al mierlelor și pe cel al biulbiulíilor, pe cel al gugușţiucilor și pe cel al hulubilor rîzători. Și-atunci, minunîndu-se în sufletul său și îndemnat de plăcerea ce o simțea, își strecură capul prin crăpătura porții. Și văzu în fund o grădină foarte întinsă unde, pe sub niște umbrare minunate, roiau slujitorii tineri, și roabele, și fetișcanele, și tot soiul de slugi. Și se aflau acolo lucruri ce nu se puteau găsi decît la regi și la sultani.

Și iată că deodată răbufni spre el o pală de miresme de bucate minunate, miresme în care se îngemănau tot felul de aburi îmbietori de la tot soiul de bunătăți și de băuturi alese. Și-atunci nu se putu opri să nu ofteze ; își întoarse ochii către cer și strigă :

— Slavă ție, o, Doamne atoatefăcătorule și atoatedătătorule ! Tu îl dăruiești pe cel care-ți place ție, fără de nici o socoteală. Dacă strig către tine, nu strig nicidecum ca să-ți cer sama pentru faptele tale sau ca să te cercetez cum dai tu dreptatea, căci nici o făptură nu are a cerceta pe Domnul său atotputernic. Ci doar iau și eu aminte. Slavă ție ! Tu dai și bogăția și sărăcia, tu înalți și tot tu cobori, după cum ți-i voia, și-i drept totdeauna ceea ce faci tu, măcar că noi nu putem pricepe. Așa, iacătă la stăpînul casei acesteia bogate... E fericit peste marginile marginilor fericirii. Trăiește în desfătările acestor miresme fermecă-

toare, al aburilor acestora, al bucatelor acestora îmbietoare, al băuturilor acestora alese. El este fericit şi voios şi mulţumit, pe cînd alţii, eu unul de pildă, sînt la capătul cel din urmă al ostenelii şi al lipsurilor!

Şi hamalul îşi sprijini obrazul în palmă şi cîntă cu glas amar aceste stihuri pe care le ticlui acolo pe loc:

Vreun biet sărac fără de casă
S-a mai văzut ca, într-o zi,
Într-un serai al lui, de-odată,
Să-i fie dat a se trezi?
Mie mi-e dată doar trezirea
Tot mai sărac, şi zi de zi.

Si sărăcia mea sporeşte
Pe cît i-i dat din greu să poarte
Poveri sporite pe grumazul
Încovoiat, trudit de moarte —
Pe cînd voioşi şi-n tihnă alţii
Petrec la sînul bunei soarte!

Schimba-se-va vreodată, oare,
Şi-ntoarce-mi-se-va spre bine
Ursita care, fără preget,
Sub grelele poveri mă ţine?
Ah, oare ghiftuiţii vieţii
Nu sînt tot oameni ca şi mine?

Ca mine sînt şi ei, aşa e!
Ci tot nu mi se curmă chinul:
Ca ei degeaba sînt, se vede!
Ni se aseamănă destinul
Aşa precum oţetul acru
E asemănător cu vinul!

O, Doamne, dacă pentru mine
Nu ai nimic din cîte toate,
Nu socoti că-ţi fac vreo vină
Sau că vreau să te judec, poate.
Eşti darnic, bun, atotputernic !
Şi ce faci tu — faci cu dreptate !

După ce isprăvi de cîntat aceste stihuri, Sindbad-hamalul se ridică, vrînd să-şi pună iar pe cap povara şi să-şi vadă mai departe de cale, cînd în poarta palatului se ivi şi veni către el un rob micuţ cu obraz gingaş, cu înfăţişare plăcută, cu haine foarte frumoase, care-l luă de mînă binişor şi-i zise :

— Intră să vorbeşti cu stăpînul meu, care doreşte să te vadă.

Hamalul, fîstîcit de-a binelea, se tot trudea să născocească vreo pricină care să-l scape de a urma pe tînărul rob, dar degeaba. Îşi puse dar povara jos, la portarul casei, în tindă, şi intră laolaltă cu copilul.

Şi văzu o casă minunată, plină de oameni tăcuţi şi cuviincioşi, iar în mijlocul acelei case se deschidea o sală mare în care fu adus. Zări o numeroasă adunare, alcătuită din oameni de seamă şi oaspeţi mîndri. Zări, de asemenea, flori de toate felurile, şi mirosea a arome de toate soiurile ; şi erau dulceţuri de toate neamurile, şi zaharicale, şi magiun de migdale, şi fructe minunate, şi o grămadă uimitoare de tăvi încărcate cu miei fripţi şi cu bucate scumpe, şi alte tăvi pline cu băuturi făcute cu suc de struguri. Şi mai băgă de seamă şi tot felul de instrumente de cîntat, pe care le ţineau pe genunchi nişte roabe frumoase aşezate

cuviincios în şir, fiecare după rangul ce-i fusese hotărît.

În mijlocul sălii, hamalul zări, printre ceilalţi meseni, un bărbat cu chip minunat, cu barba albită de ani, cu trăsături frumoase foarte şi desfătătoare la privire, şi cu întreaga înfăţişare plină de gravitate, de bunătate, de nobleţe şi de măreţie.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci şi una noapte

Ea urmă:

Văzînd toate acelea, hamalul Sindbad rămase năuc şi îşi zise în sine: „Pe Allah! locuinţa aceasta este vreun serai de pe tărîmul djiniilor celor atotputernice, ori palatul vreunui mare rege ori al vreunui sultan!“ Pe urmă, se grăbi să ia o înfăţişare cît mai potrivită cu buna-cuviinţă şi respectul datorate, le ură tuturor celor de faţă bună-pace, sănătate şi fericire, sărută pămîntul dinaintea lor şi apoi se ridică în picioare, rămînînd cu capul plecat, cu modestie şi respect.

Atunci, stăpînul casei îi spuse să se apropie şi îl pofti să se aşeze lîngă el. Apoi, după ce îi ură bunvenit cu un glas foarte prietenos, îi dădu să mănînce, îmbiindu-l cu ceea ce se afla mai acătării, mai gustos şi gătit mai cu iscusinţă printre buca-

tele de care erau pline tăvile. Şi Sindbad-hamalul nu se codi să dea cinstea cuvenită poftirii, rostind însă cuvintele de preamărire a Celui-de-sus. Mîncă, aşadar, apoi mulţumi lui Allah, spunînd :

— Lăudat fie el pururea !

După care se spălă pe mîini şi mulţumi tuturor mesenilor pentru bunăvoinţa lor.

Numai atunci stăpînul, urmînd datina care nu îngăduie să pui întrebări oaspetelui decît după ce i s-a dat de mîncat şi de băut, spuse hamalului :

— Fii binevenit aici şi poartă-te întocmai cum ţi-i voia ! Binecuvîntată fie-ţi ziua ! Ci poţi tu, o, oaspete al meu, să-mi spui care îţi este numele şi ce meserie ai ?

El îi răspunse :

— O, stăpîne, mă numesc Sindbad-hamalul, iar meseria mea-i să port pe cap poveri, aşa cîştigîndu-mi pîinea.

Stăpînul casei zîmbi şi îi spuse :

— Află, hamalule, că numele tău este la fel cu numele meu, căci şi eu mă numesc Sindbad-marinarul.

Pe urmă adăugă :

— Şi să mai ştii, o, hamalule, că, dacă te-am rugat să vii aici, am făcut-o ca să te mai aud o dată cîntînd frumoasele stihuri pe care le-ai cîntat afară, pe scaunul de la poartă !

La cuvintele acestea, hamalul se simţi încurcat foarte şi zise :

— Allah fie cu tine ! să nu mă dojeneşti prea tare pentru fapta aceasta nesocotită ; căci necazurile, truda şi lipsurile ce nu-ţi lasă în mînă nimica îl învaţă pe om necuviinţa, prostia şi neobrăzarea !

Ci Sindbad-marinarul spuse lui Sindbad-hamalul :

— Să nu-ţi fie cumva ruşine de ceea ce ai cîntat şi să nu te simţi nicicum stingherit aici, căci de-acum nainte eşti fratele meu. Numai nu zăbovi, rogu-te, să-mi cînţi acele strofe pe care le-am auzit şi care m-au încîntat foarte !

Atunci hamalul cîntă strofele acelea, care îl desfătară cum nu se mai poate pe Sindbad-marinarul.

Iar cînd strofele se sfîrşiră, Sindbad-marinarul se întoarse către Sindbad-hamalul şi îi zise :

— O, hamalule, află că şi eu am o istorie care-i de minunare şi pe care vreau să ţi-o povestesc la rîndul meu. Şi-am să-ţi spun astfel toate întîmplările care mi s-au întîmplat şi toate încercările pe care le-am îndurat înainte de a ajunge la starea fericită de acum şi la a locui în palatul acesta. Şi-ai să vezi atunci cu preţul cîtor cazne amarnice şi nemaipomenite, cu preţul cîtor năpaste, al cîtor necazuri şi al cîtor nenorociri am strîns eu la început aceste bogăţii între care mă vezi trăind acum la bătrîneţele mele. Căci de bună seamă că nu ştii nimic despre cele şapte călătorii nemaipomenite pe care le-am făcut eu şi habar n-ai că toate aceste călătorii sînt, fiecare în parte, atît de uluitoare încît numai gîndindu-te la ele şi rămîi buimăcit şi uimit cum nu se mai poate. Dar tot ceea ce am să vă povestesc, ţie şi tuturor preacinstiţilor mei oaspeţi, nu mi s-a întîmplat, la urma urmei, decît pentru că aşa îmi fusese menit de soartă de mai înainte şi pentru că tot ceea ce este scris trebuie să se întîmple fără a fi chip să schimbi ceva sau să scapi cumva.

Şi îşi începu povestirea.

ÎNTÎIA POVESTIRE A LUI SINDBAD-MARINARUL ŞI CARE-I ÎNTÎIA CĂLĂTORIE A SA

Aflaţi, o, voi preastrălucitilor oaspeţi, şi tu, cinstite hamal, care te numeşti ca şi mine, Sindbad, că tatăl meu a fost negustor, unul dintre cei mai mari dintre semenii săi şi dintre negustori. Avea casa plină de nenumărate bogăţii de care se folosea necontenit, spre-a împărţi pomeni săracilor, iar la moartea lui mi-a lăsat moştenire, într-o vreme cînd încă mă aflam la o vîrstă fragedă, multe bunuri, şi pămînturi, şi sate.

Cînd am ajuns la vîrsta de bărbat, am pus mîna pe toate acestea şi m-am desfătat mîncînd cele mai alese bunătăţi, bînd cele mai rare băuturi, înhăitîndu-mă cu tot felul de tineri, fandosindu-mă şi îmbrăcîndu-mă în haine peste măsură de scumpe şi benchetuind cu prietenii. În felul acesta, am ajuns să mă încredinţez că aşa are să ţie mereu, spre marele meu folos. Şi am trăit aşa mai departe o lungă bucată de vreme, pînă ce într-o zi, scuturîndu-mă de nălucirile mele şi venindu-mi în minţi, am băgat de seamă că bogăţiile mi se risipiseră, starea mea se schimbase şi bunurile mi se duseseră. Atunci, trezindu-mă deodată din nepăsarea mea, mă văzui pradă spaimei de-a ajunge într-o zi bătrîn şi sărac lipit. Şi mi-au venit în minte atunci nişte cuvinte pe care răposatului taică-meu îi plăcea să le spună adesea, cuvintele stăpînului nostru Soleiman ben-Daud (cu ei amîndoi fie rugăciunea şi pacea !) : Sînt trei lucruri de preferat în locul altora trei : „ziua morţii este mai puţin neplăcută decît ziua naşterii, un cîine viu preţuieşte mai mult decît un leu mort, şi mormîntul este mai de dorit decît sărăcia".

La aceste gînduri, mă ridicai pe-clipă-pe-dată, strînsei ce-mi mai rămăsese din haine şi din lucruri, şi le vîndui fără de zăbavă la mezat, laolaltă cu toate rămăşiţele de bunuri, de case şi de pogoane ce le mai aveam. În felul acesta, am încherbat o sumă de trei mii de drahme...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute nouăzeci şi doua noapte

Ea urmă :

...am încherbat o sumă de trei mii de drahme şi îndată mi-a intrat în cap să călătoresc către ţinuturile şi către ţările altor oameni, căci mi-am amintit de cuvintele poetului, care a spus :

E mai frumoasă faima dobîndită
Prin trudă grea, căci faima, pasă-mi-te,
Este copila cea nemuritoare
A foarte multor nopţi lungi, nedormite.

Cel dornic de-a avea mărgăritare
Albe, ori roze,-ori gri — să nu se-nşele :
Întîi şi-ntîi să se scufunde-n mare,
Să scoată bogăţiile acele !

Zadarnice rămîn, pînă la moarte,
Nădejdile celui ce nu asudă,

Celui ce vrea numai să aibă parte
De faima lumii, fără nici o trudă.

Așa că, fără a mai zăbovi, alergai în suk, cumpărai cu grijă fel de fel de mărfuri și fel de fel de mărunțișuri, dusei numaidecît totul pe puntea unei corăbii pe care se mai aflau și alți negutători gata de călătorie și, cu sufletul acum deprins cu gîndul plecării pe mare, văzui nava îndepărtîndu-se de Bagdad și coborînd pe fluviu pînă la Basra, pe țărmul mării.

De la Basra, corabia își umflă pînzele către largul apelor și, zile și nopți în șir, plutirăm de la o insulă la altă insulă, dintr-o mare la o altă mare, și de la un pămînt la alt pămînt. Și, în fiecare loc unde coboram, vindeam mărfurile și cumpăram altele, făcînd trocuri și tot felul de schimburi foarte prielnice.

Într-o zi, pe cînd navigam de mai multe zile fără a fi văzut uscatul, zărirăm ivindu-se din ape o insulă ce ni se păru a fi o minunată grădină de rai. Așa încît, căpitanul navei ținu să tragă la țărm și, de îndată ce ancora fu aruncată și scara coborîtă, ne îngădui să debarcăm.

Noi, negustorii, coborîrăm cu toții, ducînd cu noi toate cele de trebuință spre a ne hrăni și toate cele cerute la bucătărie. Cîțiva se apucară să aprindă focul, să gătească mîncarea și să spele rufele, pe cînd ceilalți se mulțumiră să se plimbe, să se desfete și să se hodinească după ostenelile călătoriei pe mare. Eu fusei dintre cei ce se mulțumiră să se plimbe și să se bucure de frumusețile plantelor cu care erau acoperite acele țărmuri, neuitînd însă nici să mănînc și să beau.

Pe cînd ne hodineam noi aşa, simţirăm deodată insula cutremurîndu-se din toate măruntaiele şi dîndu-ne o zguduitură atîta de năprasnică, încît ne zvîrli cu cîteva picioare în sus de la pămînt. Şi, în aceeaşi clipă, îl văzurăm pe căpitan ivindu-se în faţa corăbiei şi, cu o voce cumplită şi cu gesturi înfricoşate, strigîndu-ne :

— O, călătorilor, fugiţi ! Repede ! Urcaţi-vă cît mai iute pe punte ! Lăsaţi tot ! Părăsiţi tot ce-aveţi acolo şi scăpaţi-vă sufletele ! Ocoliţi genunea ! Fugiţi degrabă ! Căci nu-i insulă insula aceasta ! Este o balenă uriaşă ! Şi-a ales drept sălaş marea aceasta, încă din vremile de demult ; şi copacii aceştia au crescut pe spinarea ei, din nisipul pe care l-a adus marea ! Voi aţi deşteptat-o din somn ! I-aţi tulburat tihna şi i-aţi aţîţat simţurile aprinzînd focul pe spinarea ei ! Şi ia uite-o că se trezeşte ! Fugiţi, că se afundă în marea care are să vă înghită pe veci ! Fugiţi ! Lăsaţi tot ! Plecăm !

La cuvintele acestea ale căpitanului, călătorii spăimîntaţi lăsară acolo tot ce aveau, haine, scule şi cazane, şi porniră în fugă către corabia care şi ridicase ancora. Unii ajunseră tocmai la timp : alţii nu mai ajunseră. Căci balena şi începuse să se zbată şi, după cîteva cutremurături înfricoşătoare, se afundă în mare cu toate cele cîte se aflau pe spinarea ei, iar valurile, zbuciumîndu-se şi izbindu-se, se închiseră peste ea şi peste ei pentru totdeauna.

Or, eu am fost din rîndul celor care au rămas părăsiţi pe această balenă şi au fost înecaţi.

Însă Allah preaînaltul mă izbăvi şi mă scăpă de la înec, punîndu-mi în mînă o scobitură de lemn,

un fel de copaie mare ce fusese adusă de călătorii de pe corabie spre a-şi spăla rufele în ea. La început mă agăţai de copaie, pe urmă, cu cazne amarnice pe care mă făcură în stare să le făptuiesc primejdia şi preţul scump al vieţii sufletului meu, izbutii să mă sui deasupra-i călare. Atunci, începui să bat apa cu picioarele, făcîndu-mi din ele vîsle, în vreme ce valurile se jucau cu mine, răsturnîndu-mă cînd la dreapta, cînd la stînga.

Estimp, căpitanul da zor să se depărteze, cu toate pînzele în vînt, dimpreună cu cei pe care putuse să-i scape, fără a se mai îngrija de cei ce se mai zbăteau pe ape. Aceştia pieriră în curînd. în vreme ce eu vîsleam din picioare, străduindu-mă din toate puterile să ajung corabia pe care o urmării cu privirea pînă ce pieri din ochii mei, şi peste mare se aşternu noaptea, aducîndu-mi încredinţarea pieirii şi a părăsirii mele.

Rămăsei să lupt aşa împotriva genunilor vreme de o noapte şi-o zi întreagă. Într-un sfîrşit, fusei împins de vînt şi de valuri pînă la ţărmul unei insule rîpoase, acoperite de ierburi tîrîtoare ce coborau de-a lungul coastei şi se scăldau în mare. Mă agăţai de aceste ierburi şi izbutii, ajutîndu-mă cu picioarele şi cu mîinile, să mă caţăr pînă sus pe coastă.

Atunci, mîntuit în felul acesta de la o pieire neîndoielnică, mă apucai să-mi cercetez trupul şi văzui că era plin de vînătăi, iar picioarele îmi erau umflate şi rănite de muşcăturile peştilor. Ci nu simţeam pic de durere, atîta de amorţit eram de trudă şi de primejdia prin care trecusem. Mă aruncai, aşadar, pe burtă la pămînt, zdrobit, cufundîndu-mă într-un leşin adînc.

Rămăsei în starea aceasta pînă a doua zi, cînd nu mă trezii decît datorită soarelui ce ardea asupra mea. Dădui să mă scol, însă picioarele mele umflate și dureroase nu mă sprijiniră, și mă prăbușii iarăși la pămînt. Atunci, covîrșit de-a binelea de starea la care mă vedeam adus, începui să mă tîrăsc, fie ajutîndu-mă cu picioarele și cu mîinile, fie mergînd în genunchi, ca să caut ceva de mîncare. Pînă la urmă, izbutii să ajung într-un crîng de pomi roditori și străbătut de izvoare. Și mă hodinii acolo vreme de mai multe zile, mîncînd poame și bînd apă de izvor. Așa încît sufletu-mi nu zăbovi a se înviora și trupu-mi vlăguit a se împuternici și a izbuti să se miște mai lesne, iar mîinile și picioarele mele a-și căpăta iar tăria, măcar că nu chiar deodată, căci, ca să pot umbla, fusei silit să-mi întocmesc o pereche de cîrje cu care să mă mai sprijin. În felul acesta, putui să mă plimb binișor printre copaci, visînd și mîncînd poame, și îmi petrecui ceasurile cele lungi minunîndu-mă de acele locuri.

Într-o zi, pe cînd mă preumblam pe țărmuri, văzui ivindu-mi-se în depărtare ceva ce socotii a fi vreo fiară sălbatică ori cine știe ce dihanie dintre dihăniile mării. Arătarea aceea mă minună într-atîta că, în ciuda feluritelor simțăminte ce se zbuciumau în mine, mă apropiai de ea, cînd mai de-a dreptul, cînd mai pe ocoliș. Și pînă la urmă văzui că era o iepșoară minunată, legată de un țăruș. Era așa de frumoasă, încît dădui să mă mai apropii oleacă de ea ca s-o privesc mai de aproape, cînd deodată un strigăt înfricoșător mă cutremură și mă țintui locului, măcar că n-aș fi rîvnit decît să fug cît mai iute ; și, în aceeași clipă, din adîncul

pămîntului ieşi un om care se apropie cu paşi mari de mine şi-mi strigă :

— Cine eşti ? Şi de unde vii ? Şi care-i pricina ce te-a împins să te primejduieşti pe aici ?

Eu răspunsei :

— O, stăpîne al meu, află că sînt un om străin şi că mă aflam la puntea unei corăbii şi m-am înecat dimpreună cu alţi mulţi călători. Ci Allah m-a dăruit cu o copaie pe care am încălecat şi care m-a ţinut deasupra-i pînă ce am fost aruncat de valuri pe ţărmul acesta.

Auzind cuvintele mele, el mă luă de mînă şi îmi zise :

— Urmează-mă !

Şi eu îl urmai. Atunci mă puse să cobor într-o peşteră de sub pămînt, mă îndemnă să intru într-o sală mare unde mă pofti să mă aşez la locul de cinste, îmi aduse să mănînc, căci mi-era foame, şi aşteptă să mă satur şi să mi se liniştească sufletul. Atunci mă întrebă despre întîmplarea mea, şi eu i-o povestii de la început pînă la sfîrşit ; şi s-a minunat cu mare uimire. La urmă, adăugai :

— Allah fie cu tine, o, stăpîne al meu ! şi să nu mă învinuieşti prea tare pentru ceea ce vreau să te întreb. Ţi-am povestit întocmai întreaga mea poveste, şi aş dori acum să aflu cine eşti tu şi care-i pricina şederii tale în sala aceasta de sub pămînt, şi ce te-a făcut să legi iapa aceea singură singurică pe ţărmul mării ?

El îmi spuse :

— Află că pe insula aceasta...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci și treia noapte

Ea urmă :

...pe insula aceasta sîntem mai mulți aceia care, așezați în osebite locuri, stăm să veghem caii regelui Ali-Mahîrjan. De fiecare dată cînd răsare luna nouă, fiecare dintre noi aduce aici o iapă de soi ales, încă fecioară, o leagă pe țărm și coboară degrabă să se ascundă în peștera de sub pămînt. Atunci, ispitit de mirosul de iapă, iese din ape un cal de mare, privește în dreapta, privește în stînga, și, nevăzînd pe nimeni, se repede pe iapă și o însămînțează. Pe urmă, după ce a sfîrșit treaba cu ea, el se lasă jos și încearcă s-o ia cu el. Ci ea, fiind legată de țăruș, nu-l poate urma ; atunci el începe să necheze puternic și s-o lovească și cu capul și cu picioarele, și nechează din ce în ce mai tare. Și noi, auzindu-l, pricepem că și-a isprăvit împerecherea ; ieșim numaidecît de prin toate părțile și îl izgonim cu strigăte multe care-l înfricoșază și-l silesc să intre la locurile lui din mare. Iar iapa prinde plod și fătă un mînz ori o mînză ce prețuiește o comoară și care nu-și poate avea seamăn pe toată fața pămîntului. Și chiar astăzi are să vină calul de mare. Și îți făgăduiesc că, de îndată ce se va împlini treaba, am să te iau cu mine să te înfățișez regelui nostru Mahîrjan și să-ți arăt țara noastră. Dă, așadar, slavă lui Allah care a făcut să mă întîlnești, căci fără mine ai fi murit de jale în pustietatea aceasta, fără a

mai fi văzut vreodată pe ai tăi şi ţara ta, şi fără ca să fi ştiut cineva ce s-a ales de tine !

La aceste cuvinte, îi mulţumii din toată inima paznicului iepei şi stătui cu el de vorbă mai departe, pînă cînd deodată calul de mare ieşi din ape, se repezi pe iapă şi o însămînţă. Şi după ce isprăvi ceea ce avea de isprăvit, vru s-o ia cu el ; or, ea nu putea să se desprindă de la ţăruş şi bătea cu picioarele şi necheza. Ci paznicul iepei se repezi afară din peşteră, îşi chemă cu strigăte amarnice soţii, şi toţi de-a valma, înarmaţi cu paloşe, cu lănci şi cu scuturi, se avîntară după calul de mare care, tulburat, o lăsă pe cea legată şi plecă, mînios, să se cufunde iar în mare, unde se făcu nevăzut sub ape.

Atunci, toţi ceilalţi păzitori, fiecare cu iapa lui, se strînseră ciotcă împrejurul meu şi-mi spuseră tot felul de vorbe bune şi, după ce îmi dădură iarăşi să mănînc, mă poftiră să încalec pe o iapă minunată şi, la îndemnul păzitorului dintîi, stăruiră să-i însoţesc pînă la regele, stăpînul lor. Iar eu primii pe dată ; şi plecarăm cu toţii laolaltă.

Cînd ajunserăm în cetate, însoţitorii mei o luară înainte şi se duseră să-l vestească pe stăpînul lor despre cele ce mi se întîmplaseră. După care, se întoarseră să mă ia şi mă duseră la palat. Şi, după ce mi se dete îngăduinţă, intrai în sala împărătească şi mă dusei să mă înfăţişez dinaintea regelui Mahîrjan, căruia îi urai, după cuviinţă, bună-pace.

Regele îmi întoarse salamalekul, îmi spuse cuvinte de bună-venire şi dori să audă chiar din gura mea povestea celor cîte mi se întîmpla-

seră. Mă supusei îndată și îi povestii tot, fără a uita nici un amănunt.

Regele Mahîrjan fu uimit de povestea mea și îmi spuse :

— Pe Allah, fiule, de n-ai fi avut noroc să-ți fie dată o viață lungă, negreșit că de mult ai fi pierit între atîtea încercări și necazuri ! Dar slavă lui Allah pentru izbăvirea ta !

Și îmi mai spuse și alte multe vorbe binevoitoare, hotărî să mă primească numaidecît printre cei credincioși lui și, ca să-mi dea o dovadă de bunăvoința sa față de mine și de prețuire față de cunoștințele mele întru ale mărilor, mă numi pe loc răspunzător peste toate porturile și peste toate cheiurile din insula lui, și kalamgiu cu intrarea și ieșirea tuturor corăbiilor.

Noile mele slujbe nu mă împiedicau să mă duc în fiece zi la palat să-i închin urările mele regelui, care pînă într-atîta se deprinsese cu mine, de mă îndrăgise mai mult decît pe toți ceilalți apropiați ai săi, lucru pe care mi-l dovedea făcîndu-mi zi de zi daruri fără de număr și hatîruri uimitoare. Și căpătasem atîta înrîurire asupră-i, încît toate birurile și toate treburile împărăției trecuseră în sama mea, spre binele tuturor locuitorilor.

Dar toate grijile acestea nu mă ajutau nicicum să uit de țara mea și nici să-mi pierd nădejdea că mă voi întoarce acasă. Și niciodată nu uitam să-i cercetez pe călătorii ce soseau în insulă și pe toți marinarii, întrebîndu-i de nu cumva cunoșteau Bagdadul. Ci nici unul nu-mi putea răspunde nimic în privința aceasta ; și toți îmi spuneau că niciodată nu auziseră de o asemenea cetate și nici de locul unde s-ar afla. Și tot mai mult sporea

teama mea că am să mă văd osîndit astfel să trăiesc în țară străină, și eram tulburat peste măsură văzînd că oamenii se îndoiau că ar fi undeva pe lume un oraș al meu și că habar nu au de vreun drum care să ducă la el.

Cît am stat pe insula aceea, am avut prilejul să aflu multe lucruri uluitoare, și am să vă pomenesc cîteva dintre ele. Iată, într-o zi, ducîndu-mă, cum aveam obiceiul, la regele Mahîrjan, am cunoscut acolo niște oameni din țara Indiei, care, după salamalekurile de cuviință, au binevoit să ia aminte la întrebările mele și mi-au povestit că în țara Indiei sînt mai multe caste, dintre care cele dintîi două fiind casta șatriiților, ce cuprinde pe oamenii de neam mare și pe drepții care niciodată n-au săvîrșit nedreptate ori fapte nevrednice, și casta brahmanilor, care sînt oameni neprihăniți, care nu beau vin niciodată și care îndrăgesc purtarea blîndă, caii, măreția și frumusețea. Tot de la acești învățați indieni am aflat și că cele mai de seamă caste se împart în alte șaptezeci și două de caste, ce nu au nici un fel de legătură între ele. Lucru care m-a minunat peste măsură. Și tot acolo, în insulă, am avut prilejul să văd un ținut al regelui, ținut ce se numea Casil. Acolo, toată noaptea răsunau tamburinele și tobele. Și m-am putut încredința că locuitorii de acolo erau foarte dibaci la minte și bogați în gînduri frumoase. Și li se dusese faima printre călători și neguțători.

În acele mări îndepărtate am văzut odată un pește lung de o sută de coți și alți pești cu fețele ca de bufniță.

În adevăr, o, stăpînii mei, am văzut și multe alte lucruri cu totul neobișnuite și minunății a

căror povestire m-ar duce prea departe. Ajunge să adaug că am rămas în acel ostrov destulă vreme ca să cunosc multe lucruri ciudate şi multe dihănii şi să mă îmbogăţesc schimbînd, vînzînd şi cumpărînd.

Într-o zi, stam în picioare pe ţărm, la slujba mea, ca de obicei, şi mă sprijineam, ca întotdeauna, într-o cîrjă, cînd văzui trăgînd la chei o mare corabie plină cu neguţători. Aşteptai ca nava să-şi arunce temeinic ancora şi să coboare scara, ca să mă pot urca pe punte şi să mă duc la căpitan să înscriu ce încărcătură are. Matelotii debarcară dinainte-mi toată încărcătura, pe care eu o însemnai bucată cu bucată ; iar cînd isprăviră, îl întrebai pe căpitan :

— Mai ai altceva pe vas ?

El îmi răspunse :

— O, stăpîne, mai sînt nişte mărfuri în cala corăbiei, dar acelea nu se află acolo decît în sama mea, căci stăpînul lor, care plecase în călătorie laolaltă cu noi, este mult de atunci, s-a prăpădit în valuri. Şi-acuma noi am vrea să vindem acele mărfuri şi banii să-i ducem rudelor celui răposat, la Bagdad, cetatea păcii !

Eu atunci, tulburat cum nu se mai poate, strigai :

— Şi cum se numea acel neguţător, o, căpitane ?

El îmi răspunse :

— Sindbad-marinarul !

La aceste cuvinte, îl privii mai cu luare aminte pe căpitan şi îl recunoscui pe stăpînul corăbiei care fusese silit să ne părăsească pe spinarea balenei. Şi strigai atunci din toate puterile mele :

— Eu sînt Sindbad-marinarul ! După care adăugai : Cînd balena s-a cutremurat din pricina focului aprins pe spatele ei, eu am rămas printre cei care n-au mai putut să ajungă la corabia ta şi s-au înecat. Dar am scăpat cu ajutorul copăii pe care o luaseră cu ei negustorii ca să-şi spele rufele. Căci m-am suit călare pe copaia aceea şi am vîslit cu picioarele aşa cum aş fi vîslit cu nişte vîsle. Şi s-a întîmplat, cu îngăduinţa Atoateorînduitorului, ceea ce s-a întîmplat.

Şi-i povestii căpitanului cum am izbutit să scap şi prin cîte năprasne am trecut pînă ce să ajung la înalta slujbă de kalamgiu de navru al regelui Mahîrjan.

Cînd auzi cele spuse de mine, căpitanul strigă :

— Nu este mîntuire şi putere decît întru Allah preaînaltul şi atotputernicul...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci şi patra noapte

Ea urmă :

...decît întru Allah preaînaltul şi atotputernicul ! Nu mai este nici cuviinţă, nici cinste la nici o făptură din lumea aceasta. Cum de îndrăzneşti tu, o, kalamgiu viclean, să pretinzi că eşti Sindbad-

marinarul, devreme ce noi toţi l-am văzut pe Sindbad înecîndu-se sub ochii noştri laolaltă cu toţi ceilalţi negustori ? Ce ruşine pe tine să minţi cu atîta neobrăzare !

Atunci eu îi răspunsei :

— O, căpitane, negreşit că minciuna-i hărăzită ticăloşilor ! Ascultă-mă, dar, căci vreau să-ţi dau dovezi că eu sînt cu adevărat Sindbad cel înecat.

Şi-i povestii căpitanului mai multe întîmplări ştiute numai de mine şi de el, şi care se petrecuseră în timpul blestematei aceleia de călătorii. Atunci căpitanul nu se mai îndoi că eu sînt Sindbad-marinarul şi îi chemă pe toţi neguţătorii călători pe vasul lui şi cu toţi laolaltă se bucurară că scăpasem cu zile şi îmi spuseră :

— Pe Allah ! nu ne venea să credem că ai fi putut să scapi de la înec. De bună seamă că Allah ţi-a dăruit a doua oară viaţă.

După care, căpitanul se grăbi să-mi dea îndărăt mărfurile. Şi eu pusei să fie duse îndată la suk, după ce, de bună seamă, mai întîi mă încredinţai că nu lipsea nimic şi că numele şi pecetea mea se mai aflau încă pe baloturi.

De cum ajunsei în suk, deschisei baloturile şi vîndui cea mai mare parte din mărfuri cu un cîştig de o sută pentru o sută, dar avusei grijă să păstrez cîteva lucruri de preţ pe care mă grăbii să le duc şi să le dau în dar regelui Mahîrjan.

Regele, căruia îi povestii despre sosirea căpitanului şi a corăbiei, fu nespus de uimit de acea fericită întîmplare şi, întrucît mă iubea destul de mult, nu vroi să rămînă mai prejos decît mine în dovezile de prietenie şi îmi făcu la rîndu-i daruri

neprețuite care nu cu puțin ajutară a mă îmbogăți dintr-odată. Căci mă grăbii să vînd totul și să-mi încropesc astfel o avuție însemnată, pe care o dusei chiar pe corabia cu care pornisem în acea călătorie.

După care, mă dusei la palat să-mi iau rămas-bun de la regele Mahîrjan și să-i mulțumesc pentru dărnicia și ocrotirea lui. El îmi dădu îngăduință să-l părăsesc, spunîndu-mi vorbe pline de duioșie, dar nu mă lăsă să plec decît după ce îmi dărui și alte lucruri de preț, pe care, de data aceasta, nu m-am putut hotărî să le vînd și pe care, de altminteri, le vedeți dinaintea voastră, în sala aceasta, o, preacinstiților oaspeți. Și tot așa am avut grijă să aduc cu mine, drept toată încărcătura mea, parfumurile pe care le mirosiți aici, lemnul de aloe, camforul, tămîia și sandalul, ce cresc în insula aceea îndepărtată.

Mă grăbii apoi să mă urc pe punte, iar corabia își desfășură numaidecît pînzele, cu îngăduința lui Allah. Și norocul ne fu prielnic și soarta ne ajută de-a lungul întregei acelei călătorii care dură zile și nopți. Și sosirăm într-o dimineață, cu bine și sănătoși, în fața orașului Basra, unde nu ne-am oprit decît numai puțină vreme, ca să ne îndreptăm îndată pe fluviu în sus și să ajungem, într-un sfîrșit, cu sufletul voios, în cetatea păcii, Bagdadul, țara mea.

Ajunsei în felul acesta, încărcat de bogăție și cu mîna gata de împărțit daruri, pe ulița mea, și intrai în casa mea, unde îmi văzui iarăși familia și prietenii, toți bine și sănătoși. Și fără de zăbavă îmi cumpărai mulțime de roabe, frumoase femei de taină, arapi, pămînturi, case și acareturi,

mai multe decît avusesem eu cîndva, la moartea tatălui meu.

Şi am uitat, în viaţa aceasta nouă, şi năpastele trecute, şi necazurile, şi primejdiile îndurate, şi jalea surghiunului, şi chinurile şi oboselile călătoriei. Am avut mulţi prieteni plăcuţi, şi am trăit o viaţă plină de veselie şi de desfătări, şi neumbrită de griji şi de tulburări, o bună bucată de vreme, bucurîndu-mă din tot sufletul cu ceea ce mi-a plăcut şi mîncînd bunătăţi minunate şi bînd băuturi de preţ.

Şi aşa a fost întîia mea călătorie.

Mîine însă, de-o vrea Allah, am să vă povestesc, oaspeţi ai mei, cea de a doua dintre cele şapte călătorii pe care le-am făcut, şi care-i încă şi mai nemaipomenită decît cea dintîi.

Şi Sindbad-marinarul se înturnă către Sindbad-hamalul şi îl rugă să cineze cu el. Apoi, după ce îl cinsti cu toată cinstea şi dragostea, îi dărui o mie de dinari de aur şi, înainte de a se despărţi, îl pofti să vină şi a doua zi, spunîndu-i :

— Vei fi pentru mine o desfătare prin buna ta cuviinţă şi o plăcere prin frumoasa ta purtare !

Şi Sindbad-hamalul răspunse :

— Pe capul şi pe ochii mei ! Mă supun cu toată cinstea ! Şi bucuria fie pururea în casa ta, o, stăpîne al meu !

Şi ieşi de acolo, după ce mai mulţumi o dată şi luă cu sine darul pe care-l primise, şi se întoarse la el acasă minunîndu-se pînă peste poate şi toată noaptea visă la cele cîte auzise şi văzuse.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci și cincea noapte

Ea urmă :

...și toată noaptea visă la cele cîte auzise și văzuse.

Și, de cum se făcu dimineață, se și grăbi să se întoarcă la casa lui Sindbad-marinarul, care-l primi cu un zîmbet prietenesc și îi spuse :

— Aici fie-ți prietenia ușoară ! Și voia-bună fie cu tine !

Și hamalul dădu să-i sărute mîna, dar, întrucît Sindbad nu vroi să-i îngăduie aceasta, îi spuse :

— Allah lumineze-ți zilele și reverse-și asupră-ți toate binefacerile sale !

Și, întrucît și ceilalți oaspeți sosiseră, începură să se așeze împrejurul feței de masă întinse, pe care musteau mieii fripți și daureau puii rumeni, dintre gogoșile ispititoare și dintre torturile cu fistic, cu nuci și cu struguri. Și mîncară, și băură, și se veseliră, și își desfătară sufletul și auzul ascultînd cîntecele de alăute sub degetele iscusite ale lăutarilor.

Și, cînd isprăviră, Sindbad, înconjurat de tăcerea oaspeților, începu să povestească.

CEA DE A DOUA POVESTIRE A LUI SINDBAD-MARINARUL ȘI CARE-I A DOUA CĂLĂTORIE A SA

Trăiam, într-adevăr, cea mai plăcută viață, cînd, într-o bună zi îmi veni în minte gîndul unei călătorii spre ținuturi locuite de alți oameni. Și su-

fletu-mi se simţi ispitit să plece şi să se bucure de vederea altor pămînturi şi a altor ostroave, şi să privească lucruri necunoscute.

Rămăsei hotărît la acest plan şi începui să mă pregătesc a-l înfăptui. Mă dusei la suk unde cumpărai pe o sumă mare de bani mărfurile potrivite cu negoţul pe care-l aveam în vedere. Le întocmii în baloturi vîrtoase şi le transportai la marginea apei, unde nu peste mult găsii o corabie frumoasă şi nouă, echipată cu pînze bune, plină de marinari şi cu o mulţime de scripeţi de toate formele. Înfăţişarea ei îmi cîştigă încrederea şi îmi transportai îndată pe ea baloturile, aşa cum făceau şi alţi mulţi negustori, pe care-i cunoşteam şi cu care nu mă simţeam nemulţumit să călătoresc. Plecarăm chiar în ziua aceea ; şi avurăm o plutire minunată. Călătorirăm din ostrov în ostrov şi din mare în mare, zile şi nopţi în şir, şi la fiecare oprire ne duceam pe la negustorii din partea locului, pe la oamenii de seamă, pe la vînzători şi cumpărători, şi vindeam şi cumpăram cu cîştig. Şi plutirăm aşa mai departe, şi ajunserăm, călăuziţi de ursită, la o insulă tare frumoasă, plină de copaci mari, cu belşug de poame, bogată în flori, răsunînd de cîntece de păsări, udată de ape limpezi, dar cu totul şi cu totul lipsită de orice locuinţă şi de orice fiinţă vie.

Căpitanul binevoi a da ascultare dorinţei noastre şi a opri acolo pentru cîteva ceasuri, şi aruncă ancora la ţărmul cel mai apropiat. Debarcarăm îndată şi ne duserăm să sorbim aerul curat din pajiştile adumbrite de copaci prin care se zbenguiau păsărelele. Eu, luînd ceva merinde, mă dusei să mă aşez lîngă un izvor de apă limpede, ferit de soare de către nişte crengi dese. Şi mă simţii cuprins de o plăcere nespusă, mîncînd acolo

și bînd apa aceea minunată. Pe deasupra, o adiere dulce susura molcom prin ramuri și îmbia la odihnă. Așa încît mă întinsei pe iarbă și mă lăsai toropit de somn, în răcoarea și în miresmele aerului de acolo.

Cînd mă deșteptai, nu mai văzui nici un călător, și nava plecase fără ca să fi băgat de seamă cineva lipsa mea. Privii, așadar, mult și bine, și la dreapta și la stînga, și înainte, și îndărăt, că în afară de mine nu văzui altă ființă pe tot ostrovul, și, în largul mării, numai o pînză ce se îndepărta. Eu, atunci, rămăsei cufundat într-o năucire ce nu și-ar mai fi putut găsi asemuire și care n-ar fi putut să fie mai mare de cum era. Și de durere și de mîhnire simții fierea că stă să-mi plesnească. Oare ce avea să se aleagă de mine în această insulă pustie, după ce-mi rămăseseră pe corabie toate lucrurile și toate bunurile ? Ce năpastă avea să mi se mai întîmple în această singurătate necunoscută ? Cuprins de asemenea gînduri deznădăjduite, strigai :

— Pentru tine, orice nădejde-i pierdută, Sindbad-marinarule ! Dacă întîia oară ai putut să scapi de la ananghie datorită unor împrejurări norocoase ale sorții, să nu socoți că totdeauna are să fie la fel, căci, cum spune și proverbul, *urciorul dus la apă, a doua oară crapă* !

Și mă pusei pe plîns și pe gemete, și-apoi pe niște văicăreli înfricoșătoare, pînă ce deznădăjduirea se statornici în inima mea. Atunci începui să-mi dau cu amîndouă mîinile în cap și să strig și mai tare :

— Ce-ți trebuia, nenorocitule, să mai călătorești, cîtă vreme trăiai în desfătări la Bagdad ? N-aveai mîncăruri minunate, băuturi minunate,

haine minunate ? Întîia ta călătorie nu ți-a fost de nici o învățătură ?

Și mă aruncai cu fața la pămînt, plîngîndu-mi moartea și spunînd :

— Ai lui Allah sîntem și către el trebuie să ne întoarcem !

Și-n ziua aceea era să înnebunesc.

Dar, văzînd bine că părerile mele de rău erau zadarnice și căința mea tîrzie, mă lăsai în seama soartei. Mă ridicai în picioare și după ce rătăcii o vreme fără nici o țintă, mi se făcu frică să nu dau de vreo fiară sălbatică ori de vreun dușman necunoscut, și mă cățărai în vîrful unui copac de unde mă apucai să privesc mai cu luare aminte la dreapta și la stînga ; ci nu izbutii a zări altceva decît cer, pămînt, copaci, păsări, nisip și stînci. Scrutînd însă mai cu băgare de seamă un punct din zare, mi se năzări un fel de arătare uriașă. Atunci, mînat de curiozitate, coborîi din copac ; ci stăpînit de teamă, nu mă îndreptai decît binișor-binișor și cu mare sfială într-acolo. Cînd nu mă mai despărțea decît o mică depărtare de acea arătare, pricepui că era un dom măreț, strălucitor și alb, larg la temelie și înalt cum nu se mai poate. Mă apropiai și mai mult de el, și îi dădui ocol în întregime ; nu-i descoperii însă nicicum ușa de intrare pe care o căutam. Vrusei atunci să mă sui deasupra pe el ; era însă atît de neted și de alunecos, încît nu avusei nici iscusința, nici sprinteneala, nici putința să mă lipesc de el. Atunci mă mulțumii a-l măsura : însemnai pe nisip urma întîiului meu pas și începui să-l ocolesc iarăși numărîndu-mi pașii. În felul acesta, găsii că măsura de jur-împrejur taman o sută cincizeci de pași, mai degrabă mai mult decît mai puțin.

Stînd și cugetînd în ce fel ar trebui totuși să încerc a găsi vreo ușă de intrare ori de ieșire la acel dom, băgai de seamă că deodată soarele pierise și că ziua se schimbase într-o noapte neagră. La început gîndii că vreun nour gros o fi trecînd prin dreptul soarelui, măcar că asemenea lucru nu era cu putință în toi de vară. Ridicai atunci capul ca să scrutez acel nor ce mă minuna, și văzui o pasăre cu niște aripi năprasnice zburînd prin dreptul ochiului soarelui, acoperind astfel astrul și revărsînd negura peste insulă.

Uimirea mea trecu atunci peste marginile marginilor și îmi adusei aminte ceea ce în vremea tinereții mele îmi povestiseră niște călători și niște marinari despre o pasăre de o mărime nemaipomenită, numită pasărea rok, care trăia într-un ostrov tare departe, și care putea să ridice și să ducă în zbor un elefant. Și înțelesei atunci că pasărea pe care o vedeam acum trebuia să fie pasărea rok, și că domul alb lîngă care mă aflam trebuia să fie un ou de-al ei. Ci de-abia îmi trecu mie prin cap gîndul acesta, că pasărea se și coborî peste ou și se așeză deasupra-i ca pentru a-l cloci. Își întinse aripile-i uriașe peste ou, își sprijini cele două picioare pe pămînt de-o parte și de alta, și adormi așa. Binecuvîntat fie Cel ce nu doarme din veacul veacului !

Atunci eu, care mă lipisem cu pîntecele la pămînt și mă aflam chiar sub unul dintre picioarele păsării, picior ce mi se părea a fi mai gros decît trunchiul unui copac bătrîn, mă ridicai degrabă, îmi desfăcui turbanul...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci și șasea noapte

Ea urmă :

...îmi desfăcui turbanul, îl pusei în două, îl răsucii așa ca să întocmesc din el o frînghie groasă, mi-l petrecui temeinic pe după mijloc, și, la sfîrșit, înodai cele două capete de una dintre ghearele păsării făcînd un nod de toată nădejdea. Căci îmi spusesem în mine : „Namila asta de pasăre de bună seamă că pînă la urmă are să-și ia zborul și în felul acesta are să mă scoată din pustietatea de aici și are să mă ducă în vreun loc unde să dau de oameni. Oricum, locul unde m-ar duce tot va fi mai bun decît insula aceasta pustie în care eu sînt singurul locuitor."

Și-așa fu ! Și, oricît m-aș fi mișcat, pasărea nici nu mă băga de seamă, de parcă aș fi fost o biată muscă ori vreo furnică în trecere.

Stătui așa toată noaptea, fără a putea să închid ochii, de teamă ca nu cumva pasărea să-și ia zborul și să mă ducă cine știe unde în vreme ce dormeam. Ea însă nici nu se mișcă pînă se lumină de ziuă. Numai atunci se scutură, se ridică de pe ou, scoase un țipăt înfricoșător și își luă zborul, ducîndu-mă cu ea. Se ridică atîta de sus în slăvi, de mă și crezui că am ajuns la bolta cerului ; pe urmă se lăsă deodată în jos atîta de repede, că eu nici nu-mi mai simții propria-mi greutate. Și ajunse cu mine pe pămînt. Se așeză pe un loc prăpăstios, iar eu, fără a mai aștepta altceva, mă grăbii să-mi deznod turbanul, speriat ca nu cumva să fiu iarăși ridicat în văzduh mai înainte de-a

apuca să mă desfac din legătură. Însă izbutii să mă liberez la vreme şi, după ce m-am scuturat şi mi-am aranjat hainele pe mine, m-am depărtat grabnic, ca să nu mai pot fi ajuns de pasărea pe care nu peste mult am văzut-o ridicîndu-se iarăşi în slăvi. De data aceasta ţinea în gheare un lucru negru şi mare, care nu era altceva decît un şarpe de o lungime şi de o formă cumplite. Şi îndată pieri, îndreptîndu-se în zbor spre largul mării.

Iar eu, tulburat peste măsură de cele cîte mi se întîmplaseră, îmi aruncai privirile împrejur şi rămăsei pironit locului de spaimă. Căci mă aflam părăsit într-o vale largă şi adîncă, împrejmuită din toate părţile de nişte munţi aşa de înalţi că, spre a-i cuprinde cu privirea, atît de mult fusei silit să-mi dau capul pe spate încît turbanul mi se rostogoli pe spinare şi căzu jos la pămînt. Şi mai erau şi atîta de prăpăstioşi, că era cu neputinţă a te căţăra pe ei, şi socotii zadarnică orice încercare în privinţa aceasta.

Văzînd, aşadar, unde ajunsesem, mă simţii peste măsură de abătut şi de deznădăjduit, şi strigai :

— Ah ! cu cît ar fi fost mai bine pentru mine să nu mă mişc de pe insula pustie pe care mă aflam şi care era de mii de ori mai bună decît pustietatea uscată şi goală de aici ! Dincolo, măcar erau pomi plini de poame şi izvoare cu apă minunată ; aici însă nu-i nimic, decît stînci vrăjmaşe şi pleşuve pe care am să mor de foame şi de sete. O, năpasta mea ! Nu este alt ajutor şi putere decît întru Allah atotputernicul ! Nu scap dintr-o nenorocire, decît pentru ca de fiecare dată să cad în alta mai rea şi mai neînduplecată !

Mă ridicai, totuşi, din locul unde şezusem şi începui să umblu prin valea aceea ca s-o cercetez cît de cît şi văzui că era toată făcută numai din

stînci de diamant. Peste tot împrejuru-mi pămîntul era așternut cu diamante mai mari ori mai mici, desprinse din munte, și care în unele locuri alcătuiau niște grămezi înalte de un stat de om.

Începusem să mă și simt întrucîtva dornic a le privi, cînd o priveliște mai înfricoșătoare decît toate năpastele încercate pînă aci mă îngheță de spaimă. Printre stîncile de diamant, văzui umblînd străjerii lor, care erau niște șerpi negri, fără de număr, mai groși și mai mari decît palmierii, și care negreșit că puteau înghiți, fiecare, un bivol sau un elefant. La ceasul acela, ei tocmai începeau să se tragă prin găurile lor ; căci la vremea zilei ei se ascund, ca să nu fie înhățați de vrăjmașul lor, pasărea rok ; și nu ies afară decît noaptea.

Eu atunci, cu multă băgare de seamă, încercai să mă depărtez de acolo, luînd bine aminte unde-mi pun piciorul și gîndind în sufletul meu : „Iată, dacă ai vrut să te lăcomești la îndurarea soartei, o, Sindbad, om cu doruri nesățioase și cu ochiul pururea gol, iată ce-ai căpătat în schimb !" Și, bîntuit de toate spaimele adunate asupră-mi, mă tot învîrteam fără rost prin valea diamantelor, hodinindu-mă din cînd în cînd prin locurile ce mi se păreau cele mai ferite, și-așa pînă la căderea nopții.

În toată vremea aceasta, uitasem cu totul de grijile pîntecelui și nu mă gîndeam decît cum să mă mîntui din belea și cum să scap de dihăniile de șerpi. Pînă la urmă avusei norocul să zăresc, nu departe de locul unde mă prăbușisem, o peșteră cu o intrare foarte strîmtă, dar pentru mine destul de largă ca să mă pot strecura înlăuntru. Mă apropiai, așadar, de ea și mă strecurai în peșteră, avînd grijă să astup intrarea cu o stîncă pe care izbutii s-o rostogolesc pînă acolo. Adăpos-

tindu-mă astfel, înaintai în peşteră şi începui să caut ungherul cel mai potrivit spre a mă culca, în aşteptarea dimineţii ; şi gîndeam : „Mîine, de cum s-o lumina de ziuă, am să ies să văd ce mi-a mai hărăzit soarta".

Mă pregăteam, dar, să mă culc, cînd băgai de seamă că ceea ce luasem la început drept o stîncă mare şi neagră era un înfricoşător şarpe încolăcit, care-şi clocea ouăle. Atunci simţii pînă în carnea mea toată grozăvia acelei privelişti, iar pielea mi încreţi ca o frunză uscată şi se înfioră din creştet pînă-n talpă ; şi mă prăbuşii leşinat la pămînt şi aşa rămăsei pînă la ziuă.

Atunci, simţind că încă nu fusesem mistuit, avusei tăria să mă tîrăsc pînă la intrare, să împing cumplita stîncă şi să mă strecor afară, unde cînd ajunsei eram parcă beat şi fără putere să mă ţin pe picioare, atîta eram de istovit de nesomn şi de nemîncare şi de spaima aceea necurmată.

Priveam împrejuru-mi şi deodată, la cîţiva paşi de nasul meu, văzui căzînd un hartan de carne ce se izbi cu plesnet de pămînt. La-nceput năucit, sării într-o parte ; pe urmă, ridicai ochii să văd pe cel ce voia să mă zdrobească astfel ; nu văzui însă pe nimeni. Atunci îmi adusei aminte de o istorie pe care o auzisem cîndva din gura unor neguţători călători şi a unor căutători de nestemate prin munţii de diamant, istorie în care se povestea că anume căutătorii de diamante, neputînd să coboare în acea vale de neajuns, se foloseau de un mijloc ciudat spre a putea pune mîna pe asemenea pietre scumpe. Ei tăiau cîteva oi, le făceau hartane şi le aruncau în fundul văii, unde cădeau în colţurile diamantelor, ce se prindeau astfel de bucata de carne. Atunci păsările rok şi vulturii uriaşi se năpusteau asupra acestei prăzi

și o înșfăcau din acea vale, ducînd-o la cuiburile lor, spre-a o da de hrană puilor lor. Atunci căutătorii de diamante se repezeau către pasăre zbu-rătăcind-o cu chiote multe, făcînd-o să lase carnea și silind-o să-și ia zborul. Iar ei atunci scoteau hartanul de carne și luau diamantele pe care le găseau pe ea.

Și-mi veni în gînd că aș putea să mai încerc a-mi scăpa viața și a ieși din valea ce mi se părea a fi chiar mormîntul meu. Mă ridicai, așadar, și începui să strîng o grămadă mare de diamante, alegîndu-le pe cele mai mari și mai frumoase. Și mă încărcai cu ele ; îmi umflai buzunarele, îmi încărcai sînul între cămașă și haină, îmi umplui turbanul și nădragii, ba pînă și în căptușala hainei pusei cîteva.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci și șaptea noapte

Ea urmă :

După care, îmi desfăcui iarăși turbanul, ca și întîia oară, mă încinsei cu el peste mijloc și mă așezai sub hartanul de oaie, pe care mi-l legai strașnic de piept cu cele două capete ale turbanului. Stăteam astfel de o bună bucățică de vreme,

cînd deodată mă simţii ridicat în văzduh, ca un fulg, în ghearele năprasnice ale păsării rok, și eu şi hartanul de carne de oaie. Şi, într-o clipită, eram afară din vale, pe vîrful muntelui, în cuibul păsării, care se pregătea să sfîșie și hartanul și pe mine, spre a-și hrăni puii. Dar deodată se stîrni o zarvă ce se apropia și o înfricoșă pe pasărea rok, silind-o să-și ia zborul și să mă lase acolo. Eu, atunci, mă desfăcui din legături și mă ridicai în picioare, mînjit de sînge pe haine și pe obraz.

Văzui atunci apropiindu-se de locul unde mă aflam un negustor ce părea tare descumpănit și înspăimîntat zărindu-mă. Dar, văzînd că nu vreau să-i fac nici un rău și că, de altminteri, nici nu mă mișcam, se aplecă spre bucata de carne și o scotoci, fără a izbuti să găsească diamantele pe care le căuta. Atunci își ridică brațele amîndouă spre cer și se văicări, zicînd :

— O, ce dezamăgire ! O, ce pagubă ! Nu este alt ajutor decît întru Allah ! Mă adăpostesc la Allah împotriva celui blestemat și rău !

Şi își bătea palmele, dînd semne de cea mai mare deznădejde.

Văzîndu-l așa, mă apropiai de el și îi urai bunăpace. Iar el, fără a răspunde la salamalekul meu, mă scrută cu mînie și-mi strigă :

— Cine ești tu ? Și cu ce drept ai venit aici să furi bunul meu ?

Eu răspunsei :

— N-avea grijă, negustorule, căci nu sînt hoț, și bunul tău n-a fost întru nimic vătămat. Sînt o ființă omenească, și nicidecum un duh răufăcător, cum pari a mă socoti tu. Ba sînt chiar un om cinstit, ca toți oamenii cinstiți, și odinioară am fost ne-

gustor de meserie, pînă ce mi s-au întîmplat nişte întîmplări peste măsură de ciudate. Iar în ce priveşte pricina pentru care am venit în locul acesta, este o istorie nemaipomenită, pe care am să ţi-o povestesc pe dată. Dar, mai înainte, vreau să-ţi dovedesc că am numai gînduri bune, dăruindu-ţi cîteva diamante pe care eu însumi le-am cules din adîncul acestei genuni ce n-a fost nicicînd cercetată de vreun ochi omenesc !

Scosei numaidecît de la brîu cîteva bucăţi tare frumoase de diamant şi i le înmînai, spunînd :

— Iată un chilipir la care nici n-ai visat vreo-dată în viaţa ta !

Atunci, cel cu hartanul de carne fu cuprins de o bucurie de neînchipuit, îmi mulţumi îndelung şi, după nenumărate temeneli, îmi spuse :

— O, stăpîne, tu eşti binecuvîntarea mea ! Numai un diamant de-acesta este destul ca să mă îmbogăţească pînă la cele mai adînci bătrîneţe. Căci n-am văzut în viaţa mea vreunul asemenea, nici la curţile regilor sau ale sultanilor.

Şi iarăşi îmi mulţumi şi pînă la urmă îi chemă şi pe ceilalţi negustori ce se aflau pe acolo şi care veniră şi se strînseră împrejurul meu, urîndu-mi bună-pace şi bun-sosit. Şi eu le povestii nemaipomenita mea întîmplare, de la început pînă la sfîrşit.

Atunci negustorii, venindu-şi în fire din uimirea lor, mă lăudară şi se bucurară îndelung pentru mîntuirea mea, zicîndu-mi :

— Pe Allah ! Soarta te-a scos dintr-o prăpastie de unde nimenea pînă la tine nu s-a mai întors.

După care, văzîndu-mă sfîrşit de oboseală, de foame şi de sete, îmi dădură fără de zăbavă să

mănînc şi să beau pe săturatele, şi mă duseră apoi într-un cort, unde mă lăsară să dorm vegheat de ei vreme de o zi şi o noapte în şir.

Dimineaţa, negustorii mă luară cu ei, iar eu începeam să simt aievea bucuria de a fi scăpat şi din primejdia aceea cum nu s-a mai pomenit vreodată. După o călătorie destul de scurtă, ajunserăm pe un ostrov tare plăcut, unde creşteau nişte copaci măreţi cu nişte ramuri atît de întinse încît la umbra oricăruia dintre ei s-ar fi putut adăposti o sută de oameni. Erau chiar copacii din care se scotea răşina cea albă, cu miros tare şi plăcut, ce se cheamă camfor. Pentru aceasta, se înţeapă vîrful copacului şi într-un vas se adună răşina ce se scurge la început ca nişte picături lipicioase şi care nu-i altceva decît mierea copacului. Tot în ostrovul acela am văzut eu şi înfricoşătorul animal numit karkadann[1], care paşte pe-acolo întocmai cum pasc vitele şi bivoliţele prin pajiştile de la noi. Animalele acestea au trupul mai mare decît cămilele ; şi în vîrful nasului au un corn lung de zece coţi, pe care se află cioplit un chip de om. Cornul acesta este atît de tare, încît îi slujeşte karkadannului să-l înfrunte şi să-l biruie pe elefant, şi-apoi să-l împungă şi să-l ridice în sus pînă ce îl omoară de tot. Atunci, grăsimea elefantului mort se scurge în ochii karkadannului care orbeşte şi se prăbuşeşte pe loc. Şi din slăvile văzduhului se năpusteşte asupra amîndurora cumplita pasăre rok, care-i înhaţă pe amîndoi laolaltă şi-i duce la cuibul ei ca să-şi hrănească puii.

---

[1] Nasicorn, rinocer.

Şi-am mai văzut pe ostrovul acela fel de fel de bivoli.

Şezurăm un răstimp în ostrovul acela, ca să ne bucurăm de aerul curat ; şi avusei răgaz să-mi schimb diamantele pe bani de aur şi de argint, mai mulţi decît puteau încăpea în cala corăbiei. După care, plecarăm de acolo ; şi din ostrov în ostrov şi din ţară în ţară, şi din oraş în oraş, pe unde ne minunam de fiecare dată de cele cîte-a zămislit. Atoatefăcătorul, mai izbutind pe ici-pe colo cîte o vînzare ori vreun schimb, ajunserăm pînă la urmă în ţara cea binecuvîntată, la Basra, iar de acolo urcarăm pînă la Bagdad, cetatea păcii.

Atunci, alergai fără de zăbavă spre uliţa mea şi intrai în casa mea, bogat de avuţii nenumărate, cu dinari de aur şi cu diamantele cele mai frumoase, pe care nu mă lăsase inima să le vînd. Şi-aşa, după îmbrăţişările de bucurie că mă întorsesem iară între rudele şi prietenii mei, nu pregetai să mă arăt mărinimos, făcînd daruri bogate tuturor celor din jurul meu, fără a uita pe nimeni.

Şi-apoi, îmi trăii viaţa în voioşie, mîncînd bucatele cele mai alese, bînd băuturile cele mai bune, îmbrăcînd hainele cele mai scumpe şi nelipsindu-mă vreodată de tovărăşia oamenilor desfătători. Şi-aşa, în fiece zi, aveam tot felul de oaspeţi de seamă, care, auzind cele ce se povesteau despre întîmplările mele, mă cinsteau venind la mine ca să-mi ceară să le povestesc călătoriile mele şi să le zugrăvesc tot ce am văzut prin cele îndepărtate ţări. Iar eu simţeam o mulţumire aievea să le povestesc despre toate ; ceea ce-i făcea pe toţi să plece de la mine lăudîndu-mă şi bucurîndu-se că am scăpat din atîtea năprasnice pri-

mejdii și minunîndu-se cum nu se mai poate de cele ce povesteam. Și-așa s-a sfîrșit cea de a doua călătorie a mea.

Mîine însă, o, prietenilor...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci și opta noapte

Ea urmă:

...o, prietenilor, dacă va vroi Allah, am să vă povestesc năpastele din cea de a treia călătorie a mea, care, fără de îndoială, este cu mult mai uimitoare decît cele două de mai-nainte.

Apoi Sindbad tăcu. Atunci roabele aduseră de mîncat și de băut la toți oaspeții, care erau uimiți peste măsură de cele cîte auziseră. Pe urmă, Sindbad marinarul îi dărui o sută de dinari de aur lui Sindbad cel sărac, care-i luă, mulțumind îndelung, și plecă chemînd asupra capului gazdei sale binecuvîntările lui Allah, și ajunse acasă minunîndu-se de toate cîte văzuse și auzise.

Dimineața, hamalul Sindbad se sculă, își făcu rugăciunea, și se întoarse la Sindbad cel bogat, așa cum acesta îi ceruse. Și fu întîmpinat cu inimă voiasă și fu primit cu osebită cinste și fu poftit să ia parte la ospățul din ziua aceea și la ziafetul care ținu pînă către seară. După care, Sindbad

marinarul, înconjurat de oaspeţii plini de luare aminte şi de respect, îşi începu povestea în felul următor :

CEA DE A TREIA POVESTIRE A LUI SINDBAD-MARINARUL ŞI CARE-I A TREIA CĂLĂTORIE A SA

Aflaţi, o, prieteni — dar Allah ştie toate mai bine decît făpturile zămislite de el ! — că în toiul plăcutei vieţi pe care-o trăiam după întoarcerea mea din cea de-a doua călătorie, în bogăţii şi desfătare, începui să uit de necazurile îndurate şi de primejdiile prin care trecusem, şi să mă simt apăsat de trîndăvia statornică a traiului meu la Bagdad. Iar sufletu-mi jinduia fierbinte după altceva şi dorea să se bucure de priveliştile altor călătorii. Şi-n sine-mi mă simţeam iarăşi ispitit de dorul de negustorie, cu chilipirurile şi cîştigurile lui. Căci numai ambiţia este pururea pricina necazurilor noastre. Şi-aveam să-mi dovedesc în curînd aceasta, în chipul cel mai înfricoşător.

Mă apucai, aşadar, să-mi îndeplinesc gîndul şi, după ce adunai tot felul de mărfuri de pe la noi, plecai de la Bagdad către Basra. Acolo găsii o mare corabie care se şi umpluse cu călători şi cu negustori, oameni de ispravă, toţi cinstiţi, cu inimi alese, cu suflete tari, în stare să-ţi dea un ajutor şi să trăiască între ei în cele mai bune legături. Aşa încît nu şovăii să mă îmbarc cu ei pe acea navă ; şi, de cum ne văzurăm pe punte, ridicarăm pînzele, chemînd binecuvîntarea lui Allah asupra noastră şi asupra călătoriei noastre.

Călătoria, într-adevăr, începu sub cele mai bune semne. Prin toate locurile unde poposeam la țărm, făceam negustorie frumoasă, și totodată preumblîndu-ne și aflînd fel de fel de lucruri noi ce ni se iveau în cale neîncetat. Și chiar că nimic nu lipsea fericirii noastre, și ne simțeam peste măsură de mulțumiți și de voioși.

Într-o bună zi, aflîndu-ne în largul mării, departe foarte de țările musulmane, îl văzurăm deodată pe căpitanul corăbiei noastre că se izbește amarnic peste față cu pumnii, după ce scrutase zarea îndelung, că-și smulge părul din barbă, că-și sfîșie hainele și că-și trîntește turbanul de pămînt. Apoi începu să se tînguie, să geamă și să scoată strigăte de deznădejde.

Văzînd acestea, îl înconjurarăm cu toții pe căpitan și îi spuserăm :

— Oare ce s-a întîmplat, căpitane ?

El răspunse :

— Aflați, o, pașnicilor călători, că un vînt potrivnic ne-a întors și ne-a abătut din drumul nostru, aruncîndu-ne în marea aceasta a morții. Și, ca să pună vîrf nenorocului nostru, soarta ne împinge la țărmurii ostrovului aceluia pe care-l zăriți în fața voastră și de unde nimeni, după ce a ajuns acolo, n-a mai putut să scape cu zile. Simt lămurit în sinea mea că sîntem pierduți cu toții, fără putință de scăpare !

Nici nu isprăvi bine căpitanul aceste lămuriri, că și văzurăm corabia noastră împresurată de o mulțime de ființe acoperite cu păr, mai multe decît un stol de lăcuste, în vreme ce, de pe țărmul insulei, altele, într-un număr de neînchipuit, scoteau niște urlete de ne înghețau sîngele în vine. Și noi nici nu cutezam măcar să tulburăm pe vreuna dintre aceste făpturi ciudate, necum s-o

lovim ori s-o izgonim, de teamă să nu se năpustească toate asupra noastră, și prin marele lor număr, să nu ne omoare pe toți pînă la unul : căci de bună seamă că numărul izbîndește totdeauna împotriva curajului. Nu ne apucarăm, prin urmare, să facem nici o mișcare, în vreme ce din toate părțile dădeau năvală asupra noastră ființele acelea ce începură să pună gabja pe tot ce aveam. Erau tare urîte. Erau chiar mai urîte decît tot ceea ce văzusem eu mai urît pînă în ziua aceea a vieții mele. Erau acoperite de păr și de țepi, și aveau niște ochi galbeni și chipurile negre ; la stat erau micuțe, să tot fi avut vreo șase șchioape ca înălțime, și scoteau niște țipete mai cumplite decît tot ce s-ar putea închipui ! În ce privește graiul lor, degeaba ne vorbeau și ne ocărau clămpănind din fălci, că nu izbutirăm să pricepem nimica, măcar că ne silirăm să fim cu cea mai mare luare aminte. Așa că le văzurăm în curînd împlinindu-și cea mai amarnică faptă. Se cățărară pe catarge, rupseră pînzele, retezară cu dinții frînghiile, și sfîrșiră prin a smulge și cîrma vasului. Atunci corabia, dusă de vînt, lunecă spre țărm, unde se opri în nisip. Iar făpturile acelea ne înșfăcară pe toți, ne coborîră unul cîte unul de pe vas, ne lăsară pe țărm și, fără a mai lua seama noastră, se urcară iarăși pe corabia pe care izbutiră s-o împingă spre larg, și pieriră cu ea pe întinsul apelor.

Noi atunci, uluiți peste măsură, socotirăm că e zadarnic a rămîne așa pe țărm privind apele și ne îndreptarăm spre inima ostrovului, unde pînă la urmă găsirăm niște pomi roditori și apă curgătoare : lucru care ne îngădui să ne mai înviorăm oleacă spre a întîrzia cît mai mult cu putință o moarte ce ni se părea tuturora de neabătut.

Pe cînd ne aflam în starea aceasta, ni se păru că zărim, printre copaci, o clădire înaltă foarte, ce avea o înfăţişare de părăsire. Ne simţirăm ispitiţi să ne apropiem de ea ; şi cînd ajunserăm acolo, văzurăm că era un palat...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute nouăzeci şi noua noapte

Ea urmă :

...văzurăm că era un palat înalt, de formă pătrată, împrejmuit de ziduri tari şi avînd o uşă de abanos mare, cu două canaturi. Întrucît uşa aceasta era deschisă şi nu era păzită de nici un paznic, trecurăm pragul şi intrarăm de-a dreptul într-o sală uriaşă, întinsă cît o curte. În sala aceasta nu se afla altceva decît nişte lucruri de bucătărie cumplit de mari şi nişte frigări de o lungime nemăsurată ; iar pe jos, drept covor, se aflau nişte mormane de oase, unele albite de vreme, altele încă proaspete. Aşa că stăpînea acolo o duhoare ce ne chinuia amarnic nasurile. Dar, cum eram istoviţi de oboseală şi de spaimă, ne întinserăm cît eram de lungi la pămînt şi adormirăm un somn adînc.

Soarele asfinţise demult, cînd un bubuit de tunet ne făcu să tresărim şi ne deşteptă dintr-o

dată. Și văzurăm coborînd din tavan dinaintea noastră o ființă cu chipul de om negru, înalt cît un palmier, și mai cumplit la înfățișare decît toți vrăjmașii noștri la un loc. Avea ochii roșii ca doi tăciuni aprinși, dinții din față lungi și ieșiți înainte ca niște colți de mistreț, o gură largă ca o gură de fîntînă, niște buze ce-i atîrnau peste piept, niște urechi ce se legănau și-i acopereau umerii, și niște unghii încîrligate ca ghearele de leu.

Cînd îl văzurăm, ne cuprinse mai întîi o cutremurare de spaimă. Ci el veni și se așeză pe o laviță înaltă, rezemată de perete, și de acolo începu să ne cerceteze în tăcere, unul cîte unul. După care, se îndreptă către noi, veni de-a dreptul spre mine, alegîndu-mă dintre toți ceilalți negustori, întinse mîna și mă înhăță de pielea de la ceafă. Mă suci și mă răsuci apoi pe toate părțile, pipăindu-mă așa cum face măcelarul cu o oaie. Ci de bună seamă că nu m-o fi găsit prea pe gustul lui, topit de spaimă cum eram, și cu grăsimea trupului meu secătuită de ostenelile călătoriei și de necazuri. Atunci îmi dete drumul lăsîndu-mă să mă rostogolesc la pămînt și îl înșfăcă pe cel de lîngă mine, pipăindu-l la fel cum mă pipăise și pe mine, dar lepădîndu-l apoi și înhățîndu-l pe altul. Așa îi luă pe toți negustorii, unul după altul, și ajunse, la sfîrșit, și la căpitanul corabiei.

Or, căpitanul era un om gras și plin de carne, cel mai sănătos și cel mai voinic dintre toți cei de pe corabie. Așa încît alegerea înfricoșătorului uriaș nu șovăi a se opri la el : îl luă în mîini așa cum ar lua măcelarul un miel, îl trînti la pămînt, îi puse un picior pe gît și, dintr-o singură mișcare, îi frînse grumazul. Apucă pe urmă una

dintre frigările cele mari de care am pomenit și i-o înfipse în gură pînă ce i-o scoase pe partea cealaltă. Aprinse apoi un foc mare de lemne la cuptorul de pămînt ce se afla în sală, îl așeză în mijlocul pălălaiei pe căpitanul înfipt în frigare și începu să-l întoarcă ușurel pînă ce îl prăji bine. Îl trase atunci din foc și începu să-l rupă în bucăți ca pe un pui de găină, slujindu-se la treaba aceasta de unghiile sale. După ce isprăvi, înfulecă totul într-o clipită. Pe urmă se apucă să sugă oasele, golindu-le de măduvă, și le aruncă printre mormanele ce se grămădeau în sală.

Sfîrșind, uriașul, fără a se sinchisi de noi, se duse și se întinse pe laviță, să-și mistuie prînzul, și nu peste mult adormi, sforăind întocmai ca un bivol ori ca un măgar stîrnit să zbiere. Și dormi așa pînă dimineața. Îl văzurăm apoi ridicîndu-se și plecînd cum venise, lăsîndu-ne încremeniți de spaimă.

Cînd ne încredințarăm că a plecat de-a binelea, rupserăm tăcerea înfricoșată pe care o păstrasem toată noaptea, împărtășindu-ne, în sfîrșit, unii altora gîndurile, și oftînd și gemînd de teama soartei ce ne aștepta.

Și ne spuneam cu jale :

— De ce n-om fi murit noi mai degrabă înecați, decît să fim prăjiți pe jeratic ! Pe Allah ! aceasta-i o moarte tare amarnică ! Dar ce să-i faci ? Ceea ce vrea Allah, aceea trebuie să se întîmple ! Nu este alt ajutor decît întru Allah cel autotputernic !

Ieșirăm atunci din acea clădire și ne învîrtirăm toată ziua prin insulă, căutînd zadarnic vreo ascunzătoare unde să ne adăpostim ; căci ostrovul acela era neted ca palma și nu avea nici peșteri, nici nimic altceva care să ne îngăduie a ne feri de urmărirea uriașului. Așa încît la lăsarea nopții

gîndirăm că era mai înțelept să ne întoarcem iarăși la palat.

Dar de-abia ajunserăm noi acolo, că omul negru se și ivi cu un bubuit de tunet. Și după ce pipăi și cercetă iar pe toți soții mei, negustorii, înșfăcă pe unul și-l înfipse fără de zăbavă în frigare, îl prăji și-l înfulecă. După care, se întinse pe laviță și sforăi ca o vită pînă dimineața. Atunci se deșteptă și își dezmorți oasele, grohăind cumplit, și plecă, fără să se sinchisească de noi, de parcă nici nu ne vedea.

După ce plecă, și cum avusesem vreme destulă să cugetăm la starea noastră jalnică, strigarăm toți deodată :

— Haideți să ne aruncăm în mare și să pierim mai bine înecați, decît să ne sfîrșim prăjiți și înfulecați așa. Căci moartea aceasta este cumplită foarte !

Cum tocmai eram gata să facem ceea ce hotărîsem, unul dintre noi se ridică și spuse :

— Ascultați-mă, fraților ! Au nu socotiți că poate ar fi mai bine să-l ucidem pe omul cel negru înainte de a ne omorî el pe toți ?

Atunci eu, la rîndu-mi, ridicai un deget și zisei :

— Ascultați-mă, fraților ! De vă veți hotărî să-l omorîți, într-adevăr, pe omul cel negru, va trebui mai întîi să începem prin a ne folosi de trunchiurile de copac de care-i plin malul ca să ne întocmim o plută cu care am putea fugi de pe insula aceasta blestemată, după ce vom fi mîntuit pămîntul de păgînul ăsta mîncător de musulmani. Și-atunci vom răzbate pînă la țărmul vreunui ostrov unde să așteptăm ca îndurarea soartei să abată vreo corabie spre a ne întorce în țara noastră. Și chiar dacă pluta noastră are să se scufunde

și ne-am îneca, noi oricum nu vom fi săvîrșit păcatul de a ne pune singuri capăt zilelor. Moartea noastră ar fi atunci moarte de martiri, și fapta noastră ar fi pusă la socoteală în ziua răsplătirii.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a trei suta noapte

Ea urmă :

Atunci, toți negustorii strigară :

— Pe Allah ! Este un gînd minunat și o faptă chibzuită !

Îndată ne duserăm pe țărm și întocmirăm pluta, pe care ne îngrijirăm să așezăm ceva zarzavaturi ca hrană ; apoi ne întoarserăm la palat și așteptarăm tremurînd venirea omului celui negru.

Cînd se ivi, cu un bubuit de trăsnet, nouă ni se păru că vedem apărînd un cîine uriaș turbat. Și trebui să ne hotărîm să mai privim o dată, fără să crîcnim, cum fu pus în frigare și prăjit unul dintre soții noștri, ales pentru grăsimea și rotunjimea trupului său, după pipăieli și cercetări dibace. Dar atunci cînd înfricoșătoarea dihanie adormi și începu să tune la sforăituri, noi socotirăm să ne folosim de somnul lui spre a-l face neprimejdios pentru totdeauna.

Pentru asta, luarăm două dintre cogeamitele frigări de fier și le încălzirăm în foc pînă ce se făcură albe-roșii ; apoi le apucarăm vîrtos cu mîi-

nile de capătul rece şi, întrucît erau foarte grele, ne însoţirăm mai mulţi ca să le ridicăm pe fiecare dintre ele. Ne apropiarăm atunci binişor şi cu toţi laolaltă înfipserăm cele două frigări în amîndoi ochii cumplitului om negru adormit. Şi apăsarăm în ele din toate puterile noastre, în aşa fel ca să-l orbim cu desăvîrşire.

Trebuie să-l fi fulgerat pesemne o durere năprasnică, pentru că urletul pe care-l scoase fu atît de înfricoşător că dintr-o dată ne rostogolirăm cît colo pe jos. Şi sări orbeşte şi, întinzîndu-şi mîinile în gol, se străduia, urlînd şi dînd din colţ în colţ să prindă pe vreunul dintre noi. Noi însă avusesem vreme să ne ferim de el şi să ne aruncăm cu pîntecele la pămînt, în dreapta şi-n stînga, aşa fel ca el să nu dea decît de gol împrejurul lui de fieşcare dată. Văzînd, dar, că nu poate izbîndi, se îndreptă pînă la urmă bîjbîind către uşă şi ieşi scoţînd nişte urlete cumplite.

Noi atunci, încredinţaţi că uriaşul orbit are să piară de chinuri, începurăm să ne mai liniştim şi ne îndreptarăm cu pas domol către mare. Orînduirăm cît mai bine pluta, ne urcarăm pe ea şi începurăm să vîslim spre-a ne îndepărta, cînd îl văzurăm deodată repezindu-se către noi pe groaznicul uriaş orb, călăuzit de o muiere uriaşă, încă şi mai groaznică şi mai scîrboasă decît el. Ajungînd pe mal, se porniră să ţipe înfricoşător cînd ne văzură că ne îndepărtăm ; pe urmă, apucînd de pe jos bucăţi de stînci, începură să azvîrle cu ele spre plută, ca să ne omoare. Şi-aşa, izbutiră să ne nimerească şi să-i înece pe toţi tovarăşii mei, afară de doi. Şi cu ei laolaltă, izbutirăm, într-un sfîrşit, să scăpăm tustrei dincolo de bătaia pietrelor zvîrlite după noi.

Ajunserăm nu peste mult în largul mării, unde fuserăm luați de vînt și împinși către un ostrov ce se afla la o depărtare de două zile de insula pe care era să pierim înfipți în frigare și prăjiți. Acolo puturăm găsi poame care ne scăpară să murim de foame ; apoi, întrucît se lăsase întunericul de-a binelea, ne cățărarăm într-un copac, spre a ne petrece noaptea în el.

Cînd ne trezirăm în zori, cel dintîi lucru pe care-l zărirăm dinaintea ochilor noștri fu un șarpe groaznic, gros ca și copacul în care ne aflam, și care își sulița către noi doi ochi ca de pară, căscînd o gură cît un cuptor. Și deodată se întinse, şi capul lui fu deasupra noastră, în vîrful pomului. Îl înhăță pe unul dintre cei doi tovarăși ai mei și îl înghiți pînă la umeri, apoi, cu încă o sforțare, îl înfulecă de tot. Și-ndată auzirăm oasele nenorocitului trosnind în pîntecele șarpelui, care coborî din copac și ne lăsă zdrobiți de spaimă și de durere. Și gîndeam : „Pe Allah ! fiecare fel de moarte este mai rea decît cea de dinainte-i. Bucuria de-a fi scăpat de frigarea omului celui negru se schimbă acum într-o presimțire încă și mai neagră decît tot ce-am îndurat pînă-aci ! Nu este alt ajutor decît întru Allah !“

Ci mai avuserăm tărie să ne dăm jos din pom, să culegem cîteva fructe pe care le mîncarăm şi să ne potolim setea cu apă de izvor. După care, plecarăm să străbatem insula, în căutarea vreunui adăpost mai ferit decît cel din noaptea trecută, şi pînă la urmă găsirăm un copac de o înălțime grozavă, ce ni se păru că ar putea să ne ocrotească temeinic. La căderea serii, ne cățărarăm în el și, după ce ne așezarăm acolo cît puturăm mai bine, eram gata să ațipim, cînd deodată un șuierat și un trosnet de ramuri frînte ne deșteptă, și, pînă

să apucăm noi să facem vreo mișcare ca să scăpăm, șarpele îl și înhățase pe tovarășul meu. care se afla pe o creangă de dedesubtul meu, și dintr-o singură înghițitură îl și înfulecase pe trei sferturi. Îl văzui apoi încolăcindu-se în jurul copacului și făcînd să-i trosnească în pîntece oasele celui din urmă tovarăș al meu pe care-l sfîrșea de înghițit. După care, lăsîndu-mă mort de spaimă, plecă.

Rămăsei nemișcat în copac mai departe, pînă în zori, și numai atunci mă hotărîi să cobor. Întîia mea pornire fu să mă duc și să mă arunc în mare, ca să sfîrșesc cu o viață plină de spaime ; mă oprii însă din drum, căci sufletu-mi se-mpotrivea, și sufletu-i lucru de mare preț. Și chiar el îmi șopti un gînd care a fost scăparea mea.

Pornii să caut niște lemne și, găsindu-le numaidecît, mă întinsei la pămînt, luai o scîndură lată pe care o înțepenii vîrtos în toată lungimea ei la tălpile picioarelor ; luai apoi alta pe care o legai la șoldul stîng ; o alta la șoldul drept, o a patra pe pîntece și o a cincea, mai lată și mai lungă decît toate celelalte, mi-o legai pe cap. Eram în felul acesta împresurat de un zid de lemn care ridica din toate părțile o stavilă împotriva gurii dihăniei vrăjmașe. După care, rămăsei întins la pămînt, și așteptai acolo ce mi-o fi fost hărăzit de soartă.

La căderea nopții, șarpele nu pregetă să vină. De cum mă văzu, se repezi la mine și vru să mă înfulece în pîntecele lui ; dar se împiedică de lemne. Se porni atunci să se tîrîie și să-mi dea ocoluri, încercînd să mă înhațe prin vreun loc mai potrivit, ci nu izbuti, cu toată strădania lui și măcar că mă mușluia din toate părțile. Așa, chinuindu-mă, trecu noaptea toată. dar eu și începu-

sem să mă socotesc un om mort şi simţeam pe faţă răsuflarea-i împuţită. Într-un sfîrşit, mă lăsă acolo, în revărsat de ziuă, şi, pînă la urmă, plecă plin de mînie pe mine, şi peste măsură de îndîrjit.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute una noapte

Ea urmă:

...plecă plin de mînie pe mine, şi peste măsură de îndîrjit.

După ce mă încredinţai că într-adevăr plecase, întinsei mîna şi mă desfăcui din legăturile cu care îmi prinsesem scîndurile. Eram însă atîta de amorţit, că nici nu izbutii de la început să-mi mişc braţele şi picioarele şi, vreme de cîteva ceasuri, nici nu mai crezui că voi mai putea să-mi recapăt vreodată puterile. Pînă la urmă însă mă ridicai totuşi în picioare şi încet-încet, izbutii să păşesc şi să umblu de colo pînă colo prin insulă. Mă îndreptai către ţărmul mării unde, cum ajunsei, zării în depărtare o corabie cu toate pînzele întinse şi lunecînd pe ape cu mare iuţeală.

Cînd o văzui, începui să-mi vîntur braţele şi să ţip ca un nebun ; apoi îmi desfăcui turbanul şi, agăţîndu-l de o creangă, îl ridicai deasupra capului, străduindu-mă să fac semne cu el spre a fi zărit de pe corabie.

Vru soarta ca truda să nu-mi fie zadarnică. Nu peste mult, într-adevăr, văzui corabia vîrînd și îndreptîndu-se către țărm ; și, în curînd, fusei cules de căpitan și de oamenii lui.

De cum ajunsei pe punte, începură prin a-mi da haine spre a-mi acoperi golătatea, întrucît demult mi se rupseseră cele cu care fusesem îmbrăcat ; apoi îmi deteră să mănînc, lucru pe care-l făcui cu mare poftă, după atîtea lipsuri îndurate. Dar ceea ce îmi bucură cu adevărat sufletul fu mai ales o apă proaspătă de-a dreptul desfătătoare, pe care-o băui cu nesaț. Și-așa, inima mi se potoli și sufletul mi se limpezi, și simții dorul de viață cum coboară în trupul meu istovit. Începui, dar, să trăiesc iarăși, după ce văzusem moartea cu ochii ; și dădui slavă lui Allah că pusese capăt zbuciumărilor mele. În felul acesta, nu peste mult m-am înzdrăvenit cu desăvîrșire, după atîtea spaime și cazne, și-așa de bine că nu fusei departe de a crede că toate acele năpaste nu mi se întîmplaseră decît în vis.

Călătoria noastră fu minunată și, cu îngăduința lui Allah, vîntul ne fu mereu prielnic și ne duse frumos către țărmurii unei insule numite Salahata, unde urma să poposim și la cheiul căreia căpitanul porunci să se arunce ancora spre a da putință neguștorilor să coboare și să-și vadă de neguțătoria lor.

După ce călătorii coborîră pe insulă, întrucît eram singurul ce rămăsese pe punte, din pricină că nu aveam nici o marfă de vîndut ori de cumpărat, căpitanul se apropie de mine și îmi zise :

— Ascultă ce vreau să-ți spun ! Ești sărac și străin, și ne-ai povestit cîte încercări ai îndurat

în viața ta. De-aceea vreau acuma să-ți fiu de oarecare folos și să-ți ajut a te întoarce în țara ta; așa ca, atunci cînd ai să-ți aduci aminte de mine, s-o faci cu plăcere și chemînd asupra-mi binecuvîntarea lui Allah !

Iar eu răspunsei :

— De bună seamă, o, căpitane ! n-am să preget niciodată să mă rog pentru tine.

El îmi zise :

— Află că, acuma-s cîțiva ani, am avut cu noi un călător care s-a pierdut pe o insulă unde poposisem. Și de-atunci și pînă azi n-am mai aflat nici o știre despre el, și nu știm de-o fi mort ori de mai este în viață. Cum avem în cala vasului mărfurile lăsate de acel călător, mă bate gîndul să ți le încredințez ție pentru ca, oprindu-ți cîștigul cuvenit din ceea ce vei agonisi, să le vinzi pe insula aceasta și să-mi dai prețul, ca să-l pot înapoia, cînd mă voi întoarce la Bagdad fie rudelor lui, fie lui însuși, de-o fi izbutit să se întoarcă în orașul său.

Iar eu răspunsei :

— Îți datorez supunere și ascultare, o, stăpîne ! Și-ți voi datora într-adevăr multă recunoștință pentru ceea ce vrei să mă faci a cîștiga cinstit !

Atunci căpitanul porunci marinarilor să scoată mărfurile din cală, să le coboare pe țărm și să mi le dea în samă. După care îl chemă pe sămădăul de pe corabie și îi spuse să le socotească și să le înscrie pe toate, balot cu balot. Și sămădăul răspunse :

— Ale cui sînt baloturile acestea și pe numele cui trebuie să le înscrim ?

Căpitanul răspunse :

— Stăpînul acestor baloturi se numea Sindbad-marinarul. Acuma, scrie-le pe numele călătorului nostru cel sărac și întreabă-l cum îl cheamă.

La cuvintele acestea ale căpitanului, fusei uluit peste măsură și strigai :

— Păi eu sînt Sindbad-marinarul !

Și, privindu-l cu luare-aminte pe căpitan, îl recunoscui că el era acela care, la începutul celei de a două călătorii a mea, mă uitase în insula pe care adormisem.

Așa încît rămăsei tulburat cum nu se mai poate de întîlnirea aceasta neașteptată și adăugai :

— O, căpitane, au nu mă mai cunoști ? Eu sînt, cu-adevărat, Sindbad-marinarul, născut în Bagdad ! Ascultă istoria mea ! Adu-ți aminte, o, căpitane, că eu sînt acela care a coborît pe insulă, acuma-s atîția ani, și nu s-a mai întors. Căci, într-adevăr, am adormit lîngă un izvor minunat, după ce am mîncat nu mai știu ce, și nu m-am trezit decît ca să văd corabia ce se pierdea în largul mării. De-altminteri, mulți negustori de pe muntele de diamante m-au văzut și ar putea mărturisi că eu sînt într-adevăr Sindbad-marinarul !

Nici n-apucai să sfîrșesc cu lămuririle mele, că unul dintre neguțătorii ce se întorsese pe corabie ca să-și ia mărfurile se apropie de mine, mă privi cu luare-aminte și, îndată ce-mi curmai vorba, bătu din palme de uimire și strigă :

— Pe Allah ! o, voi toți, nu m-ați crezut atunci cînd v-am povestit, odată, nemaipomenita întîmplare ce mi s-a întîmplat într-o zi pe muntele de diamante, unde v-am spus că am văzut un om legat de un hartan de oaie și adus din genune pe culmea muntelui de o pasăre numită rok. Ei bine,

iată-l colea pe omul acela! Este chiar Sindbad-marinarul, omul cel mărinimos, care mi-a dăruit diamantele cele frumoase!

Şi, spunînd acestea, negustorul veni şi mă îmbrăţişă aşa cum un frate îl îmbrăţişază pe fratele său regăsit.

Atunci, căpitanul navei mă cercetă un răstimp şi deodată mă recunoscu şi el că sînt Sindbad-marinarul. Şi mă cuprinse în braţe, aşa cum l-ar fi cuprins pe fiul său, se bucură că mă aflu în viaţă şi zise:

— Pe Allah! o, stăpîne al meu, istoria ta este nemaipomenită şi întîmplarea cu tine este de-a mirare! Ci slăvit să fie Allah care a îngăduit să ne întîlnim iară şi a făcut să-ţi găseşti mărfurile şi bunurile tale!

Şi porunci să fie coborîte pe ţărm mărfurile mele, ca să le vînd, de data aceasta numai spre folosul meu. Şi, în adevăr, cîştigul pe care-l agonisii fu cum nu se poate mai mare şi mă despăgubi peste orice aşteptări de tot ceea ce vremea mă făcuse să pierd pînă atunci.

După care, părăsirăm insula Salahata şi ajunserăm în ţările Sindului, unde iarăşi vîndurăm şi cumpărarăm.

În acele mări îndepărtate, am văzut lucruri nemaipomenite şi minunăţii despre care nu vă pot povesti cu de-amănuntul. Dar, printre altele, am văzut o pasăre ce se naşte din nacrul de mare şi ai cărei pui trăiesc numai la faţa apelor, fără a zbura vreodată pe pămînt.

După aceea, am călătorit mai departe, cu îngăduinţa lui Allah, şi pînă la urmă am ajuns la

Basra, unde n-am stat decît puţine zile, ca să ne întoarcem, într-un sfîrşit, la Bagdad.

Atunci mă îndreptai către uliţa mea, intrai în casa mea, îmi salutai rudele, prietenii şi vechii tovarăşi, şi făcui daruri mari văduvelor şi orfanilor. Căci mă întorsesem mai bogat ca niciodată, după negoţul pe care-l izbutisem vînzîndu-mi mărfurile.

Mîine, însă, o, prietenilor, dacă o vrea Allah, am să vă povestesc istoria celei de a patra călătorii, care întrece în minunăţii pe toate cele trei pe care le-aţi ascultat.

Şi-apoi Sindbad-marinarul îi dărui, ca şi în zilele celelalte, o sută de dinari de aur lui Sindbad-hamalul, poftindu-l să vină şi a doua zi.

Hamalul nu pregetă să facă întocmai şi, în ziua următoare...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a trei sute doua noapte

Ea urmă :

...în ziua următoare, se întoarse să asculte cele ce, la sfîrşitul mesei, Sindbad-marinarul avea de povestit.

Şi Sindbad-marinarul spuse :

CEA DE A PATRA POVESTIRE A LUI SINDBAD-MARINARUL ȘI CARE-I A PATRA CĂLĂTORIE A SA

Nici desfătările, nici plăcerile vieții de la Bagdad, o, prietenilor, nu m-au putut face să uit de dorul călătoriilor. Ba dimpotrivă, nu-mi mai aminteam deloc nici oboselile îndurate, nici primejdiile petrecute. Iar afurisitul meu de suflet nu mai contenea să-mi arate foloasele ce s-ar putea scoate străbătînd iarăși pămînturile. Și-așa, nu m-am mai putut împotrivi ispitei și, într-o zi, părăsindu-mi casa și bunurile, și luînd cu mine o mulțime de mărfuri scumpe, cu mult mai multe decît luasem în celelalte călătorii ale mele, plecai de la Bagdad către Basra, unde mă îmbarcai pe o corabie mare, laolaltă cu alți negustori de seamă, foarte cunoscuți și respectați.

Călătoria noastră pe mare, din mila lui Allah, la început fu cum nu se poate mai minunată. Mergeam dintr-o insulă la altă insulă și de la un pămînt la alt pămînt, vînzînd și cumpărînd și dobîndind cîștiguri destul de frumoase, pînă ce într-o zi, aflîndu-ne în largul mării, căpitanul porunci să se arunce ancora, strigîndu-ne :

— Sîntem pierduți fără nici o putință de scăpare !

Și deodată, o pală năprasnică de vînt răscoli toată marea, care se învolbură asupra corăbiei, zdrobind-o în țăndări și prăvălind în valuri pe călători, și pe căpitan, și pe corăbieri, și pe mine. Și toată lumea se înecă într-o clipită, și nici eu nu scăpai.

Dar, din mila lui Allah, eu izbutii să nimeresc prin vîltoarea aceea o scîndură din corabie, de care mă încleștai cu mîinile și cu picioarele, și

pe care fusei legănat vreme de-o jumătate de zi, laolaltă cu alţi cîţiva negustori ce izbutiseră să se agaţe odată cu mine de acea scîndură.

Atunci, străduindu-ne să vîslim cu picioarele şi cu mîinile, ajutaţi şi de vînt şi de curentul valurilor, fuserăm aruncaţi, într-un sfîrşit, ca nişte epave, morţi pe jumătate de frig şi de spaimă, la ţărmul unui ostrov.

Şezurăm zdrobiţi o noapte întreagă, fără să ne mişcăm, pe ţărmul acelei insule. În zori însă, izbutirăm să ne ridicăm şi să înaintăm spre lăuntrul insulei, unde zărirăm o locuinţă către care ne îndreptarăm.

Cînd ajunserăm acolo, văzurăm ieşind pe poarta acelei locuinţe o ceată de oameni negri, goi din cap pînă-n picioare, şi care, fără a ne spune o vorbă, ne înşfăcară şi ne duseră într-o sală mare unde, pe un jeţ înalt, sta regele lor.

Regele ne porunci să stăm jos, şi noi şezurăm. Atunci, fură aduse dinaintea noastră o mulţime de tăvi pline cu nişte bucate cum nu mai văzusem nicicînd în viaţa noastră. Vederea lor, însă, mie nu-mi trezi nici o poftă, spre deosebire de tovarăşii mei, care înfulecară totul, ca să-şi astîmpere foamea ce-i chinuia după atîtea cazne. Şi iată că nelăcomia mea avea să mă mîntuie şi să-mi ajute să mă mai aflu astăzi în viaţă.

În adevăr, de la întîiele îmbucături, o foame amarnică puse stăpînire pe tovarăşii mei, care porniră să se îndoape ceasuri în şir, cu tot ce li se aducea, ca nişte nebuni, pufnind cumplit pe nări.

Pe cînd ei erau în starea aceasta, oamenii cei goi aduseră un vas plin cu un fel de alifie cu care îi unseră pe tot trupul, fapt ce avu asupra pîntecului lor o urmare nemaipomenită. În adevăr, vă-

zui pîntecele tovarăşilor mei umflîndu-se încet-încet în toate părţile, pînă ce ajunseră mai mari decît un cimpoi umflat ; şi pofta lor de mîncare sporea mereu, făcîndu-i să înfulece necontenit, pe cînd eu mă uitam la ei, băgînd de seamă cu spaimă că nu li se mai umplea pîntecul.

Aşa încît, văzînd ce se petrecea cu soţii mei, stăruii a nu mă atinge de acele bucate şi nu primii să mă las uns cu acea unsoare. Şi-n adevăr, cumpătarea mea îmi fu izbăvitoare, căci băgai de seamă că oamenii cei goi se slujeau de toate acele mijloace anume spre a-i îngrăşa pe cei ce cădeau pe mîinile lor şi a le face carnea mai fragedă şi mai mustoasă. Iar în ce-l priveşte pe rege, băgai de seamă că era un căpcăun. În fiece zi i se da la masă ca friptură cîte un om îngrăşat în felul arătat ; oamenilor celor goi însă nu le plăcea carnea friptă, ei mîncau carnea de om crudă, aşa cum era, fără s-o mai gătească.

Pe lîngă descoperirea aceasta jalnică, spaima pentru moartea mea şi a tovarăşilor mei ajunse fără margini, atunci cînd luai aminte că, nu peste mult, minţile tovarăşilor mei începură să se piardă vădit, pe măsură ce pîntecele li se sporeau şi trupurile li se îngrăşau. Ba, pînă la urmă, se îndobitociră cu totul de-atîta mîncare şi, ajungînd ca nişte vite bune de zalhana, fură încredinţaţi în paza unui cioban care-i ducea în fiece zi în pajişte la păscut.

Pe mine, însă, foamea pe de-o parte şi frica pe de alta mă făcuseră de ajunsesem umbra mea, iar carnea mi se usca pe oase. Aşa că, atunci cînd băştinaşii de pe insula aceea mă văzură aşa de sfrijit şi de prăpădit, nu se mai îngrijiră de mine şi mă lăsară uitării, socotindu-mă pesemne nevrednic a fi servit la grătar regelui lor.

Lipsa aceasta de strajă din partea băştinaşilor celor negri şi goi îmi îngădui într-o zi să mă îndepărtez de aşezarea-lor şi să-mi iau valea de pe-acolo. În drum, dădui peste ciobanul care-i mînă la păscut pe nenorociţii mei de tovarăşi, îndobitociţi de lăcomie. Mă grăbii să mă afund în iarba înaltă, zorind înainte ca să nu-i mai văd, căci tare mă durea şi mă mîhnea înfăţişarea lor. Soarele asfinţise de mult, ci eu nu conteneam din mers. Îmi urmai calea înainte toată noaptea, fără să mă simt ispitit a dormi, atîta de frică mi-era să nu cad iarăşi în mîinile mîncătorilor de oameni. Şi mersei aşa toată ziua următoare, şi alte şase zile în şir, neoprindu-mă decît atîta cît eram nevoit să mănînc oleacă, spre a-mi putea urma drumul către neştiut. Iar ca hrană culegeam ici-colo cîte-o poamă, numai cît să nu mă prăpădesc de foame. În dimineaţa zilei a opta...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute treia noapte

Ea urmă :

...În dimineaţa zilei a opta, ajunsei pe celălalt ţărm al insulei, şi acolo zării oameni ca şi mine, albi şi îmbrăcaţi, şi care se îndeletniceau cu culesul boabelor de piper din copacii de care era plin acel ţinut. Cînd mă zăriră şi ei, se strînseră

numaidecît împrejurul meu și îmi vorbiră în limba mea arabă, pe care de-atîta vreme n-o mai auzisem. Mă întrebară cine sînt și de unde vin.

Eu răspunsei :

— O, voi oameni de neamul meu, sînt un biet străin !

Și le povestii ce năpaste și ce primejdii îndurasem. Povestea mea îi uimi peste poate, și se bucurară că izbutisem să scap de la mîncătorii de oameni, îmi dădură să mănînc și să beau, mă lăsară să mă hodinesc vreme de un ceas, după care mă suiră în luntrea lor și mă duseră să mă înfățișez regelui lor, al cărui palat se afla pe o altă insulă din vecinătate.

Insula peste care domnea acel rege avea drept cetate de scaun un oraș cu mulți locuitori, bogat în toate cele de trebuință vieții, cu piețe îmbelșugate și cu negustori ale căror prăvălii erau pline de lucruri de preț, străbătut de ulițe frumoase umblate de mulțime de călăreți călări pe cai minunați, dar fără șei și fără scări. Așa încît, după ce fusei dus dinaintea regelui și după salamalekurile cuvenite, nu pregetai să-i împărtășesc uimirea mea că vedeam oameni călărind așa, pe deșelate. Și-i spusei :

— Au pentru care pricină, o, stăpîne și doamne al nostru, nu vă slujiți aici de șea ? Este un lucru atît de potrivit pentru a merge călare ! Și-apoi șeaua îl ajută pe călăreț să-și stăpînească mai bine calul.

Regele fu nespus de uimit de vorbele mele și mă întrebă :

— Dar ce-i oare șeaua aceea ? Asemenea lucru noi încă nu am văzut pînă acum !

Eu îi spusei :

— Nu vrei să-mi îngăduiești a-ți întocmi o șea, spre a putea cerceta tu însuși și a vedea singur ce plăcere aduce ?

El îmi răspunse :

— Ba cum de nu !

Cerui atunci să fie adus un tîmplar priceput și îl pusei să întocmească, sub ochii mei, lemnul unei șei întocmai după sfaturile mele. Și stătui cu el pînă ce isprăvi. După care, învești eu însumi lemnul acela cu canură de lînă și cu saftian, și, la urmă, îl împodobii de jur-împrejur cu zarafir și cu ciucuri de felurite culori. Cerui apoi să fie adus un fierar pe care îl învățai meșteșugul de-a făuri zăbala și scările ; iar el făcu desăvîrșit aceste lucruri, căci stătui neclintit lîngă el.

După ce totul fu îndeplinit întocmai, alesei cel mai frumos cal din grajdurile regelui, îi pusei frîul și harșaua, îl înșăuai strașnic, fără a uita să adaug și felurite podoabe, ca fotazele cele lungi cu sarsamuri de mătase și de aur, ciucurele din frunte și gîtarul albastru. Și pe dată mă dusei să-l înfățișez regelui, care îl aștepta cu mare nerăbdare de mai multe zile.

Regele încălecă pe el numaidecît și se simți așa de bine cumpănit și fu așa de mulțumit de acea născocire, încît, ca să-mi dovedească bucuria lui, îmi făcu tot felul de daruri scumpe cu care mă copleși.

Iar vizirul, după ce văzu și el șeaua și se încredință cu cîtu-i mai bună la călărie față de călăritul de mai-nainte, mă rugă să-i fac și lui una la fel. Și eu, se-nțelege, îi împlinii ruga. Atunci toți mai-marii din împărăție și toți dregătorii cei de frunte vrură și ei să aibă o șea, și îmi cerură să le-o fac. Și-mi dăruiră și ei daruri care în cu-

rînd făcură din mine omul cel mai bogat și cel mai de seamă din acel oraș.

Ajunsesem prietenul regelui și, ducîndu-mă la el într-o zi, așa cum mă deprinsesem, se întoarse spre mine și-mi zise :

— Știi bine, o, șelarule, cît de mult te iubesc ! În palatul meu ești acum ca unul dintre ai mei și nu mă mai pot lipsi de tine, cum nu pot îndura nici gîndul că ar veni o zi cînd ne-ai putea părăsi. Doresc, așadar, să-ți cer un lucru, fără a te auzi că nu primești !

Eu răspunsei :

— O, măria ta, poruncește ! Puterea ta asupra-mi s-a durat prin binefacerile tale și prin recunoștința pe care ți-o datorez pentru tot binele cu care-ți sînt îndatorat de cînd mă aflu în împărăția ta.

El răspunse :

— Doresc să te însor la noi cu o fetișcană frumoasă, gingașă și desăvîrșită, bogată și-n arginți, și-n însușiri bune, în stare să te hotărască a rămîne pentru totdeauna în orașul și în palatul nostru. Îți cer, așadar, să te supui hotărîrii și vorbelor mele !

La asemenea cuvinte, rămăsei tare încurcat și nu putui da nici un răspuns, pînă-ntr-atîta mă simțeam de sfios. Așa că regele mă întrebă :

— De ce nu-mi răspunzi, o, copile al meu ?

Eu grăii :

— O, rege al veacului, ceea ce-i al tău este al tău, iar eu sînt robul tău !

Și el trimise numaidecît să vină cadiul și martorii, și îmi dete pe loc de soție o tînără de neam ales, bogată foarte, stăpînă pe lucruri de preț, pe clădiri și pe pămînturi multe, și norocită cu o

mare frumuseţe. Şi-mi mai dărui tot atunci şi un serai plin cu toate cele, şi slujitori, şi robi, şi roabe ; şi un cin cu adevărat regesc.

Şi-am trăit într-o tihnă desăvîrşită, şi-am ajuns cum nu se poate mai mulţumit şi mai norocit. Şi mă bucuram la gîndul că într-o zi am să pot fugi din acel oraş şi că mă voi întoarce iară la Bagdad, luînd-o cu mine şi pe soţia mea ; căci tare o îndrăgisem, şi tot aşa mă îndrăgise şi ea, iar înţelegerea dintre noi era desăvîrşită. Dar cînd ursita a hotărît un lucru, nici o putere omenească nu-l mai poate abătea. Şi vai ! încă odată aveam să mă încredinţez că toate gîndurile noastre sînt ca nişte jocuri de copii faţă de voia soartei.

Într-o zi, după rînduiala lui Allah, soţia vecinului muri. Întrucît vecinul acesta îmi era prieten, mă dusei la el şi dădui să-l mîngîi, spunîndu-i :

— Nu te mîhni mai mult decît este îngăduit, vecine ! Allah are să te despăgubească în curînd, dîndu-ţi o soţie încă şi mai binecuvîntată, Allah sporească-ţi zilele !

Ci vecinul meu, încremenit de vorbele mele, ridică fruntea şi-mi spuse :

— Au cum de poţi să-mi urezi viaţă lungă, cînd ştii bine că nu mai am de trăit decît un ceas ?

Atunci, la rîndu-mi, rămăsei eu încremenit, şi îi spusei :

— Vecine, de ce vorbeşti aşa şi de unde asemenea presimţire ? Slavă lui Allah, eşti bine-sănătos şi nimica nu te ameninţă. Nu cumva vrei să te omori cu mîna ta ?

El răspunse :

— A ! văd acuma limpede cît eşti de neştiutor în privinţa obiceiurilor din ţara noastră. Află, dar, că datina cere ca soţul rămas în viaţă să fie în-

mormîntat laolaltă cu soţia sa răposată, tot aşa cum soţia rămasă în viaţă trebuie să fie înmormîntată laolaltă cu soţul ei răposat. Este un lucru de neclintit ! Iar eu am să fiu înmormîntat numaidecît, laolaltă cu soţia mea răposată. Aici toată lumea, chiar şi regele, trebuie să se supună acestei legi, hotărîte de strămoşii noştri.

La aceste cuvinte, eu strigai :

— Pe Allah ! datina aceasta este o năpastă ! Şi eu niciodată n-am să mă pot supune ei.

În vreme ce noi vorbeam aşa, rudele şi prietenii vecinului meu veniră şi începură să-l căineze în privinţa morţii sale şi cea a soţiei lui. După care, purceseră la pregătirile de înmormîntare. Aşezară trupul femeii într-o raclă descoperită, după ce mai întîi o îmbrăcară în cele mai frumoase haine şi o împodobiră cu nestematele cele mai alese. Pe urmă se alcătui alaiul ; soţul mergea înainte, îndată după raclă ; şi toată lumea, printre care şi eu, se îndreptă către locul de înmormîntare.

Ajunserăm afară din oraş, la un deal dinspre mare. Într-un loc oarecare, văzui un fel de fîntînă afundă, acoperită cu o bucată de stîncă, pe care se grăbiră s-o dea la o parte. Fu coborît apoi înlăuntru coşciugul femeii moarte, împodobită cu giuvaierurile ei. Pe urmă fu luat vecinul meu, care nu se împotrivi deloc ; fu coborît cu ajutorul unei funii pînă în adîncul fîntînii, împreună cu un chiup mare cu apă şi cu şapte pîini, anume pentru înmormîntare, drept hrană. Odată îndeplinite acestea, gura fîntînii fu închisă iarăşi cu pietrele cele mari care slujeau de capac şi oamenii se întoarseră pe unde veniseră.

Eu însă privisem toate acestea într-o stare de spaimă de neînchipuit, gîndind în sufletul meu : „Asta chiar că-i mai rău decît tot ce-am văzut pînă acum !" Și, de cum ajunsei la palat, alergai la rege și îi spusei :

— O, stăpîne, am străbătut pînă acum multe țări, dar nicăierea n-am văzut un obicei atît de crunt ca acesta care te silește să-l înmormîntezi pe soțul rămas viu laolaltă cu femeia lui moartă. Și tare-aș vrea să știu, o, rege al veacului, dacă și cel străin este silit să se supună la fel acestei legi la moartea soției ?

El îmi răspunse :

— Păi de bună seamă ! Trebuie să fie înmormîntat laolaltă cu ea.

Cînd auzii vorbele acestea, simții că, de amar, crapă fierea în mine, și ieșii de-acolo nebun de spaimă și mă dusei acasă la mine, înfricoșat de gîndul ca nu cumva soția mea să fi și murit în vremea cît lipsisem, și să nu fiu silit a mă supune cumplitei osînde la care fusesem martor. Degeaba mă străduiam să mă liniștesc, zicîndu-mi : „Fi cuminte, Sindbad ! De bună seamă că tu ai să mori întîi. Și, în felul acesta, n-ai să fii îngropat de viu !" Asta n-avea să-mi slujească la nimic, căci, nu după multă vreme, soția mea căzu bolnavă, zăcu cîteva zile și muri, cu toate îngrijirile cu care am înconjurat-o zi și noapte necontenit.

Atuncea, durerea mea nu mai cunoscu margine ; căci, într-adevăr, nu găseam deloc că faptul de-a fi îngropat de viu ar fi mai puțin jalnic decît acela de a fi înfulecat de mîncătorii de oameni. De altminteri, nici nu mai avui ce mă îndoi de soarta mea, atunci cînd îl văzui pe însuși regele venind la casa mea ca să mă căineze pentru în-

mormîntarea la care aveam să fiu supus. Ba chiar binevoi, însoţit de toţi dregătorii de la curte, să-mi facă cinstea de a lua parte la îngroparea mea, şi merse alături de mine, în fruntea alaiului, dindărătul raclei în care fusese aşezată soţia mea moartă, acoperită cu giuvaerurile ei şi împodobită cu toate podoabele.

Cînd ajunserăm la poalele dealului dinspre mare, unde se căsca fîntîna cu pricina, fu coborît în adîncul puţului trupul soţiei mele ; după care, toţi cei de faţă se apropiară să-şi mărturisească părerile lor de rău şi să-şi ia bun-rămas de la mine. Iar eu vrusei să mai fac o încercare pe lîngă inima regelui şi cea a însoţitorilor săi, spre a mă izbăvi de această năpastă, şi strigai jeluindu-mă :

— Sînt străin, şi nu este drept să fiu silit a mă supune legilor voastre ! Şi, de altminteri, am în ţara mea o soţie care trăieşte, şi copii care au nevoie de mine !

Dar degeaba strigam şi plîngeam, că ei tot mă înşfăcară, fără a vroi să mă asculte, îmi legară nişte frînghii pe după subţiori, agăţară lîngă mine un chiup plin de apă şi şapte pîini, după datină, şi mă coborîră în adîncul fîntînii. Cînd ajunsei jos de tot, ei îmi strigară :

— Desfăţi legăturile, ca să trăgem sus frînghiile !

Eu însă nu vroiam deloc să mă dezleg şi zgîlţîiam într-una de ele spre a-i îndupleca să mă scoată afară. Atunci sloboziră ei frînghiile, aruncîndu-le peste mine, astupară gura fîntînii cu pietrele cele mari, şi plecară în drumul lor, fără a mai lua aminte la ţipetele mele jalnice.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă

Ea urmă :

Duhoarea din locul acela de sub pămînt mă sili să-mi astup îndată nasul. Lucru ce nu mă împiedică însă ca, la licărul de lumină ce cobora de sus, să cercetez acea peşteră a morţilor, plină de leşuri, care mai vechi, care mai proaspete, Era foarte largă şi atît de întinsă, că privirea mea nici nu-i putea străbate întreaga adîncime. Atunci, mă aruncai la pămînt plîngînd şi îmi zisei : „Îţi meriţi din plin soarta, Sindbad, suflet nesăţios ! Şi-apoi, ce ţi-a trebuit să iei o soţie din oraşul acesta ? Ah ! de ce n-ai murit în valea diamantelor ! ori de ce n-ai fost înfulecat de mîncătorii de oameni ! Că n-a vrut Allah să te fi lăsat înghiţit de valurile mării, în loc să pieri acuma de-o moarte aşa de cumplită !" Şi-ncepui să mă bat cu pumnii în cap, şi în piept, şi peste tot. Ci, silit de foame şi de sete, nu mă putui hotărî să mă las a muri de nemîncare, şi desfăcui de pe frînghie pîinile şi chiupul, şi mîncai şi băui, dar cu legumeală, cu gîndul la zilele ce-aveau să vină.

Trăii aşa vreme de cîteva zile, deprinzîndu-mă încet-încet cu duhoarea de neîndurat din acea peşteră, şi culcîndu-mă pe pămînt, într-un ungher pe care mă străduii să-l curăţ de osemintele presărate pe jos. Dar nu peste mult şi văzui că va veni şi ceasul cînd nu voi mai avea nici pîine, nici apă. Şi ceasul acela veni. Atunci, deznădăjduit cu totul, rostii mărturisirea de credinţă şi mă pregătii să-nchid ochii aşteptîndu-mi moartea, cînd deodată văzui deschizîndu-se deasupra capului meu

gura fîntînii și o raclă cu un mort fu lăsată jos, iar în urmă-i și soția răposatului, cu cele șapte pîini și cu vasul de apă.

Eu atunci așteptai ca oamenii de deasupra să astupe la loc intrarea și, fără a face nici cel mai mic zgomot, încet-încetișor, apucai un vîrtos ciolan de mort și dintr-o săritură mă repezii la femeie, pe care o mîntuii de zile. Luai apoi cele şapte pîini şi apa, și în felul acesta avusei cu ce mai trăi cîteva zile.

După care, intrarea în fîntînă se deschise iară şi de data aceasta fu lăsată jos o femeie moartă și soțul ei. Și nu pregetai, ca să-mi scap zilele, căci viața-i scumpă ! să-l mîntui pe bărbat și să-i iau pîinile și apa. Și-așa, izbutii să trăiesc o bună bucată de vreme, răpunînd pe cei ce erau înmormîntați de vii și luîndu-le merindele.

Într-o zi ca toate zilele, dormeam în ungherul meu, cînd deodată mă deșteptai, tresărind din somn la un zgomot ciudat. Era ca un fel de răsuflare şi ca un zgomot de pași. Mă ridicai, pusei mîna pe ciolan și mă îndreptai către locul de unde mi se părea că vine zgomotul. După cîțiva pași, mi se păru că întrezăresc ceva ce porni în fugă, suflînd și pufnind. Eu atunci, înarmat cu ciolanul, pornii să urmăresc umbra aceea care fugea, și o urmării multă vreme, alergînd după ea prin întuneric și împiedicîndu-mă la fiece pas de oasele celor morți, cînd deodată, drept înaintea mea, în adîncul peșterii, mi se păru că zăresc un fel de steluță ce aci strălucea, aci se stingea. Mersei mai departe către acel loc și, pe măsură ce înaintam, vedeam lumina sporind şi lărgindu-se. Ci tot nu cutezam să cred că acolo ar fi vreo deschizătură prin care să pot fugi afară ; și-mi ziceam : „De bună seamă că trebuie să fie o altă gaură prin care

sînt coborîţi aici morţii !" Aşa încît, care nu-mi fu tulburarea cînd văzui umbra ce fugea, şi care nu era altceva decît un animal ce se hrănea cu hoituri, luîndu-şi vînt şi sărind prin acea crăpătură. Atunci înţelesei că acolo era o gaură săpată de animale ca să poată veni să mănînce leşurile din peşteră. Şi sării şi eu pe urmele dihăniei aceleia, şi deodată mă văzui slobod afară, sub cer.

Văzîndu-mă slobod, căzui în genunchi şi mulţumii Celui prea înalt pentru izbăvirea mea, şi-mi potolii sufletul şi mi-l liniştii din tulburarea-i.

Cercetai apoi zările şi văzui că mă aflam la poalele unui munte, pe malul mării. Şi băgai de samă că prin muntele acela nu putea fi nici o cale către oraş, atîta de prăpăstios era şi de netrecut. În adevăr, mă trudii eu să urc pe el, dar toate strădaniile mele fură degeaba. Atunci, ca să nu mă prăpădesc de foame, mă întorsei în peşteră prin crăpătura aceea şi mă dusei să-mi iau pîinea şi apa de-acolo ; şi mă întorsei să mănînc afară sub cer : ceea ce făcui cu o poftă mult mai mare decît în timpul şederii mele printre morţi.

Şi şezui acolo, ducîndu-mă în fiece zi în peşteră să iau pîine şi apă, după ce-i mîntuiam pe cei îngropaţi de vii. Îmi veni apoi gîndul să strîng de pe la cei morţi toate giuvaerurile, diamantele, brăţările, gherdanele, mărgăritarele, rubinele, nestematele cele frumos bătute, stofele cele de preţ şi toate lucrurile de aur şi de argint. Şi de fiecare dată îmi aduceam prăzile pe malul mării, cu nădejdea că într-o zi voi putea pleca de-acolo cu toate bogăţiile acelea. Şi, ca să fie totul gata, le întocmii în nişte legături făcute din hainele şi din stofele bărbaţilor şi femeilor îngropaţi în peşteră.

Într-o zi, stam şi mă gîndeam la întîmplările vieţii mele şi la starea în care ajunsesem, cînd

văzui o corabie plutind pe-aproape de munte. Mă ridicai degrabă, îmi desfăşurai turbanul şi începui să-l flutur ţipînd şi dînd din mîni, şi alergînd de-a lungul ţărmului. Şi, din mila lui Allah, oamenii de pe corabie văzură semnele mele, dezlegară o luntre şi veniră să mă ia şi să mă ducă pe vas. Mă luară, aşadar, cu ei, şi binevoiră să ia şi baloturile.

După ce ajunserăm pe punte, căpitanul se apropie de mine şi îmi spuse :

— O, străine, cine eşti şi cum ai făcut să te afli pe muntele acesta unde, de cînd plutesc prin aceste meleaguri, n-am văzut decît fiare şi păsări de pradă, dar niciodată vreo făptură omenească ?

Eu răspunsei :

— O, stăpîne, sînt un biet negustor, străin de ţinuturile de-aici. Mă îmbarcasem pe o mare corabie ce s-a scufundat lîngă ţărmurii aceştia ; şi numai eu dintre toţi tovarăşii mei am izbutit, datorită vîrtoşeniei mele, să mă scap de la înec şi să-mi scap şi baloturile cu mărfuri, punîndu-le pe o scîndură mare pe care-am izbutit s-o prind la vreme, cînd s-a sfărîmat corabia ! Soarta şi ursita mea m-au aruncat pe ţărmul acesta, şi a binevoit Allah să nu mă prăpădesc de foame şi de sete !

Aşa i-am răspuns căpitanului, ferindu-mă cu grijă să-i spun adevărul despre căsătoria şi despre înmormîntarea mea, de teamă să nu se afle pe vas careva din oraşul acela unde domnea înfricoşătoarea datină a cărei osîndă o îndurasem.

Sfîrşindu-mi de dat lămuririle faţă de căpitan, scosei dintr-o legătură un nestemat de mare preţ şi i-l dădui ca dar, spre-a mă privi cu ochi prietenos în timpul călătoriei. Dar, spre marea mea uimire, el dete dovadă de o mărinimie rară, ne-

voind să primească nicicum darul meu, şi-mi spuse cu glas binevoitor :

— N-am obiceiul să primesc plată pentru o faptă bună. Nu eşti tu cel dintîi pe care-l culegem din apele mării. I-am ajutat şi pe alţi naufragiaţi şi i-am dus în ţările lor, spre cinstirea lui Allah. Şi nu numai că n-am vroit să ne lăsăm plătiţi cu nimic, ci, cum se aflau fără de nici unele, le-am dat să mănînce şi să bea, şi i-am îmbrăcat. Şi, tot numai spre cinstirea lui Allah, le-am dat şi cu ce să-şi plătească cheltuielile la drum. Căci oamenii trebuie să se îndatoreze între ei, spre cinstirea strălucitorului obraz al Domnului.

La vorbele acestea, îi mulţumii căpitanului şi-l slăvii şi-i urai viaţă lungă, în vreme ce el poruncea să se desfăşoare pînzele corabiei şi să pornim la drum.

Plutirăm minunat zile şi zile, de la insulă la insulă şi de la o mare la altă mare, pe cînd eu şedeam tolănit frumos ceasuri în şir, cugetînd la ciudatele mele întîmplări şi întrebîndu-mă dacă am trăit cu adevărat toate acele necazuri ori de nu cumva le visasem numai. Ba uneori, gîndindu-mă la şederea mea în peştera cea de sub pămînt laolaltă cu soţia moartă, simţeam că mă cuprinde un fior de spaimă nebună.

Ci într-un sfîrşit, cu voia lui Allah preaînaltul, ajunserăm bine-sănătoşi la Basra, unde nu ne oprirăm decît puţine zile, pentru ca să plecăm mai departe spre Bagdad.

Eu atunci, încărcat de mari bogăţii, luai drumul spre uliţa şi casa mea, unde sosind îmi găsii rudele şi prietenii. Sărbătoriră cu toţii întoarcerea mea şi se bucurară peste poate, lăudîndu-mă că am scăpat cu zile. Iar eu îmi închisei cu grijă comorile în dulapuri, neuitînd nici să fac milos-

tenii bogate celor săraci, văduvelor și orfanilor, și daruri scumpe prietenilor și celor apropiați. Și n-am contenit a mă bucura de toate bucuriile și de toate desfătările, în tovărășia oamenilor aleși.

Dar tot ce v-am povestit pînă acum nu este cu adevărat nimic față de ceea ce las să vă istorisesc mîine, de va vroi Allah !

Așa vorbi Sindbad în ziua aceea. Și nu uită să-i dăruiască o sută de dinari de aur hamalului și să-l poftească la el la masă, împreună cu navabii ce se aflau de față. Pe urmă, toată lumea se întoarse acasă, minunată de cele auzite.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute șasea noapte

Ea urmă :

Iar Sindbad-hamalul, ajungînd la el acasă, toată noaptea visă povestea aceea minunată. Și-a doua zi, cînd se întoarse la Sindbad-marinarul, încă mai era tulburat de felul cum fusese înmormîntată gazda lui. Dar cum masa se și afla așternută, luă loc laolaltă cu ceilalți, și mîncă, și bău, și-l preaslăvi pe Atoatebinefăcătorul. După care, în mijlocul tăcerii tuturora, ascultă cele ce povestea Sindbad-marinarul.

Sindbad spuse :

CEA DE A CINCEA POVESTIRE A LUI SINDBAD-MARINARUL ŞI CARE-I A CINCEA CĂLĂTORIE A SA

Aflaţi, o, prieteni, că după întoarcerea mea din cea de-a patra călătorie, m-am cufundat în veselii, în desfătări şi-n ziafeturi, pînă într-atîta că-mi uitai iute de suferinţele trecute şi nu-mi mai aduceam aminte decît de isprăvile cele uimitoare şi de întîmplările cele nemaipomenite. Aşa că n-o să vă minunaţi dacă am să vă spun că nu pregetai să dau ascultare sufletului care mă îmboldea la alte plecări către ţări locuite de alţi oameni.

Mă ridicai, aşadar, şi cumpărai mărfurile care ştiam, din pilda călătoriilor de mai-nainte, că se pot vinde lesne şi cu cîştig bun şi neîndoielnic; le întocmii cum se cade şi plecai cu ele la Basra.

Acolo, mă dusei să mă preumblu pe chei şi văzui o mare corabie, nouă-nouţă, care-mi plăcu nespus şi pe care o şi cumpărai, pe dată, numai pentru mine. Luai în slujba mea un căpitan şi corăbieri; şi poruncii să se încarce pe corabia mea mărfurile mele de către sclavii mei care rămaseră pe vas ca să mă slujească. Primii şi călători pe cîţiva neguţători cu chipuri plăcute, care-mi plătiră cinstit preţul călătoriei. Astfel, fiind de data aceasta stăpînul unei corăbii, puteam, după priceperea dobîndită în treburile marinăreşti, să-l ajut pe căpitan cu sfaturile mele.

Plecarăm din Basra cu inima uşoară şi voioasă, urîndu-ne unii altora tot felul de binecuvîntări. Aşa, călătoria noastră pe ape fu norocoasă, plutind toată vremea cu vînt prielnic pe o mare blîndă. Şi, după ce făcusem felurite popasuri, spre a vinde şi a cumpăra, traserăm într-o zi la ţărmul

unui ostrov nelocuit şi pustiu şi pe care nu se vedea, drept orice locuinţă, decît o boltă albă. Însă, cercetînd mai de aproape bolta aceea albă, îmi dădui seama că era oul unei păsări rok. Ci mă întorsei pe vas şi nu le spusei nimic călătorilor care, odată coborîţi pe insulă, nu găsiră altceva mai bun de făcut, decît să înceapă a da cu pietroaie în oul acela. Aşa că, pînă la urmă, îl sparseră şi, spre marea lor uimire, curse din el o grămadă de zeamă ; şi, după cîteva clipe, un puişor de pasăre rok scoase un picior din ou.

Văzînd acestea, negustorii sparseră oul mai departe ; pe urmă, uciseră puişorul de rok, îl rupseră în bucăţi voinice, şi se întoarseră pe punte să-mi povestească întîmplarea.

Atunci, cuprins de o spaimă amarnică, strigai :

— Sîntem pierduţi ! Tatăl şi mama puiului au să vină îndată asupra noastră şi au să ne prăpădească ! Trebuie, dar, să ne depărtăm cît mai grabnic de insula aceasta !

Şi îndată desfăşurarăm pînzele şi, ajutaţi de vînt, ne îndreptarăm către larg.

Estimp, neguţătorii se apucară să frigă bucăţile de pui de rok ; dar nici n-apucară să se înfrupte din ele, că şi văzurăm doi nori mari acoperind cu desăvîrşire ochiul soarelui. Cînd norii aceia ajunseră mai aproape de noi, văzurăm că nu erau nimic altceva decît două uriaşe păsări rok, tatăl şi mama celui ce fusese omorît. Şi le auzirăm bătînd din aripi şi scoţînd ţipete năprasnice, ca nişte tunete. Şi le văzurăm îndată drept deasupra capetelor noastre, la înălţime mare, fiecare ţinînd în ghiare cîte o stîncă nemăsurată, mai mare decît corabia noastră.

Văzînd acestea, nu mai avuserăm nici o îndoială că vom pieri de răzbunarea păsărilor rok. Şi deo-

dată una dintre păsări slobozi piatra, din tăria văzduhurilor, asupra corabiei. Dar căpitanul era priceput foarte ; cu o răsucire a cîrmei, întoarse așa de repede vasul, virînd într-o parte, încît căderea stîncii trecu chiar pe lîngă coasta corăbiei noastre, în marea ce se despică atît de larg, încît puturăm privi pînă în afundul apelor, iar nava săltă și coborî și iarăși săltă, în chip înfricoșător. Ci, chiar în clipa aceea, ursita noastră vru ca și cealaltă pasăre rok să sloboadă piatra care, pînă ce să fi putut noi a ne feri, căzu peste puntea din spate, sfărmînd cîrma în zeci de țăndări și ducînd jumătate din corabie în apele mării. Negustorii și corăbierii fură unii sfărmați, alții aruncați în valuri, de acea lovitură. Eu fusei dintre cei aruncați în valuri.

Ci putui să răzbat o clipă pînă la fața apelor, luptîndu-mă împotriva morții, îndemnat de dorul de a-mi scăpa viața cea scumpă. Și-avusei noroc să mă pot agăța de o scîndură din corabia mea, care pierise.

Pînă la urmă, izbutii să mă cațăr călare pe scîndura aceea și, vîslind cu picioarele, ajutat de vînt și de bătaia apelor, ajunsei la o insulă, tocmai la vreme ca să nu-mi dau suflarea, atît de sfîrșit eram de trudă, de foame și de sete. Mă aruncai mai întîi pe mal, unde rămăsei amețit vreme de-un ceas, pînă ce sufletul și inima apucară să mi se potolească. Mă ridicai atunci și mă afundai în lăuntrul ostrovului spre a cerceta locurile.

N-avui trebuință să străbat o cale prea lungă ca să bag de seamă că, de data aceasta, soarta mă dusese într-o grădină așa de frumoasă, încît putea fi asemuită cu grădinile raiului. Pretutindenea dinaintea ochilor mei fermecați se arătau copaci cu poame aurite, izvoare șopotitoare, păsări cu mii

de giasuri şi flori răpitoare. Aşa că nu pregetai o clipă să mănînc din acele poame, să beau din acele ape şi să miros acele flori ; şi toate...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute şaptea noapte

Ea urmă :

...şi toate mi se părură peste măsură de minunate. Aşa că nu mă mai mişcai din acele locuri în care mă aflam, şi mă odihnii de trudă mai departe acolo, pînă seara.

Dar cînd se lăsă noaptea şi mă văzui singur pe insula aceea, între arborii aceia şi umbrele lor, nu mă putui împiedica, în ciuda frumuseţii şi a tihnei ce mă înconjurau, să mă simt cuprins de o frică mare. Aşa că nu putui să dorm decît cu un ochi şi somnu-mi fu bîntuit de nişte vise amarnice, în acea tăcere şi în acea singurătate.

De dimineaţă, mă sculai mai liniştit, şi întinsei oleacă mai departe cercetarea mea. Ajunsei în felul acesta la un havuz în care curgea apa unui izvor. Şi pe marginea acelui havuz şedea jos, nemişcat, un bătrîn mîndru, acoperit cu o mantie mare, făcută din frunze de copaci. Şi eu gîndii în sine-mi : „Bătrînul acesta pesemne-i şi el tot vreun naufragiat care, înainte de mine, îşi va fi găsit adăpost pe insula aceasta !".

Mă apropiai, așadar, și-i urai bună pace. El îmi răspunse la salamalek, dar numai prin semne, fără a rosti o vorbă. Și-l întrebai :

— Cum se face, o, preacinstite șeic, că te afli în locul acesta ?

El nu-mi răspunse nimic, doar ridică fruntea cu o înfățișare tristă și-mi făcu din mînă niște semne ce voiau să spună : „Mă rog ție, ia-mă pe umerii tăi și trece-mă rîul : aș vrea să culeg niște poame de pe partea cealaltă !"

Atunci eu gîndii : „Sindbad, de bună seamă că ai să săvîrșești o faptă bună, dacă ai să-i faci binele acesta bătrînului !" Mă aplecai, așadar, și-l ridicai în cîrcă, petrecîndu-i picioarele peste pieptul meu ; iar el astfel îmi cuprinse gîtul cu coapsele și capul cu brațele. Și-l trecui de cealaltă parte a rîului, pînă la locul pe care mi-l arătase. Și, cum sta pe umerii mei, simțeam cît e de fericit, după tremurul care-l zguduia. Eu, apoi, mă aplecai iar și-i spusei :

— Coboară binișor, o, preacinstite șeic !

Ci el nici nu se clinti. Dimpotrivă, își strînse și mai tare picioarele în jurul gîtului meu și mi se încleștă de umeri din toate puterile.

Cînd văzui așa, rămăsei peste măsură de uimit și-i privii mai cu luare-aminte picioarele. Mi se părură negre și păroase și vîrtoase ca pielea de bivol, și mi se făcu frică de ele. Așa, încît, cuprins deodată de o spaimă fără de margini, vrusei să mă desfac din strînsoarea lui și să-l arunc la pămînt ; el însă atunci mă strînse așa de tare de beregată, încît mă sugrumă pe jumătate și lumea se înegură dinaintea mea. Mai făcui o sforțare, dar, pierzîndu-mi răsuflarea, leșinai și mă prăbușii la pămînt.

După un răstimp, îmi venii în simțire și văzui că, în ciuda leșinului meu, bătrînul îmi sta mai

departe încleştat pe după gît. Slăbise numai picioarele oleacă, îngăduindu-mi să-mi trag sufletul.

Cînd văzu că încep să răsuflu, îmi dete două lovituri cu piciorul în pîntece, ca să mă silească să mă ridic. Durerea mă făcu să mă supun și mă ridicai în picioare, pe cînd el mi se încleștă și mai straşnic de gît. Cu mîna îmi făcu semn să merg sub copaci ; şi-acolo începu să culeagă poame şi să le mănînce. Şi de fiecare dată cînd mă opream fără voia lui, sau cînd mergeam prea repede, mă lovea vîrtos cu piciorul, silindu-mă să-i dau ascultare.

Toată ziua aceea șezu pe umerii mei, gonindu-mă ca pe o vită de povară. Și, venind noaptea, mă sili să mă las cu el la pămînt, ca să poată dormi, tot încleștat de gîtul meu. Iar dimineaţa, cu o lovitură de picior în pîntece, mă deșteptă spre a mă pune să-l port ca și în ajun.

Rămase așa, încleștat în spinarea mea, și zi și noapte, necurmat, și mă silea fără de milă să merg, lovindu-mă cu picioarele și cu pumnii.

Și-așa, văzui bine că nici sufletul meu nu îndurase atîtea umilințe, și nici trupul meu atîtea chinuri, cîte mă silea să îndur în slujba lui bătrînul acesta mai fără de milă decît un măgărar. Și nu mai știam în ce chip aș putea face să mă dezbar de el ; și-mi căinam imboldul de milă ce mă făcuse să-l iau pe umerii mei. Și chiar că, în acele zile, îmi doream din tot adîncul inimii mele moartea.

Mă aflam de mult timp în acea jalnică stare, cînd, într-o zi, în vreme ce mă împingea să merg pe sub niște copaci în care atîrnau niște tigve mari, îmi veni în gînd să mă slujesc de fructele acelea uscate, ca de niște vase. Luai, dar, o uriașă tigvă uscată, căzută de mult din copac, o golii bine și

o curăţai, şi mă dusei să culeg de pe nişte buşteni de vie cei mai frumoşi ciorchini de struguri, pe care-i storsei în tigvă pînă ce o umplui. O astupai apoi cu grijă și o aşezai la soare,, unde o lăsai cîteva zile, pînă ce mustul se făcu vin curat. Atunci, luai tigva și băui din ea atîta cît să-mi sporesc puterile și să mă întăresc spre-a îndura oboselile poverii mele, dar să nu mă îmbăt. M-am simţit totuși mai întremat şi tare voios, pînă într-atîta încît, pentru întîia oară, am început să ţopăi de colo pînă colo, în spinare cu povara. pe care nici n-o mai simţeam, și jucam cîntînd printre copaci. Ba începui să mai şi bat din palme, în toiul jocului, și rîdeam cu hohote, cît mă ţineau bojogii.

Cînd moșneagul mă văzu în starea aceea neobişnuită şi băgă de samă că puterile-mi sporiseră pînă într-atîta încît îl purtam cu ușurință, îmi porunci prin semne să-i dau și lui tigva. Eu fusei destul de nemulţumit de cererea lui ; mi-era însă așa de frică de el, că nu îndrăznii să nu mă supun : mă grăbii, dar, să-i dau tigva, măcar că fără de nici o bucurie. O luă din mîinile mele, o duse la gură, gustă mai întîi ca să vadă ce este și, găsind băutura plăcută, bău toată tigva, pînă la cea din urmă picătură, şi-apoi o zvîrli cît colo. Îndată vinul începu să-şi facă rostul peste minţile lui. Și cum băuse destul cît să se îmbete, nu zăbovi să-nceapă mai întîi a hori în felul lui și a se zbînţîi pe umerii mei și, într-un sfîrșit, să se înmoaie, să slăbească strînsoarea și să se bălăngăne la dreapta și la stînga, abia ţinîndu-se să nu cadă.

Eu atunci, simţind că nu mai sînt strîns ca de obicei, îi desfăcui printr-o mișcare repezită picioarele dimprejurul gîtului meu și, cu o zvicni-

tură din umeri, îl aruncai la vreo cîteva picioare departe de mine, dîndu-l de-a berbeleacul pe pămînt, unde rămase lat. Atunci mă repezii asupră-i şi, înşfăcînd de printre copaci un bolovan, îi pisai capul cu o mulţime de lovituri, date cu-atîta foc de-i zdrobii ţeasta şi-i amestecai sîngele cu carnea, pînă ce muri. Nu s-ar mai îndura Allah în veci de sufletul lui !

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute opta noapte

Ea urmă :

...Nu s-ar mai îndura Allah în veci de sufletul lui !

Văzîndu-i leşul, îmi simţii sufletul încă şi mai uşurat decît trupul, şi începui să zburd de bucurie şi ajunsei astfel pe ţărm, chiar în dreptul unde mă aruncase marea, cînd cu naufragiul corăbiei mele. Soarta vroi ca, tocmai în acea clipă, să se afle acolo nişte marinari, coborîţi de pe o corabie ancorată, în căutare de apă şi de poame. Cînd mă văzură, fură peste poate de uimiţi, veniră împrejurul meu şi, după salamalekurile cuvenite, începură să-mi pună tot felul de întrebări. Şi le povestii ce mi se întîmplase, cum se petrecuse naufragiul meu şi cum fusesem adus la neostoita stare de vită de povară de către bătrînul pe care pînă la urmă îl ucisesem.

Corăbierii fură uluiţi de povestirea istoriei mele şi strigară !

— Ce lucru de minune-i că ai putut să scapi de la şeicul acela, cunoscut de toţi năierii sub numele de Bătrînul-Mării ! Tu eşti întîiul om pe care nu l-a sugrumat ; căci pe toţi cei asupra cărora a izbutit să se facă stăpîn i-a năbuşit fără de abatere între coapsele lui. Binecuvîntat fie Allah care te-a slobozit !

După care mă duseră la corabie, unde căpitanul lor mă primi cu dragă inimă şi îmi dete haine ca să-mi acopăr goliciunea. Şi, după ce mă puse să-i povestesc păţania mea, mă firitisi că scăpasem, apoi înălţă pînzele.

După ce plutirăm un şir de zile şi de nopţi, intrarăm în rada unui oraş cu case bine clădite şi care coborau pînă la mare. Şi oraşul acela se numea Oraşul Maimuţelor, din pricina nenumăratelor maimuţe ce stăteau prin toţi copacii dimprejur.

Am coborît pe ţărm cu unul dintre neguţătorii de pe corabie ca să încerc şi eu vreo negustorie. Neguţătorul, cu care mă împrietenisem, îmi dete un sac de bumbac şi-mi spuse :

— Ia sacul acesta, umple-l cu pietre şi alătură-te locuitorilor ce ies în afara zidurilor oraşului. Apoi să faci întocmai cum vor face ei şi-ai să cîştigi din belşug atîta cît să trăieşti.

Făcui cum mă sfătuise el, îmi umplui sacul cu pietre, ieşii din oraş cu o ceată de oameni, toţi avînd ca şi mine cîte un sac. Prietenul meu negustorul mă arăta lor, spunîndu-le :

— Este străin şi sărac. Luaţi-l cu voi şi învăţaţi-l să-şi cîştige viaţa. Făcîndu-i această îndatorire, veţi fi dăruiţi din plin de Răsplătitor !

Oamenii ascultară cuvintele lui şi mă luară cu ei.

După ce merserăm astfel o vreme, ajunserăm într-o vale largă, cu nişte copaci aşa de înalţi încît nimeni nu se putea urca în ei. Şi în acei copaci stăteau maimuţe pe toate crengile, iar crengile atîrnau grele de nişte poame cu coaja tare, numite cocos de India.

Ne opriram la poalele copacilor, tovarăşii puseră jos sacii şi începură să arunce cu pietre în maimuţe. Făcui şi eu ca ei. Atunci maimuţele, mîniate, răspunseră şi ele de sus, aruncînd asupra noastră cu nuci de cocos. Iar noi, ferindu-ne pe cît puteam, culegeam nucile şi ne umpleam sacii.

Cînd sacii fură plini, îi aburcarăm pe umeri şi pornirăm către oraş, unde neguţătorul îmi cumpără sacul, plătindu-mi-l în bani peşin. Şi urmai să însoţesc astfel zi de zi pe culegătorii de nuci de cocos, să vînd în oraş nucile, să adun cu grijă ce cîştigam, strîngînd o sumă pe care o sporii vînzînd şi cumpărînd, pînă ce-mi fu cu putinţă să mă îmbarc pe o corabie ce se îndrepta către Marea Mărgăritarelor.

Cum avusesem grijă să iau cu mine o mare încărcătură de nuci de cocos, nu pregetai, cînd poposeam prin cele insule, să le schimb pe piper şi pe scorţişoară ; şi vîndui piperul şi scorţişoara în alte părţi şi, cu banii pe care-i cîştigai, plecai către Marea Mărgăritarelor, unde tocmii nişte cufundători pe cheltuiala mea.

La pescuitul de perle, norocul meu fu minunat. Lucru care îmi prilejui să dobîndesc în scurtă vreme o avere grozavă. Aşa că nu vrusei să mai zăbovesc a mă întoarce acasă şi, după ce cumpărai, numai pentru folosinţa mea, lemn de aloe de cel mai bun soi, de la băştinaşii din acea ţară

idolatră, mă îmbarcai pe o corabie ce-şi înălţa pînzele către Basra, unde ajunsei cu bine, după o călătorie minunată. De acolo, plecai fără de zăbavă la Bagdad, şi zorii către strada şi către casa mea, unde fusei primit cu zarvă de bucurie de către rudele şi de către prietenii mei.

Cum mă întorsesem mai bogat decît fusesem vreodată, nu pregetai să revărs îndestularea în jurul meu, făcînd daruri bogate celor ce se aflau în nevoie. Iar eu însumi trăii într-o tihnă deplină în mijlocul bucuriei şi al plăcerilor.

Ci voi, o, prieteni ai mei, ospătaţi-vă în seara aceasta la mine, şi mîine nu pregetaţi să vă întoarceţi ca să ascultaţi povestirea călătoriei mele cele de-a şasea : căci cu adevărat aceea-i uluitoare, şi are să vă facă să uitaţi întîmplările pe care le auzirăţi acum, oricît au fost acestea de nemaipomenite.

Apoi Sindbad-marinarul, isprăvind această istorisire, porunci, după obiceiul lui, să i se dea o sută de dinari de aur hamalului vrăjit, care, după ce se ospătă, plecă laolaltă cu ceilalţi musafiri. Şi-a doua zi, dinaintea aceloraşi oaspeţi, după un ospăţ tot atît de îmbelşugat ca şi în ajun, Sindbad-marinarul povesti astfel :

CEA DE A ŞASEA POVESTIRE A LUI SINDBAD-MARINARUL, ŞI CARE-I A ŞASEA CĂLĂTORIE A SA

Aflaţi, o, voi toţi, prieteni, soţi şi oaspeţi ai mei iubiţi, că la întoarcerea mea din cea de a cincea călătorie şedeam într-o zi la reveneală dinaintea porţii mele şi cu-adevărat mă simţeam peste poate

de mulțumit, cînd deodată văzui trecînd pe uliță niște negutători ce păreau a se întoarce din drumeții. La această priveliște, îmi amintii cu plăcere de zilele cînd și eu soseam acasă, de bucuria de a-mi regăsi rudele, prietenii și vechii mei tovarăși, și de bucuria încă și mai mare de a revedea țara mea de obîrșie ; și această amintire îmi îmbie sufletul iarăși spre călătorie și negutătorie. Așa că hotărîi să plec din nou ; cumpărai mărfuri scumpe ca preț, potrivite a fi purtate peste mări, pusei să se încarce baloturile mele și pornii din orașul Bagdadului către orașul Basra. Acolo găsii o mare navă plină cu negustori și cu bogătani care aveau cu ei mărfuri grozav de scumpe. Pusei să se îmbarce și baloturile mele laolaltă cu ale lor pe bordul acelei nave și părăsirăm în pace orașul Basra...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute noua noapte

Ea urmă :

...părăsirăm în pace orașul Basra.

Plutirăm într-una, din loc în loc și din oraș în oraș, cumpărînd și bucurîndu-ne privirile cu priveliștea țărilor feluritelor neamuri, ajutați tot timpul de o plutire prielnică de care ne slujeam spre a ne bucura de viață. Ci iată că într-una dintre acele zile, pe cînd ne aflam în deplină liniște, auzirăm niște țipete deznădăjduite. Și cel ce le

scotea era chiar căpitanul. Și totodată îl văzurăm zvîrlindu-și turbanul pe jos, lovindu-și fața, smulgîndu-și barba și lăsîndu-se să cadă frînt, taman la mijlocul corăbiei, în prada unei dureri de neînchipuit.

Atunci toți călătorii și negutătorii îl înconjurară și îl întrebară :

— O, căpitane, ce s-a întîmplat oare ?

Căpitanul le răspunse :

— Să știți, oameni buni ce vă aflați aici, că ne-am rătăcit cu corabia noastră și că am ieșit din marea în care eram, intrînd într-o mare ale cărei căi nu le cunoaștem deloc. Așa că dacă Allah nu ne-o meni oarece ca să ne scape din aceste ape, sîntem pierduți cu toții. Trebuie, dar, să ne rugăm lui Allah preaînaltul să ne scoată din năpasta asta !

Căpitanul, după aceea, se ridică iar și se sui pe catarg, vrînd să rînduiască pînzele ; dar vîntul deodată suflă cu mînie și împinse corabia atît de năprasnic, încît cîrma se rupse, pe cînd noi ne trezirăm lîngă un munte înalt. Atunci căpitanul coborî de pe catarg și strigă :

— Nu se află ajutor și putere decît întru Allah cel preaînalt și atotputernic ! Nimeni nu poate opri soarta ! Pe Allah ! Am căzut într-o pierzanie înfricoșătoare, fără de nici o nădejde de izbăvire ori de scăpare !

La vorbele acestea, călătorii se porniră cu toții să-și plîngă zilele și să-și ia bun-rămas unii de la alții, înainte de a-și vedea viața sfîrșită și de a-și pierde orice nădejde. Și deodată corabia se înclină către muntele acela și se frînse și se împrăștie, făcută țăndări, în toate părțile. Și toți cei ce se aflau în ea se duseră la fund. Și negutătorii căzură în apă. Unii fură înecați, iar alții se agățară

de muntele cu pricina și putură să scape. Eu fusei din rîndul celor ce se putură încleșta de munte.

Muntele acela era așezat într-o insulă foarte mare, ale cărei coaste erau acoperite de rămășițe de nave înecate și de tot soiul de epave. În locul unde pusesem noi piciorul, văzurăm împrejuru-ne o mulțime grozavă de baloturi aruncate de ape, mărfuri și lucruri scumpe de toate felurile. Și eu mă apucai să umblu printre acele lucruri risipite și, după cîțiva pași, ajunsei la un pîrîiaș cu apă dulce care, altcum decît celelalte pîraie care se varsă toate în mare, ieșea din munte și se îndepărta de mare, afundîndu-se hăt mai încolo într-o peșteră, ce se afla chiar la poalele acelui munte, și pierea acolo în ea.

Ci asta nu-i tot. Băgai de seamă că țărmurii acelui pîrîu erau presărați cu pietre de rubin, cu geme de toate culorile, cu nestemate de toate formele și cu metale prețioase. Și toate acele pietre scumpe erau la fel de numeroase ca pietricelele din albia unui rîu. Așa că tot pămîntul dimprejur scăpăra așa de tare de acele străluciri și de acele sclipiri, încît ochii nu mai puteau să-ndure atîta lumină.

Totodată băgai de seamă că pe acea insulă se afla cel mai ales soi de aloe chinezesc și de aloe comari.

Și se mai afla acolo, în acea insulă, un izvor de zeamă de chihlimbar, de culoarea naftei, ce se scurgea peste maluri ca o ceară topită sub arșița soarelui. Și peștii cei mari ieșeau din mare și veneau s-o înfulece ; o dospeau în vintrea lor și, după un răstimp, o scuipau la fața apei ; atunci chihlimbarul se făcea tare și își schimba alcătuirea și culoarea ; și valurile îl aduceau îndărăt la țărmul pe care-l îmbălsăma. Iar chihlimbarul pe care peștii nu-l

înfulecau se topea la lumina soarelui și revărsa peste toată insula o mireasmă asemănătoare cu parfumul de mosc.

La fel, trebuie să vă spun că toate acele bogății nu puteau sluji nimănuia, căci nimeni nu putuse coborî pe acea insulă și să mai plece de acolo, viu ori mort. În adevăr, orice navă ce se apropia de ea era sfărîmată de stînca muntelui ; și nimeni nu putea să urce pe acel munte, atît era el de prăpăstios.

Așa încît călătorii ce izbutiseră să scape de la pieirea corăbiei noastre, și eu însumi, rămăserăm uluiți și împietrirăm pe țărm, năuci de toate bogățiile ce le aveam sub ochi și de jalnica soartă ce ne aștepta în mijlocul acelor potoape de nestemate.

Rămăserăm, așadar, o bucată de vreme pe țărm, fără a ști ce hotărîre să luăm ; apoi, întrucît găsisem și ceva merinde, le împărțirăm cinstit între noi. Or, soții mei, care nu erau dedați cu năprasnele, își mîncară porția degrabă ; așa că nu ținu mult pînă ce, la un răstimp, după putința de îndurare a fiecăruia, începură să se zăvîrșească unul după altul, din lipsă de hrană. Eu însă știui să-mi legumesc cu chibzuială bucatele, și nu mîncai decît o singură dată pe zi ; de altminteri, găsisem și alte merinde, despre care însă mă ferii să le pomenesc tovarășilor mei.

Aceia dintre noi care muriră cei dintîi fură îngropați de către ceilalți, după ce erau spălați și puși într-un lințoliu întocmit din pînzeturile adunate de pe țărm. Și la lipsurile acelea, se mai adăuga și o molimă de pîntecăraie, pricinuită de boarea jilavă a mării. Așa că soții mei nu zăboviră să piară pînă la unul ; și eu însumi am fost cel care am săpat cu mîna mea groapa celui din urmă.

În acea clipă, nu-mi mai rămîneau decît tare puține merinde, cu toată cumpătarea și chibzuința mea ; și, cum vedeam că mi se apropie ceasul morții, începui să mă jelui în mine, gîndind : „De ce n-am murit înaintea soților mei care mi-ar fi împlinit îndatoririle cele de pe urmă, spălîndu-mă și îngropîndu-mă ! Nu se află ajutor și putere decît întru Allah cel atotputernic !“ Și-ncepui să-mi mușc mîinile acolo, de deznădejde.

Cînd povestea ajunse aici, Șehërezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute zecea noapte

Ea urmă :

Mă hotărîi atunci să mă ridic și mă apucai să sap o groapă adîncă, zicîndu-mi : „Cînd oi simți că-mi vine clipa cea de pe urmă, am să mă tîrăsc în groapa asta unde am să mor. Vîntul are să-și ieie grija de-a aduna fir cu fir nisipul peste capul meu și de a-mi astupa groapa.“ Și, înfăptuind acea muncă, îmi căinam lipsa de înțelepciune și plecarea din țara mea, în ciuda tuturor cîte îndurasem în călătoriile mele de mai înainte și a cîte pățisem în cea dintîi, în cea de-a doua, în cea de-a treia, în cea de-a patra și în cea de-a cincea, și fiecare pățanie fusese mai rea decît cea de dinaintea ei. Și-mi ziceam : „De cîte ori te-ai căit, și iar ai luat-o de la cap ! Ce zor aveai tu să mai călătorești ? N-aveai la Bagdad destule bogății

și cît să cheltuiești fără de socoteală și fără de teamă că ți-ai slei vreodată comorile ce-ar fi de-ajuns pentru două vieți ca a ta ?

După asemenea gînduri, urmă îndată o altă cugetare pricinuită de vederea rîului. Îmi spusei, în adevăr : „Pe Allah ! rîul acesta trebuie să aibă numaidecît un început și un sfîrșit. Îi văd bine începutul de-aici, dar sfîrșitul lui este nevăzut. Ci rîul care se afundă astfel sub acest munte trebuie, nu încape îndoială, să iasă undeva, de cealaltă parte. Așa încît gîndesc că singura socoteală cu adevărat de folos ca să scap de-aici este de a-mi înjgheba vreo plută, de a mă așeza pe ea și de a mă lăsa dus de curgerea apei care are să mă facă să intru în peșteră. De mi-o fi ursit așa, am să aflu astfel mijlocul de a mă izbăvi ; de nu, am să mor acolo înlăuntru și lucrul are să fie mai puțin amarnic decît a muri de foame pe țărmul acesta !“

Mă ridicai, așadar, oleacă mai întărit de un asemenea gînd și mă apucai îndată să-mi înfăptuiesc planul. Adunai trunchiuri mari de aloe-comari și de aloe-chinezesc și le legai strașnic între ele cu vițe groase, pusei deasupra scînduri mari strînse de pe țărm, și care ajunseseră acolo de la năvile naufragiate, și durai totul în forma unei plute tot atît de late ca și rîul, sau mai degrabă ceva mai puțin lată, dar nu cu mult. Cînd treaba aceasta fu gata, încărcai pe plută cîțiva saci mari umpluți cu pietre de rubin, cu perle și cu toate soiurile de nestemate, alegîndu-le pe cele mai mari, acelea care erau cît niște pietroaie ; și mai luai și cîteva baloturi cu chihlimbar cenușiu, pe care îl alesei cît mai bun și spălat de orice necurățenii ; și avusei grijă să iau și ceea ce îmi mai rămăsese din provizii. Așezai apoi totul în

bună cumpănă pe plută, fără să uit a lua și două scînduri drept vîsle, și la sfîrșit mă îmbarcai deasupra, încredințîndu-mă voinței lui Allah și aducîndu-mi aminte versurile poetului :

Prietene, fugi repede din țara
În care asuprirea-nfige gheara,
Și lasă să răsune goala casă
De jalea celui ce-o-nălță frumoasă ;
Un alt pămînt găsi-vei tu, bun, rău,
În locu-acestui vechi pămînt al tău —
Dar suflet numai unu-i dat, oricui,
Nu mai găsești un altu-n locul lui.
Și nu te mai mîhni de ce năpaste
Ți-i dat în pragul nopții să te-adaste,
Căci cît de mare-ar fi el, nenorocul,
Îi vine pîn'la urmă și sorocul.
Și nu uita că, de ți s-a menit
Un colț de lume să-ți găsești sfîrșit,
Nu vei putea să-ți sapi nicicînd mormînt,
Oricît te-ai strădui, în alt pămînt.
Iar de-ai ajuns la greu și la nespor,
Zadarnic cauți vreun sfătuitor,
Căci nimeni nu-i să-ți deie sfat mai bine
Ca inima și sufletul din tine.

Pluta fu, așadar, luată de ape și dusă sub bolta peșterii, unde începu a se freca strașnic de pereți și unde și eu mă lovii de nenumărate ori cu capul de boltă. Așa încît, speriat de bezna adîncă în care mă trezii deodată, aș fi vrut să mă întorc pe țărm. Dar nu mai puteam să dau îndărăt ; curgerea puternică a apelor mă tîra tot mai în adînc, iar albia rîului ba se lărgea, ba se îngusta, pe cînd beznele se făceau tot mai dese în juru-mi și mă

chinuiau mai mult ca orice. Atunci, dînd drumul vîslelor, care de altminteri nu-mi slujiseră la mare lucru, mă aruncai pe pîntece de-a lungul plutei, spre a nu-mi sparge capul de boltă, şi, nu ştiu cum, mă afundai în nesimţirea unui somn adînc.

Somnul meu trebuie să fi ţinut un an, ori şi mai mult, de-ar fi să judec după suferinţa care, de bună seamă, îl pricinuise. Oricum, cînd mă trezii, mă aflam în plină lumină. Deschisei ochii mai bine şi mă văzui întins pe iarbă, într-o cîmpie largă ; iar pluta mea era legată la ţărmul unui rîu ; şi peste tot în juru-mi se aflau indieni şi abisinieni.

Cînd oamenii aceia văzură că mă trezesc, începură să-mi vorbească ; eu însă nu înţelegeam limba lor şi nu ştiui ce să le răspund. Ba şi începusem să socot că totul nu era decît un vis, cînd deodată văzui înaintînd către mine un om care îmi spuse în limba arabă :

— Pacea fie cu tine, o, frate ! Cine eşti, de unde eşti şi ce pricină te-a făcut să vii în ţara aceasta ? Iată, noi sîntem plugari şi am venit aici ca să ne udăm semănăturile şi ogoarele. Am zărit pluta pe care stăteai adormit, am oprit-o şi am legat-o la mal : pe urmă, am aşteptat să te trezeşti singur, încet-încetişor, ca să nu te sperii. Povesteşte-ne, aşadar, prin ce întîmplare te afli în locul acesta !

Eu îi răspunsei :

— Allah fie cu tine, o, stăpîne ! Dă-mi mai întîi să mănînc, căci sînt flămînd ; şi apoi întreabă-mă cît ţi-o plăcea.

La aceste cuvinte, omul se grăbi să alerge şi să-mi aducă hrană ; şi eu mîncai pînă ce mă săturai şi mă liniştii şi mă întremai. Simţii atunci sufletu-mi venindu-şi la loc şi-i mulţumii lui Allah de întîmplare şi mă fіritisii din toată inima

că scăpasem din acea apă subpămînteană. După care, le povestii celor ce mă înconjurau toate cîte mi se întîmplaseră, de la început pînă la sfîrşit.

După ce îmi ascultară istorisirea, rămaseră uimiţi, ca de-o minune şi începură să-şi vorbească între ei. Şi cel care vorbea arăbeşte mă lămuri ce-şi spuneau, aşa cum de altminteri îi făcuse şi pe ei să înţeleagă vorbele mele. Erau cuprinşi de atîta minunare, încît vroiau să mă ducă la regele lor, spre-a auzi şi el întîmplările mele. Eu primii numaidecît ; şi ei mă duseră. Şi nu pregetară a-mi căra şi pluta, aşa cum era, cu baloturile de chihlimbar şi cu sacii cei mari plini de nestemate.

Regele, căruia îi povestiră cine sînt, mă primi cu multă prietenie ; şi, după salamalekurile de cuviinţă, îmi ceru să-i povestesc şi lui păţaniile mele. Mă supusei pe dată şi-i istorisii tot ce mi se întîmplase, fără a lăsa uitării nici un amănunt.

La povestirea mea, regele acelei insule, insulă numită Serendib, fu cum nu se poate mai mirat şi mă lăudă mult că scăpasem cu viaţă după toate primejdiile prin care trecusem. Iar eu dorii a-i arăta că atîtea călătorii îmi folosiseră totuşi la ceva şi mă grăbii să deschid înaintea lui sacii şi baloturile mele.

Atunci regele, care era foarte priceput la nestemate, se minună nespus de pietrele mele ; iar eu, în semn de cinstire faţă de el, alesei cîte o piatră, cît mai frumoasă, din fiecare fel de nestemate, şi tot aşa şi cîteva perle voinice şi nişte bucăţi întregi de aur şi de argint, şi i le detei în dar. El binevoi să le primească şi, la rîndu-i, mă copleşi cu bunăvoinţe şi cu cinstiri, şi mă rugă să locuiesc chiar în palatul său. Ceea ce făcui. Aşa încît, din ziua aceea, ajunsei prietenul regelui şi al celor mai de seamă oameni de pe insulă. Şi toţi

mă întrebau despre țara mea, iar eu le răspundeam : și, la rîndu-mi, îi întrebam și eu despre țara lor, iar ei îmi răspundeau. Aflai astfel că insula Serendib avea optzeci de parasanji în lungime și optzeci în lățime ; că acolo se afla un munte, care era cel mai înalt de pe tot pămîntul, și pe vîrful căruia Adam, tatăl nostru, locuise o bucată de vreme ; că ea avea multe perle și pietre scumpe, mai puțin frumoase, este adevărat, decît cele din baloturile mele, și mulți cocotieri.

Cînd povestea ajunse aici Seherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute unsprezecea noapte

Ea urmă :

Într-o zi, regele de la Serendib mă întrebă despre treburile obștești din Bagdad și despre felul de a cîrmui al califului Harun Al-Rașid. Și eu îi povestii cît de drept și cît de plin de mărinimie era califul, și stăruii îndelung asupra meritelor și a însușirilor lui. Și regele de la Serendib rămase uimit și îmi spuse :

— Pe Allah ! văd că marele calif cunoaște, în adevăr, înțelepciunea și arta de a-și cîrmui împărăția. Iar tu m-ai făcut, iată, să prind mare dragoste față de el. Așa că aș dori nespus să-i pregătesc niște daruri vrednice de el și să i le trimit prin tine !

Eu răspunsei îndată :

— Ascult şi mă supun, o, stăpîne al meu !. Hotărît ! am să înmînez cu credinţă darul tău califului, care are să fie peste poate de încîntat. Şi am să-i spun totodată şi ce prieten minunat îi eşti şi că se poate întemeia pe sprijinul tău !

La aceste cuvinte, regele de la Serendib dete cîteva porunci musaipilor lui, care se grăbiră să le împlinească. Şi iată din ce era alcătuit darul pe care ei mi-l înmînară pentru califul Harun Al-Raşid. Era, mai întîi, un mare vas tăiat dintr-o singură piatră de rubin, minunat la culoare, înalt de o jumătate de picior şi gros de un deget. Vasul acesta, avînd forma unei cupe, era plin tot cu perle rotunde şi albe, fiecare mare cît o alună. Era, apoi, un covor făcut dintr-o piele de şarpe uriaşă, cu nişte solzi mari cît un dinar de aur, care avea puterea de a vindeca de orice boală pe cei ce se culcau pe el. În al treilea rînd, erau două sute de boabe de camfor din cel mai ales, fiecare boabă fiind de mărimea unui fistic. În al patrulea rînd, erau doi colţi de elefant, fiecare lung de doisprezece coţi şi lat, la rădăcină, de doi coţi. Pe deasupra, mai era, acoperită cu nestemate, o tînără fată de la Serendib, cu pielea chihlimbărie.

Totodată, regele mi-a dat şi o scrisoare pentru emirul dreptcredincioşilor, spunîndu-mi :

— Să-l rogi pe calif să mă ierte pentru puţinul pe care i-l trimit în dar. Şi să-i spui că-l iubesc tare mult.

Şi eu îi răspunsei :

— Ascult şi mă supun !

Şi îi sărutai mîna. Atunci el îmi spuse :

— Ci, Sindbad, dacă vrei să rămîi în împărăţia mea, te-am preţui ca pe capul şi ca pe ochii noş-

tri ; şi, în această împrejurare, aş trimite pe altul în locu-ţi la califul de la Bagdad.

Atunci eu strigai :

— Pe Allah ! o, rege al veacului, mărinimia ta este o mărinimie de nespus şi m-ai copleşit cu binefacerile tale ; dar tocmai se află gata de plecare spre Basra o corabie şi tare aş dori să mă îmbarc pe ea spre a mă duce să-mi văd rudele, copiii şi ţara.

La aceste cuvinte, regele nu vru să mă silească a rămîne, şi trimise numaidecît să fie adus la el căpitanul corăbiei cu pricina, laolaltă cu neguţătorii ce plecau împreună cu mine, şi le dete nenumărate îndrumări în privinţa mea, poruncindu-le să se poarte faţă de mine cu toată cinstirea. Plăti el însuşi preţul călătoriei mele şi îmi făcu daruri multe — lucruri de preţ pe care le mai păstrez şi acum, căci nu m-am putut hotărî a le vinde, drept amintire de la acel minunat rege din Serendib.

După ce îmi luai rămas-bun de la rege şi de la toţi prietenii pe care mi-i făcusem în vremea şederii mele pe acea insulă încîntătoare, mă îmbarcai pe corabia care îndată înălţă pînzele. Plecarăm cu vînt bun, încredinţîndu-ne îndurării lui Allah, şi navigarăm din insulă în insulă şi din mare în mare, pînă ce ajunserăm, prin mila lui Allah, în deplină pace la Basra, de unde eu plecai grabnic la Bagdad, cu bunurile mele şi cu darul menit califului.

Aşa că, înainte de orice, mă dusei la palatul emirului dreptcredincioşilor şi fusei primit în sala de primire. Sărutai pămîntul dinaintea califului, îi înmînai scrisoarea şi darurile, şi îi povestii cu de-amănuntul întîmplarea mea.

După ce califul isprăvi de citit scrisoarea regelui de la Serendib şi după ce cercetă darurile, mă în-

trebă dacă acel rege era așa de bogat și așa de puternic pe cît arătau scrisoarea și peșcheșurile de la el. Eu îi răspunsei :

— O, emire al dreptcredincioșilor, pot să depun mărturie că regele de la Serendib nu se laudă întru nimic. Ba, la puterea și la bogăția sa, el adaugă și un mare simț al dreptății, și își ocîrmuiește norodul cu înțelepciune. El e singur cadiu în împărăția lui, unde de altminteri oamenii sînt atît de pașnici, încît niciodată nu au între ei neînțelegeri. În adevăr, regele acesta este vrednic de prietenia ta, o, emire al dreptcredincioșilor !

Califul fu mulțumit de cuvintele mele și îmi spuse :

— Scrisoarea pe care o cetii și vorbele ce le rostiși îmi dovedesc că regele de la Serendib este un om desăvîrșit, care cunoaște învățăturile înțelepciunii și ale bunei cuviințe ! Fericit este norodul peste care ocîrmuiește !

Apoi califul mă dărui cu o rantie de preț și cu daruri scumpe, și mă copleși cu cinstiri și cu hatîruri, și vru ca povestea mea să fie scrisă de către diecii cei mai iscusiți, spre a fi păstrată între letopisețele domnești.

Eu, atunci, ieșii din sală și alergai către ulița și către casa mea, unde trăii în bogății și în falā, între rudele și prietenii mei, uitînd necazurile trecute și negîndind decît cum să sorb din viață toate bunurile pe care ea mi le putea dărui.

Și așa-i povestea celei de-a șasea călătorii a mea. Mîine, însă, dacă Allah vrea, am să vă povestesc, oaspeți ai mei, istoria celei de a șaptea călătorii, care-i mai minunată și mai uluitoare decît toate celelate șase dimpreună.

Şi Sindbad-marinarul porunci să se aştearnă masa pentru ospăţ şi să se aducă cina oaspeţilor săi, printre care era şi Sindbad-hamalul, căruia îi dărui, înainte de plecare, o sută de dinari de aur, ca şi în celelalte zile. Şi hamalul se duse acasă, minunîndu-se de tot ceea ce auzise. Şi-a doua zi, îşi făcu rugăciunea de dimineaţă şi se întoarse la palatul lui Sindbad-marinarul.

După ce toţi oaspeţii fură laolaltă şi după ce mîncară şi băură şi tăifăisuiră între ei, şi rîseră şi ascultară cîntece şi zvoana alăutelor, se aşezară roată, gravi şi tăcuţi. Şi Sindbad-marinarul povesti astfel :

CEA DE A ŞAPTEA POVESTIRE A LUI SINDBAD-MARINARUL ŞI CARE-I A ŞAPTEA ŞI CEA DIN URMA CALATORIE A SA

Aflaţi, o prieteni ai mei, că, la întoarcerea mea din cea de a şasea călătorie, mi-am lăsat cu hotărîre la o parte orice gînd de-a mai face vreo alta de-aici înainte ; căci nu numai că vîrsta nu-mi mai îngăduia drumurile cele îndepărtate, dar cu adevărat nu mai aveam nicidecum dorinţa de-a mă mai lăsa ispitit de vreo nouă călătorie, după toate primejdiile trăite şi după toate necazurile încercate. De altminteri, ajunsesem cel mai bogat om din Bagdad, iar califul trimitea adesea să fiu chemat la el ca să audă din gura mea povestirea lucrurilor neobişnuite pe care le văzusem de-a lungul călătoriilor mele.

Într-o zi, califul trimise să mă cheme, după obiceiul lui, şi eu tocmai mă pregăteam să-i povestesc una, ori două, ori trei păţanii de-ale mele, cînd el îmi spuse :

— Sindbad, trebuie să pleci la regele de la Serendib şi să-i duci răspunsul meu şi darurile pe care i le-am menit. Nimeni nu cunoaşte ca tine calea către acea împărăţie al cărei rege de bună seamă că are să fie tare mulţumit să te vadă iar ! Pregăteşte-te, aşadar, să porneşti chiar astăzi ; căci n-ar fi nici cuviincios să rămînem datori regelui acelei insule, nici vrednic ca noi să mai zăbovim cu răspunsul şi cu ploconul nostru !

La cuvintele acestea ale califului, lumea se înnegură dinaintea feţei mele şi rămăsei peste poate de năuc şi de uluit. Izbutii totuşi să-mi stăpînesc simţămintele, spre a nu-i fi pe neplac califului ; şi, măcar că mă juruisem să nu mai ies vreodată din Bagdad, sărutai pămîntul dinaintea califului şi răspunsei că ascult şi că mă supun. El atunci porunci să mi se deie zece mii de dinari de aur pentru cheltuielile mele de călătorie şi îmi înmînă o scrisoare scrisă de mîna lui şi darurile menite regelui de la Serendib.

Şi iată din ce erau alcătuite acele daruri : era, mai întîi, un măreţ pat întreg, de urşinic vişiniu, ce putea să tot preţuiască o sumă grozavă de dinari de aur ; era încă un pat de o altă culoare, şi încă unul de altă culoare ; erau o sută de mantii de stofă aleasă şi brodată, de la Kufa şi de la Alexandria, şi cincizeci de la Bagdad ; era un vas de cornalină albă, din vremuri străvechi, şi pe peretele căruia era închipuit un războinic înarmat cu un arc încordat împotriva unui leu ; erau încă şi multe alte lucruri pe care n-aş mai isprăvi să le pomenesc şi, pe deasupra, era şi o pereche de cai din cea mai frumoasă rasă din Arabia.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăsprezecea noapte

Ea urmă :

Eu, atunci, fusei nevoit să plec, împotriva voii mele, de această dată, și mă îmbarcai la Basra pe o corabie gata de plecare.

Soarta ne fu într-atîta de prielnică, încît după două luni, numărate zi la zi, sosirăm la Serendib în bună pace. Și zorii să-i duc regelui plocoanele și scrisoarea de la emirul dreptcredincioșilor.

Regele, cînd mă văzu iar, se îmbujoră și se lumină ; și fu nespus de bucuros de darurile califului. Vru atunci să mă mai țină la el o lungă bucată de vreme ; ci eu nu primii să rămîn decît numai răstimpul cît să mă hodinesc. După care, îmi luai bun-rămas de la el și, încărcat de daruri și de plocoane, mă grăbii să mă îmbarc iarăși spre-a lua calea îndărăt spre Basra, așa cum venisem.

Vîntul la început ne fu prielnic, și cel dintîi loc unde poposirăm la țărm fu un ostrov numit insula Sin. Și cu adevărat că pînă acolo fusesem într-o stare de desăvîrșită mulțumire ; și, în vremea traversării, vorbeam între noi și tăifăsuiam și stam la taclale, ba despre una, ba despre alta, tare plăcut.

Într-o zi însă, cum părăsisem de-o săptămînă insula aceea, unde neguțătorii făcuseră felurite schimburi și cumpărări, și cum ședeam tolăniți cuminte, după obiceiul nostru, deodată izbucni peste capetele noastre o furtună năprasnică, și o

ploaie cu găleata ne năpădi. Noi atunci ne grăbirăm să întindem pînze de cînepă peste baloturile și peste mărfurile noastre, spre a le feri să nu le strice apa, și începurăm să ne rugăm lui Allah să îndepărteze toată primejdia din calea noastră.

Pe cînd ne aflam în starea aceasta, căpitanul navei se ridică, își strînse mijlocul în cingătoare, își suflecă mînecile și își sumese poalele hainei, după care se cățără în vîrful catargului, de unde începu să privească îndelung la dreapta și la stînga. Pe urmă coborî, îngălbenit de tot la chip, ne privi cu o înfățișare de nespusă deznădejde, începu să-și deie în tăcere lovituri amarnice peste obraji și să-și smulgă barba. Noi atunci, speriați foarte, alergarăm la el și îl întrebarăm :

— Ce este ?

El ne răspunse :,

— Este genunea ! Bociți-vă soarta și luați-vă bun rămas unii de la alții. Aflați, dar, că apele ne-au abătut de la drumul nostru și ne-au aruncat la marginile mărilor lumii.

Apoi, vorbind astfel, căpitanul își deschise cufărul și scoase de acolo un sac de bumbac pe care-l deznodă și din care luă niște praf ce se asemuia cu cenușa. Înmuie pulberea aceea cu un pic de apă, așteptă cîteva clipite și apoi se apucă să tragă pe nas amestecul. După care, luă din cufăr o cărticică, ceti din ea, murmurînd, cîteva foi și sfîrși spunîndu-ne :

— Aflați, o, călătorilor, că această carte îmi adeverește presupunerile. Pămîntul pe care-l vedeți ivindu-se înaintea noastră, în depărtare, este pămîntul cunoscut sub numele de Tărîmul Re-

gilor. Acolo se află mormîntul stăpînului nostru Soleiman fiul lui Daud (asupra lor amîndurora fie rugăciunea şi pacea !). Şi marea aceasta în care ne aflăm este locuită de dihănii ale apelor, care pot înfuleca, dintr-o singură sorbitură, cele mai mari corăbii cu toată încărcătura şi cu toţi călătorii de pe ele. Iată-vă, dar, prevestiţi ! Uassalam !

După ce auzirăm vorbele acestea ale căpitanului, rămaserăm uluiţi peste măsură ; şi tocmai ne întrebam ce urma să se întîmple, cînd deodată ne simţirăm săltaţi cu navă cu tot, apoi coborîţi năprasnic, în vreme ce un muget cumplit ca tunetul se ridica din mare. Fuserăm atît de spăimîntaţi, încît ne făcurăm rugăciunea cea de pe urmă. Şi iată că dinaintea noastră, pe apa clocotindă, zărirăm înaintînd către corabie o dihanie înaltă cît un munte, apoi o a doua dihanie, încă şi mai mare, şi o a treia, care venea după ele, mare cît celelalte două laolaltă. Aceasta din urmă sări deodată peste marea ce se desfăcu ca o prăpastie, deschise un bot mai larg ca o genune şi înghiţi trei părţi din corabia noastră, cu tot ceea ce se afla pe ea. Eu abia avusei vreme să mă dau îndărăt către capătul navei şi să sar în mare, pe cînd dihania sfîrşea de înghiţit în pîntecele ei cea de-a patra parte a corăbiei şi pierea în adîncuri laolaltă cu celelalte două soaţe ale sale.

Ci eu izbutii să mă agăţ de o scîndură ce se rupsese din corabia sfărîmată sub dinţii dihaniei de ape, şi putui, după nenumărate anevoinţi, să răzbat pînă la ţărmul unei insule care, din norocire, era acoperită cu pomi roditori şi scăldată de un rîu cu o apă minunată. Băgai însă de seamă că rîul acela curgea cu o mare iuţeală, şi în aşa

fel, de stîrnea un vuiet ce se auzea pînă hăt departe.

Atunci, amintindu-mi de felul cum scăpasem de moarte de pe insula cu nestemate, îmi veni în gînd să-mi întocmesc o plută, ca și cea de odinioară, și să mă las dus de curgerea apelor. Căci, măcar că această nouă insulă era tare darnică, vroiam să încerc a mă întoarce iară în țara mea. Și îmi ziceam : „Dacă izbutesc să scap, totul are să fie cum nu se poate mai bine și am să mă juruiesc că nicicînd n-am să mai fac să-mi vină pe limbă vorba călătorie și că nicicînd n-am să mă mai gîndesc la călătorie cîtă viață-oi mai avea de trăit. Dacă, dimpotrivă, am să pier în încercarea mea, și atunci are să fie tot cum nu se poate mai bine ; căci în felul acesta aș isprăvi pe totdeauna cu necazurile și cu primejdiile."

Mă ridicai, așadar, pe dată și, după ce mîncai cîteva poame, strînsei o mare grămadă de trunchiuri groase de copac, al căror soi nu-l cunoaștem pe atunci, dar care aflai mai tîrziu că erau de lemn de sandal, din cel mai prețuit. Isprăvind cu strînsul trunchiurilor, pornii să caut cu ce să fac sfori și frînghii, și la început nu găsii nimic ; zării însă pe copaci niște plante agățătoare și mlădii, destul de tari, ce mi-ar fi putut fi de folos. Tăiai atîtea cîte-mi erau de trebuință și mă slujii de ele spre a lega laolaltă trunchiurile cele vîrtoase de sandal. Întocmii astfel o plută largă, pe care așezai poame multe și mă îmbarcai apoi și eu, rostind : „De-oi scăpa, va fi numai din mila lui Allah !"

Abia mă așezasem pe plută și-abia o dezlegasem de la mal, că și fu luată de ape cu o iuțeală înfricoșătoare, iar eu amețîi și căzui leșinat, întocmai

ca un pui de găină beat, peste grămada de poame pe care-o pusesem acolo.

Cînd îmi venii în fire, privii împrejuru-mi și rămăsei mai mult ca oricînd înlemnit de spaimă și asurzit de un vuiet ca de tunet. Rîul nu mai era decît o năvală de spumă clocotindă care, mai iute ca vîntul și izbindu-se de stînci, se prăvălea către o prăpastie căscată, pe care mai mult o simțeam decît o vedeam. Fără de îndoială că aveam să mă zdrobesc căzînd acolo, cine știe de la ce înălțime.

La gîndul acesta înfricoșător, mă agățai cu toate puterile mele de trunchiurile plutei și închisei ochii ca să nu mă mai văd în clipa zdrobirii și a pieirii, și rostii numele lui Allah, înainte de a muri. Și dintr-o dată, în loc să mă rostogolesc în prăpastie, simții pluta oprindu-se scurt pe apă, și deschisei ochii o clipită spre a vedea în ce loc mă aflam la moartea mea, și-așa mă văzui nesfărîmat nicicum de stînci, ci prins, dimpreună cu pluta, într-un năvod peste măsură de mare pe care niște oameni îl aruncaseră de pe țărm peste mine. Fusei prins în felul acesta și tîrît către țărm. Și-acolo fusei scos, mai mult mort decît viu, dintre ocheții năvodului, în vreme ce pluta era trasă la mal.

Cum stam întins acolo, sfîrșit și dîrdîind, înaintă către mine un preacinstit șeic cu barba albă, care începu prin a-mi ura bun venit. Apoi mă învălui în niște haine calde, care îmi făcură nespus de bine.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ea urmă :

Odată reînviorat de îngrijirile și de mesagiul pe care bătrînul avu bunătatea să mi le facă, putui să mă ridic în capul oaselor, fără însă a-mi recăpăta încă putința de a grăi. Atunci bătrînul mă sprijini de braț și mă duse încetișor pînă la hamam unde puse să mi se facă o baie strașnică ce izbuti să-mi redeie suflarea, apoi mă puse să miros parfumuri tari și-mi vărsă din ele și peste tot trupul, după care mă duse acasă la el.

Cînd intrai în casa acelui bătrîn, toți ai lui se bucurară nespus de sosirea mea și mă primiră cu multă căldură și cu semne de prietenie. Însuși bătrînul mă pofti să mă așez în mijlocul divanului din sala de primire și mă îmbie să mănînc lucruri de cel mai bun soi și să beau o apă desfătătoare, înmiresmată cu flori. După care, arseră în juru-mi tămîie, iar roabele îmi aduseră apă caldă și îmbălsămată și îmi puseră dinainte ștergare tivite cu mătase. După care, bătrînul mă duse într-o odaie tare frumos mobilată și plecă apoi încetișor. Ci lăsă la poruncile mele feluriți robi care, din vreme în vreme, veneau să vadă dacă n-aveam trebuință de slujba lor.

Vreme de trei zile fusei ospețit astfel, fără ca să mă supere cineva cu vreo întrebare. Și nu lăsau să-mi lipsească nimic, îngrijindu-mă cu bunăvoință, pînă ce într-un sfîrșit simții că mi se întorseseră puterile de-a binelea și că sufletul și inima mi se întremaseră. Atunci, cum era în

dimineaţa celei de-a patra zile, bătrînul veni şi se aşeză lîngă mine şi, după salamalek, îmi spuse :

— O, oaspete al nostru, sosirea ta ne-a umplut de voie bună şi de plăcere ! Binecuvîntat fie Allah că ne-a scos în calea ta, spre-a te scăpa de la prăpastie ! Cine eşti şi de unde vii ?

Eu, atunci, îi mulţumii din suflet bătrînului pentru binele nemăsurat pe care mi-l făcuse mîntuindu-mi viaţa şi pe urmă dîndu-mi să mănînc de minune şi să beau de minune şi miresmîndu-mă de minune, şi îi spusei :

— Mă cheamă Sindbad-marinarul ! Mi se spune aşa din pricina multelor mele călătorii pe mare şi a nemaipomenitelor întîmplări care, de-ar fi scrise cu acul în colţul ochiului, ar sluji de învăţătură celor ce-ar ceti cu luare-aminte.

Şi-i povestii bătrînului istoria mea, de la început pînă la sfîrşit, fără a ocoli nici un amănunt.

Atunci bătrînul fu peste măsură de uimit şi rămase vreme de un ceas fără a putea grăi, atîta de tulburat fusese de cele ce auzise. Într-un sfîrşit, înălţă fruntea, îmi mai mărturisi o dată bucuria lui că mă ajutorase, şi îmi zise :

— Acum, o, oaspete al meu, de vrei să-mi asculţi sfatul, vinde-ţi mărfurile care de bună seamă că preţuiesc bani buni, datorită rarităţii şi calităţii lor !

La cuvintele acestea ale bătrînului, rămăsei peste măsură de uimit şi, neştiind nici ce vroia el să zică, nici despre ce mărfuri vorbea, devreme ce pierdusem totul, tăcui deocamdată răstimp de cîteva clipe ; pe urmă, întrucît totuşi nu voiam să las să-mi scape un chilipir atît de neobişnuit ce mi se ivea pe neaşteptate, răspunsei :

— Lucru-i cu putinţă !

Atunci bătrînul îmi spuse :

— Să nu ai nici o grijă, copilul meu, în privința mărfii tale. Nu trebuie decît să te scoli și să mă însoțești la suk. Și mă însărcinez eu cu tot restul. Dacă la mezat prețul mărfii are să se ridice la o sumă ce ne-ar putea conveni în adevăr, avem să-l primim ; de nu, am să-ți fac binele de a păstra marfa în magaziile mele pînă ce prețurile au să crească ; și-atunci, avem să putem scoate prețul cel mai bun.

Eu, atunci, rămăsei tot mai năuc în sine-mi ; ci nu mă arătai întru nimic, căci îmi ziceam : „Mai ai răbdare, Sindbad, și-ai să vezi lămurit despre ce este vorba !“ Și-i spusei bătrînului :

— O, preacinstite taică, ascult și mă supun ! Tot ce socoti-vei tu că e bine să fac are să fie plin de binecuvîntare. Din parte-mi, după tot ce-ai făcut spre binele meu, n-aș putea decît să mă supun voinței tale !

Și mă ridicai pe dată și-l însoții la suk.

Cînd ajunserăm în mijlocul sukului unde aveau loc vînzările la mezat, care nu fu mirarea mea de a-mi vedea pluta adusă acolo și înconjurată de o mulțime de zarafi și de neguțători care o priveau cu prețuire și cu clătinări de cap. Și din toate părțile auzeam strigăte de laudă.

— Ya Allah ! ce minunat soi de sandal ! Nicăieri în lume nu se află un asemenea soi !

Eu atunci înțelesei că aceasta era marfa cu pricina și socotii nimerit, pentru vînzare, să iau o înfățișare mîndră și cumpănită.

Ci iată că numaidecît bătrînul, ocrotitorul meu, apropiindu-se de căpetenia samsarilor, îi spuse :

— Deschide mezatul !

Şi mezatul fu deschis, cu o mie de dinari drept preţ de început pentru plută. Şi şeicul samsarilor strigă :

— La o mie de dinari, pluta de sandal, o, cumpărătorilor !

Atunci bătrînul strigă :

— O iau cu la două mii !

Un altul însă strigă :

— La trei mii !

Şi neguţătorii urcară mai departe preţul de mezat, pînă la zece mii de dinari. Atunci căpetenia misiţilor privi către mine şi mă întrebă :

— S-au dat zece mii ! Nu se mai adăugă nimic.

Ci eu spusei :

— Nu vînd la preţul acesta !

Atunci ocrotitorul meu se apropie de mine şi îmi spuse :

— Copilul meu, sukul, în aceste vremi, nu e prea spornic şi marfa şi-a cam pierdut din căutare. E mai bine, aşadar, să primeşti preţul dat. Ci eu, dacă vrei, am să-l mai sporesc pe seama mea, şi adaug o sută de dinari ! Vrei, dar, să laşi totul la zece mii şi o sută de dinari ?

Răspunsei :

— Pe Allah ! bunule taică, numai pentru tine am s-o fac, drept recunoştinţă faţă de binefacerile tale ! Primesc să-ţi las lemnul pentru această sumă !

La cuvintele acestea, bătrînul porunci robilor lui să ducă tot sandalul în magaziile cu prisoase, şi mă luă la casa lui, unde îmi numără pe loc zece mii şi o sută de dinari, şi îi închise într-o lădiţă straşnică, a cărei cheie mi-o dete mie, mai şi mulţumindu-mi pentru ceea ce făcusem pentru el.

La urmă, porunci să se întindă masa, şi mîncarăm şi băurăm şi tăifăsuirăm voioşi. După care, ne spălarăm pe mîini şi pe gură ; el îmi spuse apoi :

— Copilul meu, vreau să-ţi fac o rugăminte pe care doresc s-o primeşti !

Eu răspunsei :

— Taică, orice-ar fi, mi-i plăcut să-ţi încuviinţez!

El îmi spuse :

— Vezi, fiule, că am ajuns un om tare înaintat în vîrstă şi că nu am nici un urmaş de parte bărbătească, să-mi poată moşteni într-o zi bunurile. Ci trebuie să-ţi spun că am o fiică, destul de tînără încă, plină de farmec şi de drăgălăşie, care are să fie bogată foarte la moartea mea. Aşa că aş dori să ţi-o dau de soţie, dar numai dacă primeşti să locuieşti în ţara noastră şi să trăieşti traiul nostru. Ai să fii în felul acesta stăpîn peste tot ceea ce am eu şi peste tot ceea ce ocîrmuieşte mîna mea. Şi-ai să mă înlocuieşti în domnia mea şi în stăpînia bunurilor mele !

Cînd auzii cuvintele acestea ale bătrînului, coborîi capul în tăcere şi rămăsei aşa, fără să rostesc o vorbă. El atunci urmă :

— Crede-mă, fiule, împlineşte-mi ceea ce îţi cer ! Şi ai să fii binecuvîntat ! Adaug, spre a-ţi linişti sufletul, că după moartea mea vei putea să te întorci în ţara ta luîndu-ţi şi soţia, pe fiica mea. Nu-ţi cer decît să rămîi aici vreme cîtă mai mi-e hărăzită pe pămînt.

Eu, atunci, răspunsei :

— Pe Allah, taică şeikule, tu mi-eşti ca şi un părinte şi, dinaintea ta, nu pot avea altă părere, nici lua altă hotărîre decît ceea ce ţi-e prielnic ; că eu, în viaţa mea, de fiecare dată cînd am vrut să înfăptuiesc vreun plan, n-am dat decît de neca-

zuri și de dezamăgiri. Așa că sînt gata să mă supun voinței tale !

Numaidecît bătrînul, bucuros peste măsură de răspunsul meu, porunci robilor lui să se ducă să caute pe cadiu și pe martori, care nu zăboviră să sosească...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute patrusprezecea noapte

Ea urmă :

...care nu zăboviră să sosească. Și bătrînul mă căsători cu fata lui și ne dete un ospăț strașnic și ne făcu o nuntă strălucitoare. După care mă duse la fiica lui, pe care eu încă nu o văzusem. O găsii desăvîrșit de frumoasă și de dulce, gingașă la boiu și la chip. Și mai era și împodobită cu straie bogate, și ce purta pe ea prețuia mii de dinari de aur, și chiar că nimeni n-ar fi putut să le prețăluiască întocmai.

Așa încît, atunci cînd mă aflai lîngă ea, îmi plăcu. Ne îndrăgirăm unul pe altul și rămaserăm laolaltă mult timp, dezmierdîndu-ne, fericiți peste măsură.

Peste o bucată de vreme, bătrînul, tatăl soției mele, se săvîrși întru tihna și mila Celui-preaînalt. Îi făcurăm o înmormîntare frumoasă și îl îngroparăm. Și eu căpătai toate cîte avea el, și toți robii și toate slugile lui ajunseră robii și slugile mele, sub singură stăpînia mea. Ba neguțătorii din oraș

mă numiră și căpetenie a lor, în locul lui, și-atunci avusei putința să cercetez obiceiurile locuitorilor acelui oraș și felul lor de trai.

Or, într-o zi, băgai de seamă, spre nedumerirea mea, că oamenii din orașul acela sufereau în fiece an o năpîrlire, la vreme de primăvară: năpîrleau peste noapte, schimbîndu-și forma și înfățișarea ; la umeri le creșteau niște aripi și deveneau zburătoare. Puteau atunci să se înalțe în zbor pînă la bolta cea mai de sus a văzduhului ; și ei se prilejeau de noua lor stare spre-a zbura cu toții din oraș, nelăsînd în urmă-le decît femeile și copiii care nu aveau și ei puterea de-a căpăta aripi.

Descoperirea aceasta mă ului în cele dintîi vremi ; sfîrșii însă prin a mă deprinde cu asemenea schimbări de fiecare an. Numai că, veni o zi cînd începu să mi se facă rușine de-a fi singurul bărbat fără aripi și de-a fi nevoit să rămîn numai eu în oraș, laolaltă cu femeile și cu copiii. Ci zadarnic îi cercetai pe locuitori despre mijlocul ce-ar fi fost de folosit spre a-mi crește aripi la umeri, nici unul nu știu, ori nu vru să-mi răspundă în această privință. Iar eu mă simțeam umilit de-a binelea că nu sînt decît Sindbad-marinarul, fără a putea să adaug la porecla mea și harul de-a fi zburător.

Într-o zi, cum pierdusem orice nădejde de-a putea izbuti vreodată să-i fac să-mi mărturisească taina creșterii aripilor, oprii pe unul dintre ei, căruia îi făcusem o mulțime de înlesniri, și, luîndu-l de braț, îi spusei :

— Pe Allah, numele lui fie cu tine ! măcar, în temeiul a ceea ce am făcut pentru tine, fă-mi și tu odată binele de a mă lăsa să mă sui în spinarea ta și să mă înalț în zbor împreună cu tine în călătoria ta, prin văzduh. O asemenea călătorie

mă ispitește nespus și vreau s-o adaug la acelea pe care le-am făcut pe mări !

La început, omul nu vroi să mă asculte ; dar înghesuit de rugăminți, sfîrși prin a se hotărî să primească. Așa de încîntat fusei, încît nici măcar nu-mi mai făcui timp să vestesc pe soața și pe slugile casei mele ; mă agățai de el, cuprinzîndu-l pe după mijloc, și el mă duse în văzduh luîndu-și zborul, cu aripile larg desfăcute.

Zborul nostru prin văzduh sui mai întîi în linie dreaptă, într-un răstimp tare îndelung. Așa încît sfîrșirăm prin a ajunge atît de sus în slăvile văzduhului, de fusei în stare s-aud limpede pînă și melodiile de sub bolta cerurilor.

Ascultînd acele minunate cîntări, fusei peste măsură de tulburat și, cuprins de evlavie, strigai și eu :

— Laudă lui Allah în slava cerurilor ! Binecuvîntat fie el și preamărit de toate făpturile !

Nici nu rostisem bine aceste cuvinte, că purtătorul meu înaripat scoase o înjurătură înfricoșătoare și, într-o fulgerare cumplită, urmată de un trăsnet, coborîrăm năprasnic, cu o iuțeală atît de mare, că nici nu mai aveam aer să răsuflu și fusei nevoit să-i dau drumul din strînsoare, cu primejdia de a cădea în genunea cea fără de fund. Și, într-o clipită, ajunserăm pe vîrful unui munte, unde purtătorul meu, aruncîndu-mi o privire spăimîntătoare, mă părăsi și pieri luîndu-și iară zborul în nevăzut.

Eu atunci, rămas singur pe acel munte pustiu, nu mai știui ce să mă fac, nici în ce parte s-o iau, spre a mă întoarce la soția mea, și strigai, cuprins de o uluire fără de margini :

— Nu se află mîntuire și putere decît întru Allah cel preaînalt, atotputernicul ! De fiecare dată

cînd sfîrşesc cu o năpastă, o iau de la cap cu alta, încă şi mai rea ! La urma urmei, mi se şi cuvine pe drept tot ceea ce mi se întîmplă !

Mă aşezai atunci pe-o stîncă, spre-a cugeta la vreun mijloc de a-mi îmbunătăţi starea, cînd deodată văzui înaintînd către mine doi băieţi de o frumuseţe minunată, ce se asemuiau cu două lune. Fiecare ţinea în mînă cîte un toiag de aur roşu, de care se sprijineau moale. Eu, atunci, mă ridicai grabnic, mersei în întîmpinarea lor şi le urai bună pace. Ei răspunseră cu bunăvoinţă la urarea mea ; lucru care mă încurajă să le vorbesc şi le spusei :

— Allah fie cu voi amîndoi, o, băieţi minunaţi ! Spuneţi-mi cine sînteţi şi ce faceţi ?

Ei îmi răspunseră :

— Sîntem închinători la Dumnezeul cel adevărat !

Pe urmă, unul dintre ei, fără să mai adauge nici o vorbă, îmi făcu un semn cu mîna într-o parte, ca pentru a mă pofti să-mi îndrept paşii într-acolo, lăsă în mîinile mele toiagul lui de aur şi, luîndu-l de mînă pe frumosul său tovarăş, pieri împreună cu el din ochii mei.

Atunci, eu luai toiagul cel de aur şi nu pregetai a mă îndrepta într-acolo încotro mi se arătase, tot minunîndu-mă la amintirea acelor doi băieţi atît de frumoşi. Cum mergeam aşa de-o bună bucată de vreme, văzui ieşind deodată de după o stîncă un şarpe urieşesc ce ţinea în gură-i un om pe trei sferturi înghiţit şi din care nu vedeam decît capul şi braţele. Braţele se zbăteau cu deznădejde şi capul ţipa :

— O, trecătorule, scapă-mă din gura şarpelui şi n-ai să te căieşti.

Eu, atunci, alergai în spatele şarpelui şi-i alduii pe la spate o lovitură cu toiagul meu de aur roşu,

aşa de bine potrivită, de rămase mort pe-clipă-pe-dată. Şi întinsei mîna către omul cel înghiţit şi îl ajutai să iasă din pîntecele şarpelui.

Cînd îl privii mai bine pe omul acela în faţă, fui peste măsură de uimit, recunoscîndu-l pe zburătorul care mă luase să fac cu el călătoria mea prin văzduh şi sfîrşise prin a se prăbuşi cu mine — gata să mă zdrobească — din slava boltei cerurilor pe vîrful muntelui, unde mă părăsise în primejdia de a muri acolo de foame şi de sete. Ci nu vrusei totuşi să-i arăt nici o duşmănie pentru fapta lui rea şi mă mulţumii să-i spun blajin :

— Oare aşa se poartă prietenii cu prietenii lor ?

El îmi răspunse :

— Mai întîi am a-ţi mulţumi pentru ceea ce făcuşi pentru mine. Numai că habar n-ai că tu eşti cel care, cu invocările tale nelalocul lor cînd ai rostit Sfîntul Nume, m-ai prăbuşit, fără de voia mea, din slava văzduhurilor. Sfîntul Nume are asemenea putere asupra noastră a tuturora. De-aceea noi nici nu-l rostim niciodată !

Atunci eu, pentru ca el să mă scoată din acel munte, îi spusei :

— Iartă-mă şi nu mă certa, căci cu adevărat nu aveam cum să ghicesc urmările năprasnice ale laudei aduse de mine Sfîntului Nume. Îţi făgăduiesc că n-am să-l mai rostesc, în vreme ce vom zbura, de mai vrei acum să primeşti a mă duce îndărăt la casa mea.

Atunci zburătorul se lăsă jos, mă luă pe spatele lui şi, într-o clipită, mă lăsă pe terasa locuinţei mele şi se întoarse la el acasă.

Cînd soţia mă văzu coborînd de pe terasă şi intrînd în casă după o atît de îndelungă lipsă, pricepu tot ce se petrecuse şi îl binecuvîntă pe Allah care încă o dată mă izbăvise de la pierzanie.

Pe urmă, după dovezile de bucurie pentru întoarcerea mea acasă, ea îmi spuse :

— De-aci nainte nu mai trebuie să ai de-a face cu locuitorii orașului acestuia : sînt frați cu diavolii !

Eu îi spusei :

— Dar cum trăia, oare, tatăl tău cu ei ?

Ea îmi răspunse :

— Tatăl meu nu făcea parte din adunarea lor și niciodată nu făcea ca ei și deloc nu trăia cum trăiesc ei. Oricum, dacă am să-ți dau un sfat, noi n-avem altceva mai bun de făcut, devreme ce tatăl meu a murit...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și, sfioasă, tăcu.

Ci într-a trei sute cincisprezecea noapte

Ea urmă :

...n-avem altceva mai bun de făcut, devreme ce tatăl meu a murit, decît să părăsim orașul acesta necredincios, unde Sfîntul Nume este prigonit. Mai întîi, însă, va trebui să vindem toate bunurile noastre și casele și tot ce avem. Înfăptuiește totul cît vei putea mai bine, cumpără mărfuri frumoase cu o parte din banii pe care ai să-i capeți și-apoi plecăm amîndoi la Bagdad, țara ta, să-ți vezi rudele și prietenii și să trăim în pace, în liniște și în cinstea datorată lui Allah preaînaltul.

Atunci eu răspunsei că ascult și că mă supun.

Pe dată începui să vînd, cum mă pricepeam mai bine, bucată cu bucată și fiecare lucru la vremea lui, toate bunurile socrului meu, șeicul, tatăl soției mele (aibă-l Allah întru mila și întru slava lui !) Și preschimbai astfel în bani de aur tot ceea ce aveam ca mobilă și ca avere ; și cîștigai astfel un cîștig de o sută la unul.

După care îmi luai soția și mărfurile pe care avusesem grijă să le cumpăr, închiriai pe seama mea o corabie care, cu voia lui Allah, avu o plutire norocoasă și spornică ; așa de bine încît, din insulă în insulă și din mare în mare, sfîrșirăm prin a ajunge în tihnă la Basra, unde nu ne oprirăm decît foarte puțină vreme. Pornirăm pe fluviu în sus și intrarăm în Bagdad, cetatea păcii.

Mă îndreptai atunci, împreună cu soția și cu bogățiile mele, către ulița și către casa mea, unde rudele mă primiră cu mari izbucniri de bucurie și o plăcură nespus pe soția mea, fata șeicului.

Iar eu mă grăbii să pun rînduială pentru totdeauna în negustoriile mele, așezai la magazii mărfurile mele cele frumoase, îmi încuiai bogățiile și putui, într-un sfîrșit, să primesc în tihnă firitiselile prietenilor și ale apropiaților mei care, socotind vremea cît lipsisem, găsiră că această cea de-a șaptea călătorie, cea din urmă dintre călătoriile mele, ținuse taman șapte ani, de la un cap la altul. Iar eu le povestii cu de-amănuntul pățaniile mele din această lungă lipsă a mea de-acasă ; și făcui jurămîntul, pe care îl țin cu sfințenie, după cum vedeți, de a nu mai porni, în tot restul vieții mele, în nici o călătorie, fie pe mare, fie numai pe uscat. Și nu pregetai să înalț mulțumire lui Allah preaînaltul că, în mai multe rînduri și în ciuda neașezării mele, m-a izbăvit din atîtea pri-

mejdii și m-a adus iară în mijlocul rudelor și al prietenilor mei.

Și-așa a fost, o, oaspeți ai mei, această a șaptea și cea din urmă călătorie care fu desăvîrșitul leac al dorurilor mele după necunoscut.

Cînd Sindbad-marinarul își isprăvi astfel povestirea, în mijlocul uimiților oaspeți, se întoarse către Sindbad-hamalul și îi spuse :

— Și-acum, o, Sindbad pămînteanule, cîntărește caznele ce le-am avut și piedicile ce le-am trecut, prin mila lui Allah, și spune-mi dacă soarta ta de hamal n-a fost cu mult mai prielnică unei vieți liniștite, decît cea care mi-a fost menită mie de la ursitoare ? E drept, tu ai rămas sărac, pe cînd eu am agonisit bogății fără de număr, ci nu-i așa că fiecare dintre noi a fost răsplătit după truda sa ?

La aceste cuvinte, Sindbad-hamalul veni și sărută mîna lui Sindbad-marinarul și îi spuse :

— Pe Allah, o, stăpîne al meu, iartă nesocotința din cîntarea mea !

Atunci Sindbad-marinarul porunci să se întindă masa pentru musafiri și le dete un ospăț care ținu trei nopți. Pe urmă, hotărî să-l păstreze în preajma lui, ca gospodar al casei, pe Sindbad-hamalul. Și amîndoi trăiră în desăvîrșită prietenie și în deplină bucurie, pînă ce veni să-i caute aceea care face să se spulbere desfătările, să se rupă prieteniile, să se năruie palatele și să se ridice mormintele, moartea cea amară. Slavă celui viu, care niciodată nu moare !

Cînd Șeherezada, fiica vizirului, sfîrși de istorisit povestea lui Sindbad-marinarul, ea se simți oleacă ostenită și, cum de altminteri vedea că se apropie zorii și nu vroia, sfioasă, după obiceiul ei, să treacă peste îngăduința dată, tăcu surîzînd.

Atunci micuța Doniazada, care ascultase, cu ochii căscați, povestirea aceasta uimitoare, se ridică de pe covorul unde sta ghemuită și alergă s-o sărute pe soră-sa, spunîndu-i :

— O, Șeherezada, surioara mea, ce dulci sînt vorbele tale, și gingașe, și curate, și desfătătoare la gust, și de-o frăgezime tare plăcută ! Și cîtu-i de grozav și de uluitor și de cutezător Sindbad-marinarul !

Și Șeherezada îi zîmbi și-i spuse :

— Da, surioară ! Dar ce-i povestea aceasta pe lîngă cea pe care am să v-o spun în noaptea următoare, de-am să mai fiu în viață, prin mila lui Allah și buna plăcere a Regelui !

Și regele Șahriar, care găsise călătoriile lui Sindbad cu mult mai lungi decît aceea pe care o făcuse el însuși împreună cu fratele său Șahzaman în cîmpia de la țărmul mării, acolo unde li se arătase djinul împovărat cu lada lui, se înturnă către Șeherezada și îi spuse :

— În adevăr, Șeherezada, nu văd ce istorie ai mai putea să ne istorisești ! Oricum, eu aș vrea una care să fie împodobită cu poeme. Mi-ai făgăduit-o demult, și nu prea pari a te îndoi că, dacă mai zăbovești mult să-ți îndeplinești făgăduiala, capul tău are să meargă să se adauge la capetele celor de dinaintea ta !

Și Șeherezada spuse :

— Pe ochii mei ! Tocmai cea pe care ți-o păstrez, o, preafericitule rege, are să-ți dea deplină mulțumire și, pe deasupra, ea-i nemărginit mai ispititoare decît toate cele pe care le-ai ascultat. Poți și să-ți dai seama despre asta după titlul ei, care este : *Povestea frumoasei Zumurrud și a lui Alișar, fiul lui Glorie.*

Atunci regele Șahriar spuse în sufletul lui : „N-am s-o ucid decît după asta !“ Apoi o luă în brațe și petrecu restul nopții cu ea.

Dimineața, se sculă și plecă la sala de judecăți. Și divanul se umplu de mulțimea de viziri, de emiri, de musaipi, de străjeri și de oamenii de-ai palatului. Și cel mai de pe urmă care intră fu marele vizir, tatăl Șeherezadei, care sosi purtînd sub braț giulgiul menit fiicei lui, pe care-o credea, de data aceasta, săvîrșită de-a binelea. Regele însă nu-i spuse nimic în această privință și-și văzu mai departe de judecăți, de căftăniri, de maziliri, de domnie și de încheiat treburile neîncheiate, și-așa pînă la sfîrșitul zilei. Apoi divanul fu ridicat și regele se întoarse la palat, pe cînd marele vizir rămase într-o nedumerire și într-o minunare peste fire.

Pe urmă, cînd se lăsă seara, regele Șahriar intră la Șeherezada și făcură laolaltă treaba lor cea știută.

Și cînd fu să fie cea de-a trei sute șaisprezecea noapte

Micuța Doniazada, odată sfîrșită treaba dintre Rege și Șeherezada, strigă din cotlonul unde sta ghemuită :

— O, surioară, te rog, ce mai aștepți să-ncepi istorisirea făgăduită a frumoasei Zumurrud și a lui Alișar, fiul lui Glorie ?

Și Șeherezada, surîzînd, răspunse :

— Nu aștept decît îngăduința acestui rege bine crescut și dăruit cu purtări frumoase.

Atunci regele Șahriar grăi :

— Poți !

Și Șeherezada povesti :

POVESTEA FRUMOASEI ZUMÛRRUD ŞI A LUI ALIŞAR, FIUL LUI GLORIE

Cică-n vechimea vremilor și-n trecutul veacurilor și al clipelor trăia în ţara Corasanului un negustor foarte bogat, care se numea Glorie și care avea un fiu frumos ca luna plină, numit Alișar.

Or, într-o zi, bogatul negustor Glorie, acum foarte înaintat în vîrstă, simţi că l-a ajuns boala morţii. Chemă la el pe fiul său Alişar şi-i spuse :

— O, fiule, iată că-i tare aproape sorocul soartei mele și aș dori să-ţi dau un sfat !

Alişar, mîhnit foarte, spuse :

— Și care-i acela, o, părinte al meu ?

Negustorul Glorie spuse :

— Te sfătuiesc să nu-ți faci niciodată nici un fel de legături și să nu ai de-a face cu lumea, căci lumea se poate asemui cu un fierar : de nu te arde focul din covălia lui, sau de nu-ţi scoate unul sau amîndoi ochii cu scînteile ilăului lui, fără-ndoială că tot are să te înăbușe cu fumăria sa. Și, de altminteri, și poetul a zis :

Nu te-amăgi cîndva să crezi
Că-ai să-ntîlnești pe neagra-ți cale
Prieten credincios atunci
Cînd soarta ți se-mbracă-n jale !
O, sihăstrie ! numai tu,
O, scumpă sihăstrie-adîncă,
Îi dai celui ce te-a-ndrăgit
Acea putere ca de stîncă
De a-și urma cărarea lui
Și de-a-nvăța supremul bine :
Măreața artă de-a avea
Încredere numai în tine !

Un altul a spus :

Lumea-ntreagă două fețe
Are — cît va fi să fie.
Cine știe să le-nvețe
Prinde-nvățătura-i vie :
Una-i hîda perfidie,
Alta al vînzării preț e !

Altul a zis :

Deșertăciuni, prostii și fleacuri
Pe lumea asta-s din belșug.
Dar dacă-ți scoate-n cale soarta
Un om ales, fă prieteșug
Cu el, căci cu asemeni prieten
Se-nvață-al vieții meșteșug.

Cînd tînărul Alișar auzi aceste cuvinte ale tatălui său pe moarte, răspunse :

— O, tată, îți sînt ascultător și mă supun ție. Ce mă mai sfătuiești ?

Și negustorul Glorie spuse :

— Fă binele, dacă îți stă în putință. Și nu aștepta să fii răsplătit cu vreo recunoștință sau cu vreun bine asemenea. O, fiul meu, nu avem prilejul, vai, să facem binele în fiece zi !

Și Alișar răspunse :

— Ascult și mă supun ! Dar acestea-s, oare, toate sfaturile tale ?

Glorie, negustorul, spuse :

— Să nu risipești nicicum bogățiile pe care ți le las : nu vei fi prețuit decît în temeiul a ceea ce mîna ta are sub stăpînirea ei. Și poetul a spus :

Pe vremea cînd eram sărac
Nici un prieten nu aveam,
Și-acum ia uite-i cum mai vin
La mine, oaspeți la bairam.
Ah, cîți prieteni nesătui
La masa mea se strîng, s-apuce !
Și cîți dușmani mi-aș căpăta
Cînd bogăția mi s-ar duce !

După care bătrînul urmă :

— Nu fi delăsător față de sfaturile oamenilor trecuți prin multe, nu cumva să socotești zadarnic sfatul celui ce te poate sfătui ; căci poetul a zis :

Să nu faci doar cum judeci tu !
Mai cere-i și-altuia un sfat !
Căci fie sfatul bun ori nu,
Mai bine-i să fii cugetat :
Cînd doar obrazul vrei să-ți vezi,
Ajunge-o singură oglindă ;
Dar dacă vrei să-ți cercetezi
Și spatele, ca să-l cuprindă

Şi să ţi-l scoată la vezeală,
Atunci nevoie-i să-l perinzi,
Cu meşteşug şi socoteală,
În jocul a două oglinzi.

Pe deasupra, fiule, mai am un ultim sfat să-ţi dau : fereşte-te de vin ! El este pricina tuturor relelor. Îţi poate lua minţile şi te poate face s-ajungi de rîsul şi de batjocura lumii. Astea-s sfaturile ce ţi le dau de pe pragul cel de pe urmă. O, copilul meu, să ţii minte cuvintele mele ! Să fii un fiu de treabă. Şi binecuvîntarea mea însoţească-te în viaţă !

Şi Glorie, bătrînul negustor, după ce vorbi astfel, închise o clipă ochii şi se reculese. Apoi îşi ridică degetul arătător în dreptul ochilor şi rosti mărturisirea de credinţă. După care muri, întru îndurarea Celui-prea-înalt.

Fu jelit de fiu-său şi de toţi ai lui ; şi i se făcu o înmormîntare la care luară parte şi cei mai mari şi cei mai mici, şi cei mai bogaţi şi cei mai săraci. Şi gata cu negustorul Glorie ! Ci, în ce-l priveşte pe Alişar, fiul lui Glorie, iată.

După moartea tatălui său, Alişar se ţinu mai departe de negustorie în cea mai de seamă prăvălie din suk şi urmă cu luare-aminte sfaturile părinteşti, mai cu seamă în ceea ce privea legăturile sale cu semenii. Ci, după un an şi o zi, nici mai mult, nici mai puţin, el se lăsă ispitit de băieţii cei ticăloşi, feciori de otrepe, lepădături fără de ruşine. Şi se-nhăită cu ei şi le cunoscu pe mamele şi pe surorile lor, nişte viclene şi nişte fiice de căţele. Şi se afundă în destrăbălare şi înotă în vin şi-n risipă, pe o cale cu totul împotriva drumu-

lui cel drept. Căci, nemaifiind într-o stare sănătoasă a minţii, el îşi făcea această tristă socoată : „Devreme ce taică-meu mi-a lăsat toate bogăţiile lui, fireşte că trebuie să mă folosesc de ele, spre-a nu le mai lăsa de moştenire altora după mine. Şi vreau să mă bucur de clipa şi de plăcerea care trece, căci n-am să trăiesc de două ori."

Or, socoteala aceasta îi izbuti aşa de bine, şi Alişar înădi mai departe aşa de statornic ziua cu noaptea prin cele două capete ale lor, fără a cruţa nici o destrăbălare, încît se văzu în curînd nevoit să-şi vîndă prăvălia, casa, mobilele şi hainele. Şi nu-i mai rămaseră decît numai hainele pe care le avea pe sine.

Atunci putu, în toată limpezimea, să-şi vadă lămurit întreaga rătăcire şi să ia seama ce minunate fuseseră sfaturile tatălui său Glorie. Prietenii pe care el îi omenise sărbătoreşte şi la a căror poartă se duse să bată rînd pe rînd, toţi găsiră cîte vreun temei oarecare spre a-l face să-şi ia tălpăşiţa. Aşa că, adus acum la marginea cea de pe urmă a sărăciei, fu nevoit, nemîncînd nimic din ajun, să iasă din prăpăditul de han în care locuia şi să cerşească din poartă-n poartă pe uliţe.

Pe cînd bătea astfel drumurile, ajunse în piaţă unde văzu strînsă o mulţime mare. Se simţi ispitit să se apropie şi el, spre a-şi da seama ce se petrecea, şi văzu, în mijlocul roatei de negustori, de misiţi şi de cumpărători...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ea urmă :

...văzu, în mijlocul roatei de negustori, de misiţi şi de cumpărători, o tînără roabă albă cu înfăţişare tare plăcută : un mijlocel de vreo cinci palme, nişte trandafiri drept obraji, nişte sîni bine croiţi şi, ah, ce spate ! I se potriveau, fără teamă de greşeală, acele versuri ale poetului :

Ea s-a ivit din matricea curată
A frumuseţii fără de cusur :
Nu-i nici prea mică, nici prea mare nu e,
Nici grasă şi nici slabă, şi-mprejur
Doar forme de bostan şi de gutui e.

Aşa-ncît însăşi Frumuseţea arde
De dragul frumuseţii ei ce-mbie
Prin străveziu-i voal prin care-şi cerne
Sfiosu-i chip, cel plinul de mîndrie.

Obrazul ei e însăşi luna ; boiul :
Mlădiţă-i, legănată-n vînt uşor ;
Iar răsuflarea-i e mireasma dulce
A bobului de mosc desfătător.

Făcută pare din mărgăritare
Topite ! Mădularele ei sînt
Atît de lucii, de se oglindeşte
În ele luna de pe chipu-i blînd,
De par şi ele-a fi un şir de lune.
Dar care grai ar fi vreodată-n stare
Şi care limbă s-ar pricepe-a spune

Lumina strălucind ca o minune
A-ntregii ei făpturi strălucitoare ?

Cînd Alişar îşi aruncă privirile către frumoasa fată, fu uimit peste măsură şi, fie că rămase înlemnit de minunare, fie că vru să-şi mai uite pentru o clipă sărăcia, privind strălucirile frumuseţii, se amestecă în mulţimea aceea strînsă acolo şi care se şi pregătea pentru vînzare. Iar negustorii şi misiţii ce se aflau de faţă, necunoscîndu-i încă prăbuşirea, nu se îndoiră o clipă că Alişar n-ar fi venit anume spre-a cumpăra roaba ; căci ştiau ce bogată moştenire îi lăsase părintele său, starostele Glorie.

Îndată însă veni şi se aşeză lîngă roabă misitul şi, peste capetele strînse unul lîngă altul, strigă puternic :

— O, neguţătorilor, o stăpînitori de bogăţii, orăşeni sau locuitori din pustie, deschizătorul porţii mezatului nu are a se teme de nici un fel de ocară ! Cutezaţi, dar ! Iată-nainte-vă pe doamna lunelor, perla, fecioara sfioşeniei, prea aleasa Zumurrud, grădina tuturor florilor ! Deschideţi mezatul, o, voi cei de faţă ! Nici o ocară pentru deschizătorul mezatului ! Iat-o înainte-vă pe doamna lunelor, pe fecioara sfioşeniei, Zumurrud, grădina tuturor florilor !

Numaidecît, careva dintre negustori strigă :

— Deschid la cinci sute de dinari !

Un altul spuse :

— Şi încă zece !

Atunci, un bătrîn pocit şi hidos, cu ochii albaştri şi saşii, ce se numea Raşideddin, strigă :

— Şi încă o sută !

Un glas strigă însă :

— Şi încă zece !

În acea clipă, bătrînul cel urît și cu ochi albaștri urcă deodată prețul, strigînd :

— O mie de dinari !

Atunci toți ceilalți cumpărători puseră strajă limbii lor și rămaseră tăcuți. Iar crainicul se întoarse către stăpînul tinerei roabe și îl întrebă dacă prețul oferit de bătrîn îl mulțumește și dacă vrea să încheie tîrgul. Și stăpînul răspunse :

— Eu primesc. Dar, mai întîi, trebuie ca și roaba mea să primească, întrucît i-am jurat că n-am s-o dau decît unui cumpărător ce-i va plăcea. Trebuie, dar, să-i ceri învoirea, o, misitule !

Și misitul se apropie de frumoasa Zumurrud și îi zise :

— O, crăiță a lunelor, vrei să fii a acestui preacinstit bătrîn, șeicul Rașideddin ?

Frumoasa Zumurrud, la aceste cuvinte, aruncă o privire către cel pe care i-l arătă misitul și îl găsi așa cum l-am zugrăvit noi. Atunci ea se întoarse, cu o mișcare de silă, și strigă :

— Au tu, o, căpetenie a misiților, nu știi ce spunea un poet bătrîn, dar nu atît de respingător ca bătrînul ăsta ? Ascultă atunci :

Eu o rugai : „Dă-mi, scumpo, doar un sărut, de vrei !“
Nici ură și nici milă nu fu-n privirea ei.
Nici ură și nici silă nu fu — doar nepăsare.
Și mă știuse, totuși, că sînt un om cu stare.
Știa că-s om cu stare. Și, totuși, vă spun că
Din colțul gurii-aceste cuvinte mi-aruncă :
„Nu-mi place coama albă pe-o frunte veștejită !
Nu-mi place între buze o zdreanță ponosită !“

Auzind aceste versuri, misitul spuse către Zumurrud :

— Pe Allah ! tu nu vrei să primeşti, şi ai dreptate. De altminteri, ce preţ mai e şi ăsta, o mie de dinari ? Tu preţuieşti două mii, după socoata mea !

Pe urmă se întoarse către mulţimea de cumpărători şi întrebă dacă un altul nu dorea roaba la preţul oferit. Atunci un negustor se apropie şi spuse :

— Eu !

Şi frumoasa Zumurrud îl privi şi văzu că nu era deloc hidos ca bătrînul Raşideddin şi că ochii lui nu erau nici albaştri, nici şaşii ; băgă însă de seamă că-şi vopsise barba în roşu. Atunci ea grăi :

— Ce ruşine să înnegreşti ori să-nroşeşti în felul acesta faţa bătrîneţii !

Şi pe loc alcătui aceste stihuri :

O, tu, cel ce rîvneşti acum la mine,
La chipul meu cu frumuseţi depline,
Boieşte-te cît vrei, şi mult, şi bine,
Cu orişice vopsea crezi tu că ţine,
Tot n-ai să-ascunzi ce-ţi este de ruşine !
Degeaba te vopseşti ! Rămîne-n tine
Ceea ce e vădit că nu-ţi convine.
Schimbi barba — şi sărmanu-ţi chip devine
Sperietoare pentru fiecine.

Şi-o clipă, numai, dacă te priveşte,
Femeia-nsărcinată se sterpeşte.

Cînd căpetenia misiţilor auzi versurile, zise către Zumurrud :

— Pe Allah ! adevăru-i de partea ta !

Şi-ndată, cum nici această cea de-a doua propunere nu fusese primită, un al treilea negustor înaintă şi-i spuse misitului :

— Dau eu preţul. Întreb-o dacă mă vrea.

Şi misitul o întrebă pe fetişcana cea frumoasă, care-l privi atunci pe omul acela. Văzu că era chior, şi izbucni în rîs, spunînd :

— Au tu nu știi, o, misitule, cuvintele poetului despre chiori ? Ascultă, aşadar :

Prietene, mă crede, niciodată
Să nu te faci tovarăş cu un chior ;
Fugi de privirea lui întunecată
Şi de mierosu-i glas amăgitor !

Aşa-i de păgubos să-l ai pe-aproape,
Încît Allah n-a pregetat să-i ia
Un ochi, pentru ca nu cumva să scape
Vegherii noastre-nfăţişarea-i rea.

Atunci misitul i-l arătă pe un al patrulea cumpărător și o întrebă :

— L-ai vroi pe acesta ?

Ea îl cercetă și văzu că era un moşneag cu o barbă care-i ajungea pînă la buric ; și ea zise îndată :

— Pe moşneguţul ăsta bărbos, iată cum l-a zugrăvit poetul :

Cîtă mai barba — ca o buruiană
Zadarnică, netrebnică, plăvană.
Ori ca o noapte, iarna, necurmată :
Tristă, şi tare lungă, şi-ngheţată !

Cînd misitul văzu că nici unul dintre cei ce se înfăţişau singuri s-o cumpere nu era potrivit, spuse către Zumurrud :

— O, stăpîna mea, uită-te la toţi aceşti neguţători și la aceşti cumpărători de neam ales şi

arată-mi-l pe acela care are norocul să-ţi placă, spre a te înfăţişa lui, ca să te cumpere !

Atunci frumoasa fetişcană cercetă unul cîte unul pe toţi cei de faţă cu cea mai mare luare-aminte şi privirea ei sfîrşi prin a cădea asupra lui Alişar, fiul lui Glorie. Şi înfăţişarea tînărului o fermecă numaidecît ; căci, în adevăr, Alişar fiul lui Glorie era de o frumuseţe neobişnuită şi nimeni nu-l putea vedea fără a se simţi atras cu înflăcărare către el. Aşa încît tînăra Zumurrud se grăbi să-l arate crainicului şi zise :

— O, crainicule, pe flăcăiandrul acela îl vreau, cel cu obrazul gingaş şi cu boiul mlădios ; căci îl găsesc desfătător, cu un sînge ispititor, mai suav decît adierea vîntului de la miazănoapte. Şi el este cel despre care poetul a spus :

O, flăcăiandrule, cei care
Văzură frumuseţea ta
Pe urmă cum de-au fost în stare,
Bieţii de ei, a mai uita ?
Cei ce se plîng de chinul vieţii
Pe care-n pieptul lor l-ai pus,
Să nici nu se mai uite, bieţii,
La chipul tău ce-i mai presus.
Acei ce vor să se ferească
De vraja farmecelor tale,
De ce nu vin să-ţi învelească
Frumosul chip sub văl de jale ?

Şi tot despre el un alt poet tot aşa a spus :

Stăpîne, pricepe ! Cum dar
Să nu fii iubit cu amar ?
Mijlocu-ţi nu-i zvelt şi mlădiu ?
Grumazu-ţi nu e argint viu ?

Pricepe, stăpîne ! Iubirea
De haruri de-acestea e-n firea
Acelora mult înţelepţi,
Cu gusturi alese şi drepţi.
Stăpîne, flăcăule-al meu,
Mi-s ochii la tine mereu
Şi toate puterile-mi par
Topite de dorul amar.
De-mi stai pe genunchi, mi se pare
Că ţin o povară prea mare ;
Dar dacă te duci, lipsa ta
M-apasă atunci şi mai grea.
Oh, tu, cu privirea-ţi de foc
Eşti moartea mea însămi pe loc.
Dar nu-i sfîntă lege pe lume
Să-ndemne la moarte anume.
Ah, inima fie-ţi duioasă,
Precum ţi-e făptura frumoasă !
Şi dulce privirea să-ţi fie,
Ca blînda ta faţă lucie !

Un al treilea poet a spus :

Obrazu-i e rotund şi plin :
Saliva-i lapte dulce-n gură,
Şi-i leac la boală şi la chin ;
Privirea lui e-un vis ce-i fură
Pe prozatori şi pe poeţi ;
Desăvîrşita lui făptură
Pe arhitecţi îi lasă beţi.

Un altul a spus :

Vin fermecat e-a buzei lui licoare,
Parfum de ambră e a lui suflare,
Iar dinţii-i boabe sînt de camfor tare.
De-aceea Ridvan, straja raiului,

Rugatu-l-a să-i plece din hotare,
Ca să nu-i strice huriile lui.

Cei grosolani la minte și simțire
Se plîng că e prea mîndru, prea semeț —
De parcă luna-n alba-i strălucire
N-ar lumina la fel orice drumeț,
De parcă-n mersu-i falnic peste fire
Pe ceru-nalt n-ar lumina măreț.

Un poet a mai spus :

Căprioru-acesta cu zulufii creți
Și-n obraji cu mîndre flori de trandafir,
Cu priviri vrăjite și cu mers semeț,
Oare înțelege cîte îi înșir ?

Mi-a promis că vine, totuși, la-ntîlnire.
Iată-acum cu cîtă patimă-l aștept.
Cruda nerăbdare tremură-n privire,
Bate zbuciumată inima în piept.

Închisese ochii ca să-mi spună : da !
Și-a gemut aprinsa patimă din mine.
Dar cu-nchise pleoape el pe gînduri sta...
Ah, făgăduiala !... Vine ? Ori nu vine ?

În sfîrșit, un altul a spus despre el :

Cîțiva prieteni grei la minte
M-au întrebat : „Cum poți iubi
Cu-atîta patimă fierbinte
Un tînăr ce, de l-ai privi,
Ai ști să vezi că-ncepe-a prinde
Un puf pe față-i a miji ?"

Eu le răspund : „Voi nu ştiţi, bieţii,
Că în grădina raiului
E toată poama frumuseţii
Prinos de pe obrajii lui.
Cum, dar, obrajii-i să dea vieţii
Acel belşug cum altul nu-i,
De n-ar fi-n coptul tinereţii
La umbra căreia căzui ?“

Misitul fu peste măsură de minunat văzînd atîta har la o roabă atîta de tînără şi îşi arătă uimirea faţă de stăpînul acesteia, care îi spuse :

— E de înţeles să fii uimit de atîta frumuseţe şi de atîta ascuţime de minte. Da află că această minunată copilă nu se mărgineşte numai să-i cunoască pe poeţii cei mai gingaşi şi să fie şi ea o alcătuitoare de stihuri, ea mai ştie pe deasupra şi să scrie, în cele şapte feluri osebite, iar mîinile-i sînt mai preţioase decît toate comorile. Cunoaşte arta broderiei şi pe cea a ţesutului mătasei, şi orice covor ce iese din mîinile ei este preţuit în suk la cincizeci de dinari. Şi ia aminte că îi sînt de-ajuns opt zile ca să desăvîrşească cel mai frumos covor sau perdeaua cea mai împodobită. Aşa că acela care va s-o cumpere are să-şi recapete după cîteva luni banii daţi, fără de nici o îndoială.

La cuvintele acestea, misitul ridică braţele a minunare şi strigă :

— O, fericit cel care va avea acest mărgăritar şi îl va păstra ca pe cea mai scumpă comoară a sa !

Şi se apropie de Alişar fiul lui Glorie, pe care i-l arătase fata, se ploconi dinaintea lui pînă la pămînt, îi luă mîna şi i-o sărută, apoi îi spuse...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ea urmă :

...apoi îi spuse :

— În adevăr, o, stăpîne al meu, mare noroc e norocul pe care-l ai de-a putea să cumperi această comoară pentru a suta parte din valoarea ei, şi Atoatedăruitorul nu s-a zgîrcit deloc cu tine în darurile sale ! Aducă-ţi, dar, fetişcana aceasta fericirea cu ea !

La cuvintele acestea, Alişar lăsă capu-n jos şi nu se putu opri să nu rîdă în sineşi de gluma soartei şi îşi zise : „Pe Allah ! eu nu am cu ce să-mi cumpăr o coajă de pîine şi ei mă cred atît de bogat încît să cumpăr roaba aceasta ! Oricum, eu n-am să zic nici da, nici ba, ca să nu mă acopăr de ruşine faţă de atîţia negustori." Şi îşi lăsă ochii-n jos şi nu suflă o vorbă.

Cum el nu se clintea, Zumurrud îl privi, spre a-l încuraja s-o cumpere ; ci el ţinea ochii în pămînt şi n-o vedea. Ea spuse atunci misitului :

— Ia-mă de mînă şi du-mă pînă lîngă el. Vreau să-i vorbesc şi să-l înduplec să mă cumpere ; căci m-am hotărît să nu fiu decît a lui.

Şi misitul o luă de mînă şi o duse lîngă Alişar fiul lui Glorie.

Tînăra stătu dreaptă, în frumuseţea ei, dinaintea tînărului şi îi zise :

— O, flăcăule de care-mi ard lăuntrurile, de ce nu spui un preţ de cumpărare ? Şi pentru ce nu spui tu însuţi preţuirea pe care o socoţi cea mai

potrivită ? Vreau să fiu roaba ta, la orice preţ o fi să fie !

Alişar ridică fruntea cu tristeţe şi spuse :

— Vînzarea şi cumpărarea nu sînt niciodată o îndatorire.

Zumurrud grăi :

— Văd, o, stăpîne al meu preaiubit, că găseşti prea ridicat preţul de o mie de dinari. Nu da, atunci, decît o sută — şi voi fi a ta.

El clătină din cap şi spuse :

— Ei bine, eu nu am nici măcar aceşti o sută de dinari în întregime !

Ea începu să rîdă şi îi spuse :

— Cît îţi lipseşte ca să împlineşti suma aceasta de o sută de dinari ? Căci, dacă nu-i ai pe toţi astăzi, vei plăti restul într-o altă zi.

El răspunse :

— O, stăpînă a mea, află, dar, că nu am nu numai o sută, da nici măcar un dinar ! Pe Allah, nu mai am nici un ban, nici alb, nici roşu, nici un dinar de aur şi nici vreo drahmă de argint. Aşa că nu-ţi pierde vremea cu mine şi caută alt cumpărător.

Cînd Zumurrud înţelese că tînărul nu avea nici un fel de avere, îi zise :

— Încheie totuşi tîrgul, învăluie-mă în mantia ta şi petrece-ţi un braţ pe după mijlocul meu : lucru care, aşa cum ştii, este semnul că ai primit.

Alişar atunci, nemaiavînd de ce să nu primească, se grăbi să facă ce îi poruncise Zumurrud. Şi, chiar în acea clipă, ea scoase din buzunar o pungă pe care i-o strecură şi îi spuse :

— Se află în ea o mie de dinari ; trebuie să-i dai stăpînului meu nouă sute, iar pe ceilalţi o sută păstrează-i spre a face faţă celor mai grabnice cheltuieli ale noastre.

Şi Alişar numără pe dată nouă sute de dinari negustorului și se grăbi să ia roaba de mînă şi s-o ducă la el acasă.

Cînd ajunseră acasă, Zumurrud fu destul de uimită văzînd că locuinţa nu era decît o odaie jalnică în care nu se afla decît un prăpădit de preş vechi și tocat în mai multe locuri. Se grăbi să-i mai dea încă o pungă cu o mie de dinari și îi zise :

— Aleargă degrabă la suk să cumperi tot ceea ce ne trebuie ca mobilă și covoare, și tot ce trebuie de mîncat și de băut. Şi să alegi ce-i mai bun în suk ! Pe deasupra, adu-mi o bucată mare de mătase de Damasc, de cea mai bună calitate, roșie-vișinie, și cîteva mosoare cu fir de aur, și cîteva mosoare cu fir de argint, şi cîteva mosoare cu fir de mătase de șapte culori felurite. Nu uita să-mi cumperi şi nişte ace mari şi un degetar de aur pentru degetul meu mijlociu.

Și Alişar îndeplini îndată aceste porunci și îi aduse frumoasei Zumurrud totul. Și ea aşternu covoarele pe jos, orîndui saltelele şi divanele, puse totul în rînduială şi întinse masa, după ce aprinse făcliile.

Amîndoi atunci se aşezară și mîncară, și băură, și fură mulţumiţi. După care se întinseră în culcuşul lor cel nou și petrecură toată noaptea strîns înlănţuiţi, în cele mai curate desfătări și în cele mai voioase zbenguieli, pînă dimineaţa.

Căci misitul fusese mituit tainic, mai dinainte, de către creștin cu zece dinari. Și așa de bine rostui el asupra minții lui Alișar, de-l hotărî să dea creștinului tapițeria, în schimbul sumei tocmite. O dete, așadar, ci nu fără o mare apăsare, luă cei o sută de dinari și porni îndărăt către casă.

Pe cînd mergea așa, băgă de seamă la o cotitură de uliță că acel creștin se ținea după el. Se opri și îl întrebă :

— Ce cauți tu în mahalaua aceasta în care oamenii de soiul tău nu intră niciodată ?

Creștinul spuse :

— Iartă-mă, o, stăpîne al meu, da am de îndeplinit o însărcinare la capătul acestei ulițe. Allah să te apere !

Alișar își văzu de cale și ajunse la ușa casei lui ; și-acolo băgă de seamă cum creștinul, după ce făcuse un ocol, se întorsese pe la celălalt capăt al uliței și ajunsese dinaintea casei lui, odată cu el. Atunci strigă, cuprins de mînie :

— Creștin afurisit, ce ai de mă urmărești așa peste tot pe unde mă duc ?

El răspunse :

— O, stăpîne, crede-mă că numai din întîmplare mă mai aflu pe aici ; ci dă-mi, mă rog ție, un gît de apă, și are să te răsplătească Allah, căci setea îmi arde măruntaiele !

Și Alișar gîndi : „Pe Allah ! nu trebuie să se spună că un muslemin n-a vrut să dea de băut unui cîine însetat ! Mă duc, dar, să-i aduc niște apă." Și intră în casă să ia un urcior cu apă și să se întoarcă iar afară ca să-l ducă creștinului, cînd Zumurrud îl auzi deschizînd cleanța și alergă în calea lui, neliniștită de lipsa-i îndelungată. Ea îi spuse, îmbrățișîndu-l :

— Pentru ce ai zăbovit atîta astăzi ? Ai izbutit să vinzi tapițeria vreunui cinstit negutător cu prăvălie ori vreunui trecător ?

El răspunse, vădit foarte tulburat :

— Am zăbovit oleacă, pentru că sukul era plin ; am izbutit totuși să vînd unui negutător tapițeria !

Ea spuse, cu o îndoială în glas :

— Pe Allah ! inima nu mi-i liniștită. Da unde duci urciorul acela ?

El spuse :

— Mă duc să-i dau de băut crainicului din suk, care m-a însoțit pînă aici !

Răspunsul acesta însă nu o mulțumi deloc și, pe cînd Alișar ieșea, recită îngrijorată stihul acesta al poetului :

O, biată inimă nebună,
Care te-aprinzi de dor, și-ți spui,
Cu patimă, că-n veci durează
Iubirea și sărutul lui,
Au tu nu vezi la căpătîiu-ți
Cum stă de veghe totdeauna
Cu brațele mereu întinse
Cea care toate le desparte
Și nu vezi cum din umbra rece,
Pîndindu-te să-și ia arvuna,
De-a pururea în preajmă-ți șade
Vicleana umbră-a negrei soarte ?

Şi cînd Alişar se îndreptă către ieşire, îl găsi pe creştin intrat în sala de la intrare, prin uşa lăsată deschisă. Văzîndu-l, lumea i se înnegură dinaintea ochilor şi strigă :

— Ce cauţi aici, cîine fecior de cîine, și cum de-ai îndrăznit să-mi intri în casă fără îngăduința mea ?

El răspunse :

— Fie-ţi milă, o, stăpîne al meu, şi iartă-mă ! Sînt istovit de cît am mers ziua toată şi, nemaiputînd să mă ţin pe picioare, mă văd silit să-ţi calc pragul, întrucît, la urma urmei, nu-i cine ştie ce osebire între uşă şi sala de intrare. De altminteri, numai să răsuflu oleacă, şi mă duc ! Nu mă alunga, şi Allah n-are să te alunge !

Şi luă urciorul pe care Alişar, nedumerit foarte, îl adusese, bău cît îi trebui şi i-l dete îndărăt. Şi Alişar rămase în picioare în faţa lui, aşteptîndu-l să plece. Dar trecu aşa vreme de un ceas şi creştinul nu se clintea din loc. Atunci Alişar îi strigă, sugrumat :

— Vrei să ieşi de-aici numaidecît şi să te duci în calea ta ?

Ci creştinul îi răspunse :

— O, stăpîne al meu, tu de bună seamă că nu eşti dintre cei ce fac o binefacere cuiva şi-apoi îl fac s-o simtă toată viaţa, şi nici dintre cei despre care poetul a spus :

S-a stins demult mărinimoasa spiţă
A celor care fără şovăială
Îndestulau nainte de-a fi-ntinsă
Sărmana cerşetoare mînă goală.

Alt neam, cămătăresc, murdar şi lacom,
S-a-nstăpînit în vremile de-acum :
Pîndind cîştig şi dintr-un strop de apă
Dat unui biet însetoşat pe drum.

În ce mă priveşte, o, stăpîne, eu mi-am şi astîmpărat setea cu apa casei tale ; acum însă foamea mă chinuieşte aşa de tare, încît m-aş foarte mulţumi cu ceea ce a rămas de la masa ta, fie şi

numai o coajă de pîine şi-o ceapă, nimic mai mult !

Alişar, din ce în ce mai mînios, îi strigă :

— Hai, cară-te de-aici ! destulă trăncăneală ! Nu mai am nimic în casă.

El răspunse fără a se clinti din loc :

— Stăpîne-doamne, iartă-mă ! Dar, dacă nu mai ai nimic în casă, ai la tine cei o sută de dinari pe care i-ai căpătat pe tapiţerie. Te rog, dar, pe Allah, să te duci la sukul cel mai apropiat, să-mi cumperi o plăcintă, ca să nu se poată spune că am plecat din casa ta fără a fi împărţit între noi pîinea şi sarea !

Cînd Alişar auzi cuvintele acestea, îşi zise în sine : „Nu încape îndoială că blestematul ăsta de creştin este un nebun şi un zărghit. Şi-am să-l zvîrl pe uşă afară, şi-am să asmut pe el cîinii de pe uliţă !" Şi cum se pregătea să-l arunce afară, creştinul neclintit îi zise :

— O, stăpîne, nu doresc decît o pîine şi o ceapă, cu care să-mi astîmpăr doar foamea. Să nu faci, aşadar, multă cheltuială ; pentru mine e, într-adevăr, prea destul ! Căci cel înţelept se mulţumeşte cu puţin şi, cum a spus poetul :

O coajă doar de pîine e destul
Pentru-nţelept, să spună că-i sătul ;
Ci-ntreg pămîntul tot n-ar fi în stare
Să-l sature pe-un lacom la mîncare.

Cînd Alişar văzu că nu putea face altfel decît să se supună, îi spuse creştinului :

— Mă duc la suk să-ţi caut de mîncare. Rămîi şi aşteaptă-mă aici, neclintit !

Şi ieşi din casă, după ce închise uşa şi scoase cheia din broască punînd-o în buzunar. Alergă

în graba mare la suk, de unde cumpără brînză coaptă cu miere, castraveți, banane, plăcinte de foi și gogoși calde, abia scoase din tavă, și aduse totul creștinului, spunîndu-i :

— Mănîncă !

Acesta însă se dete îndărăt, zicînd :

— Stăpîne-doamne, ce mărinimie pe tine ! Ceea ce ai adus acolo ar ajunge să hrănești zece inși ! Chiar e prea mult, afară numai de nu vrei să mă cinstești mîncînd și tu cu mine !

Alișar răspunse :

— Mie nu mi-e foame, sînt sătul ; așa că mănîncă tu singur !

Celălalt grăi :

— Stăpîne-doamne, înțelepciunea ne învață că acela care nu primește să mănînce cu oaspetele său este fără îndoială un păcătos de fecior din flori.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci și una noapte

Ea urmă :

La cuvintele acestea, fără putință de răspuns, Alișar nu îndrăzni să se împotrivească și începu îngîndurat să mănînce laolaltă cu el. Creștinul se folosi de neluarea-aminte a gazdei sale și curăță o banană, o despică și strecură în ea cu dibăcie niște banj tare, amestecat cu praf de opium, în-

tr-o porţie îndestulătoare să doboare la pămînt şi-un elefant şi să-l adoarmă pe vreme de un an. Înmuie banana în mierea cea albă în care înota minunata brînză coaptă şi o întinse lui Alişar, spunîndu-i :

— O, doamne al meu, pe adevărul credinţei tale ! primeşte din mîna mea banana aceasta zemoasă pe care am curăţat-o de coajă anume pentru tine !

Alişar, care ţinea să isprăvească odată, luă banana şi o înghiţi.

De cum îi ajunse banana în pîntece, Alişar se prăbuşi pe jos, cu capu-naintea picioarelor, fără de simţire. Atunci creştinul sări ca un lup jigărit şi se repezi afară din casă, unde, în hudicioara din faţă, se aţineau la pîndă nişte inşi cu un catîr, avîndu-l în fruntea lor pe bătrînul Raşideddin, ticălosul cel cu ochi albaştri, a căruia nu vroise Zumurrud să fie şi care jurase că o va avea cu de-a sila, de l-ar costa oricît l-ar costa. Raşideddin acesta nu era decît un mişel de creştin, care numai pe dinafară se prefăcea a fi de credinţă islamică, spre a se bucura de felurite foloase pe lîngă neguţători, şi era chiar frate cu cel care tocmai îl amăgise pe Alişar şi al cărui nume era Barssum.

Barssum ăsta alergă, aşadar, să-i vestească ticălosului de frate-său izbînda vicleşugului lor, şi amîndoi, urmaţi de oamenii lor, intrară în casa lui Alişar, se năpustiră în iatacul lăturalnic, în care Alişar făcuse haremul frumoasei Zumurrud, se repeziră la frumoasa tînără, îi puseră căluş în gură, o legară fedeleş, şi-o puseră într-o clipită pe spinarea catîrului, pornind în galop. Şi-ajunseră, nesupăraţi de nimica pe cale, la casa bătrînului Raşideddin.

Ticălosul cel cu ochi albaştri şi ceacîri porunci atunci ca Zumurrud să fie dusă în odaia cea mai din lăuntrul casei. Şi şezu singur lîngă ea, după ce-i scoase căluşul, şi îi zise :

— Iată-te, în sfîrşit, la cheremul meu, frumoasă Zumurrud, şi haimanaua ceea de Alişar n-are cum mai veni acum să te scoată din mîinile mele. Începe, dar, mai nainte de-a te culca în braţele mele şi de a-mi cunoaşte bărbăţia, prin a te lepăda de păcătoasa-ţi credinţă şi prin a primi să te faci creştină, aşa cum şi eu sînt creştin. Pe Messia şi pe Fecioară ! dacă nu te supui numaidecît dorinţei mele, am să te fac să-nduri cele mai crunte cazne şi-am să te fac s-ajungi mai jalnică decît o căţea !

La cuvintele acestea ale ticălosului de creștin, ochii tinerei se umplură de lacrimile care i se rostogoliră de-a lungul obrajilor, buzele-i tremurară, și strigă :

— O, nelegiuitule cu barbă albă, pe Allah ! tu poţi pune să fiu tăiată în bucăţi, dar n-ai să izbuteşti să mă faci să-mi lepăd credinţa. Poţi chiar să te bucuri de trupul meu cu de-a sila, aşa cum face un ţap în călduri cu o puiandră de capră, dar sufletu-mi n-ai să mi-l supui să-mpărtăşească stricăciunea ta. Şi Allah are să-ţi ceară seama mai de vreme ori mai tîrziu pentru mîrşăviile tale.

Cînd bătrînul văzu că nu o putea îndupleca prin vorbe, îşi chemă robii şi le zise :

— Răsturnaţi-o şi ţineţi-o straşnic aşa, culcată pe burtă.

Şi ei o răsturnară şi o culcară pe burtă. Atunci ticălosul acela de moşneag luă un bici şi începu s-o croiască crunt pe părţile ei cele rotunde. Şi

fiecare lovitură lăsa cîte-o lungă dîră roșie pe albul pielii ei. Şi Zumurrud, la fiecare lovitură, departe de a slăbi în credința sa, striga :

— Nu este alt Dumnezeu decît unul Allah şi Mahomed este trimisul lui !

Ci el nu încetă s-o lovească decît cînd nu mai putu să ridice mîna. Atunci le porunci robilor lui s-o azvîrle la bucătărie, între slujnice, şi să nu-i dea nimic nici să mănînce, nici să bea. Și ei se supuseră pe dată. Și gata cu ei !

Estimp, Alişar rămase întins fără de simţire în odaia de la intrare a casei sale, pînă a doua zi. Izbuti atunci, odată risipită beţia de banj şi odată vînturat din capu-i fumul opiului, să-și vină în simţire şi să deschidă ochii, se ridică în capul oaselor și chemă din toate puterile lui :

— *Ya Zumurrud !*

Ci nimenea nu-i răspunse. Se ridică îngrijorat şi intră în iatacul pe care-l găsi gol și tăcut, şi unde iaşmacul dragei lui Zumurrud și feregeaua ei zăceau pe jos. Atunci își aminti de creștin. Și, cum şi acela pierise, el nu se mai îndoi că preaiubita-i Zumurrud fusese răpită. Se aruncă la pămînt, dîndu-şi cu pumnii-n cap şi suspinînd ; şi își sfîșie hainele și plînse toate lacrimile durerii și, peste măsură de deznădăjduit, se repezi afară din casă, luă de pe jos două pietroaie, cîte una în fiecare mînă, și începu să alerge năuc, pe toate ulițele, bătîndu-se în piept cu cele două pietre și strigînd :

— Ya Zumurrud ! Zumurrud !

Și toți copiii se luară după el țipînd :

— Un nebun ! un nebun !

Şi, văzîndu-l, oamenii care-l cunoşteau îl priveau cu milă şi-l căinau că-şi pierduse minţile, spunînd :

— Acesta-i fiul lui Glorie ! Bietul Alişar !

Şi el rătăci aşa mai departe, izbindu-se cu pietrele de-i răsuna pieptul, pînă ce întîlni o bătrînă dintre femeile de bine, care-i spuse :

— Deie Allah să te bucuri de tihnă şi de judecata minţii, copile ! De cînd ai înnebunit ?

Şi Alişar îi răspunse cu aceste versuri :

Doar lipsa unei dragi făpturi
E-a minţii mele tulburare !
O, voi, ce-i ce-mi spuneţi nebun,
Aduceţi-mi-o pe cea care
E boala mea fără de leac,
E-ntunecata-mi întristare,
Căci numai ea îmi e balsam
Şi inimii vindecătoare !

Auzind versurile acestea şi privindu-l pe Alişar mai cu luare-aminte, buna bătrînă pricepu că trebuie să fie vreun îndrăgostit nefericit şi îi zise :

— Copilul meu, nu te sfii să-mi povesteşti necazurile şi nenorocirea ta. Poate că Allah nu m-a scos în drumul tău decît ca să-ţi vin în ajutor.

Atunci Alişar îi povesti întîmplarea lui cu creştinul Barssum.

Bătrîna cea bună, cînd auzi cele istorisite, cugetă vreme de un ceas, după care ridică fruntea şi-i spuse lui Alişar :

— Scoală-te, copilul meu, şi du-te degrabă să-mi cumperi o coropcă de coropcar, în care să pui, după ce ai să le cumperi din suk, nişte brăţări de sticlă colorată, inele de aramă argintată,

cercei pentru urechi, lănţuşuri şi alte felurite podoabe de cele ce vînd pe la haremuri bătrînele mămulăriţe. Şi eu am să-mi pun pe cap coropca aceea şi am să mă duc să dau o raită pe la toate casele din oraş, vînzînd femeilor acele felurite lucruri. Şi-aşa am să pot face tot felul de iscodeli, care ne vor pune pe calea cea bună, şi-om izbîndi, de-o vrea Allah, s-o găsim pe iubita ta Sett Zumurrud.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada zări zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci şi doua noapte

Ea urmă :

Şi Alişar începu să plîngă de bucurie şi, după ce sărută mîinile bunei bătrîne, se grăbi să cumpere şi să-i aducă ceea ce-i spusese ea.

Atunci bătrîna se duse acasă la ea ca să se îmbrace. Îşi acoperi faţa cu un văl de culoarea mierii, îşi puse pe cap o basma de caşmir şi se învălui într-un izar de mătase neagră ; pe urmă îşi puse pe creştet coşul de coropcar şi, luînd în mînă un toiag, spre a-şi sprijini preacinstita-i bătrîneţe, porni domol să dea ocol pe la haremurile celor avuţi şi ale neguţătorilor de prin toate mahalalele, şi nu peste mult ajunse şi la casa bătrînului Raşideddin, ticălosul de creştin care se

dădea drept musulman, blestematul pe care Allah să-l trăsnească şi să-l ardă în cazne pînă la sfîrşitul vremilor. Amin !

Or, ea ajunse acolo tocmai la ceasul cînd biata copilă, aruncată printre roabele şi slujnicele de la bucătărie, suferind încă de loviturile primite, zăcea ca moartă pe o prăpădită de rogojină.

Bătu la poartă, şi una dintre roabe veni să-i deschidă, întîmpinînd-o cu dragoste ; şi bătrîna îi zise :

— Fata mea, am de vînzare cîteva lucruri plăcute. La voi e cineva care să vrea să cumpere ?

Slujnica spuse :

— Păi socot că da !

Şi o pofti în bucătărie, unde bătrîna se aşeză cu o înfăţişare cucernică, şi îndată fu înconjurată de către roabe. Bătrîna fu cît se poate de binevoitoare la vînzare şi începu să le dea brăţări, inele şi cercei, la nişte preţuri cît se poate de lesnicioase, de le cîştigă numaidecît încrederea şi o îndrăgiră pentru vorbele şi pentru purtările ei pline de dulceaţă.

Ci, cînd întoarse capul, iată că o zări pe Zumurrud întinsă pe jos. Şi, cercetîndu-le pe roabe despre ea, acestea îi spuseră tot ce ştiau. Şi bătrîna se încredinţă numaidecît că se afla dinaintea celei pe care o căuta. Se apropie de tînără şi-i spuse :

— Fata mea, îndepărtează-se de la tine orice rău! Allah m-a trimis în ajutorul tău ! Tu eşti Zumurrud, roaba cea dragă a lui Alişar fiul lui Glorie !

Şi-i spuse pentru ce venise acolo în chip de coropcărească şi-i zise :

— Mîine seară să stai gata a fi răpită ; aşază-te lîngă fereastra care dă spre uliţă şi, cînd ai să

vezi pe cineva începînd să fluiere în umbră, acesta are să fie semnul. Răspunde-i şi sări fără de teamă în uliţă. Acolo are să fie chiar Alişar, şi el are să te scape.

Şi Zumurrud sărută mîinile bătrînei, care se grăbi să plece şi să se ducă să-i povestească lui Alişar toate cîte se petrecuseră, adăugînd :

— Ai să te duci, aşadar, acolo, sub fereastra de la bucătăria ticălosului ăla, şi ai să faci *aşa* şi *aşa*.

Atunci Alişar îi mulţumi din suflet bătrînei pentru binele ce-i făcuse şi vru să-i dăruiască nişte lucruri ; ea însă nu primi şi plecă, urîndu-i izbîndă şi fericire.

Şi-a doua zi pe înserate, Alişar porni pe drumul ce ducea la casa arătată de bătrîna cea bună şi, într-un sfîrşit, o găsi. Se aşeză acolo lîngă zid, aşteptînd să vină ceasul pentru a fluiera. Ci cum sta acolo de-o bună bucată de vreme şi cum mai şi petrecuse două nopţi fără somn, fu biruit deodată de oboseală şi adormi. Slăvit fie singurul care niciodată nu adoarme !

Pe cînd Alişar aţipise astfel sub fereastra bucătăriei, în noaptea aceea soarta îl îndreptă într-acolo, în căutare de vreun chilipir, pe un pungaş dintre pungaşii cei îndrăzneţi, care, după ce făcuse ocolul casei de jur-împrejur, fără a găsi nici o putinţă de intrare, ajunse în locul unde dormea Alişar. Se aplecă asupra lui şi, ispitit de hainele-i bogate, îi fură binişor turbanul cel frumos şi mantia, şi se împodobi cu ele într-o clipită. Şi-atunci văzu şi fereastra deschizîndu-se şi auzi un fel de şuierat. Se uită şi zări o umbră de femeie, şi femeia aceea îi făcea semne şi şuiera. Era Zumurrud care-l luase drept Alişar.

Văzînd așa, hoțul, fără a prea pricepe bine cumu-i treaba, își zise : „Ce-ar fi să-i răspund ?" Și fluieră. Îndată Zumurrud ieși pe fereastră și coborî în uliță, ajutîndu-se cu o frînghie. Iar hoțul, ditamai vlăjganul, o luă în spinare și o zbughi cu ea, iute ca fulgerul.

Cînd Zumurrud văzu atîta putere la cel care o ducea, fu peste măsură de uimită și îi zise :

— Alișar, iubitule, bătrîna mi-a spus că de-abia mai erai în stare să te tîrăști, așa de mult te slăbise jalea și spaima. Și văd că ești mai tare ca un cal.

Însă hoțul nu-i răspunse, ci galopa încă și mai repede, Zumurrud își petrecu mîna peste fața acestuia și o găsi acoperită cu niște fire de păr mai aspre decît o mătură de la hamam, de-ai fi zis că e un porc mistreț. Cînd văzu așa, Zumurrud fu cuprinsă de o spaimă mare și începu să-i care la pumni peste față, strigîndu-i :

— Cine ești ? Ce ești tu ?

Or, întrucît de mult ei se și aflau hăt departe de așezările din oraș, în mijlocul cîmpiei învăluite în noapte și în singurătate, hoțul se opri o clipă, o lăsă jos pe tînără și răcni :

— Sînt Dijvan curdul, cel mai isteț pungaș din ceata lui Ahmad Ed-Danaf. Sîntem cu toții patruzeci de flăcăi, care de mult ducem lipsă de trup fraged. Noaptea viitoare are să fie cea mai binecuvîntată dintre nopțile tale, căci noi toți avem să ne bucurăm de tine pe rînd, pînă dimineața.

Cînd Zumurrud auzi aceste cuvinte ale răpitorului ei, înțelese toată grozăvia împrejurării în care se afla și începu să plîngă bătîndu-se peste față și jelindu-și greșeala care-o dase pe mîinile

acelui tîlhar săvîrşitor de siluiri, și în curînd și pe mîinile celor patruzeci de soţi ai lui. Pe urmă, văzînd că ursita cea rea pusese stăpînire pe viaţa ei şi că nu avea cum să lupte împotrivă-i, se lăsă iarăși dusă de către răpitor, fără a mai pune vreo împotrivire, şi se mulţumi să suspine :

— Nu este alt Dumnezeu decît Allah ! La el îmi cer adăpostire ! Fiecare își poartă ursita legată de gît și, orice-ar face, nu poate să scape de ea.

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci si treia noapte

Ea urmă :

Curdul Dijvan o aburcă, așadar, iarăși în spinare pe tînără şi alergă mai departe pînă la o peșteră, ascunsă printre stînci, unde ceata celor patruzeci de hoţi, laolaltă cu căpetenia lor, își avea sălașul. Acolo, o bătrînă, însăși mama celui ce o răpise pe Zumurrud, avea grijă de gospodăria mișeilor și le gătea demîncare. Așadar, bătrîna, auzind semnalul știut, ieşi în pragul peşterii să-l întîmpine pe fiu-său şi pe prada lui. Dijvan o dete pe Zumurrud în seama maică-si şi spuse :

— Ai grijă bine de gazela aceasta pînă ce mă întorc, căci mă duc în căutarea soţilor mei, ca să

vină să se bucure de ea împreună cu mine. Dar întrucît n-avem să ne întoarcem pînă mîine pe la amiază, din pricina unor treburi ce le avem a săvîrşi, ţi-o las în seamă s-o hrăneşti bine, ca să fie în stare a ne face faţă.

Şi se cam mai duse.

Atunci bătrîna se apropie de Zumurrud, îi aduse de băut şi-i spuse :

— Fata mea, ce fericire pe tine să te simţi în curînd bucurată de patruzeci de flăcăi tineri, fără a mai socoti şi pe şeful lor, care-i mai vîrtos decît toţi ceilalţi laolaltă ! Pe Allah ! ce fericire pe tine că eşti tînără şi dorită !

Zumurrud nu putu răspunde nimic şi, învăluindu-şi capul în iaşmac, se întinse la pămînt şi şezu aşa pînă dimineaţa.

Or, noaptea o ajutase să cugete ; şi îşi căpătase iarăşi curajul şi îşi zisese : „Ce-i cu această păcătoasă nepăsare faţă de mine însămi, într-o asemenea împrejurare ? Doar n-oi sta să aştept nemişcată venirea acestor patruzeci de tîlhari să mă siluiască, să mă doboare şi să mă năpădească, aşa cum năpădeşte apa o corabie pînă ce o scufundă în adîncul mării ! Nu, pe Allah ! am să-mi izbăvesc sufletul şi n-am să-mi las trupul pe mîna lor." Şi, cum se şi făcuse ziuă, se ridică şi, apropiindu-se de bătrînă, îi sărută mîna şi îi spuse :

— M-am odihnit bine în noaptea aceasta, bună maică, mă simt înviorată. Ce să facem acum ca să ne treacă vremea ? N-ai vrea, de pildă, să vii cu mine afară la soare şi să mă laşi să te caut de păduchi în cap şi să te piaptăn, buna mea maică ?

Bătrîna răspunse :

— Ba bun gînd, fata mea ! Pe Allah, de cînd mă aflu în peştera asta n-am putut să mă lau niciodată şi mi-i acuma capul cuibar pentru toate soiurile de păduchi care se cuibăresc în părul oamenilor şi-n blănile dihăniilor. Şi, cînd se lasă noaptea, ies de pe capul meu şi mi se pornesc cu droaia pe trup : sînt şi de cei albi, şi de cei negri, şi mari, şi mici ; ba, fata mea, sînt şi de cei cu coadă lată peste măsură, şi care se preumblă mergînd de-a-ndaratelea ; alţii au o duhoare mai puturoasă decît rîgîielile cele mai stătute şi decît împuţelile cele mai împuţite. Aşa că de-ai să izbuteşti să mă izbăveşti de spurcăciunile astea, traiul tău cu mine are să-ţi fie foarte fericit !

Şi ieşi afară din peşteră împreună cu Zumurrud şi se ghemui la soare, deznodîndu-şi cîrpa pe care-o avea pe cap. Zumurrud putu atunci să vadă că, într-adevăr, baba avea în păr toate soiurile de păduchi cunoscuţi şi necunoscuţi. Fără să deznădăjduiască, se apucă, aşadar, să-i pigulească cu mîinile, pe urmă să pieptene părul la rădăcină cu cîţiva piepteni vîrtoşi ; şi, cînd nu mai rămase din aceşti păduchi decît un număr obişnuit, începu să-i caute dibaci cu degetele şi să-i strivească între unghii, aşa cum se face. Cînd isprăvi, îi pieptănă părul încetişor, pînă ce baba se simţi năpădită plăcut de liniştea pielii ei curăţate şi, într-un sfîrşit, se cufundă într-un somn adînc.

Fără să mai zăbovească, Zumurrud se ridică şi alergă în peşteră, de unde luă nişte haine bărbăteşti cu care se îmbrăcă frumos, îşi înfăşură capul cu un turban mîndru, dintre cele aduse de pe la

furtişagurile săvîrşite de către cei patruzeci de hoţi, şi ieşi grabnic să înhaţe un cal, tot de furat şi el, care păştea pe-acolo, priponit la două picioare. Îl înşăuă, îi puse frîul, sări pe el călare şi-l zori să pornească la galop, drept înainte, chemînd în ajutor numele stăpînului slobozirii.

Goni aşa în galop, fără de odihnă, pînă ce se lăsă noaptea ; şi-a doua zi, de cu zori, porni iarăşi goana, neoprindu-se decît cînd şi cînd, ca să se hodinească, să mănînce niscaiva rădăcini şi să lase calul să pască. Şi tot aşa merse mai departe, vreme de zece zile şi zece nopţi.

În dimineaţa celei de-a unsprezecea zile ieşi, într-un sfîrşit, din pustietatea pe care o străbătuse şi răzbi într-o pajişte verde prin care curgeau ape frumoase, unde privirile se înveseleau de vederea unor copaci mari, a frunzişurilor, a trandafirilor şi a florilor pe care o adiere primăvăratică le trezea la viaţă cu miile ; zburdau pretutindenea păsărelele firii şi păşteau turme de gazele şi multe alte animale încîntătoare.

Zumurrud se hodini vreme de un ceas în locul acela desfătător ; pe urmă încălecă iarăşi pe cal şi o luă pe un drum foarte frumos ce trecea printre codri verzi, ducînd către un oraş mare, ale cărui minarete străluceau departe, în soare.

Cînd ajunse aproape de zidurile şi de poarta oraşului, văzu o mare mulţime de oameni care, zărind-o, începură să scoată strigăte nebune de bucurie şi de slavă. Şi-ndată ieşiră pe poartă şi-i veniră în întîmpinare emirii călări şi mai-marii cetăţii şi căpeteniile oştilor, care i se ploconiră şi sărutară pămîntul dinainte-i, cu semnele de supunere ale unor supuşi faţă de regele

lor, în vreme ce, din toate părţile, o singură strigare se ridica din mulţime : „Allah deie-i biruinţă sultanului nostru ! Bună-venirea ta aducă binecuvîntarea neamului de musulmani ! Allah întărească-ţi domnia, o, rege al nostru !“ Și, în vremea asta, mii de războinici călări se orînduiră în două șiruri, spre a opri și a stăpîni mulţimea peste măsură de înflăcărată, și un pristav domnesc, cocoţat pe o cămilă înfoţăzată strălucitor, vestea norodului, cu gura toată, fericita sosire a regelui său.

Ci Zumurrud, tot în haine de călăreț, nu pricepea deloc ce puteau să-nsemne toate astea, şi pînă la urmă îi întrebă pe dregătorii cei mari care luaseră calul de frîu, de amîndouă părţile :

— Au ce se întîmplă, preacinstiţilor stăpîni, în cetatea voastră ? Și ce vroiţi cu mine ?

Atunci, dintre aceia toţi se desprinse un curtean de frunte, care, după ce se temeni pînă la pămînt, spuse uluitei Zumurrud :

— Atoatedăruitorul, o, stăpîne al nostru, nu și-a precupeţit binefacerile atunci cînd ţi le-a dăruit ! Lăudat fie el ! El te-a adus de mînă pînă la noi, ca să te așeze ca rege al nostru, în jeţul acestei împărăţii ! Lăudat fie el, care ne dă un rege așa de tînăr și așa de frumos, din copiii alesului neam al turcilor cei cu chip strălucitor ! Slavă lui ! căci și de ne-ar fi trimis vreun cerșetor sau orice alt ins de nici o însemnătate, noi tot așa am fi fost nevoiţi să-l primim de rege al nostru și să-i arătăm cinstire. Află că, în adevăr...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind, și tăcu sfioasă.

Ea urmă :

...Află, în adevăr, că datina noastră, a celor care locuim în această cetate, atunci cînd regele nostru moare fără a lăsa nici un urmaş de parte bărbătească, este de a ne aduna pe drumul acesta şi de a aştepta pe cel dintîi trecător pe care ni-l trimite ursita, spre a ni-l alege de rege şi a-l cinsti ca atare ! Şi astăzi am avut norocul să te întîlnim pe tine, o, tu care eşti cel mai frumos !

Or, Zumurrud, care era o femeie tare isteaţă la minte, nu se lăsă descumpănită de vestea aceasta atît de neobişnuită, şi spuse celui mai mare dintre curteni, precum şi celorlalţi dregători :

— O, voi toţi, să nu care cumva să credeţi totuşi că eu aş fi vreun turc de obîrşie neştiută, ori feciorul cine ştie cărui om de rînd ! Dimpotrivă ! În faţa voastră-i un turc de neam ales, care şi-a părăsit ţara şi corturile, după ce s-a gîlcevit cu părinţii lui, şi care s-a hotărît să colinde lumea, alergînd după tot felul de fapte mărețe. Şi, întrucît ursita tocmai m-a făcut să dau peste un prilej atît de frumos, primesc să fiu regele vostru !

Numaidecît ea se aşeză în fruntea alaiului şi, în uralele şi strigătele de bucurie ale unui întreg norod, îşi făcu strălucita intrare în cetate.

Cînd ajunse dinaintea porţii celei mari a seraiului, emirii şi curtenii săriră jos din şa şi se repeziră s-o sprijine de subsuori şi o ajutară să coboare de pe cal şi o duseră pe braţele lor în marea sală de sărbătoare şi o poftiră să se aşeze, după ce o îmbrăcară cu straiele domneşti, în

jețul de aur al regilor de mai înainte. Și toți deodată i se închinară și sărutară pămîntul dinaintea ei, rostind jurămîntul de supunere.

Atunci Zumurrud își începu domnia punînd să se deschidă comorile regești strînse de veacuri ; și scoase de acolo mulțime de bani pe care-i împărți ostașilor, săracilor și celor nevoiași. Așa încît norodul o îndrăgi și îi ură mulți ani de domnie. Și, pe de altă parte, Zumurrud nu uită nici să dăruiască o mare mulțime de haine scumpe dregătorilor de la palat și să le facă multe hatîruri emirilor și musaipilor, precum și soțiilor lor și tuturor femeilor din harem. Pe deasupra, opri luarea de biruri, de vămi și de alte dări, și puse să fie sloboziți cei întemnițați, și îndulci toate pedepsele. Și în felul acesta cîștigă și dragostea celor mari și pe a celor mici, care cu toții o luau drept bărbat și se minunau de înfrînarea și de neprihănirea sa, aflînd că niciodată nu intrase în harem și că niciodată nu se culcase cu femeile sale. Într-adevăr, nu vroise să ia în slujba sa pentru vremea de noapte decît doi eunuci micuți, pe care-i punea să doarmă, de-a curmezișul, dinaintea ușii sale.

Ci departe de a fi fericită, Zumurrud nu făcea altceva decît să se gîndească la multiubitu-i Alișar, pe care nu putu să-l găsească, în pofida tuturor căutărilor ce pusese să se facă tainic. Așa că nu mai contenea să plîngă în singurătate și să se roage și să ajuneze, ca să tragă binecuvîntarea Celui preaînalt asupra lui Alișar și să izbutească a-l găsi teafăr și sănătos, după lunga despărțire. Și așa rămase vreme de un an ; pînă ce toate femeile din serai începură să ridice brațele a deznădejde și să strige :

— Ce pacoste pe noi că regele-i atît de cuvios şi de neprihănit !

După ce trecu un an, Zumurrud fu ispitită de un gînd și vroi să-l înfăptuiască numaidecît. Trimise să fie chemați toți vizirii și toți curtenii și le porunci să pună pe arhitecți şi pe ingineri să netezească un meidan uriaş, lung de un parasanj și tot atîta de lat, și să zidească la mijlocul lui un măreț chiosc cu boltă, care să fie tapițat strălucitor și unde să fie așezat un jeț domnesc și atîtea scaune cîți dregători erau la palat.

Porunca dată de Zumurrud fu îndeplinită fără zăbavă. Și, cînd meidanul fu gata și chioșcul ridicat, și jețul, și scaunele orînduite după cinuri, Zumurrud își chemă acolo pe toți mai-marii din cetate și pe cei de la palat și le dădu un ospăț cum nici în pomenirea celor mai bătrîni nu-și mai avusese seamăn în împărăție. Și, la sfîrșitul ospățului, Zumurrud se întoarse către musafiri și le zise :

— De-acum înainte, de-a lungul întregii mele domnii, am să vă chem în acest chioșc la fiecare început de lună, să luați loc în scaunele voastre ; și tot așa am să chem și întregul meu norod, ca să ia și el parte la ospăț și să mănînce și să bea și să mulțumească Atoatefăcătorului pentru darurile sale !

Și toți îi răspunseră că ascultă și că se supun. Atunci ea adăugă :

— Crainicii domnești să cheme tot norodul meu la ospăț și să-i deie de veste că oricine nu va primi să vină are să fie spînzurat.

Așadar, la începutul lunii, pristavii străbătură ulițele orașului strigînd :

— O, voi toţi, neguţători şi muşterii, bogaţi şi săraci, flămînzi şi sătui, din porunca stăpînului nostru regele, daţi fuga la chioşcul din meidan. Acolo veţi mînca şi veţi bea şi veţi binecuvînta pe Atoatebinefăcătorul. Şi cel ce nu va veni acolo, va fi spînzurat ! Închideţi-vă prăvăliile şi puneţi capăt vînzărilor şi cumpărărilor ! Oricine nu va da ascultare, va fi spînzurat !

La poftirea aceea, mulţimea alergă şi se înghesui în valuri strînse în mijlocul sălii, pe cînd regele sta în jeţul său, iar împrejuru-i, pe scaunele cuvenite, stăteau rînduiţi după cinuri toţi mai-marii şi toţi dregătorii. Şi începură cu toţii să mănînce tot soiul de lucruri minunate, cum ar fi oi fripte, pilaf şi mai cu seamă acele bucate minunate numite *chisec*, făcute din făină de grîu şi din lapte acru. Şi pe cînd ei mîncau, regele îi cerceta cu băgare de seamă, unul după altul, şi aşa de îndelung încît fiecare spunea vecinului său :

— Pe Allah ! nu ştiu pentru ce pricină mă priveşte aşa de stăruitor regele !

Şi toţi mai-marii şi dregătorii, estimp, nu conteneau să îmbie pe toată lumea, spunînd :

— Mîncaţi fără sfială şi săturaţi-vă ! Nu-i puteţi face regelui o plăcere mai mare, decît să-i arătaţi că aveţi poftă de mîncare !

Iar oamenii îşi ziceau :

— Pe Allah ! În viaţa noastră n-am mai văzut un rege care să-şi iubească pînă într-atîta norodul şi să-i dorească atîta bine !

Or, printre mîncăii care înfulecau cu cea mai arzătoare lăcomie, făcînd să lunece pe beregata lor tăvi întregi, se afla şi ticălosul de Barssum, creştinul, cel care-l adormise pe Alişar şi o furase pe Zumurrud, ajutat de bătrînul Raşideddin,

fratele său. După ce Barssum ăsta isprăvi de mîncat carnea şi bucatele cu unt ori cu grăsime, puse ochii pe o tavă aşezată dincolo de îndemîna lui, şi care era plină cu un minunat orez cu lapte, presărat cu praf de zahăr şi de scorţişoară. Îi îmbrînci pe toţi vecinii săi, ajunse la tavă, o trase la el, puse stăpînire pe ea şi înşfăcă o îmbucătură peste măsură, pe care şi-o îndopă în gură.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci şi cincea noapte

Ea urmă :

Atunci, unul dintre vecini, înciudat, îi spuse :

— Au nu ţi-e ruşine să întinzi aşa gabja către ceea ce nu ţi-e la îndemînă şi să înşfaci numai pentru tine o tavă aşa de mare ? Au tu nu ştii că bunăcuviinţa ne învaţă să nu mîncăm decît ceea ce se află dinaintea noastră ?

Şi un alt vecin adăugă :

— Staţi-ar în vintre bucatele-astea şi-ntoarceţi-ar pe dos maţele !

Şi un altul, mare mîncător de haşiş, îi spuse :

— Ei, pe Allah ! hai să-mpărţim între noi : ia dă tava ceea mai încoa', să iau şi eu vreo douătrei îmbucături !

Barssum însă îi aruncă o privire îmbufnată şi îi strigă mînios :

— Ah, afurisit mîncător de haşiş, bucatele astea alese nu-s făcute pentru fălcile tale ; ci sînt menite gurilor de emiri şi de oameni gingaşi !

Şi se pregătea să-şi înfigă labele în pilaful cel dulce, cînd Zumurrud, care-l tot privea de-o bucată de vreme, îl recunoscu şi trimise după el patru străjeri, cărora le spuse :

— Alergaţi degrabă şi înşfăcaţi-l pe insul acela care mănîncă orez cu lapte, şi aduceţi-l la mine !

Şi cei patru străjeri se repeziră la Barssum, îi smulseră din mîini îmbucătura pe care tocmai se pregătea s-o înfulece, îl doborîră cu faţa la pămînt şi-l tîrîră de picioare pînă dinaintea regelui, printre oaspeţii uluiţi, care se opriră pe dată din mîncat, şuşotindu-şi între ei :

— Iată ce înseamnă să fii lăcomos şi să te repezi la hrana altuia !

Şi mîncătorul de haşiş spuse către cei din juru-i :

— Pe Allah ! bine-am făcut că n-am mîncat laolaltă cu el din acest minunat orez cu scorţişoară ! Cine ştie ce pedeapsă are să pată !

Şi toţi începură să se uite cu luare-aminte la cele ce aveau să urmeze.

Zumurrud, cu ochii aprinşi lăuntric, îl întrebă pe omul acela :

— Ia să-mi spui, tu, cel cu ochi albaştri şi răi, care ţi-este numele şi pentru care pricină ai venit în ţara noastră ?

Păcătosul de creştin, care-şi pusese pe cap un turban alb, îngăduit numai musulmanilor, spuse :

— O, rege, stăpîne al nostru ! mă numesc Ali şi îndeplinesc meseria de ceaprazar. Am venit în ţara aceasta ca să-mi fac meseria şi să-mi cîştig traiul cu truda mîinilor mele.

Atunci Zumurrud spuse unuia dintre micuţii săi eunuci :

— Du-te degrabă și adu-mi tabla mea cu nisip de ghicit şi pana de aramă care slujeşte să trag liniile geomanticeşti.

Şi, odată porunca ei îndeplinită, Zumurrud întinse cu grijă nisipul de ghicit pe faţa cea netedă a tablei și, cu pana de aramă, desenă acolo un chip de maimuță și cîteva șire de slove necunoscute. După care, cugetă vreme de cîteva clipe, apoi ridică deodată capul și, cu un glas năprasnic, ce fu auzit de întreaga mulţime, îi strigă ticălosului :

— O, cîine, cum de cutezi tu să minţi pe un rege ? Au nu ești tu creștin, și nu este Barssum numele tău ? Și oare n-ai venit tu în această ţară ca să cauți o roabă furată de tine pe vremuri ? Ah, cîine blestemat ! ai să mărturisești tu numaidecît adevărul pe care mi l-a dezvăluit așa de limpede nisipul meu geomanticesc !

La cuvintele acestea, creștinul înfricoşat se prăbuşi la pămînt, cu mîinile împreunate, și spuse :

— Îndurare, o, rege al vremilor ! nu te înșeli ! Așa-i, într-adevăr — fire-ai ferit de tot răul ! — sînt un mişel de creştin şi-am venit aici cu gîndul de-a răpi pe o musulmană pe care o furasem și care a fugit apoi din casa noastră.

Atunci Zumurrud, în mijlocul murmurelor de admiraţie ale întregului norod, care spunea : „Uallah ! nu se mai află nicăieri pe lume un geomancian cititor în nisipuri care să se poată asemui regelui nostru !" — chemă pe gealat și pe ajutoarele lui şi le spuse :

— Duceţi-l pe cîinele acesta ticălos afară din cetate, jupuiţi-l de viu, împăiaţi-l cu niște paie proaste, și întoarceţi-vă să pironiţi această piele

la poarta meidanului. Iar leşul trebuie să-l ardeţi cu balegă uscată şi să aruncaţi ceea ce va rămîne din el în hasnaua de murdării.

Şi ei răspunseră că ascultă şi că se supun, îl duseră pe creştin şi îl căsăpiră cum cerea osînda, pe care norodul o găsi plină de dreptate şi de înţelepciune.

În ce-i priveşte pe vecinii care-l văzuseră pe ticălos mîncînd orezul cu lapte, aceştia nu se putură opri a-şi împărtăşi între ei simţămintele. Unul spuse :

— Uallah ! niciodată, cît oi trăi, n-am să mă las ispitit de vreo tavă ca asta, măcar că-mi place peste măsură. Aduce nenorocire !

Şi mîncătorul de haşiş, ţinîndu-se de pîntece, aşa de tare îl înjunghia spaima, striga :

— Hei, uallah ! zodia mea cea bună m-a ferit să mă ating de acest blestemat de orez cu scorţişoară.

Şi toţi se jurară să nu mai pomenească niciodată numele de pilaf de orez.

Într-adevăr, cînd veni luna următoare şi cînd norodul fu iarăşi chemat să ia parte la ospăţul dat de rege, împrejurul tăvii pe care se afla pilaful cu lapte se făcu un gol mare şi nimeni nu vroi să se uite într-acolo. Apoi toată lumea, spre-a face plăcere regelui, care-l cerceta pe fiecare mesean cu cea mai mare luare-aminte, începu să mănînce, dar fiecare nu se atingea decît de bucatele aşezate dinainte-i.

Estimp, intră un bărbat, cu o înfăţişare înfricoşătoare, înaintă grăbit îmbrîncind în trecere pe toată lumea şi, văzînd toate locurile ocupate în afară de cele dimprejurul tăvii cu pilaf cu lapte, se duse şi se ghemui dinaintea acelei tăvi şi, spre

spaima tuturor, se pregăti să întindă mîna ca să mănînce.

Or, Zumurrud cunoscu numaidecît că omul acela era răpitorul ei, cumplitul Dijvan curdul, unul dintre cei patruzeci de hoţi din ceata lui Ahmad Ed-Danaf. Pricina care-l adusese în acel oraş nu era alta decît căutarea tinerei a cărei fugă îl adusese într-o stare de mînie înfricoşătoare, atunci cînd el se pregătise să se bucure de ea dimpreună cu toţi tovarăşii lui. Şi îşi muşcase mîinile de deznădejde şi făcuse jurămînt că are s-o găsească, de-ar fi ea chiar şi în spatele muntelui Caucaz ori ascunsă ca un bob de fistic în coaja lui. Şi plecase s-o caute, şi sfîrşise prin a ajunge în cetatea aceea şi a intra, laolaltă cu ceilalţi, în chioşc, ca să nu fie spînzurat.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci şi şasea noapte

Ea urmă :

Se aşeză, aşadar, dinaintea acelei tăvi cu pilaf cu lapte şi îşi înfipse mîna toată în mijlocul ei. Atunci din toate părţile i se strigă :

— Hei, hei ! ce vrei să faci ? Ia seama ! Ai să fii jupuit de viu ! Nu te-atinge de tava aceea a pacostei !

Omul însă își bulbucă ochii-i cumpliți și strigă :

— Ia mai tacă-vă cleanța ! Vreau să-mi umplu pîntecul ! Îmi place pilafu-acesta dulce cu lapte !

I se strigă iarăși :

— Ai să fii jupuit și spînzurat !

Drept orice răspuns, el trase și mai aproape către sine tava în care-și înfipsese laba și se aplecă peste ea. Cînd îl văzu astfel, mîncătorul de hașiș, cel mai apropiat vecin al curdului, fugi speriat și trezit din aburii hașișului. Și se duse de se așeză hăt mai încolo, lepădîndu-se de-a avea vreo vină pentru ceea ce urma să se întîmple.

Așadar, Dijvan, curdul, după ce-și afundase în tavă laba-i neagră ca o gheară de cioară, o scoase mare și grea ca o copită de cămilă, rotunji în pumn toată bucățoaia pe care-o apucase, făcu un boț mare cît o chitră și-o zvîrli dintr-o mișcare rotită în fundul bereglejului, unde se scufundă cu niște ghiorțăituri ca de cascadă într-o peșteră, că bolta chioșcului vui într-un răsunet ce se răsfrînse bubuind și răzbubuind. Și locul de unde fusese luată îmbucătura fu așa de mare, încît fundul întinsei tăvi se ivi acolo gol.

Cînd mai văzu și asta, mîncătorul de hașiș își ridică brațele și strigă :

— Ferească-ne Allah ! a înfulecat tava dintr-o înghițitură. Slăvit fie Allah care nu mi-a făcut orez cu lapte în mîinile lui ! Și adăugă : Lăsați-l să mănînce cum i-i voia, căci eu și văd zugrăvindu-i-se pe frunte umbra spînzurătorii.

Apoi se duse și mai departe de curd, așa ca mîna acestuia să nu-l ajungă, și-i strigă :

— Stați-ar în gît și înecate-ai, o, prăpastie înfricoșătoare ce ești !

Curdul însă, fără a lua seama la cele ce se spuneau în jurul său, își înfipse a doua oară degetele cioturoase în grămada moale de pilaf, care se desfăcu pocnind surd, și le trase apoi pline cu un boț cît un dovleac ; și se și apucase să-l frămînte în palmă înainte de a-l înghiți, cînd Zumurrud spuse străjerilor :

— Iute, aduceți-mi-l pe insul de la tava de orez, pînă s-apuce să-nfulece îmbucătura !

Și străjerii săriră pe curdul care nici nu-i văzuse, ghemuit cum era cu jumătate din trup peste tavă. Îl răsturnară sprinten și-i legară brațele la spate și-l tîrîră dinaintea regelui, în vreme ce oaspeții își ziceau :

— Singur și-a dorit pieirea. Noi l-am sfătuit destul să se ferească de-a atinge pacostea aia de orez cu lapte !

Cînd ajunse înainte-i, Zumurrud îl întrebă :

— Care ți-i numele ? care ți-e meseria ? și care-i pricina ce te-a îndemnat să vii în cetatea noastră ?

El răspunse :

— Mă numesc Otman și de meserie sînt grădinar. În ce privește pricina venirii mele aici, este să caut o grădină unde să muncesc, ca să mănînc.

Zumurrud strigă :

— Să mi se aducă tabla cu nisip și pana de aramă !

Și după ce i se înmînară lucrurile acelea, trase cu pana niște slove și niște chipuri pe nisipul netezit, cugetă și socoti vreme de un ceas, pe urmă ridică fruntea și spuse :

— Vai de tine și de tine, ticăloase mincinos! Socotelile ce le-am făcut pe tabla mea de nisip îmi arată că pe numele tău cel adevărat te numești Dijvan curdul și că de meserie ești tîlhar, hoț și ucigaș! Ah, fecior de-o mie de tîrfe! mărturisește numaidecît adevărul, de unde nu, loviturile au să te facă să ți-l aduci aminte!

Auzind vorbele acestea ale regelui, pe care era departe de a-și închipui că ar fi tînăra răpită de el odinioară, îngălbeni la obraz și fălcile începură să-i clănțăne ca fălcile unui lup ori ca ale vreunei alte fiare crunte.

Pe urmă, socoti că mărturisind adevărul o să-și mîntuie capul, și zise:

— Așa-i cum spui, o, măria-ta! Ci din clipa asta mă dau căit în mîinile tale, și pe viitor mă voi ținea pe calea cea bună!

Zumurrud însă îi zise:

— Nu-mi este îngăduit să las să trăiască o fiară răufăcătoare în calea musulmanilor.

Pe urmă porunci:

— Să fie dus și jupuit de viu și împăiat, spre a fi bătut în cuie la poarta chioscului și să se facă și cu leșul lui așa cum s-a făcut cu cel al creștinului.

Cînd mîncătorul de hașiș văzu străjerii ducîndu-l pe insul acela, se ridică și își întoarse fundul către tava cu orez și spuse:

— O, presăratule cu praf de zahăr și de scorțișoară, îți întorc spatele, o, tavă a pacostelor, căci nu te socot vrednic decît de fundul meu...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci și șaptea noapte

Ea urmă :

...nu te socot vrednic decît de fundul meu ! Te scuip și mi-e scîrbă de tine !

Și uite-așa cu el.

Dar cînd fu la cel de al treilea ospăț, iată. Ca și de cele două dăți de mai nainte, crainicii strigară aceeași veste ; pe urmă norodul se adună în chiosc, mai-marii luară loc după rînduială, și regele se așeză în jețul său. Și toată lumea începu să mănînce, să bea și să se veselească ; și mulțimea se înghesuia peste tot, afară de locul de dinaintea tăvii cu orez cu lapte, care sta neatinsă în mijlocul sălii și către ea fiind întoarse spatele tuturor mesenilor. Și deodată fu văzut intrînd un bărbat cu barbă albă, care, văzînd gol locul dimprejurul tăvii, se îndreptă într-acolo și se așeză să mănînce, ca să nu fie spînzurat. Și Zumurrud îl privi și recunoscu pe bătrînul Rașideddin, ticălosul de creștin care o furase cu ajutorul fratelui său Barssum.

Într-adevăr, întrucît Rașideddin, după trecere de o lună de zile, văzînd că fratele său, pe care-l trimisese în căutarea tinerei fugite, nu se întorsese, hotărîse să plece el însuși spre-a încerca s-o găsească, și soarta îl mînă spre cetatea aceea, pînă la acel chiosc, dinaintea tăvii cu orez cu lapte.

Zumurrud, recunoscîndu-l pe afurisitul de creștin, gîndi în sinești : „Pe Allah ! Orezul acesta cu lapte este o mîncare binecuvîntată, devreme ce

mă ajută să dau de toate aceste jivine răufăcătoare. Are să trebuiască într-o zi să pun să se vestească în tot orașul că este mîncare obligatorie pentru toți locuitorii. Și-am să pun să fie spînzurați toți cei cărora nu le va plăcea. Pînă atunci, ia să văd ce este cu nelegiuitul ăsta bătrîn !" Și strigă, prin urmare, către străjerii săi :

— Aduceți-mi-l pe cel cu orezul !

Și străjerii, acum dedați cu treaba, îl zăriră pe insul acela numaidecît și se năpustiră la el și îl tîrîră de barbă pînă dinaintea regelui, care îl întrebă :

— Care ți-este numele ? care ți-este meseria ? și care-i pricina sosirii tale la noi ?

El răspunse :

— O, preanorocitule rege, mă numesc Rustem, dar nu am nici o meserie, afară doar de aceea de biet sărman, de derviș.

Ea strigă :

— Nisipul și pana, degrabă !

Și i se aduseră. Și, după ce întinse nisipul și desenă niște chipuri și niște slove, cugetă vreme de un ceas, apoi ridică fruntea și spuse :

— Minți dinaintea regelui, cîine blestemat ! Numele tău este Rașideddin ; meseria ta este de a pune să fie furate mișelește femeile musulmanilor și de a le închide în casa ta ; pe dinafară te prefaci a fi de legea islamului, da-n adîncul inimii ai rămas un ticălos de creștin. Mărturisește adevărul, sau capu-ți va sta numaidecît acolo unde-ți stau picioarele !

Și mișelul, înfricoșat, socoti că-și mîntuie capul și își mărturisi nelegiuirile și păcatele. Atunci Zumurrud spuse străjerilor :

— Răsturnați-l și alduiți-i cîte-o mie de lovituri la fiecare talpă !

Şi osînda fu îndeplinită numaidecît. Ea spuse atunci :

— Acuma, duceţi-l, smulgeţi-i pielea, împăiaţi-l cu paie putrede şi pironiţi-l, laolaltă cu ceilalţi doi, la intrarea în chiosc. Şi făceţi ca şi leşul lui să aibă aceeaşi ursită ca şi cel al celorlalţi doi cîini.

Şi totul fu îndeplinit pe dată.

Pe urmă, toată lumea începu iarăşi să mănînce, minunîndu-se de înţelepciunea şi de priceperea la ghicit a regelui, şi lăudîndu-i dreptatea şi hotărîrile.

După ce ospăţul luă sfîrşit, norodul plecă, şi regina Zumurrud se întoarse în seraiul ei. Ci-n sineşi nu era deloc fericită şi îşi zicea : „Slăvit fie Allah care mi-a potolit inima, ajutîndu-mă să mă răzbun pe cei ce mi-au făcut rău ! Dar toate astea nu mi-l dau îndărăt pe preaiubitu-mi Alişar. Ci Atotputernicul face aşa cum îi place faţă de cei care i se închină şi îl mărturisesc drept singur Dumnezeu al lor." Şi, tulburată de amintirea iubitului ei, vărsă multe lacrimi noaptea întreagă. După care se închise singură cu durerea ei, pînă la începutul lunii următoare.

Atunci norodul fu iarăşi adunat la obişnuitul ospăţ, şi regele şi dregătorii luară loc, ca de obicei, sub bolta chioscului. Şi ospăţul era în toi, şi Zumurrud nu mai trăgea nici o nădejde că-l va mai găsi vreodată pe iubitul ei, şi făcea în sufletul ei această rugăciune : „O, tu, cel care l-ai dat îndărăt pe Yussuf bătrînului său părinte Yacub, care l-ai vindecat de bubele-i cele fără de leac pe sfîntul Ayub, îngăduie-mi şi mie, întru bunătatea ta, să-l găsesc pe preaiubitu-mi Alişar. Tu eşti atotputinte, o, Stăpîne al lumilor toate ! Tu, cel care îi duci spre calea cea bună pe cei rătăciţi ; tu, cel care asculţi toate glasurile, care împlineşti toate rugăciunile şi care faci ca ziua să

urmeze nopții, dă-mi-l îndărăt pe robul tău Alișar !"

Abia rostise Zumurrud înlăuntru-i această rugă, că și intră pe poarta meidanului un tînăr cu un boi subțirel ce se mlădia ca un ram de salcie. Căută peste tot un loc unde să se așeze și nu găsi decît locul dimprejurul tăvii aceleia cu orez cu lapte. Se duse să se așeze acolo, urmat din toate părțile de privirile speriate ale celor care îl socoteau pierdut și-l și vedeau jupuit și spînzurat.

Or, Zumurrud îl cunoscu de la cea dintîi privire pe Alișar. Și inima-i se porni să bată, și-i veni să dea un țipăt de bucurie. Izbuti însă a-și înfrînge această pornire, spre a nu se da cumva de gol dinaintea norodului său. Totuși, era cuprinsă de o mare tulburare, și lăuntrurile-i se zbuciumau, și inima-i bătea din ce în ce mai tare. Și așteptă să se liniștească pe deplin, mai înainte de a porunci să vină la ea Alișar.

În ce-l privește pe Alișar, iată ce se petrecuse cu el. Atunci cînd se trezise din somn...

Cînd povestea ajunse aici, Șeherezada văzu zorii mijind și tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci și opta noapte

Ea urmă :

Atunci cînd se trezise din somn, era plină zi și neguțătorii și începuseră să deschidă sukul. Și Alișar, uluit că se vedea întins în acea stradă,

își duse mîna la frunte și băgă de seamă că turbanu-i pierise, și tot așa și mantia. Începu să priceapă ce se petrecuse și alergă, tulburat cu totul, să-și povestească năpasta bunei bătrîne pe care o rugă să afle știri noi. Ea primi cu dragă inimă, plecă și, peste un ceas, cu fața și cu părul răvășite, se întoarse să-l înștiințeze de negăsirea frumoasei Zumurrud, și-i spuse :

— Eu socot, copile al meu, că de-acuma va să te lași pentru totdeauna de nădejdea de-a o mai afla pe iubita ta. Nu este ajutor și tărie împotriva năpastelor decît întru Allah atotputernicul ! Tot ce ți s-a întîmplat este numai din vina ta !

La cuvintele acestea, Alișar văzu lumina schimbîndu-se în negură dinaintea feței lui, și își pierdu orice nădejde de viață, și își dori moartea, și se porni să plîngă și să suspine în brațele bunei bătrîne, pînă ce leșină. Apoi, îngrijit de femeile din casă, își veni în simțire, dar numai pentru a cădea la pat, atins de o boală grea, care-l făcu să piardă gustul somnului și care l-ar fi dus de bună seamă de-a dreptul la mormînt, de n-ar fi fost bătrîna cea bună să-l îngrijească, să-l alinte și să-l încurajeze. Rămase așa, bolnav rău, vreme de-un an întreg, fără ca ea să-l fi părăsit o clipă ; ea îi da să bea siropuri, și-i fierbea pui de găină, și-i aducea să miroase parfumuri înviorătoare. Și el, într-o stare grea de slăbiciune și de sfîrșeală, se lăsa îngrijit de ea, și își recita versuri foarte triste despre despărțire, ca acestea, dintre multe altele :

Se-adună norii de-ntristare,
Se stinge al iubirii soare,
Curg grele lacrimile-amare,
Și-i arsă inima, și doare.

Povară-i jalea — mult prea mare
Pe biata inimă ce moare
De dorul dragostei-pierzare,
De-aleanul fără nici o zare,
De veghile fără-ncetare.
Stăpîne-Doamne, mai e oare
Vreun chip să-mi fii ajutorare ?
Grăbeşte-te să-mi dai scăpare,
Cît încă cea din urmă boare
A vieţii-mi n-a pornit să zboare
Din trupu-mi ars ca de-o lungoare !

Sau :

Sporeşte-amarul meu mereu,
În lacrimi jalea mi se varsă,
Iubirea mă apasă greu
Şi inima de dor mi-e arsă.

Şi mi-e grumazul parcă frînt
Sub neagra chinului povară,
În veghea fără crezămînt,
Pe drumul care mă omoară.

Stăpîne-Doamne-al meu slăvit,
Ci vino-mi într-ajutorare,
Pînă ce trupu-mi istovit
Nu-şi dă şi ultima suflare !

Alişar rămase, aşadar, în starea aceea, fără nădejde de vindecare şi fără nădejde de-a o mai vedea pe Zumurrud. Şi buna bătrînă nu mai ştia ce să facă spre a-l scoate din mohoreala lui, cînd într-o zi îi spuse :

— Copilul meu, nu bocindu-te aşa mereu, fără a ieşi din casă, ai să poţi vreodată s-o găseşti pe cea care ţi-e dragă. Dacă vrei să-mi dai crezare,

scoală-te, recapătă-ți puterile și du-te de-o caută prin orașe și prin toată lumea. Nu se știe niciodată drumul dincotro poate veni mîntuirea !

Și nu conteni să-l îmbărbăteze astfel și să-i dea nădejdi pînă ce nu-l sili să se scoale și să se ducă la hamam, unde ea însăși îl spălă și îi dete să bea sorbeturi și să mănînce un pui de găină. Și tot așa îl îngriji încă o lună de zile, pînă ce, într-un sfîrșit, flăcăul fu în stare să călătorească. Atunci își luă rămas-bun de la bătrînă, după ce-și încheiase pregătirile de plecare, și porni la drum s-o caute pe Zumurrud. Și așa sfîrși prin a ajunge în cetatea unde Zumurrud era rege și prin a intra în chioscul unde avea loc ospățul și prin a se așeza dinaintea tăvii cu pilaf de orez cu lapte presărat cu praf de zahăr și de scorțișoare.

Și cum îi era tare foame, își suflecă mînecile pînă la coate, rosti după sfînta datină „Bismillah" și dete să mănînce. Atunci vecinii săi, făcîndu-li-se milă cînd îl văzură ce primejdie îl păștea, îl prevestiră că are să i se întîmple neapărat o năpastă de va avea nenorocul să se atingă de acel orez. Și cum el se opri, mîncătorul de hașiș îi spuse :

— Ai să fii jupuit și spînzurat, ia seama !

— Binecuvîntată fie moartea, care are să mă slobozească dintr-o viață plină de nefericiri ! Dar, mai întîi, vreau să mănînc din acest orez cu lapte.

Și întinse mîna și începu să mănînce cu multă poftă.

Iacă-așa ! Și Zumurrud, care, tot tulburată, îl cerceta, își zise : „Vreau să-l las mai întîi să-și stîmpere foamea, înainte de a-i porunci să vină la mine". Și cînd văzu că isprăvise de mîncat și

că rostise vorbele de mulţumire după sfînta datină, ea spuse străjerilor :

— Duceţi-vă binişor la tînărul acela care şade dinaintea tăvii cu orez cu lapte şi rugaţi-l, cu cele mai alese vorbe, să vină să stea de vorbă cu mine, spunîndu-i : „Te pofteşte regele, pentru o întrebare şi un răspuns, atîta tot".

Şi străjerii se duseră şi se temeniră dinaintea lui Alişar şi îi spuseră :,

— Măria-sa regele, stăpînul nostru, te pofteşte pentru o întrebare şi un răspuns, atîta tot !

Alişar răspunse :

— Ascult şi mă supun !

Şi se ridică şi îi însoţi pînă dinaintea regelui. Estimp, oamenii din gloată îşi făceau între ei nenumărate presupuneri. Unii spuneau :

— Ce prăpăd pentru tinereţele lui ! Cine ştie ce are să i se întîmple !

Alţii însă răspundeau :

— De-ar fi să i se întîmple vreo nenorocire, regele nu l-ar fi lăsat să mănînce pe săturatele. Ar fi poruncit să fie înhăţat de la cea dintîi îmbucătură !

Şi alţii spuneau :

— Străjerii nu l-au tîrît nici de picioare, nici de haine ! L-au însoţit, urmîndu-l de departe cu mult respect !

Toate astea, în vreme ce Alişar se înfăţişă dinaintea regelui. Acolo, se ploconi şi sărută pămîntul dinaintea regelui, care îl întrebă cu un glas tremurător şi plin de dulceaţă :

— Care-i numele tău, o gingaşule flăcău ? care îţi este meseria ? şi ce pricină te-a silit să-ţi părăseşti ţara pentru aceste locuri depărtate ?

El răspunse :

— O, norocitule rege, mă numesc Alişar, fiul lui Glorie, şi sînt fecior de negustor din ţara Corasanului. Meseria mea este cea a tatălui meu, dar de multă vreme năpastele m-au făcut să...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute douăzeci şi noua noapte

Ea urmă :

...de multă vreme năpastele m-au făcut să nu mă mai ţin de ea. În ce priveşte pricina venirii mele în această ţară, sînt în căutarea unei fiinţe dragi, pe care am pierdut-o şi care îmi era mai scumpă decît lumina ochilor şi decît auzul şi decît sufletul meu ! Şi de cînd mi-a fost luată, trăiesc ca un lunatic. Şi-asta-i jalnica mea poveste.

Şi Alişar, isprăvind aceste cuvinte, izbucni în plîns şi fu zguduit de un sughiţ aşa de tare, încît căzu leşinat.

Şi Zumurrud, peste măsură de înduioşată, porunci micuţilor săi eunuci să-i stropească faţa cu apă de trandafiri. Şi cei doi robi îndepliniră numaidecît porunca, şi Alişar îşi veni în fire la mirosul apei de trandafiri. Atunci Zumurrud spuse :

— Acum, să mi se aducă tabla cu nisip şi pana de aramă !

Și luă tabla, și luă pana și, după ce trase cîteva linii și scrise niște slove și cugetă vreme de un ceas, spuse dulce, dar în așa fel ca să fie auzită de tot norodul :

— O, Alișar, fiu al lui Glorie, nisipul ghicitoresc adeverește vorbele tale. Ai spus adevărul. Iar eu îți pot proroci că în curînd Allah are să-ți ajute s-o găsești pe iubita ta. Liniștește-ți sufletul și înviorează-ți inima !

Apoi puse capăt ospățului și porunci celor doi robi mărunți ai săi să-l ducă la hamam și, după scaldă, să-l îmbrace într-o mantie din dulapurile regești, să-i dea să încalece pe un cal din grajdurile regești și să-l aducă îndărăt la ea, pe la căderea serii. Și cei doi eunuci răspunseră că ascultă și că se supun, și se grăbiră să îndeplinească porunca regelui lor.

Iar oamenii din gloată, care fuseseră de față la toată acea întîmplare și auziseră poruncile date, se întrebau unii pe alții :

— Ce tainică pricină l-o fi îndemnat oare pe rege să se poarte față de flăcăul acesta drăgălaș cu atîta cinstire și cu atîta dulceață ?

Alții răspundeau :

— Pe Allah ! pricina-i cu totul vădită : băiatul este foarte frumos.

Și alții spuneau :

— Noi am bănuit ceea ce urma să se petreacă, doar văzîndu-l pe rege că-l lasă să-și stîmpere foamea din tava ceea cu orez dulce cu lapte. Uallah ! n-am mai auzit vreodată că orezul cu lapte ar putea să săvîrșească asemenea minuni.

Și plecară, dîndu-și fiecare cu părerea.

În ce privește pe Zumurrud, ea așteptă cu o nerăbdare de neînchipuit căderea nopții, spre-a putea într-un sfîrșit să rămînă singură cu iubitul inimii ei. Așa încît, de-ndată ce soarele apuse și muezinii chemară pe dreptcredincioși la rugăciune, Zumurrud se dezbrăcă și se întinse în culcușul ei, nepăstrînd pe ea drept orice haină decît cămașa-i de mătase. Și lăsă jos perdelele, ca să rămînă în umbră, și le porunci celor doi eunuci să-l poftească să intre pe Alișar, care aștepta în odaia de la intrare.

În ce privește pe musaipii și pe dregătorii de la serai, aceștia nu se mai îndoiră de gîndurile regelui, cînd îl văzură purtîndu-se într-un fel atît de neobișnuit față de frumosul Alișar. Și își ziseră :

— Acuma-i cu totul și cu totul neîndoielnic că regele s-a îndrăgostit de flăcăul acesta. Și-i neîndoielnic că mîine are să-l facă musaip ori căpetenie a oastei.

Și uite-așa cu ei.

În ce-l privește pe Alișar, acesta, cînd fu față cu regele, sărută pămîntul dinainte-i, mărturisindu-i cinstirea și înălțîndu-i urările sale, și așteptă să fie întrebat. Și Zumurrud gîndi în sufletul ei : „Nu pot să-i dezvălui numaidecît cine sînt ; căci, de m-ar recunoaște așa, dintr-odată, ar muri de tulburare“. Se întoarse, deci, către el și-i spuse :

— O, drăgălașule flăcău, vino mai lîngă mine. Spune : ai fost la hamam ?

El răspunse :

— Da, o, stăpîne al meu !

Ea urmă :

— Te-ai spălat peste tot, și te-ai parfumat, și te-ai răcorit ?

El răspunse :

— Da, o, stăpîne al meu !

Ea întrebă :

— De bună seamă că baia îți va fi trezit pofta de mîncare, o, Alișar ! Iată colea, la îndemîna ta, o tavă plină cu pui de găină și cu plăcinte. Începe, dar, prin a-ți stîmpăra foamea.

Atunci Alișar răspunse că ascultă și că se supune, și mîncă pînă ce se sătură și fu mulțumit. Și Zumurrud îi spuse :

— Trebuie să-ți fie sete acum ! Iată, pe celălalt taburet, tava cu băuturi. Bea cît ți-e sete, și-apoi vino colea lîngă mine.

Și Alișar bău cîte o ceașcă din fiecare cană cu băuturi și se apropie de culcușul regelui.

Atunci regele îl luă de mînă și îi spuse :

— Tare-mi placi, o, flăcăule ! Ai un chip frumos, și mie îmi sînt dragi chipurile frumoase. Te rog să-mi faci un masaj.

Și Alișar se lăsă jos și, suflecîndu-și mînecile, începu să fricționeze picioarele regelui.

După o bucată de vreme, regele îi zise :

— Freacă-mă acum pe pulpe și pe coapse.

Și Alișar, fiul lui Glorie, începu să frece pulpele și coapsele regelui. Și fu uimit, și totodată și încîntat, găsindu-le de o gingășie, și de o mlădiere, și de o albeață fără de pereche. Și își zicea : „Uallahi ! coapsele regelui sînt tare albe. Și n-au nici un fir de păr pe ele."

În clipa aceea, Zumurrud îi spuse :

— O, flăcăule cu mîini așa de iscusite în arta masajului, dealungește-ți fricționările și mai sus.

Alişar însă se opri deodată şi spuse :

— Iartă-mă, o, măria ta, dar eu nu ştiu să fac masaj trupului mai sus de coapse. Tot ceea ce ştiu, aceea am făcut.

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute treizecea noapte

Ea urmă :

La aceste cuvinte, Zumurrud luă un glas plin de mînie şi strigă :

— Cum ! Cutezi să nu faci ce-ţi cer ? Pe Allah ! dacă mai şovăieşti, noaptea aceasta are să fie cumplită pentru capul tău ! Grăbeşte-te, dar, să te apleci şi să-mi împlineşti dorinţa. Şi eu, în schimb, am te numesc emir peste toţi emirii şi căpetenie a oştilor peste toate căpeteniile oştilor mele.

Alişar întrebă :

— Nu prea pricep ce vrei tu, o, rege. Ce trebuie să fac, ca să-ţi fiu pe plac ?

Ea răspunde :

— Dezbracă-ţi pantalonii şi întinde-te cu faţa în jos !

Alişar strigă :

— Aşa ceva n-am făcut în viaţa mea. Aşa că dacă vrei să mă sileşti, am să-ţi cer seamă în

ziua învierii. Lasă-mă, dar, să ies de-aici şi să plec în ţara mea.

Dar Zumurrud adăugă pe un glas şi mai mînios :

— Îţi poruncesc să faci ce-ţi spun, că de unde nu, pun pe dată să ţi se taie capul. Vino, deci, o, flăcăule, şi culcă-te lîngă mine. N-ai să te căieşti !

Atunci Alişar, deznădăjduit, nu putu face altceva decît să se supună. Zumurrud îl luă numaidecît în braţe...

Cînd Alişar văzu aşa, îşi zise : „Are să mă betejească, fără putinţă de scăpare !" Dar îndată simţi ceva ce-l alinta dulce, ca de mătase, şi îşi zise : „Uallah ! regele ăsta are o piele mai ispititoare decît a femeilor !" Dar, după un răstimp de şedere în acel fel, fără a simţi nimic rău, îl văzu pe rege desprinzîndu-se deodată şi întinzîndu-se alături de el. Şi gîndi : „Binecuvîntat şi slăvit fie Alah, care n-a îngăduit să pat nici un rău. Ce m-aş fi făcut dacă ar fi fost altminteri ?" Şi începu să răsufle mai în voie, cînd deodată regele îi spuse :

— Cum se face de nu-ţi recunoşti slujnica, o, stăpîne al meu preaiubit ?

Alişar însă nu înţelegea nimic şi întrebă :

— Care slujnică şi care stăpîn, o, rege al vremurilor ?

Ea răspunse :

— O, Alişar, eu sînt Zumurrud, roaba ta. Nu mă mai cunoşti ?

La cuvintele acestea, Alişar privi mai cu luareaminte pe rege şi recunoscu în el pe preiubita-i Zumurrud. Şi o luă în braţe şi o sărută cu cea mai mare revărsare de bucurie. Şi Zumurrud îl întrebă :

— Acum ai să-mi mai fii împotrivă ?

Şi Alişar, drept orice răspuns, o cuprinse în braţe...

Cînd povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a trei sute treizeci şi una noapte

Ea urmă :

Cînd se făcu ziuă, Zumurrud se îmbrăcă iarăşi în hainele ei regeşti şi porunci să se adune în curtea cea mare a seraiului toţi vizirii, toţi musaipii, toţi sfetnicii, toţi emirii, toţi capii de oşti şi toţi mai-marii dintre locuitori şi le spuse :

— Vă dau învoire, o, credincioşii mei supuşi, să vă duceţi de-acum pe drumul pe care m-aţi întîlnit şi să căutaţi pe-un altul să-l alegeţi ca rege al vostru în locul meu. Am hotărît să las domnia şi să mă duc să trăiesc în ţara acestui tînăr pe care mi l-am ales ca iubit al meu pe viaţă ; căci vreau să-i dăruiesc numai lui toate clipele mele, aşa cum i-am dăruit şi dragostea mea. Uassalam !

La cuvintele acestea, toţi cei de faţă îi răspunseră că ascultă şi că se supun ; şi numaidecît robii se repeziră, întrecîndu-se în zel, să facă pregătirile de plecare şi umplură tot felul de lăzi cu merinde pentru drum, cu giuvaeruri, cu haine cu lucruri

scumpe, cu aur și cu argint, și le încărcară în spinarea catîrilor și a cămilelor. Și, de cum fu gata totul, Zumurrud și Alișar se suiră într-un palanchin de catifea așezat pe o dromaderă și, urmați numai de cei doi hadîmbuți, se întoarseră la Corasan, în orașul în care se aflau casa și rudele lor. Și ajunseră acolo în tihnă. Și Alișar fiul lui Glorie nu pregetă să facă daruri mari săracilor, văduvelor și orfanilor, și să împartă nemaipomenite plocoane prietenilor, cunoscuților și vecinilor săi. Și trăiră amîndoi ani mulți, înconjurați de copiii pe care li-i dărui Atoatedătătorul. Și fură peste măsură de veseli și de fericiți, pînă ce veni să-i caute sfărîmătoarea plăcerilor și despărțitoarea îndrăgostiților ! Slavă Celui care durează în veșnicie ! Și binecuvîntat fie Allah pururea !

— Dar, urmă Șeherezada, vorbind către regele Șahriar, să nu crezi nici o clipă că povestea aceasta ar fi mai desfătătoare decît povestea celor șase fete, fiecare de altă culoare ! Și dacă versurile pe care le cuprinde nu sînt cu mult mai minunate decît toate cele pe care le-ai auzit pînă acum, să pui să mi se taie capul fără pic de zăbavă.

CUPRINSUL

o mie și una de nopți

Lei 5

editura minerva